

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

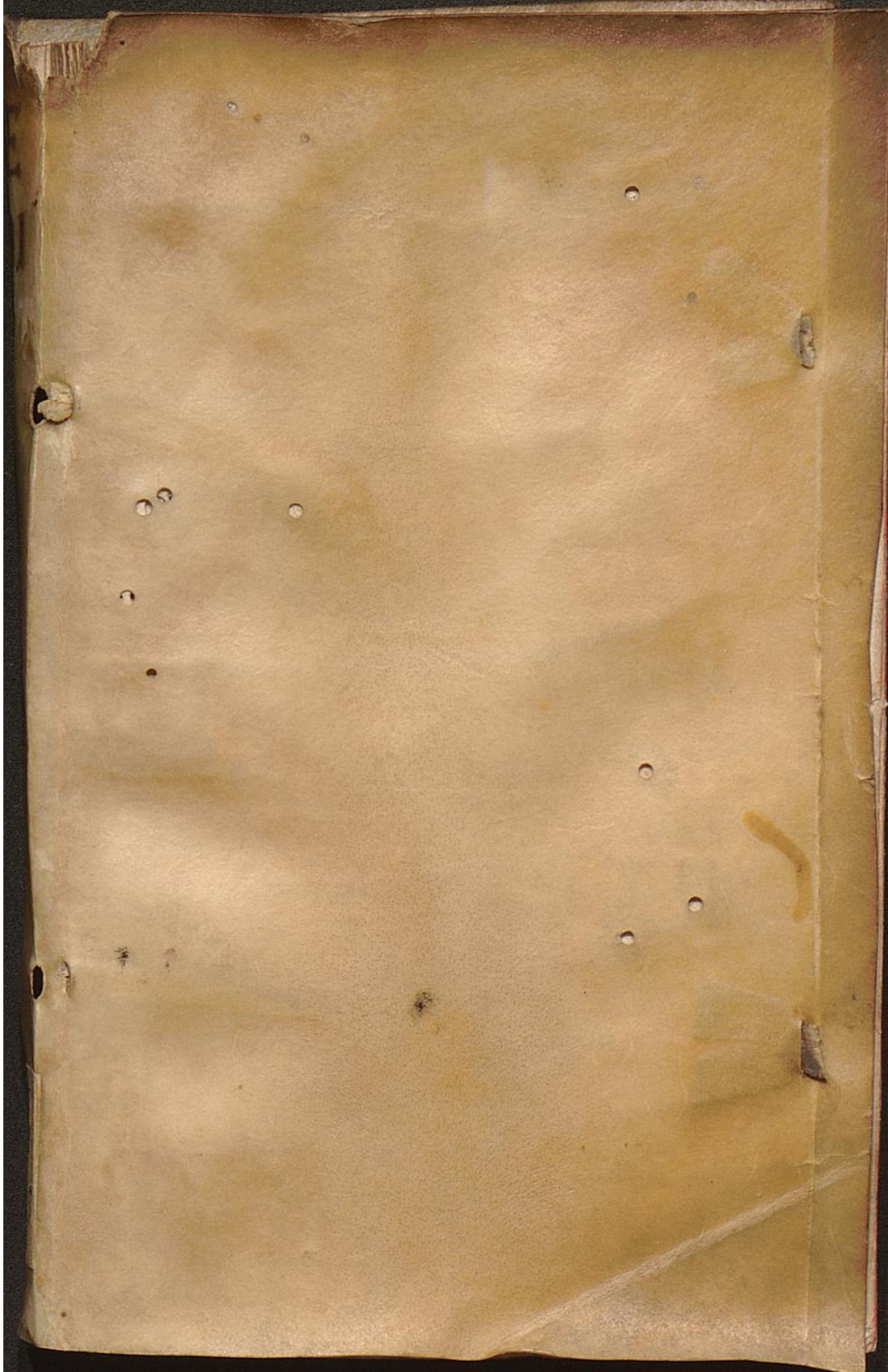
**Concor=||dia Discors,|| Sive || Qverimonia Catholicae
Christi || Iesu Ecclesiæ**

Lindt, Willem van der

Coloniae, 1583

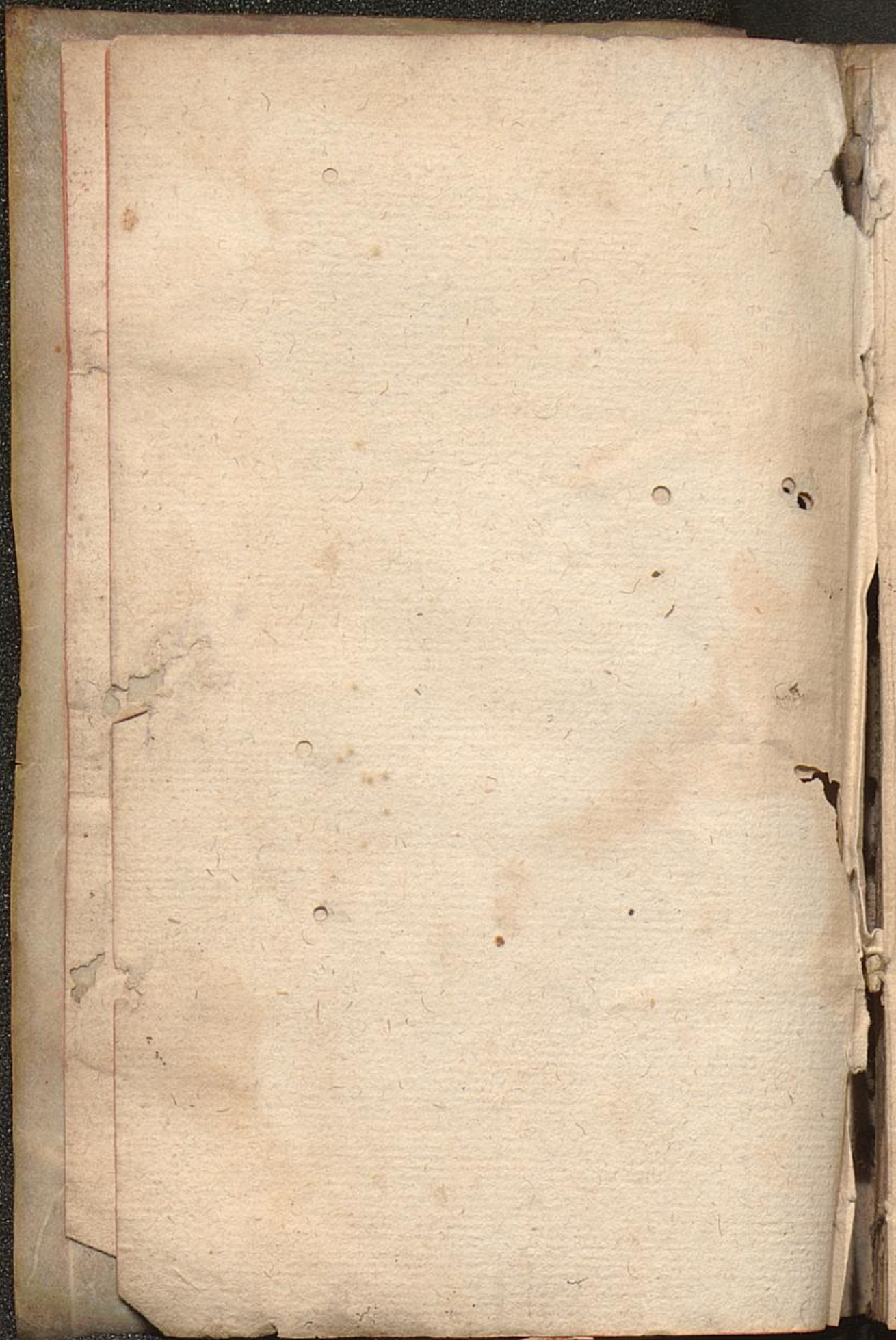
VD16 L 1926

urn:nbn:de:hbz:466:1-34269

Th. Gross.

Q X
21

CONCOR
DIA DISCORS,
SIVE

QVERIMONIA CATHOLICAE CHRISTI
Iesu Ecclesiae, ad Illustriss. S. Rom. Imperij Principes, & alios
ad unum omnes, nomine semichristianae Confessionis suae Au-
gustinae temerè gloriantes, qua liquidò ipsis demonstrat, simu-
latam, ac verè personatam ipsorum Concordiam, anno 1583.
initam, non solum viros facere Antichristianos; sed &
minimè solidis, immo Asystatis ad-
eoque pugnantibus niti
fundamentis.

fundamentis.
M^r.y. Abding AVTHORE Hoff. Dr. S. Bene

Reuerendissimo VVilhelmo Lindano Eccle-
siæ Ruræmundensis Epi-
dicti Pader icopo. berna p

INSERTA EST CENSURE DOCTISSI-
mi viri Ieremie Patriarchæ Constantinopolitani de Confes-
sione Augustana epitome, qui illam gravissimorum, plus
minus XXXIII. errorum, Catholicæ
fidei concorditer, con-
demnat.

C O L O N I A E

In officina Birckmannica

СІО. ІО. LXXXIII.

Cum privilegio S. Cesar. Maiestatis.

Lib. ex. sang.

3
CATHOLICA CHRIS-
TI IESV ECCLESIA AD
SEMICHRISTIANAM PRINCI-
pum & Ciuitatum protestantium SYNAGO-
GAM DIABOLI; & indubiam Anti-
christi ante ambulo-
nem.

Abdie 1. Omnes viri fœderis tui illuserunt tibi ? inua-
luerunt aduersus te viri pacis tuæ, qui comedunt
tecum panem, ponunt insidias sup r te.

Ierem 38.
Oze. 7. Seduxerunt tē viri pacifici tui : demerserunt
in ceno & lubrico pedes tuos ! Principes tuos mē-
dacijs latificauerunt.

1. Cor. 14. An à vobis verbum Dei processit ? an in vos so-
los peruenit ?

D. Ambros.
Comm in
Lucā cap. 9. Christum negat, qui non omnia, quæ Christi
sunt, confitetur, vnum Dogmatum si retraxeris,
retraxisti salutem tuam !

3
SERENISS.

D. ETA DEO CO

RONATO RAD. HVLPHO

II. AVSTRIACO, REGI ROMA-

norum, & Imperatori Germaniarum, salutem,

atq; perpetuum, & id celere, auxilium à

Christo Iesu, V Vilhelmus Da-

masi Lindanus.

Vod olim Dei spiritus, Serenissime D. Imperator, aduersus infestissimos populi Dei hostes in D. Esaia non sine a-

Esaie 8.

cri Sarcasmo clamitabat, Inite consiliū, & non stabit! loquimini verbum, & non erit! quia nobiscum deus: hoc ipsum & hoc tempore in nouos istos nouæ concordia, quam sex aut octo Protestantes & Confessionis Augustanæ Professores non ita pridem iniuerunt, auctores, ab eodem Christi spiritu dici procul dubio est nobis Catholicis accipiendum. Varijs enim artibus, callidisq; ac plane Sinonicijs consilijs aliquam nouæ quidem concordia formulam anno superiore 80. sibi instar idoli illius prophetici conflarunt, expolierunt, ornarunt, erexerunt: *Esaie 44.*

A

2

sed

PRÆFATIO IN LIB.

sed quimale conciliata & non coheren-
tia, immo emarcida, vereq; cariosa idoli
huius penitus intueatur viscera, videbit
perspicue diu illud stare nō posse saluum,
quin certò, idq; omniū opinione citius, ri-
mas agat, labascet, dissoluatur, cadat, ruat.

Qui namque vasrum istum pauculo-
rū Theologorum syncretismum, seu ve-
rius litigiosum bellæ illius Pandoræ po-
mū vel per transfennam aspicit, videt nul-
lo concordie fædere istos in Religionē
doctrina Christi Evangelica verè discor-
des animos ita posse ferruminari, nedū vl-
la consolidari arte, vt non aliquando ea
in varias diffuat, immo vltro dissiliat &
dilabatur adeò ruinas. Sunt illi tanquā
illius apud Danielē Regis Babylonicista
que pedes, testa, ferro, lutoq; coaliti: sed q
vento celi conteruntur, misceantur licet
humano semine, arctissimis nectatur affi-
nitatibus, varijsq; stringantur etiam sa-
cro sanctorum fæderum nexibus. Fieri
enim nulla vnquā ratione queat, vt per-
petuò sibi cohereant, que naturis adeò in-
ter se cōtrarijs pugnāt, vtq; tā male ipsos
met inter authores facta gratia, quamuis
in speciem coaluisse imperitis videatur,
firmiter coalescat.

Daniel. 2.

CAP. 2.

Quē indubitātū diuini oraculi finē infæ-
licib⁹ protestatibus iā nūc præfagiūt plu-
rima;

CONT. CONCORDIAM

rima; q̄ qui iactatā cōcordiā sub signarūt, *Iac. Andreas*
 plerique nō tā animi iudicio, quā aut prę- *A Eruscator*
 cio, precib⁹, prēmio vt hoc facerēt indu- *cū Phariseis*
 cti sint, pleriq; verò sint minis, exilijs, pro *Profelytos va*
 scriptionib⁹ territi: Plurimi aliud mente *rios conabatur*
 versipelli sentirent, aliud discordi ore illi *in Concordia*
 Vulcanio Profelytorū fabro Iac. And. lo *noue sub signa*
 querētur manuq; signarēt. Nota est Til- *tionem varijs*
 manni Heshusij imaginarij illi⁹ pauculo- *strophis pelli-*
 rā mensū Episc. cōtra quosdā suos sym- *cere.*
 nistas querela, ob variā inter ipsos dedo-
 ctrina noua sui secundū Luther. Euang.
 dissensionē, adeò vt epistola ad Selnecke-
 rum scribat, se Martino Chēnitio recōci-
 liarinō posse, nisi palinodiam canat.

Sūt & inter Cathedrarios sapiētes istos,
 cōscriptitios dicā an venalitios Cōcordię
 istius Protestatiū approbatores, quos nūc
 palā suę dispudet, immò perdolēter pāni-
 tet subscriptiōis tā repentinę aut incōsul-
 tę: ne dicā extortę atq; violētā; Sunt qui
 longē aliter sese, quā ibi narratur, sub-
 scripsisse profitentur; Sūt etiā, qui asse-
 runt certis verborū formulis, nō verò, v-
 ti asseritur, simpliciter sese in multa hu-
 ius Concordię dogmata consensisse.

Demū non desunt qui vilissimi quęst⁹
 causa aliud animo occultantes, aliud ore
 prophano profitebātur, ne aut coniurato
 ū incurrerent indignationē, aut illorum

*Vide Iohan. Schütz ad Du-
cem Saxon.
Anno 80.
quod plurimi
manu, non me
te signarunt
op^o Concordiæ
nouæ.*

*Discordiã Pro-
testantium nõ
posse diuini
occultari, quin
in neruum
erumpat.*

*O præclaros
confessionis
Augustanæ*

Tribunorum Iac. Andree atque sociorũ
istud Idolum in primis machinantium
euitarent expertam dudum Tyrannidẽ;
aut suorum denique principum offen-
sionem. Sicuti quidam inter Confessio-
nistas in magna nostra Babyloni Ant-
verpia diuersantes suis literis orbi te-
statum faciunt; quarum exemplar ex va-
rijs Ruremundæ nuper interceptis con-
sequuti legimus. In ijs cum nouo ageba-
tur ministro N. Antverpiã ex oppido
Saxonie N. in Martinistarum Synagogã
euocando; sed eo adhibito veri Syncre-
tismi pacto, vt silentium interea esset de
Illyricanis, siue Opitianis, aut nescio cu-
ius noui erroris quibusdam dogmatib⁹,
de Peccato originali, & similibus: vt saltẽ
aliqua inter ipsos concordis doctrinæ
umbra imperitis hominibus appareret,
qua suam irreconciliabilem palliare, ac
silentio, eoque ex diserta sacro sancti pa-
cti formula obtegere conantur discordi-
am; quæ in dies sese magis, magisque,
Christo fauente, orbi prodet. Quo e-
nim pacto, precor, eam delitescere diuti-
us patiantur tam funesta inter ipsos vel
Superintendentes odia, plusquam nouer-
calia? ne Vatiniana dicam: quippe cũ in-
ter ipsa istius Confessionis Augustanæ

Co^o

Columina Calvinistæ non pauci, plu-
 res Manichæi, plurimi Pelagiani, & alio-
 rum execrandorum dogmatum Profes-
 sores, immò, si Christo placet, Iudaicæ su-
 perstitionis Patroni reperiantur, qui hūc
 præclarum Superintendentium Euan-
 gelicorum locum tenent. Cuius rei testē
 citabo Conradum Huserum Tigurinū
 qui suam deplorans sortem (quod fidos
 veritatis propugnatores despiciunt qui-
 dam Germaniæ Satrapæ atque Regu-
 li, Apostatæ Iuliani spiritu ducti) tra-
 ctatu de Iudæorū imposturis fol. 53. no-
 bilem atque potentem quendam N. tan-
 tam, refert, cum Iudæis amicitiam cole-
 re, vt non solum grauissima eis commit-
 tat negotia: sed vnum Iudæorum ad sum-
 mos suæ ditionis honores euehēs ipsum
 Superintendentis munere ornarit. Ad te-
 xit eodem fol. 53. tam id esse omnibus
 manifestum, vt ministro Euangelico de-
 mortuo, ille Iudaicus Superintendens (ō
 infælicissimam Germaniam: quæ à Chri-
 stomachis Iudæis legem Christi Euan-
 gelicam modo discere cogitur!) illi suc-
 cessorem & quæsierit, & inuenerit, & præ-
 fecerit. Quod Paradoxum ne cui fabulo-
 sum, aut hyperbolicum fortè videatur,
 præclarum viri nobilis N. Huserus addi-

*ministros à
 Iudæo Super-
 intendente cō-
 stituutos in
 Germania.*

*Vide Conra-
 dum Huserū
 de Iudæorum
 imposturis Ba-
 siliæ apud P.
 Pernam.
 Fol. 53.*

*Fol. 54.
 Euangelium
 Christi Ger-
 mania nunc
 discit à Chri-
 stomachis Iu-
 dæis. O mirā-
 dum Lutherā-
 norum Euan-
 gelium.
 Fol. 55.*

*Heu miserum
Christi Evan-
gelium Iudæis
proditum ad
defendendū
à protestanti-
bus.*

dit testimoniū: qui ex ipso Iudaici huius
Superintēdentis ore verba dicti illius mā-
dati Iudæo dati, ipse audierit, & ille mira-
tus, nā id scitum est, inquit, Quales sunt
Principes, tales esse solere ciues.

Super hæc omnia illud pijs Dei filijs in-
dubitato esse argumēto pōt, discordē istā
Protestantiū concordia ut ut personatā
nullo negotio, nullaq; adhibita humanæ
prudentiæ machina dissolutū iri, variasq;
in sectas ultro breui prorupserā, qd' pri-
maria Cōfessionis Augustanę mēbra plu-
rima istā nouā anni 80. concordia nolue-
rūt suscipere, aut approbare, nedū suis po-
pulis docendā pręscribere. Neq; enim ap-
probare eam voluit Augustana respub. à
qua, quia à Christo Iesu nō potest, nomē
ista pręclara gerit Cōfessio, sicut nec No-
rinbergen. nec Spiren. nec V Vormatien.
nec alia Protestantiū loci haud postremi
mēbra, quę licet iam pridē huius Confes-
sionis professione adeo ambitiose gloriē-
tur: plurimos tamen ipsorū Augustanę
Confessionis toties variatæ atq; liquidò
adulteratæ iam diu pertæsum est. Sic nec
Landtgravius Hassiæ, cuius Pater nō mi-
nima eius conficiendæ pars fuit, immo ip-
se cū Ill. D. Iulio Brunsvuicen. istius con-
cordiæ conciliandæ author haud postre-
mus,

*Vide præfat
Simonis Pau-
li D. & Su-
perintēdentis
Rost. To. 2.*

mus, nec Ioh. Casimirus Palatinus dux; cuius maiores illi in lucē tandē extrahēdæ, ringentibus alijs Euangelij noui socijs, sunt obstetricati haud mediocriter. Illos taceo qui ex professo quorundā ordinū Augustanæ Confess. nomine contra personatam istā non Lutheranorū sed Bren- tianorum Concordiā libros in lucē emise- re. Quenam verò dissidij & capitalis isti⁹ inter Protestantes discordiæ fuerint cau- sæ, tametsi nondum vulgo liquet; qui ta- mē istam intuentur Protestantium aliquot ordinū concordiā, iustas dissensionis cau- sas ipsis non defuisse videt; quas an nos a- cu tetigerimus, aliorum esto iudicium.

Procul dubio autem impijs istis contra inuictas dei Sabaoth phalangas cōmilito- nibus tandē eueniet quod olim impię ip- sorum matri Aegypto varijs adeò Idolis (q̄ nostratiū Hēreseon fuere prototypa) insano cultu deditissimæ olim iusto dei iudicio accidit. Concurrere faciā (inquit De⁹ apud Esai. 19. c.) Aegyptios aduers⁹ Esa. 19. Aegyptios, & pugnabit vir cōtra fratrem, Ciuitas aduers⁹ Ciuitatē. Quā istud absit eis lōgē, perspicuē magis, q̄ nos, vidēt, q̄ i- plis viciniore agūt. Certe ex subsignato rū querelisiā nūc orbē quiritatu pudēdo implentibus obscurū prudētibus esse ne-

A s queat,

*Concordiam
nouam prote-
stantium esse
perpetuam inter
ipsoſ discordiae
seminarium,
ſcribit David
Chytraeus li-
cet ſua ipſam
ſignarit ma-
nu.*

*Præfat.
2. Tom. Cōcio-
num Ger.
anno 77.*

queat, ecquid tandem personata iſta Cō-
cordia nobis ſit paritura. David Chy-
træus & ſi cōcordiæ iſti inter Profefſores
Theologiæ Meckelburgen, ſua ſubſcri-
pſerit, fol. 344. manu, amico cuidam N.
tamen ſcribit, iſtud nouæ concordiæ o-
pus ſeſe habere pro perpetuæ diſſenſio-
nis ſeminario.

In eandem ſententiam & Simon Pau-
li D. & Superintendens Roſtokienſis de-
plorat concionibus ſuis anno 77. editio
Concordiam & Conſtantiam uſque ad
Lutheri mortem inter Proteſtantes cō-
ſeruata: ſed eandem vna cū eo mortuo in
cælū ſimul adiſſe; ſi tamē Chriſto placet:
cuius ſponſam contaminauit, ſtuprauit;
violauit, cuius tunicam, vt incōſutilem,
ita indiuiduam dilacerauit, diſſcidit, pro-
phanauit.

Hanc autē diſcipulorū Lutheri concor-
diam varijs controuerſiarum 7. aut 8.
maximè illius Vbiquitatis capitibus de-
monſtrat dictus ille Simon inter ipſos
non modò miſerrimè dilaniatam; ſed o-
mni prorſus pacto irreconciliabilem.

Sane illud prophetidis Debboræ hic lo-
cum inueniat, Diuiſo contra ſe Ruben,
magnanimorum reperta eſt contentio.
Si enim vel tuo in errore fuiſſet vera de

Apo-

Iudicum 4.

Apostolico Christi Euangelio concordia, non orta esset beluina & feralis, atq; verè funesta isthæc, inter ipsos Euangelii *Psal. 67.*
 cos, si Christo placet, discordia: quia tot *Actor. 4.*
 illam hodie scriptis hostiliter oppugnât.
 quod mirum non videbitur ijs, qui eos
 à Concordiæ Magistro, Christi spiritu animaduertunt alienos. Hic enim vnanimis,
 immo vnus cordis & spiritus, vnus
 fidei & doctrinæ facit vniuersos
 Christi discipulos, quemadmodum D.
 Lucas iuxta D. Dauidis prophetiam attestatur
 Apostolicis. Verum diuiso, vti nostra cantillat
 Prophetissa, contra se Ruben, quando infælices illi
 primogeniti, siue nobiliores dissidiorum istorum
 authoris proles, impellente discordiæ
 spiritu cōtra se diuiduntur, & in funesta
 schismata scinduntur, oritur magnanimo-
 rum, spirituque elatiore tumentium
 contentio; qua varias in partes distrahū-
 tur, sicut tristi admodum exemplo miser-
 rimam per Germaniam nostram videre est.

Nunc enim si populos Germaniæ q̄s *CAP. 3.*
 non dissimulanter consideret, illud Pro- *Oze. 10.*
 phetæ agnoscat verissimum, vinea frō-
 dosa, sine frugiferis propaginibus præcla-
 ra Israel, fructus adæquatus est ei: quæ
 olim

olim plurimos botros Deo attulit; & uarum fœcunditas ramorum magnitudinem coæquauit. Nulla enim orbis Christiani regio aut templorum magnificentia, aut sacerdotiorum opulentia, aut deniq; monasteriorum regio ædificio cultissimorum frequentia illam superauit.

Pseudo Prophetis vet. Test. nostrates præfigurabantur: quorū etiam nomina rebus, vocabulis, & facinoribus præferunt.

Sed posteri verè Auorum suorū pietatis obliti secundum multitudinē fructuum suorum sibi noua quisq; multiplicarunt altaria, iuxta vbertatem terræ sue exuberarunt simulachris, siue nouorum dogmatū Idolis; quæ nunc immēso, valde eheu nos miseros! numero, eoq; in dies magis ac magis vario miserrimā passim occupant Germaniā. hæc autem eo potissimū nomine est miserior, quod vel ipsi inter se suo de nouo quisque Euangelio ambitiosissimè contēdentes non vnū noui erroris altare contra altare studio erigunt sacrilego, sed tot sibi noui isti Amatiæ, Afflures, Hananiæ atq; Phassures cū toto Pseudo Prophetarū examine cudūt, quot ad miserū infelicissimi populi Germanici auribus prurientis & sibi placētia audire cupientis exitiū opinātur, p̄ futura.

CAP. 4.

Istud si cuipiam videatur fortassis paradoxum, meminerit non paucos inter eos reperiri magistros mihi notos, qui nō
tan-

CONT. CONCORDIAM

tantum carnalibus populi mirum in modum varijs affectibus, immo insanis cupiditatibus suam accommodant doctrinam, si Christo placet, Euangelicam, Heri Lutheranam, hodie Suu enckfeldianam aut Illyricanam, aut Caluinisticam, Cras Anabaptisticam, postridie Libertinam, siue domus amoris: sed quos suos etiam interrogare, idque pro concione, non pudet discipulos, eam quam sibi tandem optent tradi Euangelij doctrinam? Lutherine, an Caluini, an potius noui alicuius magis, quod ipsi aiunt, reformati, aut purioris Euangelistae aliam: Ceterum quidnam isti populo bis misero suis cum infelicissimis sectarum noxiarum Magistris impedeat periculi, Propheta idem subiecit, Diuisum est cor eorum, ideo interibunt! Quia doctrinarum diuersitas sua sese liquidum necat pugna, cum una sit dei Religio, & una Christi fides, sicuti & vnus deus, vna Christi Ecclesia. Hoc igitur fiet eis, inquit diuinus Propheta, quia deus ipse confringet simulachra eorum, uti & olim Christo exosorum Arianorum & Nestorianorum, & Monothelitarum, Acephalorum, Pelagianorum & Berengarianorum; ut infinitas alias obscuri nominis omittamus quisquillas, quae sibi suo quisque male sano de cerebro confinxere. Adhuc depopulabitur aras eorum, quas nouorum errorum titulis sibi sacrilega-

osae 10.

D. Hiero. Co. in Prophet.

ere-

Psalm. 48.

erexere audacia: quas singuli suis appell-
lant nominibus, vocantes nomina sua su-
per terras suas; vt nequaquam Christi
Ecclesiæ, sed Lutheri, vel Caluini vel O-
fiandri, vel Opicij, vel Illirici, vel deni-
que Mennonis, anabaptistæ dicantur.

C. AP. 5.

Hanc dei promissionem homo verè
Christi domini cultor, qui reuerenter, vt
dei verbo congruit, & certa fide ac debi-
ta intuetur animi vigilantia, is adeò non
potest de tollendis istis atq; semel abolē-
dis Religionis perturbatæ dissidijs despe-
rare (quod ignaui quidā suo persuasum
habent animo, molli quidem illi, ac semi-
uiri & verè muliebri) vt firmam mente
concipiat in Deum fiduciam, si legitima
vigilantius adhibeatur cura, diligensque

Apocal. 13.

pauetur opera, istas Apocalypticas, im-
mo infernales Sathanicæ impietatis ne-
bulas vltro euanituras, & suos in fumos,
cito citius abituras. Qui enim noua hæc
nouatę haud ita pridem apud Germanos
Religionis dogmata intus, & in cute pro-
bè satis habet perspecta, videt liquidò ea
plus habere fumi, quàm ignis, plus nuga-
rum, stropharum, sophismatum atque
calumniarum, quam solidorum argumē-
torum vel in speciem probabilium, mo-
dò ad indubitatum illum Lydium lapi-
dem

dem dei verbum ab Apostolis & Prophetis initio Christianis traditum examinentur, candidoq; veri studio accuratius expendantur.

Non desunt tamen quidam sapientiæ *CAP. 6.*
 suæ carnalis opinione apud homines nō
 obscuri, variæque scientiæ istius seculi
 typho haud parum tumidi, qui & sibi, &
 alijs persuasum cupiunt, nihil admodum
 magnum contra grassantes hoc seculi
 Hereses agendum; nihil moliendum vl-
 terius; nihil amplius pugnandum; quod
 nebulæ in morem, inquiunt, ad Lucis
 splendorem vltro euanescent; quod sua
 sese pugna ipse conficient, quod denique
 sua inconstantia & collidente, immo eli-
 dente asystatorum natura diu nequeant
 consistere, nedū florere. Si quidē satis su-
 perque in Concilio Tridentino iacere
 iugulatas. Tales Consiliarios vere Mē-
 phitico Aegyptiorum ludo natos; in-
 fausta que tenebrarum istius seculi scho-
 la eruditos vbi mecum recogito, videor
 mihi ipsorum consilia puerilibus ratiun-
 culis agnoscere non valde dissimilia, qui
 bus quis frugi ac peruigili patrifamilias
 persuadere conetur non esse euellenda
 Lolia, non extirpanda Zizania, steriles
 non aueruncandas auenas; quod sua in-
 ter

ter se pugna sese mutuò conficiant, & vnum alterum sua quoque vi obtundat, pondere suffocet, aut mole tandem opprimat. Hoc quidem aliquando euenit: sed nisi certa cum almi tritici iactura, & indubio sementis bonæ detrimento non leuiter penitendo, ne dicam ineuitabili agri vberis interitu, & calamitosa stertentis agricolæ perniciæ. Illa quidem infælicia hortorum lolia, aut agrorum Zizania sese aliquando enecant: sed non nisi vbi alnum illud oppresserint, immo suffocarint triticum.

Sic & execrandis istis accidit nefandum Hæreseon Zizanijs. Enecabant sese quidem Arrhiani varia in arrogantium mentium venena dissecti: sed Catholicam intereā vexabant, immò opprimebant doctrinam, & Christianam abolebant passim per Græciam & Hispanias Religionem. Sic & Arrhianismum oppressit post Nestorianismus per Orientē; sed certo Religionis Christianæ interitu, vt totam per Turciam, & perfidem totā, nunc nunc annis mille per dolenter videmus.

CAP. 7.

Singulis istis Zizaniorum generibus vt ex orientibus fuit initio summa nostrorum patrum vigilantia per quam studio

diosè occursum: ita nō infelicitè contra
 ea fuit pugnatum; non corporalibus qui-
 dem illis armis et secularibus: sed spiritua-
 libus & Ecclesiasticis. Norant enim DD *Actor. 158*
 Apostolos simili ratione ortis Sathanæ
 inuidi æmulatione, hostisq̃ue implacabi-
 lis persequutione infestissima in doctri-
 na Christiana dissidijs à spiritu S. doctos
 salutariter occurrissè. Illorum igitur ve-
 stigijs viri prudentiss. ac filij verè religio-
 si postea insistentes ad Synodos Ecclesia-
 sticas (quæ non minus tuendæ, immò
 vindicandæ, quàm conseruandæ Religi-
 onis Christianæ indubia, & adeò singu-
 laria sunt remedia & tela verissima) si-
 bi confugiendum putarunt: vnde ceu ex
 cælesti quodam oraculo, veròq; illo pro-
 pitatorio Cherubicis spiritib⁹ instructo,
 cælestē quoq; haurirēt, statuerēt, cōfirma-
 rēt Religionis Christianę veritatē. Exor-
 to enim Photino & Paulo Samosateno
 doctissimis quidē illis viris, sed humana
 philosophia prætumidis; licet Imperato-
 res orbis Rom. essent adhuc Christo ad- *An. 160.*
 uersarij: Patres tamē Synodo Antiochena
 infelix illorum lolium eradicarunt. Sic
 repullulante inter nouitios Christianos
 Iudaismo, Apostolorum opera pridem *An. 240.*
 sepulto, quāta diligentia & Victor Rom.

B

&

ANNO 324.

*Vide Lit. cō-
stantini A. ad
suos Præfe-
ctos Prætorio
de mittendis
Episcopis ad
Synodū Nicæ-
nam.*

& Episcopi Orientales suas coegere Synodos? Motu illo Tragico apud Asiam exorto de rebaptisandis Hæreticis, quāto studio Stephanus Rom. & Cyprianus sua peregrere cōcilia? ad idem remedium Constantinus Aug. D. Sylvestri & piorū aliorum suggestionē in extinguēdo illo Incredibili Arrhianismi, quo penē totus conflagrauit orbis Christianus, incendio sibi confugiendum putauit: sed lege quasi sumtuaria vsus Episcopos toto ferē Christiano euocauit orbe, vno tantum presbytero, vno diacono, & ministro vno instructos ad magnam illam ac verē Euangelicam & Apostolicam Synodū Nicenam primam, toto amplius triennio duraturam.

Idem pestilentia Arianae diri in modum contagij vniuersum postea depascēti terrarum orbem, simili fuit ratione itum obuiam. Synodis enim plurimis per Orientem, Antiochia, Alexandria, Tyri, Ierosolyma; per Occidentem Roma; atq; per Gallias varijs per meridiem, Toleti, & alibi à Christi gregibus fuit depulsa, suumque in baratrum profligata, vt et per Coloniensem lupus ille Archiepiscopus Eufhratas à DD. Seuerino Colonienf. & Seruatio meo Tongrenf. fuit cō-

ui-

uictus, degradatus, & in Laicorū vt ordinē, ita cōmunionē redact⁹. Vbi Sathanas Orientē suōs per Arios, Macedonios, Eunosios, et Eutychetas diuexasset, Catholicā cribrare Ecclesiā conatus, in Occidentē pari furore inflāmat⁹, sed callidiorē organo Gallicano vsus suū Pelagiū Britonē sibi exuscitauit, cuius opera ita studeuit bonam illam sementem Christianæ gratiæ, diuinique auxiliij degenerate suo lolo inspergere, vt vel nondū satis, pro dolor! videatur extirpatum. Sed qua vigilātia, Deus bone! isti fuit occursum per Synodos nouæ pestis incendio? per Italiam Romæ à D. Innocentio, per Africam Carthagini, & Mileuitæ, per Palestinam Tyri; per Galliam Aurasiaci atque alibi. Cathari per Germaniam cū Hypocriticæ pietatis speciē admodū inualescerent, indicta Frācfordiæ Synodo non ster Carolus magnus eā ita stirpit⁹ eradicauit, vt nihil præter nomē hodie apud nos exstet. Ab ijs. n. etiam nū Hæreticorū genus omne *Kethers* appellamus, mutato *Katharos*, *Kethers*, cū Germani vocamus omne genus hæreticorum.

nō nihil nostra dialecto *katharos* nomine; quo generali in oēs Germani vtimur erraticorū in fide hominū species. Sicut et hoc seculo Itali & Hispani vno Lutheranorum nomine innumeras Aquilonariū

Regionum significant Hæreses, quæ passim illic hydræ in modum aut oriuntur, aut grassantur.

Fol 10.
cap 7.

Ante annos circiter trecentos quinquaginta pijs deplorata videbatur nostra Germania temporibus Frederichi I I. Aug. cum pullulantibus hic illic impiæ doctrinæ stolonibus nefaria Hæresis Simoniacorum subinde totum ferè inundans orbem; & contagiosa Concubinariorum scabies totam passim Germaniæ ceu ærugo quædam ægyptiaca dominico agro noxia occuparent, Honorius I I I. misso Episcopo Card. Cœnrado per Concilium Germanicum anno 1225. carcinomatibus illis contagiosis, pestibusque noxijs haud infeliciter eā repurgare aggrediebatur. Siquidem Statuto Concilij huius Germanici mādauit omnibus per Germaniam Archiepiscopis, Episcopis, Archipresbyteris, & Abbatibus, vt decreta studiose obseruarent, ac quotannis apud suos quisque renouaret; quò vigili præsentium custodia grex dominicus pijs Clericorum exemplis ad verū Christianæ Religionis cultum reuocaretur. Et quidem cum maior atque acerbior quædam cœlestis iræ ob dissolutissimos tæ populi, quam Cleri mores timor pius
maior

maiorum animos inuasisset, & ex indubitatis diuini furoris cum Noordtmanorum, tū Hunnorum, denique & Saracenorū flagellis patriæ dulcissimæ Germaniæ ac Galliæ ruina impendere videretur, habita est anno 935. illa magna & vniuersalis sub Henrico I. Synodus Erfurdensis, seu, vt in antiquissimo qui apud nos est codice vetus habet inscriptio Erpesfordensis; in quo Canones etiam eius Synodi sunt pauci illi quidem, sed arguti, in quibus agitur de non simulata populi Christiani atque Clericorum castigatione. Si quidem Cano. 4. Clericorum mores purgat, & vitæ infamiam studet per Germaniā abolere. Certe in Concilio Maguntino anno 888. post atrocissimam Ecclesiæ Germanicæ vastationē habito deplorant pij illi Germaniæ Pastores, tam longo temporum lapsu nec generali, nec prouinciali Synodo conuentum fuisse, vt dignum aliquid & necessarium Ecclesiæ, abusus tunc Clericorū adeo afflictissimæ mutuis collationū sermonibus conferrent. Rursus anno 895. in Synodo Meldensænam illam Ecclesiæ Germanicæ per crudelissimas Nordtmānorum incursiones perturbationem pij Patres vni huic Synodorum neglectui

Anno 935.

Synodus vniuersalis habitata in Germania Erpesfordia.

Anno 888.

Concilia generalia per Germaniam olim habita.

Anno 895.

*Concilio Mel
den.*

Can. 1.

Cap. 8.

asscribunt. Ideoque ante nostra tempo-
ra, inquit, pacem Christiani habuerūt,
quia sapius in Christi nomine conueniē-
tes iustitiam dei statuerunt. Quarendam
ergo in Synodo Christi pietatem docent,
qua Pagani arceantur: & statuendam esse
legem dei: sic enim misericordiam dei
poterimus inuenire, quem nos cogno-
scimus prauis actibus grauiter offendisse.

Igitur si & nunc Religionē Christia-
nam in Germania, immo si Rempubl. &
Rom. Imperium, Sereniss. D. Imperator,
cupimus saluum, ad Synodos redeundū
est Ecclesiasticas. Nam saluberrimus iste
Synodorum vsus cum ex superioribus
liqueat, ecquis sana, obsecro, mente infi-
ciando fuerit grassantibus nunc miseram
nostram per Germaniam heresibus salu-
tariter illarum ope simul & opera iri ob-
uiā posse? quod procul dubio sic fiet, si
antiquo ritu habeantur, & paucula ritē ce-
lebrandarum Synodorū initiō tollantur
impedimēta, nimirū si sumtus immodic⁹
illi sua cum aulica eliminantur pompa; &
iusta serie tandem exsequutionis adsint
à Principibus catholicis auxilia. Sumtus
nunc temporis Germanicus Imperij in
comitijs, aut Principum conuentibus
impendi solitus bonorum plurimorum
est

est impedimentum, ne grauissimorum vitiorum dicam irritamentum. Nisi enim lata veluti lege sumtuaria moderatio adhibeatur Canonica, fieri plane necesse ut plurimi ad Synodū euocādi Episcopi, Abbates, doctores, & Clerici, aut nō cōueniant, aut diu persistere nō valeant.

Qui pompa autem aulica instructos sentiunt venire ad Synodos oportere, ad tuendum ut inquiunt, ordinis ecclesiastici splendorem, nescio quem; ad nuptias, vel Germanica symposia, opinor, eos volunt isti sōphi, verique dypnosophistę conuenire; non ad instaurandā Christianę modestiæ, sobrietatis, & omnis veræ pietatis disciplinam. Qui sane vnicus eis debet esse propositus scop⁹; quem nō facilius meo quidē iudicio, quā frugalis mensæ atq; modestę familiæ exemplo assequatur. neq; enim dignitatis Ecclesiasticę authoritatem Spiritus sanctus iubet molli, delicato, & sericato ambire vestitu; neque etiam fastuoso famulitio; nedum aut mensæ Regiæ splendore: sed fide ait Cano 15. Cathagien. Conc. 4 & vitę meritis Episcopi eam quærāt. Esset igitur cauendum ne quis Ecclesiasticorū illic ministros supra sex, aut summū, octo alat; q̄ verò vitam profitentur monasticam, ne

supra tres aut quatuor. Canonica enim hac animi Christiani humilitate ac modestia Evangelica rem deo gratam exorsis diuinus procul dubio aderit spiritus; qui sanande, atque ad Catholicam illius fidei Christianae unitatem reducendae Germaniae salubria de priscis illis Patrum nostrorum Canonibus non poterit & nunc vti olim sepius, non suggerere consilia, & remedia praescribere nobis verè salutaria.

CAP. 9.

Sic enim per Germaniam olim suas tempore Caroli magni, Ludewici pij, & aliorum deo dilectiss. Augustorum, adhibito triduo ieiunio, & nudipedalibus, assiduisque precibus pij maiores nostri feliciter exordiebatur Synodos: quibus & Idololatria fuit per Germanias passim funditus sublata; & repullulantes haud infrequenter Hæreses stirpitus euulsæ. Quantum humanæ laudis ad immortalitatem, & diuinæ mercedis ad beatitudinē illi Augusti (vt exteros nunc silentio trāseam) hac vna ex re sint consequuti, Serenissimæ V. Maiestati notius est, quàm vt vel vno verbulo sit commemorandum.

Proinde huius laudatissimæ rei exēplo tanquā calcaribus instigatus, illis maiorum

iorum

iorū tuorū vestigijs insiste Imperator, ac
 per eadem remedia Germaniæ tuæ suc-
 curre, vt quæ tot ac tam miseris est hu-
 manæ doctrinæ sectis crudeliter dissecta,
 diriter dilaniata, atrociter diuulsa, imma-
 niter funestis quorundam dentibus ex-
 carnificata, tandem almæ suæ restituatur
 concordie, quam nobis Christus D. hinc
 ad patrem nostrum cælestem rediturus,
 est imprecatus, immò largitus, pacem, in-
 quit relinquo vobis, pacem meam do vo-
 bis. hanc qui aut saluam contra infestos
 Concordiæ Christianæ ocores conserua-
 res; aut ab improbis & temerarijs sacrile-
 gè violatam instaurare; aut denique im-
 piorum scelere flagitiosissimo exsulantē
 quasi postliminio student reuocare, illa
 procul dubio digni habebuntur beatitu-
 dine quā doctrina nobis pollicetur Eu-
 angelica; Beati pacifici quoniam filij dei
 vocabuntur. Huius verò beatæ merce-
 dis spe quantum laborarint in cogendis
 Episcoporum synodis B. memoriæ Pa-
 truus Carolus V. A V G. Auus Ferdinan-
 dus. August. & Sigismundus A. magnus
 auus, (vt nunc silentio tegam Constanti-
 num, Theodosium, Marcianū, Leonem,
 Carolum, Ludeuicum & alios pios
 Ecclesiasticæ concordie patronos) lon-
 gum

gum foret hic commemorare.

CAP. 10.

Eorum æmulatione, sed præpostera, nuper instigati principes quidam Protestantium Confessionis Augustanæ nomine infæliciter gloriantes (q̃ Christi fides esse nequit, quæ nõ à Christo, sed à loco, aut homine nomen gerit) cum perspicuè viderent non posse nouam suæ semichristianæ Confessionis Augustanæ doctrinā diutius stare saluam; nisi aliqua Cōcordiæ inter coniuratos eiusdem Confessionis socios, qui varijs sese ipsi & pugnantibus inter se de Christi Do. fide opinionibus conficerent, ratio quædā imaginaria saltē syncretismi specie iniretur. quid tandem effecerint, annus superior 80. declarauit: qui nobile illud, præclaræ istius Cōcordiæ Protestantium aliquot Germanorum nobis opus peperit. Hoc autē quale sit habendū, et an suo respōdeat nomini, inferius declarabitur aptius. Istorum exemplo non excitatur modo ad simile inter Catholicos aliquā conficiendā concordia, equidē ambigo an Christiani viri nomine dignus censeatur. Concordiā autē dico non doctrinæ, q̃ vt verissimā & à maioribus quasi per manus traditam constāter retinemus Catholici, ita de illa ipsa examussi illa euāgelica inter nos probe & q̃
opti-

optime cōuenit: Sed quā dico, & insta-
 ri desidero, Canonica est in vita & mori-
 bus cōcordia seu harmonia verius, vt Ec-
 clesiastici cū primis secundū suā quisq; cō-
 gruenter viuāt regulā, quā aut Clericus
 suā aditur⁹ prēbendā Canonica est polli-
 citus; aut monachus Regularē suā suscipi-
 ens vitā est sacro-sanctē professus. A quo
 vitę genere, heu dolor! heu pudor! quan-
 to pere ad vnū ferē omnes degeneraueri-
 mus, quis Ieremias idoneis lugeat gemitu-
 bus, & suspiriosis defleat lachrimis? Verū
 his, sicuti nec pijs votis, quia non profici-
 tur satis, (sua licet illis apud deū merces
 salua maneat) manus tandē admouenda
 est operi, à quo si cessent diutius, quibus
 hoc prēcipuē incūbit diuino iussu officij,
 equidē non video quā ratione pijs per-
 suadeant sese Christum deum timere iu-
 dicē seueriter adeò lūenq; pro fun-
 ctione ad illam sui vt solemnis, ita horri-
 bilis iuramenti formulam dijudicaturū.

Ea verò qualis hoc tempore sit, equi-
 dem per istos Belgicos tumultus non-
 dum satis cognoscere potui. Exstat a-
 pud Trithemium bonum & fidelem, li-
 cēt recentiorē scriptorem formula, *Vide Chroni-*
 quam Aquis-Grani siue ad Palatium *Ab. Tri-*
the.

Aquis Ardenæ; vtī olim loquebatur
 vetu-

vetustas, præstare solent Rom. Imperatores.

Vetus Cæsarei iuramenti formula pro Ecclesiæ auxilio contra omnes Christi hostes tam Clericos, quàm Barbaros.

*Arn-hulphus fido quasi Aquilæ auxili-
lium.*

Accipe hunc gladium, (ait inter alia Archiepiscopus consecrans,) in quo deicias omnes Christi aduersarios, Barbaros, & malos Christianos, tibi auctoritate diuina traditum. Huius sui iuramenti excellenter memor Arn-hulphus pius Imperator suam operam Romanis Episcopis in Concilio Triburiensi perbenigne admodum ad extirpandam Hæreseos radicem, ad tollendam schismatis occasionem, ad corrigenda Clericorum vitia obtulit. Quos his verbis ille heros verè Christianus & pro sui nominis etymo Arn-hulphus fido quasi Aquilæ auxilio pheronymus legitur affatus. O Pastores Ecclesiarum, inquit, clarissima lumina mundi, agite quæ vobis imposita est, curam pastorem, ut vigili cura, & admonitione sedula oves Christi ad caulas æternæ vitæ introducere mereamini. habetis me omnibus Ecclesiæ Christi aduersantibus & vestro sacerdotali ministerio renitentibus oppositissimum bellatorem. Quoniam autem victoriarum contra Noordtmannos successu hic pius Rex & alij A A. istud iuramentum sint legitime varijs in afflictissimæ Christi Ecclesiæ re-

pelta-

pestatibus, & calamitosis tetrici sui exsiliij quasi Epitafibus, ne dicam lethalibus propè paroxismissis exsequuti, Ecclesiastice loquuntur Historiæ, Serenissimæ V. Cæsareæ Maiest. quod audio gaudens, nō ignotæ.

At dicent quidam, aliorum istud potius esse qui primas gubernandæ christi Ecclesiæ tenent partes. Equidem non inficior, sed illis alia curantibus (de quibus hic non est dicendum, aut quiritandum, Domino enim suo stant, aut cadunt) videndum est pijs Principibus quidnā suo pro munere, nē dicam iuramento sacrosancto & ipsi conseruandæ Do. Christi Iesu debeant Ecclesiæ. Si pijs Damasis, aut Zelosis Leonibus digna esset nostra degener ætas, non in dies modò facta vitiosior, sed salubrium remediorum etiā contemtrix proteruior, & aspernatrrix præfractior, alias adhiberent nostris deploratis propemodum rebus vtilium fomentum & Canonorum pharmacorum doses & catapotia verè salutaria: Verum nunc, eheu dolor! languentibus ijs, quorum erat ista vltro procurare, atque apud alios incunctanter, indefessè, adeoque indefinenter vrgere, ad reliqua confugiendum pijs videtur remedia: quæ D.
Deus

Deus olim collapsis fessisque rebus erigēdis, atq; pristinū in statū salutariter instaurandis adhibere fuit dignatus. Dormientibus olim, cessantibus, aut rem potius suā, quā Christi satagentibus, nauiculę Christi varijs Hereleon turbinibus iactatę, atq; horrendis abusu fluctibus tantū nō oppressę gubernatoribus, pij Principes & sua putantes interesse, ne Respubl. quid detrimēti caperet, suo nō defuere officio Christiano, Clericos suo regno subditos ad suas quemq; functiones Canonicas reuocātes, aut verius, si quis malit exstimulātes. Quid olim, pij apud priscā Ecclesiā fecerint Reges, nolo nūc diffusius persequi. Nota est D. Iosaphat, Ezec. Iosē atq; Machabæorū pia prudentia simul & religiosa tuendę, immo vindicandę Reipubl. diuinęq; cultus industria. Magis oculos libet nūc ad proavos vestros, Serenissime D. Imperator, conuertere, illorumque pia, vereque Christiana exempla imitanda, immo seriō ac sedulō æmulanda proponere.

Carolus ille Magnus super Ecclesiarum statu & Cleri reformatione Synodos plus minus 10. aut 12. suam per Galliam iussit cogi. Pius eius filius Ludovicus pijs sui Patris insistens vestigijs

no

nostram per Germaniam simul & Galliam Synodos, vt diligentiores quidam numerant, fere totidem suis iussit ab Episcopis & Abbatibus celebrari: quarum decreta forent à Ro. Pontifice probanda & confirmanda.

Si hoc sibi faciendum putarunt illi eximia in Christi Religionē pietate Principes, cum res esset loco longè meliori, & interneciua Hæreseon grassantium pericula indubiam nondum minarētur tam Reipubl. quam Religioni ruinam; Ecquid hoc miserrimo Germaniarum statu, obsecro, faciendum pij censeant Principes, quādo eius capitibus quodā veluti stupore illo Prophetico, aut paraly si aut potius Appoplexia spiritali laborātibus, immo veluti (modò liceat dicere e qđ sua-
*Esa. 19.
Zach. 13.
Esa. 42.
Vide doctiss.
Episcopum et
Cardi. Iac. &
Viriaco super
Euangel. Ego
sum pastor bo-
nus.*
 det totius corporis conseruandi, aut sanā-
 di bona valetudo) hectica febris languen-
 tibus, alia non videtur superesse sanandi
 ratio? aut aliud in promptu esse medica-
 mentum? quo fonticis Ecclesiastici cor-
 poris, potissimum Clericorum & Mona-
 chorum morbis succurratur.

Quid, obsecro, aliud remedi j verè salu-
 taris nobis supest saluū, qđ qđ pios, veros-
 qđ dei cultores Principes religiosos vide-
 m' & olim, & noui populi Dei tēporibus
 feli-

CAP. 12.

faeliciter fecisse: nimirum vt suis non desint partibus, quas eis deus suo in regno (quod Catholica est Christi Ecclesia) gerendas imposuit.

Es. 49.

An non sunt Ecclesiae patroni, aduocati, & Nutricij? an non piarum fundationum conseruatores? an non paternarum opum in monasteria, & Clericorum Collegia elargitarum vt colatur Deus, & miser Christi grex alatur, vindices? an non denique SS. Canonum, immo vniuersalium Conciliorum exsequutores? neque istud solum est (vti adulatores quidam garriunt improbe, vt sua interim palpent vitia, suosque pijs intolerabiles vltius foueant abusus) de corrigendis, puniendis atque comprimendis Hereticis intelligendum: sed de omni Ecclesiastica disciplina tuenda; quando ea ab ijs, quorum erant primae partes, aut irreligiose, atque per segniter negligitur; aut incuriose, nedum alijs damno se geritur; aut contra illos manifesta cum Reipubl. iniuria, siue certa populi Dei perniciie peccatur. Nisi enim perditissimis quorundam moribus, & inhulceratis consuetudinibus, immo execrandae praxi, quam isti vocant, qua in Ecclesias, si non Anarchia, certe Ataxia inuehitur, immo pestiliter fouetur;

ob-

obuiam tandē eatur, quid aliud toti corpori Ecclesiæ Christianæ foret nobis expectādum, aut verius metuendum, quā vt arbor isthæc int^o carie, putredine, vermicatione, alijsq; fonticis vitijs absumenta semel corruat, q̄ corruptis adeò stare nesciens radicib^o, alios sua ruina certò sit oppressura? Diu enim, teste. D. Chrysostomo, Ecclesia stare nequit, vbi Clericorum mores & vita tanquam arboris Ecclesiasticæ radices & substantia sunt à recto & iustitia deformati; SS. Canonibus aduersarij, legibus inimici, & tantum nō toti vitiosi. Hoc igitur casu, qui in nostra (si vnquam alias) per miseram Germaniam infelicitis ma incidit tēpora, pijs quidnam faciendum Principibus? Zelosis dei amatoribus quidnam agendum? An aliud, obsecro, quam Dei spiritus Dauidis ore clamat, Et nunc Reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram! apprehendite disciplinam! Seruite Domino in timore! ne quando irascatur domin^o; tam alijs Dei leges violentibus, quam vobis, eis aut fauētibus, aut colludentibus, aut dissimulantibus, malaq; publ. conuincendo alentibus, aut non castigantib^o; & pereatis de via iusta. Cælestis hæc eruditio & disciplina dei spiritu Regibus

com-

commendata non aliud est, quam fidei Evangelicæ cognitio: conseruatio, & defensio. Regū enim est non de fidei Catholice quæst. tractare, aut disputare, nedum definire: Sed eam à Christi Apostolis eorumq; successorib⁹ traditā pia humiliq; mente suscipere ac summa reuerētia excolere. Purpura enim & corona nō sacerdotem, sed Regē facit, aut Principē. Deinde vbi fideliter suscepit, sua diligētia, studio & vigilantia eandē Contra omnes Religionis hostes sedulō tueri, heroica virtute atque Dei Zelo defendere, prouidē in posteros propagare.

CAP. 13.

De vno illo genere hostium Christi, puta hæreticis nulla est controuersia. vnde D. August. contra Donatistas calūniatores demonstrat Reges suo ex officio debere armis, legibus, & pēnis eorū contumacē pertinaciam reprimere, contundere, castigare ad exemplū Constantini: qui Arii venenata scripta Thalia & similes illius impij nugas capitali vetuit supplicio. Theodosius & Gratian⁹ Manichæorū dogmata simili pæna sunt persequuti. Hoc magis ex heroiorū illorum Machabeorū liquet Historia, qui electis aliquot sine macula (siue ἀμώμους θελητάς νομῶν) sacerdotibus voluntatem in lege dei habebant.

*Vide histor.
Ec. Socratis
et LL. Cæ.
sar.
1. Mach. 2.
3. et 4.*

bentibus, emundarunt Sanctuariū illud
priscum, Deus bone quāto studio! quāto
diuinæ legis amore! quāto deniq; diuini
cultus Zelo verè Prophetico! deinde aris
Idolorū destructis, persecuti sunt & fi-
lios superbix perscrutantes iniquos (siue
ἀνόμοι, legis desertores) & qui conturba-
bant populum Dei, illos ex iudæis exle-
ges & Apostatas, atque mortalium deorū
cultores) igne succendit.

Verum de altero illo hostium Christi
genere, quod pius ille Bernhardus toti-
es lachrimabundus ingeminat, qui intra
Ecclesiā non tam ipsius sunt Parany-
phi & sponsi (quod vel in primis videri
volunt) quā raptores, violatores, stupra-
tores, non nulla videtur quibusdā dubi-
tatio, an & eorū castigatio, dormientibus
ipsorū superioribus, nulla ad pios Reges
pertineat cura? Sed ferendū esse illis lice-
re, quod sua cuique pro libidine allibitū
fuerit. Curam aliquam fortè quidam frō-
tis suæ nō obliti Principib⁹ pijs cōcedent,
nimirū vt cōquerantur, supplicēt, satagāt
pro auxilio & remedio apud illos, q̄ suo
p̄ gradu Canonica debēt adferre curatio-
nē. Equidē istud nō iuero inficias; immò
ante omnia, esse hac tentandum via; an a-
liquid fortassis tandem impetrari queat

An Christi ho-
stes habendi,
quorum vita
nomen Dei
blasphema-
tur, & Chrī-
stus flagella-
tur teste D.
Augustino.

efficacioris solito medicationis. Quid enim pro sananda, & ad vnitatem fidei, ac morum reformationem reuocanda Germania sit à pijs non paucis actum, quantum laboratum frustra, sine graui gemitu, suspirijsq; lachrimosis, pij vbiq; omnes recordari non possunt.

Sed hac de quaestione modò agitur, an illis diutius auxilia blandis quidem verbis, & summa bellæ orationis beneuolentia promittentibus, Respub. intèrim vnà cum Religione Catholica in dies magis labefactetur, & periculum sit ne longiore mōra morbi senescentis nostræ in horas Reipubl. tandem fiant fontici, an peccarit Rex pius Gallie, Hispaniæ, Germaniarum, si auxilio sibi diuinitus ostenso, puta Synodis Prouincialibus suo succurrat regno? cuius salus cum primis in fidei Catholicæ consistit vnitatem; quæ grassantibus atrociter adeò Hæresibus, & non repurgatis Clericorum in dies magis fordescantium abusibus intolerandis, certā minatur ruinam?

CAP. 14.

Certè Carolus magnus aliam non est sequutus rationem suæ Galliæ sanandæ, atque ad pristinam & Canonicam verū Christianismi vitam reuocandæ. Eisdem vestigijs insistens filius Ludouycus pius
pluri

plurimas per Germaniam simul & Gal-
liam celebrandas, ut ostensum est, iussit
Synodos: quarum exsequutores fecit su-
os Aulicos Commissarios, literis Chri-
stiano Principe dignissimis instructos:
quorum penes nos exemplar est nondū
in lucem editum. Sic enim Cano. 9. Con-
cilij Mileuitani ab Ecclesia confirmati
statutum legitur. Placuit ut non sit ultra,
inquit Canon, fatigandis fratribus anni-
uersaria necessitas, sed quoties exegerit
causa communis, id est totius Aphricæ,
vndeunque ad hanc sedem pro concilio
datæ literæ fuerint, congregandam esse
synodum in ea prouincia, vbi opportu-
nitas persuaferit. Causæ autem quæ com-
munes non sunt, in suis prouincijs indi-
centur. Hunc in modum Græciam mu-
tuis amentium Hæreticorum bellis tumul-
tuantē pius Theodosius varijs per Helle-
spontū & Cappadociā synodis tranquil-
lant. • Vnde & Nazianz. epist. 55. & 76. *Anno 380.*
se se Procopio et Olympio præfecto ex-
cusat cur ab ipso Theodosio A. euoca-
tus ad Synodum senio impeditus, grauif-
simisq; morbis afflictus non excurreret.

Eadem ratione pia Irene Augusta cū
filio Cōstantino Græciam nouo Icono- *An 740.*
clastarum incendio ardentem secundo

Niceno Concilio studuit extinguere. Sui enim sedulo memores officij coelitus ip-
sis impositi Gladium Cæsareum sese non
ad officium, non ad pompam, non ad ty-
rannidem à Deo accepisse norant: sed ut
est in iuramento Cæsareo Aquis Grani
præstari solito, ut eo deicerent omnes
Christi aduersarios tam Barbaros, quàm
malos Christianos. Indubitatum au-
tem est Christum dominum & blasphemis
Hæreticorum erroribus, & malis
Clericorum moribus, nedum grauissi-
mis ipsorum scandalis tenellum gregem
perniciosè offendentibus flagellari, uti
cum Diuo Augustino pij ubique omnes
& nunc pro dolor! satis deplorare non
possint.

*Flagellant
Christum ma-
li Laici: sed
precipue ma-
li Canonici
& Monachi.
Vide. Aug.
hom. 2.*

Habes igitur Serenissime Imperator
certissimam à vitijs Cleri curandæ; atque
ad fidei vnitatem ab hæresibus reuocandæ
Germaniæ tuæ rationem: quam procul
dubio Sereniss. V. Maiestas simili expe-
rietur euentu, Christo fauente, quem illi
olim pij maiores simili in Reip. atq; catho-
licæ Religionis fontica experti sunt cala-
mitate.

Cap. 15.

At obstrepere quosdam mihi audire
videor plus iusto meticulosos, differen-
dam esse Germaniæ Synodum, differen-
dam

dam omnino synodum: quòd Episcopo-
rum eius quidam habentur aut malæ fi-
dei, aut vitæ sunt minus probatæ, aut SS.
Canonibus, immo dei legibus minus cõ-
sentaneæ. Præposteris istis criticis gra-
uissimi huius erroris causa est ignota Sy-
nodorum Canoniarum vis longè om-
nium saluberrima. Quidnam olim Ec-
clesiam Coloniensem anno 370 illo Blaf-
phemo Euphrata venenis Arii imbuto
liberavit? Synodus DD. Seuerini Colo-
nienf., & Seruatij nostri Tongren. cum
collegis: quæ ipsum Cleri ordine motum
in ordinem redegit Laicorum & Com-
munionis Laicæ pœna damnauit. Quid
Episcopos illos Bauaros & Saxonicos ve-
natores, milites raptores, stupratores, ho-
micias ad frugem olim temporibus Pi-
pini, & Carlomanni reuocauit? Syno-
dus D. Bonifacij Moguntini suis cum col-
legis. Plura possem huc exempla cumu-
lare; sed paucula hæc illustriora probis,
& non morosis, aut refractarijs sunt in-
star millium. Morosulos verò istos non
moramur, qui sacrosanctas synodos
suis norunt, ideoque oderunt, aduersari
cupiditatibus, tantum non Simoniacis,
aut libidinibus pigri sui ventris; quem

plerisque Deum esse, ipforum loquuntur vitæ, mores, colloquia. Qui enim hinc non laborât vitijs, ecquid obsecro sibi à Synodorum saluberrima metuât reformatione?

Sed isti præbendis plurimarum, heu dolor! Ecclesiarum tantum non ad inferos vsque onusti, immò Phariseorû more incrassati, impinguati, dilatati, ac cælibis vitæ infelicitèr passim pertæsi, verentur ne deprehensis suarum Bullarum (quibus contra Canones tot deuorant immò excoariant Ecclesias) fraudibus, quibus Rom. imponunt Pontifici, aut Bullarijs potius egregijs illis artificibus, licèt oculatissimis, ad vnum illorum cogatur abire locum, suum facturi officium, propter quod institutum est beneficium.

*Vide doctiss.
Episcopû &
Cardin. D. Iacobum à Vi-
triano homil.
super Ego sum
pastor bonus,
de istis merce-
narijs & fu-
ribus.*

Donec isti fuci, ignauum pecus, qui ferè præter habitum, idque dum in Ecclesiam obiter discursitant, et pileum, vix pilum vnum Clerici habent, (cùm nec horas Cano. legât, nec officium faciant Ecclesiasticum) tolerantur impunè, atque sine labore dulcissimum illud apicularû Christi mel sinuntur deuorare, potissimum locis tam varijs, & adeò multis, nûquam erit bene Catholicæ Matri nostræ Christi Ecclesiæ.

Tales

Tales in Ecclesia Christi nō quę Chri-
sti sunt, sed sua quærentes, sanctissimis
piorum votis obstrepunt, atque ad vocē
Concilij Tridentini exequendi tantum
non expallescent exanimes; haud aliter
atque ad prætoris vocem latro; aut timi-
dus fur suo in αὐτοφώρῳ deprehensus.

Latratu istorum igitur hic contempto
(quia ubi oportet latrare, verè sunt, qđ
ore sui Prophetę ipsis exprobrat deus,
canes muti) videamus obiter quantum
aduersarij pro sua noua superstitione sta-
bilienda (si fieri Deo irato & inuito que-
at) laborarint. Non hic ea commemo-
rabimus omnia, quę isti Euangelici per
Galliam, Angliam, Scotiam, Belgium, et
alibi suis funestis conuentibus sunt mo-
liti (Iliade namque maius nasceretur o-
pus) sed ea modò, quę Protestantes per
Germaniam conati sunt ad aliquam con-
cordiæ speciem (si fieri posset) orbi ex-
hibendam; ut inde pijs liqueat, quàm du-
rum ijs erit in die domini iudicium, qui
vel istorum exemplo non exstimulan-
tur ad omnem inueniendam rationem
qua nostrorum Maiorum auita, eadem-
que Apostolica & Catholica Religio per
Germanias restituatur, reformetur, in-
stauratur. Orto infælici hoc per Lutherū

CAP. 16.

Religionis dissidio, mox eius author discordiae Magister Sathanas varios in schola Vvittenbergensi, & alibi excitauit magistros; q̄ eodē dissensionis spiritu raptati variantia à Luthero sererent dogmata. Lādtgrauius Hessiæ igitur liquidò agnoscens nouū suū Euangeliū, quod infelix ad palliandā non Euangelicam sui prioris Matrimonij quasi solutionē sectabatur, non posse dei esse Euangeliū, de quo præclari Saxonici illi Euangelistæ Lutherus Monachus, Carolstadius Archidiaconus, Brentius sacerdos & præpositus, Zuuingli⁹, Cāpanus, Storkius, Istebius, & alij haud infimi in nouo Euāgelio nominis, tam irreconciliabiliter dissentirent. Tentatis igitur varijs conciliandi rationibus, tandē anno 29. Marpurgen. conuocauit synodulū, vbi cum de formula Confessionis Augustanę cōcipiēda laborabatur, varia fuere cōtrouersiarū disputata capita, de peccato origin. de S. Eucharistia, de baptismo, alijsq; similibus. Verū ille dissensionis artifex ita suos confirmauit in suo quemque dogmate nouo magistros, vt nulla superesset conciliandi spes, immo ita fuit nouella illa Lutheranę doctrinę formula Carolo V. A. breui pōst Aug. proponēda, à Cāpano, alijsq; exagitata,

L. Anno 29.

tata, vt oblatā ab eo publ. illius oppugna-
 tionē Philippus Melanc. & alij semitheo- 2. An. 30.
 logi subire non auderent. Augustā igitur
 vbi cōuenissent isti Euangelici, varijs
 tentatū fuit modis, vt vna omniū nomine
 Cōfessio conciperetur. q̄ ipsum etiā fru-
 strā. Nā Ciuitates 4. Svveicę suā contra
 Lutheranos exhibuerūt Confessionē, &
 Sacramētariorū pseudo Apostolus Vri-
 chus Zvvinglius suā quoq; in lucē abor-
 tiuit: qua se ipissimum crepitat sonare
 Christi Euangelium. Ex ista Confessi- Lib. cui titul⁹
 onū Euangelicarū (vt singuli iactitantes Subsidiū.
 sibi arrogabant) discordia, cū ipsorū cor-
 datiores, immò fraudulentiores Bucer⁹,
 & alij pudore afficerētur, quòd aliud Eu. 3. An. 33.
 angeliū doceretur Vvittenbergæ à Lu-
 thero & Melanchthone; aliud Tiguri, a-
 liud Argētinae, aliud à Brentio & Svveui-
 carū Ciuitatū Cōcionatorib⁹; deniq; aliud
 alibi, conabantur aliquā conciliandi fra-
 tres inuenire rationē: sed quā parū profe-
 cerint, res postea declarauit, editis contra
 se mutuò plusquā hostiliter, scriptis mor-
 dacissimis: quibus vnus alteri, immo sin-
 guli omnibus verum abrogare conten-
 debant Euangelium.

Nō tamen nihil effecit Bucerus Vvit- 4. An. 35.
 tenbergæ. nam ex repetito eius cōgressu
 (vt

4. Anno 35.

Quando Cōfessionis Augustanae coeperit Calviniteri.

(ut erat vaferrimo ac iuxta versipelli ingenio) fœdam vidit orbis sequutam Cōfessionis Augustanae articulo 10. mutationem, immo veram deprauationem de SS. Eucharistia: quæ iam tunc ex illo conuentu cepit Calviniteri, licet Calvinus nondum ex suo redisset exilio, in quod Gallicanis à Carnifice ornatus humeros lilijs ob nefaria flagitia fuerat suo ab Episcopo Nouiodun. post omnium beneficiorum priuationem proscriptus. Verum nec ista tunc per Bucerum inchoata Euangelicorum fratrum concordia prudentibus satis esse potuit; cum personatam tantum atque verbalem, quod adiunt, quandam fucatæ orationis haberet concordiam. Bucerus igitur suo pro nomine (quod Germanis felem, fraudulentum animal sonat) dolosus, solersque fallendi artifex Vvittenbergam sese recipit. Vbi cum Luthero pulchræ prolis tunc patre patrato colloquutus, & ipse lasciuus lasciuæ copulatus Sanctimoniali (ne apostasiam, inquit D. Alb. Pighio hac de re in comitijs Ratispon. percontati exprobraret Monacha monacho) multò plura impetrauit quàm antea; quæ plenior sonarent atq; viuidius quasi spirarent imperitis meram Euangelicorum fra-

fratrum in vna quasi doctrina concordiam.

Anno enim 38. cum Sinonicis Bucer^{4. An. 36.} & similium veteratorum dolis prima Cō Concordia Lu fessio Augustana iam esset mutata, ex il- thericum Hel ueticis Eccle. la, vti diximus, recognita, immo si verū dicere licet, in Calvinismum deprauata, cōcordiam init Lutherus cum Helueti- cis & Sueuicis Ecclesijs.

Deinde anno 40. & 42. iterum reco- 5. An. 40. gnita, & aucta multis articulorum decla- 6. An. 43. rationibus manifestisque detorsionibus, Vvormatiæ atq; Ratisponæ communi sociorum consensu fuit Catholicis op- polita.

Anno 51. Saxonica Confessio à Lipfen 7. An. 51. sibus, alijsque magno studio fuit confe- cta, & ab Augustana non parum dissen- tiens, vt Cōcilio Tridentino aliquando opponeretur.

Anno 58. iterum emendata, & penè re- 8. An. 58. cocta Confessio Augustana, corporique doctrinæ inserta: quam Principes Electo- res Francoforti vno consensu proba- runt.

Anno 61. in conuentu Naumburgen. 9. An. 61. communi scripto principum ad Ferdinā- dum A. approbatæ sunt omnes Confes- sionis editiones prius oblatae Imperato- ri Ca-

ti Carolo & aduersarijs.

*Confiliarij aliquot Caluini-
stae Augusta-
nam Confess.
mangonizant
Naumbergi
anno 1560.*

*Vide apologeti-
cum Lindani
pro Concordia
fidei ad Ger-
manos.*

16. 44. 80.

Vbi & præclara illa recocta, immò mangonizata fuit Confessio Augustana doctoribus aliquot Caluinistis eo in conuentu Theologorum politicorum primas tenentibus. qui eam ita in detestandam Caluinisticam doctrinā detorserūt, vt non paucis articulis liqueat modò esse Sacramentariā, vt de numero Sacramentorū, quæ tantū duo faciunt cōtra Cōfessionē verā Augustanā, eiusq; Apologiā primā, de SS. Imaginibus, quòd Idola sunt; cū tamē Saxones & Vuittenbergici colant Imagines, de signo S. Crucis in fronte pingendo in baptismo: & aliās, vt Saxones adhuc obtinēt, alijsq; nō paucis, alibi confutatis. Quāti fuerit hæc res pretij, quāti sumtus, quā deniq; laboris infiniti, facilè videt, qui bellè adeò reconcinnatam Naumburgi illam Confessionem Augustanam percurrerit.

Sed omnia hæc nihil ad labores, sumtus, vigilias & dura per Saxoniam, Vvestphaliā, Marchiam, Pomeraniā, Daniā & 33. Ciuitates Imperiales itinera: quibus præclarum opus istud concordie nouæ anno 80. initæ fuit annis plus minus sex, aut octo confarcinatum, centonumque sibi & litio, & stamine, materia, & forma,

ma, colore, adeoq; substantia pugnanti-
um conditum. Tantę molis erat Luthera-
nā condere, immò in speciem aliquā con-
ciliare gentem? An non hac in tabella pi-
lector veritatis studiosus videat aduersa-
rios more suorum maiorū Phariseorū *Matth. 23.*
circuire mare & aridam vt faciant vnū *Abacuc. 3.*
Profelytum? Quid ergo nostri deo iudi- *Sophon. 8.*
ci illa die respōdebunt, qui suæ obli- *apud 70.*
tionis atq; custodiæ speculatoris, ne isto-
rū quidē exēplo, eoq; nostrā in pernici-
em structo ac elaborato, vllum diligentis
atq; vigilantis, nedum frugi & solertis ser-
ui officium custodiendo, congregando,
pascendo, conseruando Christiano gregi
impendere dignantur?

Quid enim à plerisq; toto hoc æuo per *CAP. 17.*
annos plus min⁹ totos sexaginta est labo-
ratū, nedū præstitū egregiè pro isthoc ex-
stinguēdo schismate Germanijs ineuita-
biliter exitiali? quid p̄ sopienda Religio-
nis discordia Germanijse ertò perniciofa
factū præclarè? Cū ad indictū Concilium
sanādæ Germaniæ, tollendæq; funditus
isti Religionis discordiæ fuissent euocati,
q; vltro, si suorū, imò suæ ipsorū salutis
vel leuiter tenerētur desiderio, debebant
accurrere, ac medicinā egris suis fratrib⁹,
immò dilectissimis in Christo (vt verbis
qui-

quidem dicunt) filijs quærere, postulare, conficere, adeò non accurrerunt, vt remoras nescio quas potius conati fuerint rebus salutariter cõficiendis iniicere, currentique rotæ suæ quasi innectere suffragia. Quo enim stupore pia posteritas mirabitur celeberrimo illi Concilio Tridentino Episcopis plus minus trecentis ornatissimo nullum Germaniæ primæ (cui potissimum sudauit) vno Coloniensi (ante fraudulentissimam interruptionem Mauritijsaxonis artibus iniectam) excepto, interfuisse; aut suos saltem Legatos destinasse? nominatim euocarat Pius V. nominatim euocarat Ferdinãdus Augustus: sed tanta fuit eis prudentia, tanta regni illius cælestis cura, vt & suam, & suorum salutem æternam salutaribus illorum posthaberent monitis.

Deinde Concilio absoluto, atque Romæ ritu & solemnè, & prisco legitimè approbato & confirmato, quidnam post Edictum exsequutionis factum? quid operi mandatum? quæ Synodi prouinciales? quæ diocesanae suum sunt consequente effectum? fuerunt quidem aliquot habitæ: sed quo pietatis fructu, quo exoptatæ adeò reformationis emolumento; quod denique Canonicae, ac desideratæ cultu-

gationis exemplo? totus, heu dolor! videt, immo ridet ac luget mundus. Proinde quænam spes, obsecro, exsequendi Cōcilij Trid. quod Deus opt. sanandæ Germaniæ, immo toti mundo alterum quasi trophæum erigere instar magni illius Nicæni, est dignatus, affulgere queat, quum eius Episcopi & à Rom. Pontifice paternis literis euocati, & à Rom. Imperatore per Legatum inuitati in eo comparere noluerent? ecquid ergo remedij, inquis? an cessandum censeas Imperatori, illis gubernatoribus altum stertentibus, vt vna cum nauigio penè naufrago vectores vniuersi pereamus?

Certe in naufragij periculo nullus suæ CAP. II. salutis defuerit: sed nauclero aut ignauia, aut somno, aut vino, aut delitijs sepulto, vnus clauum, alius remum, alius scalmū; aut ancorā, alius rudentes, aut antennas arripit; vt communi vectorum opera certum interitus horrendi euadamus periculum. Sic in hoc Germaniæ naufragio sanè præsentissimo (nisi tempestiuè V. Maiestas occurrat) aliud equidem post plurimas, easque longas meditationes, & cum viris eximiè pijs collationem non arbitror nunc superesse remedium certius simul & salutaris. quam vt à Ro-

D

mano

mano Pontifice quam primum omnem
que citra cunctationē aliquis petatur lega-
tus, q. Christi quæ sunt, ex animo quæres
(quales non paucos habet Italia, plures
Hispania) omnes sub obedientia S. D. N.
iurata ad Concilium Germanicum euo-
cet Primates, Archiepiscopos, Episco-
pos, Abbates, & Collegiorū decanos: qui-
bus seriam mandet Oecumenici Conci-
lij Tridentini susceptionem, exsequutio-
nē, obseruationē. Quod ut conficiatur v-
tilius & efficacius, p̄fuerit eximie ut Im-
peratoria V. Maiestas eosdē sub iuramē-
to V. Maiestati facto illuc euocaret, ne
quis tergiuersationi vltiori, aut pro-
crastinationi damnosiori supersit locus.
Si in præfractiones aliquot censuris & pe-
nis Imperialibus quis putet utendum, nō
displicuerit, quod calcar equidem opinor
quibusdam salutariter profuturum. Nō
pauci enim humana, nescio qua, corru-
pti beneuolentia, aut semiuira verius,
molliq; pusillanimitate fracti, aut suæ po-
tius salutis æternæ incuria elumbes, hac
quasi honesta coactione suo in sinu gau-
debunt, quod Canonica reformationem
iam pridem desideratā tali Augustali ve-
luti mandato (hoc enim plerique aulico
typho turgidi non parū, pro pudor! præ-
ponunt

ponunt Pontificio. adeò enim in Carnalia, iumenta dicam, an semibruta ferè pecora degenerauimus) impulsì facere cogantur. Varia enim sunt priuata Episcopis Germaniæ impedimèta hinc illinc temerè, immo sacrilegè obiecta, hic non recensenda: quæ nisi hac ratione semel præcidantur ac prorsus tollantur, semper salutarè Concilij Tridentini in Germania pergent exsequutionem impedire.

Taceo iumenta parù sacrosancta ab Episcopis eligèdis extorta. Taceo pacta, Simoniaca dicam an sacrilega? Certe dei mandatis, sacrisq; Canonibus inimica. Taceo tuèdæ libertatis suæ, nescio cuius, certè noxiæ causa non libera suffragia.

Quod si hac ratione nihil proficitur, ac veluti Paraly si deo exsecranda totum laboret corpus, ne animi tamen desperatione fracti, Sereniss. D. Imperator rem omnino necessariã (si Romanum tua Maiestas cupit saluum Imperium) despondeamus, nedû de manibus abijciam? haud. n. fuerit fortassis inutile, aut incòsultû, illã ingredi viã, q̃ Ludewvycû Imperatorẽ olim fæliciter videm⁹ ingressû, nimirû vt S. Maiestas tua Primatibus & Archiepiscopis per Germaniam literis Augustalibus mandet (euocato, vt diximus, à Ro.

Pontifice aliquo legato ; si tandem impetrari queat; ne quis Sycophantarum temerè notam schismatis inuidos figat dēte) ne suo desint officio in publicando vniuersali Concilio Trident. quod à tota Christi ecclesia ipsis præscriptum est sanandæ Germaniæ instar saluberrimi pharmaci adhibendum.

Hanc in rem maiori atque certiori verè pietatis emolumento efficiendam profuerit eximiè, si Cæsarea V. Maiestas deinde ad singulos Archiepiscopos suum ipsorum impensus mittat legatum; qui gerendis secundum Concilij formam rebus summa cum auctoritate interfit. Si tali Euangelicæ pietatis studio Augusta V. Maiestas rem nō minus piam, & Deo grātam, quā seruandæ Germaniæ, tuoque Rom. Imperio cum primis necessariam aggrediatur, pijs suis votis, vti confidimus in Domino, cælestem haud inefficacius experietur adesse gratiam, auxiliumque singulare; quā olim pijs Iosif, Iosaphat, Ezechiae atque Machabæis adfuit Deus.

Zelator ille inclytus Dei spiritu afflatus pro Dei domo & lege patria Iehu, nobilissimus Heros in repentinam florentis licet Idololatriæ labefactionem pij
vni-

vnus Ionadab Rechabitæ vtebatur con-
 filio; vt & Iouianus A. vnus Athanasij 4. Reg. 10.
 exsulis Christi, ad reconciliandas & pacā
 das Dei ecclesias funesto Arrhianismo,
 vere Turcico semine (vnde impius ille
 pullulat Antichristus) infectas, distur-
 batas, diuulsas. Lætatus etiam fuit pius 2. Par. 10
 Ezechias, quod post subitanæm Idolo-
 latriæ subuersionem ministerium dei ef-
 set expletum. de repente quippe hoc fi-
 eri placuerat. Nescit enim tarda molimi-
 na, inquit D. Ambrosius, spiritus sancti
 gratia.

*In Dei opere
 non cunctan-
 dum, neque
 multis opus
 est consultorū
 bus, vbi clarū*

Si dei spiritu acti Reges isti præclaris-
 simi has instaurandæ aut domus Dei, aut
 Ecclesiæ veteris bono iure, sibi sumfere
 partes, cur non & hodie nostri Reges?
 Immo cur non magis nostri Reges? cū
 ex pernicioso, regibusque singulariter
 nunc infesto Religionis dissidio tam ma-
 lè curato siue potius insolerter neglecto
 maius, vt non dicam ineuitabile, ipsis im-
 pendeat certò vna suis cum populis pere-
 undi periculum?

Vidit prudentissimus Imperator Sigis-
 mundus Augustus V. Maiestatis auus
 magnus, ex Rom. Pontificum schismate
 indubium & suo imperio Roman. & toti
 adeò Catholicæ Christi Ecclesiæ impen-

CAP. 19.

*Sigismundi
Austriaci A.
Lam.*

dere exitium, quantum laboris, deus bone: quantum curarum, quantum sollicitudinis verè paternæ, ac plus quàm Regiæ illi p Cōcilium Constantien. sopiendo sumit? huius schismatis tollendi causa cū sese Constantiam contulisset, nullum omisit pij officij, aut humanissimæ in omnes benevolentia genus; quod pijs illis Patribus dei cultoribus in Synodo cōgregatis fuerit exhibendum, aut præstandum.

Cum videret pius A. non posse pacem toti orbi iam pridem desideratissimā Ecclesiæ restitui, nisi & Reges Christiani in Concilij vota conspirarent, ipse Imperator nulla suæ aut imperialis Maiest. aut Regiæ dignitatis, aut valetudinis, nedum priuati cōmodi ratione habita Fraciæ Regē adire nō detrectauit. Deinde mari trajecto Angliæ Regē in eadem vota, vt consentiret, induxit. Supererat Ferdinandus Rex Arragoniæ Petri de Luna defensor & propugnator.

Hunc vt Imperator Sigismundus hac de causa inuiseret, non eum aut itinerum asperitas, nedum longitudo, non sylvarum, non præcipitiorum, non deniq; longæ illius peregrinationis labor deterruit. Vincebat enim omnia exoptata illa Ecclesiæ pax, & dia Christianorū concordia;

dia: qua sine stare suum videbat nō posse
 Imperium Romanū. Norat enim prudē-
 tiss. Heros eximio dei timore præditus, et
 singulari Do. Christi amore inflāmatu,
 illud dei oraculum esse omniū verissimū
 quod eodem in Cōcilio exstat decretū,
 frequentem Concil. Generaliū celebra-
 tionē esse agri dominici culturā, quæ ve-
 pres, spinas, & tribulos Hæreseon & erro-
 rum & schismatū extirpat, excessus cor-
 rigit, deformata reformat, & vineam do-
 mini ad frugem vberriam fertilitatis ad-
 ducit. illorum verò neglectum præmis-
 sa disseminare atque fouere. quæ Spiritus
 sancti sententia an non ipsa apud Germa-
 nos (de alijs enim nationibus modò nihil
 agitur) reperiatur verissima, dies ipsa do-
 cet. Certè sic olim pij nostri maiores nul-
 li blandientes, nihil adulantes, sed ipsam
 professi veritatem ingenuè agnouerunt
 non aliā fuisse grauisimorū dei flagello-
 rū & euersarum in Germania Ecclesiarū
 causam, quàm longum Synodorum ne-
 glectum, vti superius dictum est fu-
 lius.

*Vfus Concilia-
rum Gen. quā-
tus & quam
necessarius.*

”

”

*Vide acta Cōc.
Constant.*

”

”

”

”

*Vide Concilia
Moguntinum,
& Melden.
superius ca. 7.*

Tanta igitur Sigismundus A. & fecit,
 & tulit pro conciliando terrarum orbe
 diuersis Antipapis Cathedram Petri per-
 turbantibus; ne dissidio de capite,

D 4 siue

sive vicario Christi Do. orto, vniuersum periclitaretur Christi corpus; quod Catholica est Ecclesia: aut ne vllum hac ex re Imperium Roman. caperet detrimentum.

CAP. 20.

Quid igitur Pium Augustum fuisse facturum putabimus, si in isthac infelicissima incidisset tempora? quibus ex tantis exitialium schismatum agminibus, dicam, an examinibus, vt vix domus domini consentiat, vnde multò perniciosius Rom. Imperio imminet excidium, quàm ex intestino Pontificum Romanorum schismate? Si quidem illi inter sese vnius erant omnes fidei, vnius omnes Religionis, vnius omnes animi & sententiæ in Catholica Christi doctrina; licet vno de capite, Vicario, quodnam illorum trium esset verum, verusque Do. Christi vicarius, Petrique successor, dissiderent. At modò non solum de hoc rixantur capite (cùm suum sibi quisque statuatur caput, quod Christi immo Antichristi loco veneratur & religiose colit) sed repudiato vero Christi vicario, cui omnes suas abiturus ipsemet Dominus Christus pascendas reliquit oues: & iam hostiliter de varijs, & ijs capitalibus fidei digladiantur dogmatibus. A qua pugna verè
Ca-

Cadmæa plus Rom. Imperio impendet
certi periculi, adeoque inevitabilis exitij;
quod de ijs inter se irrecôciliabiliter dis-
sentiunt.

Quibus cum ex infallibili Domini
Christi prophetia indubitatissimum citò
immineat exitium, Omne regnum in se *Luc. 17.*
diuisum, ait, desolabitur; & domus super
domum cadet, quid cunctamur? quid
deliberamus? quid aliena, & inutilia ha-
ctenus quæramus, tentamus & leui, ne
dicam molli, ac tanquam semiuir & ef-
fæminato brachio admouemus remedia?
An huic Euangelicæ Prophetiæ fidem
non habemus? An Christo domino re-
rum euēturarum fidem abrogamus? An
exemplis populorum mutuo dissidio
extinctorum etiam hodie nostros in o-
culos per Græciam, Galliam, Iudæam &
miserum nostrum Belgium incurrentib;
nihil mouemur? ô cæcas nostras mentes!
ô pectora cæca! immò Marpesia caute
duriora & præfractiora! quæ nec diuinis
terrentur comminationibus; nec Euan-
gelicis excitantur Prophetijs; nec ipsis de-
nique formidabilibus rerum horribilif-
simarum in oculos vndiq; incurrentibus
mouentur exemplis.

Vident aduersarij nobis hac parte, vt *CAP. 21.*

D 5 &

& alijs rebus multis, grandi nostro probro longè prudentiores, & sui officij (pro tuenda sua cuiusque noua Religione) accuratius memores, se suas quemq; prouinciolas non posse tueri saluas, nisi aliqua Religionis suo in populo sit concordia, qua ceu taurino, aut potius diuino inter se glutino mutuum sociantur; immo colligantur, vereque feruntur sociabiles hominum animi.

Hinc illa toties conuocata Romani Imperij Comitia; in quibus primas semper iam annis ferè 60. partes habuit præposita nouæ Religionis stabiliendæ cura; sicuti & infestum minuendi, euertendi, profligandi Romani Pontificis studium, vt & phrenetici suis non parcent medicis, amicis, parentibus: quorum si admitterent salutaria consilia & remedia, pristinae suæ reddi queant valetudini.

Hinc factum vt deinceps nihil contra sua mutua inter se de Religionis capitibus dissidia publico damnarint edicto: sed ne semel quidem ordines Imperij à Lutheranis sepius interpellati de dānandis, aut fidei hostibus declarandis Sacramētarijs, suum animum vnquam inducere statuerunt.

runt. At quā de causa? inquis. Procul dubio non alia, quā quod perspicuè vident hoc ex decreto Comitiali ordinum Imperij Ro. indubiam sequuturam animorum diuulsionem & formidandā ipsis dominis suorum subditorum, ciuium que omniū perturbationem; ne indubiā dicam Rebellionē, quæ aliquandiu nunc abfutura videtur, quod faxit Deus nobis semper propitius; donec cōmuni omnes Euangelicorum nomine censentur tot sectis licet inter se dissecti Euangelici. Vna enim Euangelij voce imperitæ plebeculæ omnium gratissima, glutino quasi taurino coherescunt, & isto Syncretismo in quandam fraterculorum amicitiam & coniuratoriam contra Catholicos societatem, ac in Sathanicum Romanum. Pontificis odium variæ atque inter se dis-dia-pasōn dissonantes aduersariorum turmæ coalescunt.

Qua opinione populo semel crepta (quod futurum Principum isti Confiliarij Taphnitici ac vere memphytici ex illa saxonica Babylonia, aut Palatina AEgypto profecti perspicuè vident) irreconciliabilis inter populos & Romani Imperij ciuitates oriretur
dis-

diffensio, & implacabile aduersus Principes ipsos odiū: cuius finis foret rebellio, eiectio, profligatio, & nouorum dominorum commutatio. Norunt enim illud Euangelicum fallere non posse, regnum in se diuisum cadit.

*Vide acta Ser-
ueti & Valē-
tini Gentilis.*

An non diuisum istorum Euangelicorum regnum, cuius professores sese ipsi mutuis Anathematismis non modò damnant: sed & libros alter alterius seuis tradunt ignibus deuorandos? Quid libros dico? an non & suos Syneuanglicos & gladijs, & flagrantibus rogis ipsimet truculentissimè sunt persequuti?

CAP. 22.

Si viderint igitur ordines Rom. Imperij Augustam V. Maiestatem vni concordiae Euangelicae omnibus Germanis vnanimiter reducendae toto ex animo operam nauare, abusus Clericorum (qui indubia istius funestissimi dissidij sunt origo) velle extirpare, Canonicam vitam tam monasterijs, suis à Maioribus religioni Christianae colendae institutis, quam Collegijs Clericorum velle restituere, solidam animorum vnitatem spectare, pacem denique Christianam & concordiam verè Euangelicam animo non fucato quærere: procul dubio & eorum plurimi pacis Germanicae, salutis patriae, atque con-

coræ

cordiæ Religionis studiosi candido adiungēt sese tibi animo, obnixoq; suo aderunt suffragio.

Ex hoc pio enim V. A. Maiestatis studio, quod metu implendæ per Germaniam (viti cernere est pro dolor! per Galliam, Græciam, Belgium & Iudæam) Prophetiæ illius Euangelicæ, dum vident V. A. Maiestatem serio ac ex vero magni Dei cultu suscipere, sibi gratulabuntur eam esse ineundam alicuius per Germaniam concordie spem diuinitus oblatam: qua iterum vnum reddamur omnes in Christo Iesu corpus, vna iterum efficiamur domus dei, vnus denique vnus fidei populus, nec amplius altare stet contra altare, aut Iuda non amplius contra Israelem consilia ineat inimica, nedum hostilia gestet arma.

Quod inde magis fiat perspicuum, quū *CAP. 23.*
videamus ordines aliquot Protestantium sibi à suorum subditorum in Religionis causa dissidio metuentium tantis impensis ac laboribus Herculeis aliquam quaesuisse in Lutheranismò concordiam: inquam cum non omnes suos condiscipulos perducere potuerint, reclamantibus palatinis, refragantibus Hessis, dissentientibus Rom. Imperij ciuitatibus Augusta, Ulma

Ulma, Norinberga, cum socijs, magis exstimulabuntur ad fouendum, & fauendum, immo seruiuuandum religiosum A. V. Maieſtatis in piam concordiam & Canonicam Reformationem ſtudium.

Quod enim fruſtrà ſeſe nunc quæſiſſe vident ſua noua iſta Proteſtantium concordia, opere tam magno nunc in lucem edita, ſperabunt diuino aspirante Patris Clementiſſimi (qui omnes ſuos filios ſingulari deſiderio anhelat, eodem ſentire, vnum corpus eſſe, vnam, eandemque colere Chriſti religionem,) auxilio, pater- noque fauore hac ex ratione conſequi poſſe.

Atq; vt de quibuſdam minor fortaiſſis aſſulgeat conciliandi ſpes, qui Sacramentaria faſcinati ſunt ſemi-Iudæorum & Capharnaitarum, ne Machumetanorum, (quorum nefarias, & eas non paucas colunt doctrinas) dicam perfidia; certe Proteſtantiū maior pars, potiſſ. Saxones, nullo ferè (ſi res ex vero Chriſti ſtudio, ac Zelo ſo diæ veritatis Euangelicæ amore cū illis ageretur) negotio nobiſcū in gratiā redeant, atq; ſopitis pauculorum capitum de religione diſſenſionibus in optatiſſimam cum Chriſti corpore denuò reconcilientur concordiam.

Si

Si quis enim rem candido & Concor- *Vide Ratat-*
diæ Christianæ studioso intueatur peni- *dum Linda-*
tius oculo, agnoscet perspicuè inter Ca- *ni, siue de Trā-*
tholicos & Protestantes Saxones nō plu- *quillitate ani-*
ra quam vi. aut summū octo superesse di- *mi.*
uersæ, diuulsæ, atque infæliciter distractæ
inter nos Religionis capita.

Partim enim nostris Catholicorū scri-
ptis & eruditis disputationibus; partim
ipsa veterum Patrum lectione tandē do-
ctiores facti aduersarij plurima nūc no-
biscum tenent eadem; quæ antea ceu pro-
phana reiecerant; & damnata temerè pro
impijs abominabātur. vt de peccato ori-
ginali, de iustificatione per inhaerentem
Dei iustitiam, & alijs aliquot.

Quæ verò supersunt controuersa, in-
ter nos paucula, Deus bonè! quàm facile
modò inueniant conciliationem, si pacis
Christianæ viri studiosi adhibeantur?

Quod à vero non abhorrerè, vno, aut *CAP. 24.*
altero haud abs re fuerit confirmasse ex- *Indubia cōcor-*
emplo. Si quidem in hanc pijs Dei filijs *diæ cum Prin-*
optatissimam diē concordiae conciliandæ *cipibus Pro-*
spem facilius consequendam animum *testantibus*
nobis acrius excitare debet quòd Prin- *conciliandæ*
cipes aliquot literis & doctrinis libe- *spes à pia ip-*
raliter imbuti profiteri suis & verbis, *sorum profes-*
& scriptis non dubitant, se à vera *sione.*

Ca-

Catholica Roma. Ecclesia non defecisse: sed eam sese (quod & Lutherus locis plurimis docet) pro vera agnoscere; vbi doctrinam à DD. Apostolis Petro & Paulo & alijs Patribus Orthodoxis veterē, in-quiunt, & non innouatā obtinet Apostolicam.

*Sententia
Principis An-
holtini in eū
de concordie
idonea: si ad
vium refe-
retur, & ad
verinormāca
stigetur: quò
faciunt notae
inperse.*

I Longè absit à me, scribit Princeps Anholtinus ser. 4. de sacra Eucharistia, vte go de sancta Ro. Ecclesia aliter, quā piè ac Religiosè loquar, aut sentiā. Sic & præfatione in sermones duos contra falsos Prophetas, Quarto quod accusant nos, inquit, quod à Ro. Ecclesia defecerim, aut discefferimus & propterea nō sim⁹ in Ecclesia Catholica, ideoque ordinatio- nes nostras seruādas non esse, nullo est in- nixum fundamen-

*i Votum istud & nos vo-
bis precamur cum animi
luce Apostolicā, vereque
demum Euangelicā, & do-
ctrina Orthodoxae fidei om-
nibus in capitibus consen-
tanea.*

*2 Immo longè omniū so-
lidissimo, quia qui à Rom.
discedit Ecclesia, illud de-
serit ouile Christi, quod in
cælum rediturus D. Petro
commendare atque com-
mittere voluit pascendum;
cuius illa membrū est pri-
marium. Quod qui cū mē-
bris ei ab origine prima co-
hærentibus pertinaciter di-
gressus deserit, corpus Chri-
sti sacrilegè diuidit, atque
vnitatem corporis Chri-
sti scelerato schismate dis-
scindit, dilacerat, dila-
niat.*

to. 2

Quia

Quia etsi non i-
m^o inficias quod
falsam doctri-
nam, 3.

Et abusus, 4.

Quæ ex nouatio-
ne in Romanam
Ecclesiam 5.

Sunt inuecta (de
quibus & Diuus
Paulus, 6.

3 Atqui nōdum est falsæ do-
ctrinæ conuicta; nedum sacri-
legij, ut crepatis, Idololatriæ,
aut cultus Baalitiçi.

4 Vt vos quidam imperitè
censetis quedam: sunt tamen
in vita & moribus purganda,
non inficiamur, plurima, & ca-
stiganda religiose ad SS. Ca-
nones.

5 Istud de indubitatis Chri-
stianæ fidei dogmatibus perne-
gamus: immò vos doctrinæ ut
temerè nouatæ, ita immeritò
desertæ vno ore accusat tota
Christi Ecclesia Catholica, tã
Orientalis, Græca, Syriaca &
Armenica: quàm Occidenta-
lis, Gallicana, Hispanica, Afri-
cana, & Italica; ne ipsa ditam
Germanica, immò ipsi ad eò vo-
stri in nouo Euangelio fratres
Euangelici, ut de Sacrificio S.
Missæ Eucharistico, de precib⁹
pro defunctis, de Sacramento-
rum numero & efficacia.

6 Illa nos diuino adiuti au-
xilio hætenus euitamus: sed
vos non meministis illius man-
dati Paulini, Obseruate eos qui
dissensiones, Axiōxōtōs, seces-
siones, seditiones & offendicu-
la faciunt contra doctrinam,
quam accepistis à Christianæ
fidei exordio.

E

Ad

Ad Ro. & Gre-
gor. capit con-
queri) ex debi-
ta erga Deum
obedientia de-
seruisse, 7.

1. Cor. 1.

Ephes 4.

Amos 2.

Hebr. 13.

Iude. 1.

D. Cyprian.

D. Iren.

D. Optat.

D. August.

Et illis resisten-
tes, 8.

Nos cōtradice-
re, 9.

Tamen idcirco
nō discessimus
à vera, Sancta
Apostolica Ro-
mana Ecclesia,

10.

Imò magis nos
in illā totos tra-
dimus, 11.

7. Ideo vos schismaticos esse
amplius negare nō potestis. Istud
enim agitur nō quidem ex obe-
dientia, vti temerè admodum
& futiliter gloriamini, deo de-
bita: sed verbi eius inobedien-
tia; quod diserte mandat, Ne
sint in vobis schismata. *1. Cor. 1.*
Rursum, sitis solliciti seruare v-
nitatem spiritus in vinculo pa-
cis. *Ephes. 4.*

8. Vti populus ille sacerdoti,
de quo apud Prophetam suum
Amos Deus ob rebellionem &
inobedientiam aduersus pasto-
rem suum conqueritur. Danda
igitur vobis opera, vti obediat
Præpositis vestris & subiacea-
tis eis, vti Paulus mandat.

9. Sicuti Core, Dathan, &
Abyron Moysi. Videte igitur ne
in contradictione simili cum il-
lis pereatis schismatum autho-
ribus; cum aliare contra aliare
sacrilego erigitis studio.

10. Maxime discessistis: quia
Romanam, quæ est vera eccle-
siæ Christi Catholice Matrix,
mater, & caput quoddam, in-
grati & degeneres filij dese-
ruiistis.

11. Non quidem vero Christi
domini ouili adherentes; quod
violastis, dispersistis, dissipastis:
sed schismati sacrilego. In quo

Quan

Quandoquidem
illam suscipimus,
profitemur, de-
fendimus doctri-
nam, quam Petr^o
& Paulus Rom.
Ecclesiam, & to-
tum orbem do-
cuere Christia-
num, 12.
Sicuti epistolę ip-
sorū demonstrāt,
potiss. Pauli ad
Rom. Galath. ad
Timotheum, ad
Hebręos ex Italia
scriptę, immò to-
ta Biblia quę no-
bis à Rom. Eccle-
sia 13.
prodierunt do-
cent. Qui amissa
tali scriptura ni-
mirum SS. Apo-
stolorū Petri &
Pauli discedunt

14.

qui pertinax hēret, spem nul-
lam regni cęlestis possidendi
habet reliquā. omnis enim qui
recedit à doctrina initiō tra-
dita Ecclesię Catholicę, ait 2. Iohan. 1.
D. Iohan. deum non habet.

12. Illam vos non suscipere,
nec pridem susceptam obtine-
re, subsequēs demonstrat vo-
bis querimonia Ecclesię Chri-
sti Catholicę orationibus tri-
bus distributa.

13. Cur ergo ea non suscipi-
tis tota plurima enim Luthe-
rus vester repudiavit. Cur
& genuinam Bibliorum sen-
tentiam ab eadem pridem v-
bique cōcorditer omnibus su-
is filiis traditam non obtine-
tis constanter? sed cum Lu-
thero quędā loca teneris de-
prauata, & adulterata: ex
quibus istę nostrę oriuntur
de fide controuersię Do. Chri-
sto exosę.

14. Atqui vos, reclaman-
te toto orbe Christiano, ab illis
disceditis, aliam diuinis A-
postolorum verbis inuehen-
tes sententiam: quām ipsi to-
tum docuere orbem Christia-
num; cui omnes ad vnum Rō-
manę Ecclesię aut socij, aut
filij iam ab ipso vsque fidei
Christianę exordio concor-

E 2

Non

PRAEFATIO IN LIB.

diter consentiunt, & emulanda vobis constātia gloriose insistant.

Non possunt sibi sanctam Apostolicam Romanam Ecclesiam vnquā arrogare: aut eius nomine amplius verè gloriari. 15.

15. Romanæ Ecclesiæ nomine non tam gloriamur, quā Apostolicæ atque Catholicæ: quæ Roma ceu fonte vberissimo in totum orbem est præcipue per Apostolos Petrum & Paulum derivata, & salutariter in vestros etiam maiores tandē propagata post annos circiter 800. quæ sera ad Christum conuersio vos modestiores meritò reddat doctrinæ Apostolicæ censores, cum veluti reliquæ quædā Gentilium, siue paganorum ad magnum illud ac verè Catholicum Christi Do. corpus accesseritis incorporandi, & tanquā filij ei inuiscerandi.

Porrò vbi quosdam Roma. Ecclesiæ abusus, de pedum osculo, 16.

16. Si nota esset primorum illorum Christianorum pietas, et stupenda in Christi seruos reuerentia, non diceretis Romanos Pontifices hac in re nimum sibi arrogasse. Olim enim de more occurrenti episcopo plebs ad pedes pronoluebatur osculabunda, ut D. Hiero. testatur de D. Epiphānio. Plurima etiam malignius à quibusdam interpretantur, aut in calumniam imprudētius rapiuntur; quā sit æquum. Nam illud osculum

non eim fit pedibus: sed fixo il-
lis D. Christi trophæo: cuius ille
oportet fit imitator, prædicator,
& propagator. An nescis illū
gentilem vestrum Cainam D.
Chrysostomo filios misisse ob-
uiam ut eius genua oscularem-
tur. Vide histor. Tripart.

& similia. 17.

17. Sunt in ceremonijs &
ritibus ecclesiæ Ro quedam,
quæ non peritè satis considerā-
tes offendunt, sed temerè; quia
originē piā nesciunt; aut quia
mysteria & Anagogica, min⁹
quā par sit, penetrant, ut de
Thiara Tricoronata, de habitu
sacro & cultu diuino.

cepisset idē Prin-
ceps expēdere,
subdidit; Salua
tamen (inquit
fol. 255. prima
conclōne con-
tra falsos Pro-
phetas) reue-
rentia sanctæ
Rom. ecclesiæ.

18.

18 Si ista in Romanam Eccle-
siam reuerentia verbis quidem
blandis testata, pio in matrem
omnium animo esset profecta,
non tam leui de causa quis pos-
set grauitè ad eò in piā suā
matrem præclarè admodum de
ipso meritam offendi ob res ali-
quot leuiculas: quæ ut alijs dis-
plicent; ita forent concordie
causa pijs & grauib⁹ viris to-
lerandæ potius; quā ob eas
corpus Christi sacrilego schis-
mate diriter dilacerandum, et
crudeliter varia in blasphe-
marum sectarum membra di-
laniandum. quia non potest esse
Christi charitas ubi teste Au-

E 3 Cr

August. contra Donatist.

Cæterum ne cui suboriat^r scrupulus quosdam protestantium simulato animo veram Ecclesiæ Christi Catholicæ quærere concordiam, verba subtexemus, quæ idem Anholtinus Princeps ibidem in margine ad plenior^em sui animi explicationem adtexuit. Sancta R. O. Apostolica Ecclesia sunt oēs, inquit, Patres, & Christiani qui Romæ fuere, sunt, auterunt; qui sanctam Apostolicam doctrinam Petri & Pauli & aliorum sicuti in S. Scriptura continetur, sequuntur.

19.

Si nunc igitur R. O. Pontifex suis cum Cardinalibus, Episcopis & presbyteris (sicuti ipsorum predecessores fecerunt) Apostolicam doctrinam sequerentur, 20.

gustin. non est Corporis Christi unitas.

19. Istam definitionem & nos virisque, quod dicitur, manibus suscepimus, quia non aliud euangelium Catholici admittimus, nec præter id, quod ab Apostolis initio ubique concorditer accepimus, credimus, tenemus, docemus.

20. Quod ut nos affirmamus; ita negatis vos. quid ergo ad hanc exitialem discordiam remedium aliud, quam ut ad Christianam, Concordiæ Evangelicæ studio, universi conveniamus Synodum, prisco de more maiorum nostrorum celebrandam? uti semper in similibus Ecclesiæ Christi procellis factitatum salutariter.

Vel.

Vellemus nos libenter ipsos pro mēbris Apostolicæ Ecclesiæ habere. 21.

& tanquā Christianos Episcopos, animarumque curatores iuxta mādātum ipsius officiū agnoscere. 22.

omnique honore venerari.

23.

Huic debitæ reuerentiæ nostræ nihil deesset 24.

21. Itane vos præcisa ecclesiæ ramentula quedam, aut auulsi potius ramusculi aliquot indubios totius gregis Christiani Pastores, Apostolorum successores; immo vicarios quosdā, & primaria Corporis Christi vitalia membra pro ecclesiæ membris tandem agnosce-
tis? ô intollerandā arrogantia? ô fastum degeneribus Synagoga Sathanae filijs dignissimū?

22. Tunc demum veri Christiani hominis faceretis officium: si, ut oves Christi decet, vos præberetis Pastoribus vestris à Deo missis morigeros, non obstreperos, non dicto inobedientes, nō rebelles, non vobis iudiciū de vera Christi doctrina superbè sumentes: sed obediēter Catholicæ ipsorum doctrinae cum reliquo Christi grege consentientes.

23. Venerationem aliam non postulant, quàm quæ Apostolicum ipsorum sequitur officiū ad ouium Christi pastum salutariter præstandum necessaria.

24. De hac faciliè inter nos conueniret, si modò esset solida de vnitāte fidei Euāgelicæ atque Apostolicæ concordia, Synodice conciliata.

E

4

Sic-

Sicuti etiam Lutherus, & nos in præcedentibus, & huius temporis cōfessionib⁹, atq; omnibus de Concordia tractatibus semper obtulimus. 25.

Vtinam; deo fauente illi hoc agnoscerēt! & sequerentur, quā velimus illis cōsultum benè 26.

25. Qualem, obsecro, vos obtulistis reuerentiā, aut veneratiōnē Pastoribus Christiani ouilib⁹ congruā? cū primarium reuerentiæ Christianæ caput, putā obedientiā, et in fide Apostolica consensum atq; constantiā detrectaueritis, proieceritis, concalcaueritis? adeoq; irreligiosè admodū blasphemis cum verbis, tū factis hactenus estis diuiter execrati: & phreneticorū in modum horribiliter abominati?

26. O deplorandū quidē votū! sed phreneticis dignū, membra de Christi corpore dudum præcisa, (sentica propè tabe iā (nisi deus cauerit) putrefacta, ne dicam bis mortua, viuis Christi membris, toti; corpori adherētib⁹ vitālē optant spiritum. ō rem absurdā! & fastuoso illius Luciferi sese in Angelum lucis transfigurantis animo haud incongruā: Vobis, ō miseri, vobis ipsi consulite; immo, vt consultetur salutariter, toti satagite. Quia vnum est corpus Christi, quod sacrilegè violatis, dissipatis, dilantatis. Vna est Christi ecclesia, quā vos intestinis vestris dissidijs turbatis, disgregatis, labefactatis; extra quam nulla vobis salutis æternæ spes queat

Sicut

Sicut & Luther⁹ sua manu scriptum reliquit; Non opto ruinam Episcopatuū,

27.

sed opto reformationē.

28.

In eandē sententiam & Theologiat- que professo- res Vvitten- bergen. fol. 168. Non est nostrę in- qui- unt sententię aliquid noui- ter 29.

aut aliter do- cere, 30.

supereffe salua

27. Istud verbis quidem in spe- ciem blandis profitemini: sed rebus ipsis manifestē aliud longē loqui- mini. Vbi enim supersunt illę opu- lentissimę per Saxoniam Cathe- drę & vbi locupletissimę passim il- lę per Germaniam Abbatię? V- bi Xenodochia illa regia ditissi- mis annuis prouentibus redundan- tia? an non vester rapuit fiscus, & culina deuorat omnia? famentibus licet veris possessoribus, & inedia pereuntib⁹ alūnis Christi pauperib⁹.

28. Eandem & pij vbi quē opta- mus sanē non minus, quā vos, cla- mitantes esse plus quā necessariā.

29. An ne nouiter, quando in ve- stro cęnę dominicę sacramento pi- storum vestrum adpinitis panē? *Vide Librum Dist. reden.* An ne nouiter nouā & Christianis hactenus omnibus inaudatam fidē inuehitis specialē? Vti Luther⁹ ve- ster passim gloriatur: An ne noui- ter de sacramentorū numero & ef- ficacia, nouoq; vbiuitatis Idolo? An ne nouā inuehitis colendi et in- uocandi Dei rationē? Vbi nā gentiū obsecro, vnquā auditū antea, quod vos tota boatis Germania, Christe ora pro nobis: Christe supplica Deo Patri pro nobis?

30. An ne aliter de permanente in Baptisatis peccatorum reatu et culpa damnabili? An ne aliter

E 2 quā

de pia SS. Trinitatis adoratione?
sanctorum inuocatione? de pur-
gatorio? denique de pijs bonorum
operum meritis, iustaque mer-
cede?

quàm vna &
æterna doctri-
na in Euange-
lio, 31.

31. Addendum hic vobis fuit
vero & sincero, Apostolorumq;
sententiæ consentaneo. Quode-
nim vos crepatis Euangelium,
& symbola; totidem verbis cõ-
crepant, immo discrepant variæ
vestratium Euangelicorum se-
ctæ. Cùm igitur omnes vnũ pro-
fiteri nos dicamus Do. Christi Eu-
angelium; cur nõ, quæso, ad Chri-
stianam conuenimus Synodum?
vt veteri de more vniuersa ista
controuersia tandem inter nos
legitimè dirimatur, determine-
tur, definiatur de vero Christi
euangelio, penes quosnam demũ
illud reperiatur verum, & ger-
manum? Cuius nos Catholici au-
thenticam & originalem obine-
mus possessionem, à quibus vos
sua quisque profecta constabiliẽ-
da hæc aut illa diuulsistis doctri-
næ capita: quibus ceu fundamẽ-
tis ligneas & ficulneas, immò
stramineas superædificatis do-
mos, non iam dei, quæ vna est:
sed procul dubio Antichristi, qui
vos suo vertiginis spiritu in diuer-
sas, immò pugnautes disgregat
diaboli Synagogas, iuxta D. A.
&

& symbolis

32.

postoli prophetiam Apocal.

32. Dum quedam suscipitis, cur temerè abijcitis cætera? An non eiusdem sunt authoris S. Spiritus? an non in cõcilijs generalibus Catholicæ Christi ecclesiæ præscripta? At ne illa quidem verbis iactata tria Symbola, Apostolorum nimirum Nicenum & Athanasianum suscipitis integra, aut vniuersa, quia in sensum alienum deprauatis, & verbis adulteratis, ubique vocem Catholicam peruertentes in Christianam, vt inferius sua querimonia vobis demonstrat Ecclesia.

clare expressa,

33.

33. Atqui nos Christiani Catholico gaudentes nomine dicimus iuxta D. Pauli Canonem 2. Phil. 2.

seruanda & obtinenda omnia, quæ non modò clarè illic sunt expressa: sed & quæ inde sunt deriuata, & non scriptis adeò

Atq; in Catholica ecclesia fem-

per prudentib⁹,

exercitatis & cre-

dentibus Chri-

stianis fuit intel-

lectum. 34.

Rogamus etiã

deum toto cor-

traditionibus certò Apostolicis comprehensa.

34. Hoc ipsum et nos ingenuè non modò profiteamur, sed indu-

bitatis irrefragabilium PP. no-

strorum Orthodoxorum testimo-

niijs luce meridiana clarius toti

orbi iam pridem demonstra-

mus.

35. At qua, obsecro, conscien-

de,

de, ut nos i-
ta regat &
custodiat p-
pitius 35.

ut nos in sua
veritate, 36.

& vera Ca-
tholica Ec-
clesia 37.

semper ma-
neamus. 38.

tia: cum scientes prudentes charissi-
mum ecclesiae vniuersae apostolicae atq;
Catholicae corpus letifero dilanietis
dente, atq; sacrilegè diuellatis, la-
ceretis, occidatis, deuoretis schisma-
te?

36 De hac nos contendimus, penes
nos veram Orthodoxorum P.P. per-
manere doctrinae apostolicae senten-
tiam: quam vos quisq; suo prohibita
innouatis, permutatis, & aliter doce-
tis: quā ab initio fuit Catholicae Chri-
stianae ecclesiae ab apostolis & suc-
cessoribus traditum.

37 At qui eā iam variè à vobis disse-
ctā deseruistis, noua quisq; sibi fingē-
tes euangelia à Christianorum me-
moriam semper inaudita, uti Lutherus
gloriat de sua fide illa speciali in
suis conuivialibus sermonibus.

38 Hanc posteaquam tot per annos
deseruistis altare cōtra altare sacri-
lego studio erigentes, & à toto Chri-
sti corpore, quod Catholicè cōplecti-
tur & Latinos, & Graecos, Arme-
nios, Syros, & ceteras Christiani or-
bis nationes, quā fronte optatis in
ea permanere, quā funesto diuulsistis
schismate, atq; internecino vulnere
non solum crudeliter sauciastis: sed
immaniter etiam, adeoq; exitialiter
dilaniastis?

Sed hæc ex illis hæcenus. Itaq; ex te-
stimonijs Protestantium, qui haud postre-
mi

mi apud eos sunt loci, modò recitatis equidè satis superq; pio Christianæ Concordiæ amator liquere arbitror, non leuem, nec futilè Catholicis esse conciliandæ cum fratribus nostris Protestantibus concordæ spem: quam verbis ita discretis profiteri, imo candidè offerre, adeoq; ardenti Zeli non vulgaris cupiditate optare non dubitarint.

Sed nūc & reliqua expendamus, quæ *CAP. 25.*
ad eundem sperandæ cum Protestantib; in unitate fidei Apostolicæ atq; Catholicæ tandem reconciliationis scopum faciunt. Sperauerant Protestantium quidam haud obscuri nominis magnum suis novatis dogmatibus patrocinium apud Græcos capitali schismate à vero Christi corpore perniciosè dissectos atque exitialiter diuisos sese inuenturos; ideoq; misso abhinc triennio ad eos legato Stephano Gherlachio, suæ Confessionis Augustanæ approbationem à Patriarcha Constantinopolitano, alijsq; aliquot precibus, & precio ambierunt.

Legatio Protestantium aliquot ad Græcos super sua Confessionis Augustanæ approbatione: sed sua frustrati spe, cum illam capitibus plurimis Græci iam nūc dānarunt Catholicis consentaneæ.

Laudanda cum primis isthæc investigandæ Christi veritatis ratio, sedula prorsus ac verè solers; qua Protestantes nostri ad suum derivatæ in Germanos Euāgelicæ doctrinæ fontem censue-

sue-

*Chythræus
falsi arguitur
de vera Reli-
gionis Christia-
næ apud Ger-
manos origi-
ne.*

*Fol. 40. episto-
larum de Ec-
clesijs Græco-
rum.*

*Vide Auenti-
um lib. 2. An
valium.*

fuerunt recurrédum; vnde purior fluat
cælestis huius laticis liquor. A. Græcis
enim suam sese accepisse aiunt Euange-
lij doctrinam. Quod vt cum Historiæ
veritate scribat iste Historiarum pro-
fessor David Chythræus, alibi veniet
diffusius excutiendum. Habent quidam
D. Crescentem Moguntiæ; D. Kilianum
Franciæ nostræ Orientalis Apostolum;
& vnum, aut fortè alterum Græcum a-
libi: sed an non Roma miſum? aut ex
Scotia Rom. Ecclesiæ filia, & Saxonia
transmarina, nunc ab Anglo-saxonibus
Anglia, destinatum? an non diui Euche-
rius, Valerius, Maternus primi Germa-
niarum Apostoli Roma fuere à D. Pe-
tro nobis Germanis destinati? Sed cur
hanc veram & nobilissimam, more de-
generum detestetur, immo inuidè vitet
originem, ac solidam Euangelij veri in
ipſos vsque Cymeros propagationem
Chythræus, nulli obscurum fuerit, cui
mens constat sana; neque Cymerijs istis,
ne dicam Aegyptijs obfusa inuidiæ aut
adulationis nebulis. Si enim hos agno-
ſcerent Euangelij nostri Christiani Ger-
manis nostris maioribus initio adnun-
ciati factores, ecquid haberent latibuli
callidæ istæ vulpeculæ, vineam Domini

Sa-

Sabaoth demolientes, fraudulenterque æternæ simpliciorum fratrum & indoctorum hominum salutis Sathanica referti inuidia insidiantes? Intento enim ceu ad fontem digito, impuri ipsorum è vestigio deprehenderentur riuuli, execrando humanæ doctrinæ fermento impurati, immo virulento Babylonici illius calicis pharmaco infecti, atque sua ab origine pestilenter deprauati.

Dum autem accuratius nostrates schismatici apud Græcos schismaticos inuestigant, num apud ipsos quandam inueniant suorum nouatorum dogmatum concordiam, En tibi, Do Imperator A. illis prorsus vsuuenit, quod vulgato fertur prouerbio, Turdus sibi malum cacat. Perquirentes enim peregrina discordiæ suæ Sathanicæ firmamenta & inuicta præsidia quæ nobis Catholicis ad fuestam suam discordiam porrò infalcius confouendam ceu Alacis clypeum obijcerent (en tibi eximiam veritatis vim!) factum est vt sua præpostera diligentia nobis tuendæ Catholicæ nostræ fidei inuicta pepererint tela; immo vitricia ex Hostibus in manus nobis contra se ipsi tradiderint arma.

Siquidem ex epistolis dudum per Dauidem

CAP. 26.

*Protestantes
se ipsi suo ingu-
lant gladio dñi
à Græcis sui
Schismatis
argumenta pe-
tunt: qui no-
bis Catholicis
contra ipsos
suffragantur.*

De statu Ec- uidem Chythreum de Ecclesiarum sta-
clesiarum per tu per Græciam in lucem emissis liquet
Græciâ Libel Græcos, Armenos, & Orientales nobis
Ius Da. Chy- Catholicis in plerisque omnibus cōsen-
træi Catholi- tire, atque ipsos Protestantes nouatæ sue
cis est utilissi- doctrine nobiscum concorditer condē-
mus cōtra Pro- nare, potiss. A. de S. Eucharistiæ adorati-
testantes ipsos. one; B. de diuina mystici panis in Sacra-
A. fol. 30. & mento transubstātiatione; C. de pia SS.
59. B. fol. 17. ex inuocatione; D. de religiosa pro Mortu-
Liturgia Bas. is oratione; E. atque Christiani sacrificij
& Chrys. C. 12. et. 20. 59 oblatione. F. de iustificatione, G. atque
D. 20. de tertio animarum loco, siue is Latinis
E. 20. & 21. purgatorium siue, Græcis Cathaterion,
F. fol. 14. et 20 siue carcer, siue exilium, aut alia deniq;
G. 18. & 59. siue carcere, siue exilium, aut alia deniq;
H. fol. 59. voce dicatur, tenebrarum siue irrequiei
I. fol. 58. et 73. locus. H. Sic & de Ecclesiæ autoritate,
I. atque bonis operibus ad salutem ne-
cessarijs nouo isti Protestantium aduer-
santur Euangelio.

Hæc autem potissima ferè omnia cō-
trouersa dogmata imprudēs nobis Chy-
thræus ille præclarus Theologus Cathe-
drarius dedit haud mediocriter confir-
matoria, dum istas Græcanicarum Ec-
clesiarum reliquias suis concorditer ma-
gistris vetustioribus, & antiquis Ortho-
doxis nostris Patribus orbi demonstrat
nobis Catholicis ad amussim conspirā-
tibus

tibus in vnam Christi fidem animis consentire.

Sperauerat quidem Chytræus iste infælix Danus sese discordiæ nostræ vtriusque perniciosæ frigidam suffusurum; si Græcos suis Protestantium probare posset concorditer docere dogmatibus: sed deus opt. pacis Christianæ author, & concordiæ Euangelicæ custos, fautor, & tutor infestum eius studium nobis in lōgè locupletissimum conuertit lucrum, atque hostilia eius tela in misellum istius infælicissimi Christianæ Concordiæ osoris retorfit caput. Conatur quidem & maledicis verbis, & crassioribus, immò imperitioribus, ne dicā impudētioribus sophismatibus eludere, quæ ad vnanimem Græcorum saniorum nobiscum concordiam faciunt: sed hoc ipso suam infælix demonstrat aut imperitiam, quòd veteres Græcos P. P. non legerit, siue lectos intelligere neglexerit: aut malitiā; quòd manifestam ipsorum doctrinam nobis per omnia cōsentaneam dolo malo dissimularit. Siquidem frigidè cauillando & falsas coniecturas temerè, immo planè stolidè cumulando illa conatur ridiculus eludere; vt de illa D. Basilij aurea Liturgia, sicuti & D. Chrysostomi: quā

CAP. 27.

Legationis ad
Græcos enen-
tus in contra-
rium cadit,

quam spera-
rant Protestā-
tes inconsulti.
Psal. 143.

Frigidæ cauil-
lationes chy-
træi in diui-
nas Græcorum
Liturgias no-
bis consentā-
neas.

F ca

cauillatur improbus alicubi falsò ipse
 inscriptam quòd pro defunctis orât, aut
 Sacrificium offerri profitentur: cùm hæc
 alibi etiã verbis adeò disertis doceant
 Patres illi omnium clarissima totius or-
 bis lumina. Quale illud etiã est, Græcos
 tertium quidẽ agnoscere locũ, vnde A-
 nimæ piorũ fratrum liberentur viuorũ
 precibus: sed non appellari, ait, ignẽ pur-
 gatoriũ. Quasi verò deigne, aut flãma
 potius sit nobis cõtrouersia; quã de iusta
 piarũ Animarũ expiatione, aut purgatio-
 ne, quocunq; tandẽ iustarum pœnarum,
 siue corporalium, siue spiritualium, siue
 cruciatuũ animi genere puniantur, pur-
 gentur, expientur. Rursus Græcos obti-
 nere quidẽ nobiscum consentaneẽ ani-
 mas piorum orationibus viuorũ adiuua-
 ri: sed non sacrificio altaris ait, & S. Eu-
 charistiæ oblatione; cuius tamen contra-
 rium apud ipsum liquet ex D. Chryso-
 stomi Liturgia fol. 19. sicuti & fol. 2 i. de
 Armenorum Ecclesia, immo Chytræus
 ipse disertis verbis scribit fol. 15. opinio-
 nes de applicatione sacrificij Missæ pro
 viuus & defunctis alicubi inualuisse. At
 p tuo isto Alicubi, Chytræe, Vbiquitari
 orũ antesignane, tibi dicendum fuit v-
 bique: si verũ amares, aut rem bona fide
 vbi-

*Chytræus in se-
 lix gladiator
 se ipse iugulat.*

*Arnobius li. 2
 ex Platone de
 immortalitate
 docet animas
 exuri & igni-
 bus immergi.*

vbiq; ageres, vbi auita fides inuiolata ob-
tinet, nō claudicās aut Hēresibus nouel-
lis adulterata, quod ipsum & ex aurea D.
Chrysostomi liturgia vera & genuina i- *Fol. 19.*
dem Chytræus imprudens adstruit fol. *Fol. 21.*
17. licet leuiculis aliquot coniecturis eā
imperito lectori in adulteratæ suspiciōe
trahere conetur improbus.

Si David Chytræus Græcanicæ Ec-
clesiæ candido veri cognoscendi studio
perlegisset Ezechologiō Venetijs impres-
sum, sicuti sese gloriatur legisse ipsorum
Hordologion, quod Breuiariū vertit, &
Horarium, & octo-echos, troparia &
Græcanici cultus reliqua, multò aliter
de re adeò graui nunc proposita censui-
set nouus incognitæ sibi nostræ Religio-
nis Catholicæ Aristarchus.

Apparet igitur, sereniss. D. Imperator,
optatā illam (vt ex diuerticulo in viam
oratio recurrat) pijs omnibus Religio-
nis concordiam facilius nunc inter nos
coituram, quod Græcorum opera, à q-
bus infauista fouendæ suę Sathanicę Dif-
cordię expetiuerē aut semina, aut fomē-
ta, sese nūc videant destitutos, imò inno-
uatę doctrinę autę meritò à Catholicis
hacten⁹ condēnatos; à qbus suę causę in-
dubiā sibi temerē pollicebātur victoriā.
Christo igitur gratia immortalis! q. sua p.

*Psal. 9.**Fol. 103.*

*Daler aliquot
ad manū Græ-
cis datā Le-
gato Præstā-
tium pro Au-
gustanæ Con-
fessionis appro-
batione impe-
tranda et coe-
menda.*

consuetudine, immo verius suo ex pro-
misso & fallere nescio & nunc laboranti
suæ adest Ecclesiæ spōsæ, vni omniū di-
lectissimæ; vt illud Epiniceon & hodie
grata deo concinat, Cognoscitur Do. iu-
dicia faciens, in operibus manuum sua-
rum comprehensus est peccator. dum e-
nim sacrilega serere, immo stabilire co-
natur infelix iste Chytræus Danus Re-
ligionis dissidia, indubium iuxta ac in-
uictum Catholicis sua præpostera dili-
gentia imprudēs attulit præsidium; quò
aduersus nouata Protestantium dogma-
ta stant inuicti, prorsusque omnibus in-
ferorum portis insuperabiles. Ingētem
fanè DD. Chytræo Catholici debemus
hac de causa gratiam; quod Græcanicas
illas nobis candidè adeò ediderit episto-
las: quibus & Stephanum Gerlachium
suum depingeret A Eruscatorem, qui
adnumeratis vni & alteri Græculo, in-
quit, aliquot daleris, vt aliquam doctri-
næ Augustanę tandem ab eis emulgeret
concordiam, & orbem totum sua pro
doctrina Historica, & sapientia Saxo-
nica doceret, quonam artificio nitan-
tur Protestantes Theologi iactatam suā
aut frustrā conciliare, aut temere ac fu-
tiliter stabilire concordiam, illo dudū
in

in lucem editæ Concordiæ opere infæ-
 liciter enixam. hac certè de causa Rom.
 Pontifex infesto licèt hosti suo Chy-
 træo, si me audiat cōsultorem, magnam
 debet mercedem pendere (modò ille
 hostium dona, veluti ἀδωρεα, non dedi-
 gnaretur accipere) quòd istam reconci-
 liandæ internos concordia adeò diligē-
 tem, solertem, atque per strenuam naua-
 rit nobis operam; quæ non leuiter ad o-
 ptatissimam p̄ijs omnibus faciat dissidio-
 rum istorum Germanicorum compoli-
 tionē, & religiosæ inter nos fratres Ger-
 manos Christianæ Concordiæ post li-
 minio ineundæ instaurationem. Quod
 vt vt succedat saltem iuxta D. Pauli mo-
 nita carbonēs ignis illius cælestis; quem
 Christus venit mittere in terrā, & quid
 vult, nisi vt ardeat: congesserit, atq; ad-
 eò succenderit Rom. Pontifex super ca-
 put eius: qui flamma diuinitus conce-
 pta hominem ad mentis tandem reuo-
 cet sanitatem, veramque cum puro pu-
 to Christi Iesu Euangelio concordiam.
 Ad quam cū ipsi Dauidi Chytræo, tū
 coniuratis eius ad vnum omnibus nihil
 æquè profuerit, quàm si vnum hoc à
 Chytræo discordiæ Germanicæ incēto-
 re alijsq; perniciosis istius funesti schis-

Ro. 12.

Luc. 12.

*Promissum
Græcorum re-
sponsum ad ar-
ticulos Græcæ
Confessionis
August. iam
nunc Protestan-
tibus haud me-
diocriter præ-
iudicat ut me-
rito ipsos sui
temerarij peni-
teat consilij.*

Fol. 67.

Fol. 43.

*Chytræus suis
velis à Græcia
& Syria usq;
petiit sese cō-
fessū infelix.*

matris facib⁹ impetretur, ut à priscis illis
diuinis Græcorum huius degeneris tem-
poris Patrib⁹ Basilio, Chrysostomo, Da-
masceno, cæterisq; orthodoxis maline
germanā & veram Apostolicę veritatis
doctrinā, tanquam ex purioribus, fonti-
que viciniorib⁹ riuis haurire, quā ex istis
detritis & squalidis, ne limosis dicam sy-
phonibus, tubisq; perfluentibus emen-
dicare. Verū cum hos Patres solidissima
iuxta ac singularia venerandæ antiquita-
tis Christianæ columina norint suis re-
fragari peregrinis nō minus quā impijs
nouæ superstitionis Augustanę dogma-
tibus, malunt ad infirmiora Aegyptiaca,
vereq; ficulnea, & eadē fidei suspectæ, cō-
fugere auxilia. Quæ an nō ipsos Prote-
stantes sua fallāt spe, iam nunc his ipsis à
Chytræo epistolis editis haud obscurē
indicarunt imo ipsis iam nūc præiudica-
runt in nostrā victoriā; diserte scribētes
quod responsionē ad articulos Confessi-
onis August. ipsis Græcè à Martino Cru-
sio conuersæ, Basileę impressę atq; à Ste-
phano Gerlachio disseminatę missuros
congruentē cum sacris literis, & nitentē
fundamēto sincere suę fidei: quā ipse D.
& Deus homo Iesus Christus ipsis tradi-
derit, ac postea diuini eius discipuli & A-
postoli. *His sequentia subtexuntur.*

καθεξῆς αἰθεῖαι, καὶ ἱερὰ Σύνοδοι, καὶ οἱ *Ex Literis*
 λοιποὶ θεοφόροι καὶ θαυματουργοὶ πατέρες, καὶ *Re. D. Iere-*
 θεολόγοι ἐξηγήσαντο, καὶ ἡρμήνευσαν καθὼς *miae Patriar-*
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν διαφόροις καγόις, καὶ *che Constan-*
 κατὰ τὰς ἀνακύψασας χρείας αὐτοῖς ἐνέ- *tinop. ad Pro-*
 πνευσαν. *testantes Theo-*
logos ann. 75.

ὧν τὰς χάφικας μαρτυρίας, καὶ ἀποδείξεις *Novembr. 16.*
 οὐδεὶς τ' εὐφρονέων χριστιανῶν ἀρνήσεσθαι ἀν.

Quod Latinis ita reddatur.

Et deinceps diuinæ ac sanctæ Synodi
 & reliqui deo pleni ac miraculis editis *Adhæc Ortho-*
 Illustrissimi Patres Theologi narrarūt, *doxorum P P.*
 Posteris quæ sunt interpretati: sicuti spi- *Græcorum te-*
 ritus sanctus diuersis tēporibus & iuxta *stimonia et*
 emergētes subindeneccesitates ipsis in spi- *nos Catholici*
 rauit. Quorū testimonia & demōstratio- *contra Prote-*
 nes ex Scripturis sanctis petita nemo be- *stantes auitæ*
 nē sentiēs, mētisq; sanæ vnquā negauerit. *fidei nouatio-*
res promoca-

His suffragatur quod alia in epistola *mus; quia pro*
 N. ad ipsum Chytræū data exstat, Acta *nobis stant, di-*
 v. 11. Synodorum Græcarum, inquit, *serteque pro-*
 scripta Basilij, Chrysostomi, & Dama- *nunciant.*
 sceni, eorumq; traditiones Græci huius
 temporis tanquam diuina oracula am-
 plectuntur, ad eaq; de fide & Religione
 ipsorum scilicet remittunt.

Quo ex præiudicio Græcorū huius tē- *Fol 58.*
 pestatis facile, qui obesiōris nō est naris,
 iuboleicat qualenam promissum illud

& emendicatum, ne dicam emtitium, & ambitione argentaria haud vulgari extortum sit futurum, nisi aureis telis, pallidisque thaleris quosdam oppugnare pergant; ut illorum vi expugnati aliter in Protestantium gratiam scribant, quam animo sentiunt, aut mente auro iam pridem ad manum dato non fascinata iudicarunt.

22 Hoc enim Simonius ille Gerlachius
22 disertis verbis se agere, immo nunc ad su-
22 am, inquit, instantiam illos aliquid exactius (scilicet ac deprauatius) promississe, fol. 61. pudoris sui oblitus profite-
tur.

*Cum Daleris
donatis facit
spem aliorum
donorum Se-
cretario Pa-
triarchæ Ger-
lachius, ut re-
sponsum opta-
rum accipiat:
quem ut infor-
mauerit fate-
tur fol. 61.*

CAP. 28.

Addit in fine lit. ad Crusium datis Gerlachius legatus. Thaleros aliquot inquit fol. 103. sese θ. ζῶγ. petenti donasse, cum spe aliorum; si diligentem operam (in responso illo Græcorum ad quaest. de Ecclesijs & fide Græcorum conficiendo) præstaret: quem fol. 101. graphiariū siue Secretarium Patriarchæ dicit, cuius opera diligenti plurimum utatur; cum doctrina & ingenio valeat, in Patribus quoque mediocriter versatus.

Istum in modum illis cum Græcis tanto dalerorum dono tentatis, tantis splendorum munerum promissis oppugna-
tis

tis actum est à Protestantibus suum per Legatum Cherlachium, vt fauentem & conspirantem quandam suæ Confessionis Aug. emulgerent approbationem. Demus igitur, quod aliqua fortè machina efficient isti gygantes verè Babylo- nici, eos quibusdam in capitibus Religionis istis consentanea nunc docere: an propterea nobis veritas Christi erit deferenda? An non potius ad Orthodoxos nouitiorum Græcorum istorum Patres antiquissimos erit prouocandum. Quid? an non maiores Protestantium ià pridem per annos minimum quinquaginta suis præiudicarunt hac in re vt posteris, ita degeneribus Confessionis Augustanæ sectatoribus? An non laudata Euangelicis plurimis, immo ipsis Protestantibus ad vnum omnibus prima illa suæ Confessionis Augustanæ sua Apologia liquido nō minus, quam solidissimè orbi toti demonstrarunt veteres Græcos Patres, & Græcam etiam huius temporis Ecclesiam nobis Catholicis de diuina mystici panis in corpus domini transsubstantiatione prolatis ipsorum disertis verbis, consentire? Loca non repetito, quæ inferius sunt ad verbum recitata diffusius. Eiusdè est exempli quod

*Ab inuictis pri-
morum Cōfessionis Augustanæ præiudicio, quod Græci et ipsi & nobis Catholicis cōsentiant in diuina mystici panis transsubstantiatione.*

Vide inferius lib. I. cap. 6.

F 5 ea-

eadē in Apologia docēt de pia oratione & fratribus vita defunctis: q̄ nos inquiunt, nō prohibem⁹. ad q̄ dogma statuendū, vt & quādā alia momēti haud leuissimi & Latinos & Græcos allegare iā pridem nō dubitarūt. His suorū Maiorum verbis si audaces isti Cōfessionis Aug. Nouatores fidē haberēt, nō ad Græcos nūc confugerēt, vt sacrilegā funesti sui schismatis rupturā nouis amarē dilatarēt, imò crudeliter exulcerarēt exosarū dñi pacis amato i, atq; Cōcordiæ authori controuersiarū pugnis: sed Euangelicę pietatis memores, & cōcordiæ Christianæ studiosi, atq; suæ morē gerentes Apologiæ primæ, in quā pleriq; omnes iurarunt, sedulò allaborarēt pro reliquis cōtrouersis dogmatib⁹ sua cū matre Cathol. recōciliandis: ne qua oriatur alicūdē grauior inter fratres Christianos discordia: q̄ nimis diu, eheu miseris nobis! inter charissima vni⁹ Catholici corporis Christi viscera dirū istū in modū certa cū pernicie grassatur.

CAP. 29.

*Ad solidam
vnius fidei cō-
cordiam ad-
hortatio.*

Cæterū Sereniss. D. Imp. cū tā infirmis fulciatur tibicinibus isthæc Protestantiū Concordia, partim inuitis extorta: siue minis, prece, aut precio impetrata: partim ceco auro, multisq; Thaleris emptitia (vti de Græculis facietur fol. 103. ipse Stephanus Gerlachius) partim fallis ni-

xa firmamētis in hac Eccl. Cathol. queri
 monia expositis, fueri nequit, quin om-
 niū opinione citius varias in ruinas dila-
 batur. Quod metuentes sibi Protestātes
 à Græcanica Ecclesia postulare, imo emē-
 dicare, adeoq; thaleris suis coēmere sibi
 nō verenter tectoria à Chio vsque, & si
 Christo placet, à Pathmo; quib⁹ fæda sue
 Cōcordiæ pallient, tegāt, incrustent vul-
 nera. A quib⁹ Græcis cū in consentanea
 nobis maximū aliquot Religionis cō-
 trouersæ capitum sentētia repulsam tu-
 lerint, q̄ ex diametro illis dissentiant, de
 illo in primis prophano Vbiquitatis ido-
 lo, nobis verò cōsentiāt, maior in posterū
 erit quibusdā Principū (q̄ ex animo, pio
 quidē Zelo, sed non secundū Christi sci-
 entiā, flagrantēs ipsum quærūt Christi
 Iesu Euangeliū magis, quā Iolosanū Ec-
 cliæ nostræ aurū) ad verā cū ipsa dei Ec-
 clesia Cathol. & Apostol. Concordiam
 procliuitas, erūtq; ipsis proniora ad sus-
 cipienda pia pro desiderata, exoptataq;
 omnibus Concordia Ecclesiæ Christi cō-
 filia, erit deniq; ipsis mens solidæ Con-
 cordiæ studiosior, & animus cōciliandæ
 paci Christianę deditior. Magnū sanè mo-
 mētū, vbi de salute agitur æterna, capit in
 hac, vel illā partē animus Christian⁹ in
 sensum reprobū nondum traditus, serio

*In Concordiā
 cum Protestan-
 tibus reconci-
 liandam quā-
 ta eius confici-
 endæ spe incū-
 bendum.*

*À Chio vsq; et
 Pathmo petūt
 Protestantes
 nouæ suæ per-
 fidie patrocini-
 a ficulnea
 & fraudulē-
 ta tectoria.*

*Nouum Vbi-
 quitatis Pro-
 testantium i-
 dolum Græcis
 semper igno-
 tum, vbi Chri-
 stianis vbiq;
 omnibus.*

ac sedulò doctrinā verè inuestigans Euangelicam, ac germanè Apostolicam; quando videt sua in contrarium sibi enire consilia, & quod sibi ad deprehendendam Euangelij re ipsa Christiani veritatem putabat profuturum, experientia doctus, & ipsa rei veritate conuictus cogitur aduersarijs concedere, suumque errorem non minus ingenuè, quàm liquidò agnoscere.

Indubia cōcordia cum Protestantibus in eundem spes à grauiissimo Eccl. Græcæ præiudicio.

Vide censurā Orientalis Ecclesiæ de Confessione Augustana in lucem Cracouiae editam.

Qua in spe omnium certissima nunc equidem tota mente nihil ambigente confirmor, considerans D. Dei providentiam: quæ nobis hac in meditatione laborantibus opportu nè singulari sua liberalitate quasi de machina adiutor optatissimum mihi censuræ Constantinopolitani Patriarchæ procurauit exemplum, quod si prius nostras ad manus fuisset perlatū, maiori cum fructu licuisset hac in palestra eius armis fæliciter vti. Ante annos plus minus quinque Patriarcha Ieremias à Protestantibus rogatus suam de Augustana Confessione ipsi Græcè missa xv. Maij transmisit censuram.

Quam vbi animo deuorassem, deprehendi Ecclesiam Græcanicam, à qua indubitatum sibi patrocinium, certumque contra nos pollicebantur victoriā Protestant-

testantes, capitibus minimum tringinta
 duobus aut tribus damnaſſe, ac nouatā
 ipſorum doctrinam nobis Catholicis cō
 ſentaneè confutaſſe. Horum catalogum
 qui deſiderat, vltimum huius querimo
 niæ caput peruoluat. videbit enim iſtos
 nouatores non ſolum variam ob impro
 bitatem egregiè à Græcis vapulaſſe: ſed
 & pudendè imperitiæ argui, adeoque ſo
 phistiæ accuſari fallaciæ, quod aurea D.
 Pauli verba in ſenſum minime Chriſtia
 num detorqueant. Videbit & Græcos,
 licèt ambitionis ſtudio Catholicis ali
 quot Nouatæ doctrinæ capitibus aduer
 ſarios non ſolum nobis contra Proteſtā
 tes conſentire de Septenario Sacramen
 torum numero, de Sacrificio Apoſtoli
 cæ Liturgiæ, ſiue Euangelicæ miſſæ viuīs
 & mortuis propitiatorio, alijsque pluri
 mis: ſed & de Confelſione peccatorum
 in ſpecie faciendā, de piā Sanctorū inuo
 catione, de vitæ Monastiæ præſtantia,
 de votis & Sacerdotum cælibatu: adeoque
 de illa diuina myſtici panis in Sacrificio
 in corpus domini ac vini in ſanguinē cō
 uerſione atque trāſſubſtantiatione. Certè
 qui ſtudioſè perlegerit, agnoſcet Germā
 nis diuinitus eſſe à Græcis ſchiſmaticis
 Apologiam doctam ſimul & ſolidam
 con=

Vide cap. 12.

Querimoniæ

Orat. 3.

33. capitibus

Proteſtantes

à Græcis con.

demnantur et

rare.

Censuræ Græ-

corum ſolidiſſa

ſima eſt Ecclæ

Catholica A- tra suum exitiale Protestantium schis-
pologia, vera ma vtiliter admodum conscriptam.

que contra
Protestantes
victoria: quia
ab hostibus
profecta.

Fol. 225.
Fol. 3.

Numeri in
marginē re-
spondent do-
ctiss. versioni
D. Stanislai.
Sem.

Ad Religio-
nis Concordiā
serio tandem
moliendam
exhortatio.

In hisce magnis ac primi nominis ad-
 eoque Principibus controuerfiarū fidei
 capitibus cū iā solis luce clarius Prote-
 stantes sint à Græcanica Ecclesia (cui se-
 se tota mente voluerūt coniungere atq;
 schismatici Patriarchæ obsequio sese
 subiicere, septē cum ea suscipientes Syn-
 odos vniuersales) nobis cōcorditer di-
 fertis verbis condēnati, imō. perspicuis
 rationib⁹ ex Dei verbo, & Orthodoxo-
 rū PP. testimonijs ac Synodis Oecume-
 nicis refutati, quis piorum non maximā
 concordiae inter nos conciliandae spem
 concipiat omnibus optatam?

Cum enim de grauioribus fidei capiti-
 bus iam pridē præclara Caroli A. Patruī,
 & Ferdinādi A. aui opera sit conciliatio
 quædam cum Protestantibus vario ad-
 modum loco in Comitijs Imperialibus
 inita, nulli desperatio debet obrepere,
 quasi irreconciliabilia illa sint reliqua.

Hanc in rē si à viris verè Euangelicæ
 Cōcordiæ studiosis, & quæ Christi sunt
 magis, quā gloriæ, quā priuati quæstus
 quā fordidæ pleonexias, siue immodici
 habendi studij quærentibus, serio iuxta
 ac sedulò incūbatur; equidem nihil am-
 bigo pijs omnib⁹ optatissimā hanc vnius
 fidei

fidei Catholicę toti Germanię post limi-
niò tandē singulari dei opt beneficio re-
stituendam. Nolo nunc C. Aug. illā eter *A spe diuinae*
nē in cęlo retributionis mercedem tibi *in cęlo remu-*
proponere, Beati, ait D. noster pacifici *nerationis.*
quoniā filij dei vocabuntur. Maiora e-
nim eius sunt illa merces, gloria, decus;
quam vt ieiuna & infanti nostra oratio-
ne attingenda veniant, aut delibanda.
Verū apud dulces nostros posteros quā
gloriosum simul & gratiosum; quā om-
ni Ambrosia dulcius, quam omni necta *A spe immor-*
re suaue. olentius erit pij Radhulphi II. *talis apud Ger-*
nomen? qui certissimā Patrię suauiss. *manos glorię*
pestem, ac indubiam miserrimę sub du- *de restituta*
ro Turcarum iugo tyrannidis præam- *Religionis Cō-*
bulam, intestinas istas dico Religionis *cordia pijs v-*
Christianę discordias, suo enitebatur *bique omnib⁹*
studio tollere, delere, profligare? Est q- *semper opti-*
dem ea pestis pio simul & sedulo feliciū *tissima.*
Caroli V. A. Patruī, & Ferdinandi A. aui
conatu non parū debilitata, viribusque
labefactata, partim laudatissima Conci-
lij Tridentini absolute, partim priua-
to ipsorum in solidā Concordię instau-
rationem studio Zeli Christiani pleno:
sed absoluere hoc opus Heroicū Princi-
pe Christiano cum primis dignum ijs
non fuit donatum. Hanc igitur glori-
am sibi negatam charissimo nepoti suo
cum

cum fidei Catholicę; tum virtutum Heroicarum Heredi Radhulpho putarunt transmittendam: quę ipsi exoptatissima pijs vbique omnibus dicti Concilij Tridentini exsequutione fęliciter apud omnem semper posteritatem immortalis est exoritura.

Ab incomparabili reconciliata Germanis Concordiæ in Religione fructu Germaniæ nostrę.

Quanta pios Christi exsules, profligatos, spoliatos, verberatos, mutilatos, domo dei & sua exturbatos vestra Maiestas afficiet lætitia, vbi tuę ipsis opera licebit auita recuperare patrimonia. Christi cultoribus tuis pijs à maioribus, alijsque religiosis Germaniæ nostrę Principibus æternum relicta? quę nunc pharisaico Euangelij pretextu viduis, orphanis, verisque Dei cultoribus sacrilegę sunt erepta, subtracta, totumque iam seculum abalienata.

Quo exultabunt gaudio illi miselli pauperes Christi, pannis, annisq; miserabiliter ob siti, tot iam annis sua quotidiana priuati præbenda, necessarijsque trahendę vitę stipendijs ab auaro hoc vel illo semichristiano Iuliano tot iā duriss. hyemes exorbati?

Quanta erit animorum alacritas, quanta voluptas, quantę animi delitię prorsus Paradisiacę, vbi Catholici passim
nunc

nunc dura quadam, & plus quam Baby-
lonica seruitute pressi, suo pro voto (quod
non raro per Germaniam primam iter
faciens maestissimus audiui) desideratū
auitæ suæ, immo Apostolicæ Religionis
citra impedimentum omne diuinum vi-
debunt cultum celebrari? Quàm lætas
Christo Do. tuo Radhulphe, canent lau-
des piæ eius nominis cultores, siue Cleri-
ci suis in Collegijs ad S. S. Canones re-
formatis, siue Monachi suis in asceterijs
suam ad diuinam Regulam restauratis:
quod tua vnus tandem opera licuit trā-
quillo corde, lætoque ore post tristia, ve-
reque tetrica, & adeò longa silentia di-
uinas psallere laudes? Quàm hilari vul-
tu, nitentiq̃ splendore, ô Cæsar Augu-
ste, tua tibi occurret Germania libera-
tori suo, veræque libertatis Christianæ
vindici, & glorioso victori redditura &
merita & congrua epinicia? quam fau-
stas tibi acclamabit voces! q̃ canoro gut-
ture illud IO. P. A. E. A. N! tibi barby-
to perstrepsens Lyrico personabit! Quo
denique gestu pia mater nostra Catho-
lica Christi Ecclesia tibi hanc gratulabi-
tur victoriam omnium gloriosissimā!
quando vindici suo ac verissimo Ger-
maniæ saluatori (vt cum Moyse illud *Genes. 48.*

C

Iose-

Iosepho nostro meritum tribuamus e-
logion) roseas, violaceas, croceas caele-
sti manu suo de sinu ambrosio nectet co-
rollas; quibus charissimū sibi istud ex-
ornabit, imò immortalitati consecrabit
caput.

CAP. 30.
Epilogus.

Hæc, aliaque ab alijs ingenio, & ocio
abundantioribus suo tempore ac loco ex-
plicanda, cū Cæsaream V. Maiestatem
ex hoc diuino Concordiæ afflictissimæ
Patriæ Germaniæ post liminidē restituē-
dæ studio summa cum gloria, perpetua-
que immortalis virtutis laude maneat,
equidē Sereniss. V. Maiestatem Augustā
supplex rogo atq; per Christum Iesum
crucifixum obsecro, vt piā hanc, imò
tuendo, ac conseruando Rom. Imperio
tuo necessariā consultationem admit-
tere clemens digneris atque propitius;
bonisq; cōsulere. quod infimus Cathol.
Christi Ecclesię seruulus suggerendum
arbitrabar (saluo semper melius sentiē-
tium, facilioraque, siue salubriora & ef-
ficaciora pacandæ, vniendæ, sanandę no-
stræ Germaniæ adferentium remedia
iudicio) Hic enim omnibus veritati cō-
gaudens perlibenter cedo (vt & in com-
muni assolet fieri naufragio, quandone-
lixarum quidem putatur contemnenda
sen-

CONT. CONCORDIAM 69

sentētia, si quid fortē opportunē loquā-
tur) salua modò Germaniæ nostræ Pa-
trię chariss. tandem restituatur Religio-
nis Concordia, & Canonica vitæ Cleri-
corum & Monachorum reformatio. Quæ canonica reformatio vterit resti-
tutæ concordie indissolubile vinculū:
Ita & ab ea erit concordie solidò ineun-
dæ iaciendū per Synodos Ecclesiasticas
fundamentū: quo ad modum superius
dictum, aut meliorem ab alijs doctiori-
bus & sapientioribus suggerendū semel,
aspirante Christi suum in gregē emula-
toris Zelosissimi gratia, iacto erunt pro-
cul dubio meliora speranda omnia. quę
nobis equidem non dubitarim pollice-
ri, modò gerantur eo scopo vniuersa,
quem paucis dudum indicabamus. quā
viam si A. V. Maiestas aliquando in-
gredi statuerit, verē sui nominis erit
pheronymus, & suo pro etymo festiuū,
latumq; Catholicæ Christi Eccle. ad-
feret auxiliū: sed quo id celerius affer-
re studuerit, hoc ipsa re magis suum præ-
stabit toti Catholicæ Christi Ecclesię
nomen, quod Germanis à repentino di-
ctū est auxilio, quale D. Ezechias diui-
no afflatus spiritu arripuit, similibus
laborante dei domo periculis, ac tantū

*Canonica Ec-
clesiasticorum
reformatio e-
rit solidū red-
denda Germa-
nię concordie
in Religione
fundamentū,
simul & Ro.
Imperij ful-
crū, atq; inui-
ctum semper
præsidium.*

*Rad hulphus
suo erit nomi-
ni Pherony-
mos,
Rade vnd
gerasche
hulphe.*

non Assyrijs hostibus oppressa. Repentinā enim Religionis arbitrabatur Rex prudentiss. verusq; Dei cultor apprehēdēdam Reformationē, vti verbum Dei nobis testatur. Repente, inquit, hoc fieri placuerat pio Regi, vt submotis prophanis nouæ, ac Deo inuisæ Idololatriæ altaribus, restitutoque ministrorū dei cultu, atque Religioso ministerio, Deus vnus ille magnus & omnipotens ab omnibus quoq; religione vna diuinitus tradita coleretur. Quam ad rem si quid aut ingenio, quod nimis quā exile nobis est; aut studio, quod senio exolescit: aut labore, qui ætate totus hābescit; aut vilo denique infirmæ licet ac imbecillis opellæ genere auxiliij adferre queā: equidem me totum illi conficiundo iam pridem consecraui. Vnum igitur deum clementiss. Patrem supplex rogo vt A. V. Maieitati salutaria suggerat cōsilia, quibus miseras labefactatæ, imò disturbatæ suæ Religionis per Germaniam Catholicæ reliquias pius conseruet, ac diuulsa læthaliter hoc atrocissimo, exitiali, vereque internecino schismate membra suo propitius denuò coniungat corpori; atque vni domino suo Christo capiti clemens satagat adunare.

*Conclusio per
votum.*

Quod

Quod ut deus opt. Germaniæ Patrie
nostræ dulcissimæ placatus tandem A.
V. Maieitati largiatur, oramus quotidie
magna freti spe; imò indubia fulti confi-
dentia; quod paterna eius clementia istā
pacem vestram Germaniæ continuare
dignatur, ut trophæum illud suū pridē
tuis à Maioribus Tridenti in optatū Ec-
clesiæ Christianæ vsum, ac piam refor-
mationem certamq; Ro. Imperij tui sa-
lutem, si vel tandem sapiat, erectum pia
tua opera seriæ mandetur exsequutio-
nis quam piorum ubiq; ouium pectora
anhelis expectant pulmonibus, suas pre-
ces hanc in rem die noctuque Do. Chri-
sto fundentes, quas nemo dixerit irritas
fore, & semper vacuas; qui sui memor
est nominis Christiani. Eas autem ut be-
nignissimus Pater noster celsis optatis
impleat rebus, hoc omnium est votorū
finis: quorum nos citò compotes facere
dignetur propitius.

Sine his enim Rom. Imp. discordijs
plusquam intestinis conuulsum, & pau-
latim veluti nervis incisis, solutisque;
compagibus inclinatum, ad ruinam
violento Turcarum, sed maiori hosti-
um Christi Hæreticorum impetu im-
pullum stare, nedum florere (nisi ad de-

*Ro. Imperij
ruina ex istis
Religionis dis-
sidijs ineuita-
biliter formi-
danda: cui pe-
riculo per Sy-
nodū Ecclesiæ
solicam succur-
ratur.*

sideratam almae Cath. atq; Apost. Christi Iesu Religionis concordiam redigatur) diu non poterit. Quod alia non fiat aut certiore, aut faciliore ratione, quam per Synodum Ecclesiasticam veteri de more secundum SS. canones cogendam & habendam, ubi & opportunè de indubitatis agatur remedijs, quibus Ro. Imperium sua mole dicam, an male consultâ distractione, ac dira suorum viscerum luxatione tantum non lapsum, aut ruine inevitabili verius proximum pristinis suis restituatur viribus. Quod ad immortalē Cæs. Maiestatis V. gloriam cito faxit deus. verum de his alijs, si quādo Sereniss. V. C. Maiestati forte videbitur opportunius.

*Religionis cō-
sentaneæ ope
bella sopiun-
tur, & discor-
dia suo relega-
ntur tartaro.*

Valeat Sereniss. V. A. Maiestas nobis, Catholicæque Religionis conservandæ, propugnandæ atque propagandæ incolumis in Christo Iesu: per quem cælesti ordinatione dispositum est, ut Sereniss. V. Maiestas, cui tanta Reipublicæ ac Rom. Imperij cura mandatur, consentanea fidei Catholicæ doctrina Deus & authorem, & amatorem veræ pietatis faciat mundum agnoscere, atque una Religione Christi Catholica colere; cuius ope diuina beluini atque sæui
isti

isti bellorū furores & funesta huius exi- *Alma diæ con-*
 tialis discordiæ furiaē victricibus almæ *cordiæ vis,*
 pacis armis confringuntur; atque calcās *que sola po-*
 superbiæ colla Cōcordia superat, quod *test, quod mō*
 fortitudo non præualet, neq; vlla *dirobur non*
 ynquam potentia efficiat *potest.*
 humana.

Ruramunda xxix. Nouemb.
1581. Sereniss. V. A. Maiest. ad
omnia in Christo Iesu obsequia
semper deditiss. ex animo
V Vilhel. Damasi Lindanus
Ecc. Ruramunden. indignus
Episcopus.

G 4 QVE

QVERIMO-
NIÆ CATHOLICÆ
CHRISTI IESV ECCLE-
SIÆ ORATIO
PRIMA.

Jerem. 9.

*Incomparabi-
lis Ecclesiæ
Christi cala-
mitas, potiss.
per Germani-
as & Gallias
istos extorsit
æbrenos.*

VIS dabit Capiti meo a-
quam, & oculis meis fontē
Lachrimarum: & plorabo
die ac nocte interfectos fi-
liæ populi mei, vt olim di-
uinus ille lamentans lugebat Propheta
interfectos Iudaici populi sui; sed qui
magis corpore, quam anima perierant:
mihi autem ô Principes S. Rom. Impe-
rij & Ciuitatum gubernatores Protestā-
tium nomine gaudentes, gemina est ei-
laudi causa multò iustior, quam illi, acer-
bior simul atrocior.

Quis enim infinitum numerum filio-
rum meorum gladio, fame, inedia, exi-
lio, igne, laqueo hisce diebus passim ene-
catorum fando exponat? Quis meam
longè omnium acerbissimam calamita-
tem mei vestram per Germaniam, Prin-
cipes & Ciuitates, populi gladio spiritus
occi-

A dissimili.

occisi idoneis verbis depingat? An non *Thren. 4.*
multò melius, qđ lamētatur suis in thre *Nazian. ora-*
nis D. Ieremias, qui solus lamentationes *tio in Arrhi-*
calamitatibus exæquare nouit, occisis *anos.*
gladio, quàm interfectis verbi Dei fa-
me? Ante Annos LX. vnus mihi erat
grex Christi, vna Christi familia, vnus
populus Christianus Deum cœli reli-
giose colentium, recteque ac adedò reli-
giose tot per annorum centurias inuo-
cantium: At vbi nouis istis Confessio-
nibus cæpit esse locus, tot mihi, eheu me
miseram! facta nouatæ Religionis sunt
capita, & sectæ, indissectam Christi spō-
si mei tunicam, cui vel barbari illi ipsius
crucifixores parcebant, dilacerātes, quot
ferè filij, singuli enim suam quisque sibi
sumit fidei, nescio cuius, confessionem.
Quasi verò vlla dæmonis nefarij dissidi-
orum istorum exitialium Patris arte fi-
eri queat, vt vna Dei non sit fides! Imò
quasi Christianum faciat aliquot fidei
meæ Catholicæ sibi auellere dogmata,
& ea, ceteris contumaciter repudiatis, &
ignominiose adedò reiectis, & proteruè
proculcatis mordicus obtenta pro suæ
nouæ fidei fundamento iacere.

An non & illa diuorum Apostolorū
ætate quidam verum falso permiscentes

G 5

Chri-

Christum non sincerè, sed subdolè, fraudulenter, adeoq; falsò, licèt sub specioso fidei Christianæ titulo, adnunciabant?

2. Cor. 11.

*Symbola tria
Protestantes
noui locis sex
sua in Cōcor-
dia deprauāt.
O firmum Cō-
fessionis.
Augustane
fundamentū!*

2. Cor. 11. Blandiuntur & nūc temporis sibi quidā suauiter admodū mira ambitione de Christi Euang gloriabundi, qd̄ primaria illa fidei meæ Christianæ salua sibi obtinent capita, quòd tria suscipiūt symbola, quæ locis tamē aliquot deprauant & adulterant, vt post veniet declarandum fusius: sed animū, vob̄s vestrā per salutē obsecro, aduertite, quidnam de istiusmodi sit viro prudenti, suæq; salutis æternæ haud prodigo censendum.

Christum etiam sibi Hæretici habere videntur, inquit meus ille magnus Ambrosius Com. in Lucam, cap. 9.

”

”

”

”

Nemo enim Christi nomen negat: sed Christum negat, qui nō omnia, quæ Christi sunt, confitetur. Vnum dogmatum eius si retraxeris, retraxisti salutem tuā! O vocem vobis, eheu mei Protestātes, terribilem, vereq; formidabilem! Siquidem, vtī Apostolus ille Theologus contra vos iā pridē horribiliter clamat, qui recedit, παραβαίνε, transgreditur, violat, & vel quadā ex parte fidē deserit; & non permanet in doctrina hac (Apostolorū) hic Deū non habet! Hoc enim est

2. Iohan. 1.

est Apostolo παραβατες cum illo Iuliano *Iulianus A.*
 no Apostata hinc Parabates dicto, fidē *cur Parabates & apostata dictus Christi-*
 violare, transgredi, ab ea declinare, vel *stianus.*
 in toto, vel in parte; ideoq; ab eius Canone seu regula deflectere, discedere, eamque deserere.

Quod cuiusnā generis sit peccatum, effectus declarant; Hic Deū non habet, ait Apostolus. ō scelus immane: quod nos Deo vnico bonorum omniū fonte certa nostri, cū infelicitate priuat; & consortio eius beatissimo miserrimè orbat; non solū quando fidē Christi prophanè totā cum Turcis excutimus, aut impiè cum Iudaizantibus abijcimus: sed quando vel vna ex parte cū Hæreticis alicui⁹ tandem classis, aut impiè scholæ, violamus, repudiamus, deserimus. Nā & illi Pseudo-Apostoli, contra quos D. Ioh. *Ioh. Apostolus cur Bene-erges siue bene-erges dictus, vt castigatiora legunt.*
 Theologus hoc sibi scribendum, immò suo pro epitheto Bene erges, tonandū putauit, non prorsus omnia fidei Christianæ reijciebant dogmata: sed quædā, vt & vos, in fidei titulū sibi obtinebant; quædam irreligiose nouabant, & temere mutabant; quædā sacrilegè abijciebāt.

Cæterum terribilior illa vobis, filij chariss. exstat apud magnū illū Cyprianū meū sententia, non tam aduersus No-
 vatianos, quā cæteros ad vnum omnes
 schis-

„ schismaticos, nedum hæreticos horridū
 „ intonans. Quòd eundem (inquit epist.
 „ 76. ad Magnum de Nouatianis loquens
Recta S. Tri- schismaticis) quem & nos Deum Pa-
nitatis fides trem, eundem filium, eundem Spiritum
nō sufficit ad sanctum nosse dicuntur, nec hoc adiuua-
salutem: sed re tales potest. Nam & Chore, & Da-
opus est tene- than & Abiron cum sacerdote Aaron
re cōcordiam & Moyse eundem Deum nouerant. Pa-
fidei, atq; Ca- ri lege & religione vnum & verum De-
tholicæ Chri- um inuocabant: tamen qui loci sui mi-
sti Ecclesiæ nisterium transgressi contra Aaron Sa-
unitatem. cerdotem sacrificandi sibi licentiā vin-
D. Cyprian dicauerunt, diuinitus percussi pœnas
ad Magnum. statim pro illicitis conatibus penderunt.
 O horrēdam Quo exemplo (addit inferius) ostendi-
rocē in schis- tur & probatur obnoxios omnes & cul-
manicorum pæ & pœnæ futuros, qui se schismaticis
socios. contra Præpositos & Sacerdotes irreligi-
 1. Iohan. 2. oiosa temeritate miscuerint. Exierunt
 „ enim à nobis: qui si fuissent ex nobis,
 „ mansissent vtique nobiscum. vnde appa-
 „ ret (vt est sub epistolæ huius initium)
 „ aduersarios Domini Antichristos om-
Antichristia- nes esse, quos constat à Charitate atque
ni sunt qui, ab unitate Ecclesiæ Catholicæ reces-
ab unitate Ca- sisse. Quòd si solum ab Ecclesiæ Catho-
tholicæ Chri- licæ unitate recessisse Antichristum fa-
sti Ecclesiæ re- cit, quid de ijs, obsecro, Deus bene! cen-
cesserunt. sen-

fendum, qui suum ab ea discessum plurimis nouorum cum peregrinorum, tum impiorum Dogmatum erroribus irreligiosa perfidia cumularunt? quod nunc tempestatis non exiguo filiorum meorum numero euenisse perdolenter maestissima video, idque opinionibus non minus impijs, quam varijs.

Quis enim (Heu miseram.) tot hodie non videt fidei, si Christo placet, Confessiones, quot sunt voluntates? fides ita scribitur vt volunt, quò ex fide fidem oppugnent. Qua pugnaci & gladiatoria, obstinataque pertinacissimarum voluntatum diuersitate hoc efficitur, vt veræ fidei meæ Christianæ suis quisque pro viribus interitum molitur. Dum enim suam quisque doctrinam pro dei Euangelio magna cum ambitione venditat, alios sibi aut dissentientes, aut reluctantes, aut denique non consentientes pro erratibus habet, atque perfidiæ, adeoque impietatis damnat. hac ex diuersitate Confessionum fidei videtis; ni fallor, illust. Principes & sociæ Ciuitates, quam infelici vobis simul & infirmo vestra cum à me, tum à toto grege Christi meo Catholico discessio, dirumque dissidium nitatur fundamēto. Post-

quam

*Quid ergo quæ
schisma nouis
cumularunt
erroribus?*

CAP. 2.

*Vnde tot nam
hodie fides et
Confessiones*

*D. Hilarius
lib. de Trinit.*

*Quod fidei Cō
fessiones edūc
vt fide fidem
expugnent.*

*Discessio Ger
manorū à Ca
tholica Ec. in
stabili funda
mento nixa i
psis est perni
ciosa, certoq;
futuræ exitio.*

quam vobis in mentē venit vestram Ca-
rolo V. Augusto, Augustę offerre Con-
fessionem, alij aliarū sectarum, vestro et-
iam iudicio impiarum, Magistri vnitati
fidei meę certū exitium pariter moliētes
sibi etiā idē licere voluere, quod vobis
apud quosdā huius infælicissimi omniū
seculi homines laudi vertebatur, atque
non parū reputabatur gloriosum. Cur
enim viro Euangelico (vt alij æquē con-
fidenter, nec minus ambitiose, ac vos,
gloriantur) sui, vtī persuasum habēt, Eu-
angelij nō liceat in ista perditissima rerū
omniū licentiā in vulgus emittere con-
fessionē, quō liqueat omnibus quā ipse
indubiā salutis æternæ viā putat ex Euā-
gelij sui norma sequendā? Istud dū vo-
bis singuli magna permittitis ambitione
imō nefaria, ne dicā impia in vnū Chri-
sti D. Euangeliiū licentiā, iā fides vestra
non amplius est Christiana: sed aut Au-
gustana, aut Tigurina, aut Saxonica, aut
Anglicana. Embdensē enim, aut V Ve-
saliensem, aut Argentinā aut Bremēsē,
aut alterius obscurioris nominis aliā iā
nō cōmemoro. Multæ namq; nūc scribū-
tur fidei Confessiones vt nulla sit fides.

*D. Hilar. 'cō-
tra Constant.
Multæ scribū-
tur fidei cōfes-
siones vt nul-
la sit fides.*

CAP. 3.

Certē dum suæ quisq; fidei Confes-
sioni vel à loco, vel ab homine, vel à cō-
uen-

uentu imponit appellationem, non iam Christiana dicenda est, nedum Catholica: sed Antichristiana, quæ vnum illud Christi corpus quod est Ecclesia, crudeliter distrahit, truculenter dilacerat, in varia denique diriter membra dilaniat. Christiani enim esse desierunt, ait Lactantius, qui Christi nomine amisso, humana & externa vocabula induerunt. Siquidem non est Dei fides quod olim magnus ille in Arrhianos clamabat Athanasius, quæ de hominibus, Lutherò, Zvinglio, Ménone, Osiandro, Caluino, aut alio quolibet nomen accipit. Vtinã nobis collubuisse illã D. Pauli hac tempestate cautionẽ sequi, Ne sint in vobis schismata: quæ cū vos Germaniæ nostræ Principes, & alijs vobis notitio vestro in Euāgelio dissentientes tā varia feceritis, dū alij Confessionẽ editis Augustanã; alij Quatuor Ciuitatum Zvinglianã; alij Osiandrianã; alij aliam huius, aut illius loci, aut hominis, vos à mea Cõfessione toto celo aberratis Christiana. Hęc enim vna est, & eadẽ semper; adeoq; eadem constanter de eisdẽ tradens, nihil addens, nihil imminuens, denique nihil varians aut immutans.

Fides enim germanẽ ac verẽ Christiana

Fides à loco, aut persona, nomen gerens est Antichristiana, quia Christi nomine amisso humana induit.

Lactantius lib. 4. cap. 30.

D. Athanas. quæst. ad Antioch.

1. Corin. 1.

D. Irenæus.

τὰ αὐτὰ πᾶσι τῷ αὐτῷ πνεύματι

*Concordia &
unitas fidei
unde Catho-
licis omnibus
semper.*

*Arnob. lib. 2.
contra genti-
les.*

*D. Cypria. e.
pist. ad Ma-
gnum.*

*D. Aug. con-
tra Donatist.*

CAP. 4.

Christiani homines in Christo regeneratos
suo illo almo illustrat lucis cælestis splē-
dore, vnius animi facit, atque vnius sen-
tentia, quia ex vno fonte (ait Arnobi-
us contra Gentiles meam agēs causam)
omnium nostrum defluunt animæ; ni-
mirum S. Spiritus varijs charismatibus
cælitus adimpletæ. Iccirco vnum, conue-
niensque sentimus, non moribus, sacris-
que ritibus discrepamus, Deum omnes
nouimus, nec quot in orbe sunt homi-
nes, sunt sententiæ totidem; neque infi-
nita varietate discretæ. Qui verò à meo
Catholici gregis consensu dissentientes
Christianæ fidei aut derogant, aut adijci-
unt, aut denique variant, non iam disci-
pulorum Christi nomine amplius veni-
unt censendi.

Vos igitur mihi non amplius Chri-
stiani habendi estis; qui nefario fastu de-
serta, siue contumaciter reiecta & pro-
phanè immutata mea fide Catholica;
dum eius quædam temerè plus satis re-
probatis; quedam æquo audacius, super-
buis, simul & irreligiosis illi additis;
quædam sacrilegè nimis detrahitis: sed,
vt Cyprianus meus & Augustinus cen-
sent, verè Antichristiani.

Sicut enim nobilissimus gemmarum

Adā

Adamas maximi est pretij, modò integer sit, purus, pellucidus, inuiolatus; sin
maculosus, subluſtris, sordidatus, aut vi
olatus & rimofus, nullius æſtimatur: *A ſimili ada-*
ita fides Chriſtiana vt ſit ſalutaris, oportet *mantis fidem*
integra ſit, non impuris additorum *oportere eſſe*
humanæ doctrinæ fermentorum ſor- *integram, nec*
dibus contaminata: non reiectis ſanæ do- *auctam,*
ctrinæ capitibus imminuta, violata, de- *nec vlla ſui*
truncata. *parte diminu-*
tam.
Nazianz.
orat. cōtra A-
rian.

Si quid adieceris, enecas; quia exſupe-
rat fædè, turpiterque extuberat: ſi de-
traxeris, perdis; quia deficit, imò perit,
quia nullam ſui ferre queat temerariã
adulterationem, ſiue prophanam ſuorũ
ſubſtãtialium dogmatum mutationem,
ne dicã ſacrilegam violationẽ, aut exi-
tialẽ vitalium ſuarum quaſi partium
detruncationem. Vtraque hac iniuria,
detrahendo inquam, & addendo, vos ô
mei Proteſtantes, in veram Chriſti fidẽ
peccare, obſecro, me miſeram benigne
audire hoc demonſtrantem paucis ne
grauemini.

In Concordia veſtra hoc anno 80. in *CAP. 5.*
lucem emiſſa in venerabili Sacramento *Quod addendo*
S. Eucharistiæ affirmatis fol. 294. vos *fidei peccant*
credere diſtribui ſumẽtibus verum cor- *Proteſtantes,*
pus eſſentialiter cum pane & vino: quæ *plurima po-*
tiſſ. noui à præ-
vos

H

vos

*moribus suis
degenerātes.*

vos eadem perflare atq; immutata (vinū & panem) permanere in Sacramēto illic affirmatis. Hisce tam apertis verbis, animū quæso vos, noui Protestantes, attendite, panē & vinū nunc tremendo S. Eucharistiæ Sacramēto additis: quod in hac eadem Concordia vestra decimo Cōfessionis articulo disertè negatis, quādo profitemini fol. 5. Verum Corpus & sanguinem Domini verè sub specie panis & vini in cæna esse præsens, ibiq; distribui & accipi. Si corde creditis, quod

*Prima istorū
nouorum Pro
testantiū repu
gnantia pudē
da.*

ore hic coram toto orbe disertis Cōfessionis vestræ Augustanæ verbis profitemini, sub specie panis verè esse verū corpus Domini: quomodo eadem in cōcordia non dubitatis asserere cū pane & vino esse corp⁹ Dñi? Certè si sub specie panis, non igitur cum pane; qui vocabulo, specie, hoc in dogmate ex diametro opponitur. Nunc ergo fidei vestræ, immò

*Panem suum
pistorium nūc
S. Eucharistiæ
addunt noui
Protestantes
contra primā
sui Euangelij
noui Confessi
onem Augu
stanam.*

meæ Catholicæ nouatores pistoriū vestrū in Sacramento Eucharistiæ panem adiungitis. Sed quis à Christianorū memoria Orthodoxorum & Catholicorū Patrū vel in Oriente, vel Occidente ita sensit, credidit, docuit? An vllus Orthodoxorum patrum indubius sensit aut liquidò tradidit non mutatas panis, vini.

vinique substantias & naturas vnà cum
domini nostri corpore ac sanguine in il-
lis mysterijs permanere? Quod si vnus,
aut fortè alter mysticè atque occultan-
ter tantis de mysterijs, & fortassis sub-
tilius, immò arcana fidei nostrę impijs at
que prophanis dissimulans, cautius quæ
adeò philosophatus ita quibusdā loqui
interdum videatur, hoc docendi, immo
mysteria nostra impijs dissimulādi cau-
sa sit; ne Prophanis nostra prodant my-
steria; sine arduæ disputationis occasio-
ne, vt magis prematur aduersarius.

Cæterum vna est omnium concors
doctrina, ex pane consecrari corpus Do-
mini cælesti spiritus sancti virtute: vt ex
aqua illis in nuptijs Euāgelicis vinū fuit
factum. An non & vos ipsi, aut potius
maiores vestri, qui Augustanā primam
conflarunt Confessionem, ita ab ortho-
doxis nostris patribus pridem nobiscū
concorditer eruditi profitebimini?

An non agnouistis & scripsistis verā
meam fidem his verbis expressam, *Un-
der der gestalt des brodes vnd weins; sub
specie panis & vini esse corpus Domini?*
Cerrè sic habet Confessio Germanica
VVittenbergę anno 31. & 61 impressa. i-
tē Norinbergę ann. 32. VVesalię ann. 43

H 2

Franc-

*Degenerant
noue Protestan-
tes, sicut à ma-
ioribus primæ
Confessionis
Augustanę
auctoribus.*

*Confessio Au-
gust. bifrons
Carolo V. A.
oblata Germani-
ca & Latinæ.*

In prima Confes. August. & Apologia consensus fuit Protestantib⁹ & Catholicis contra Sacramentarios de mutata vini, panisq̃ue substantia in Ven. Sacramento. Francfordiæ anno 70. & Ienæ anno 76. in operibus Lutheri edita. Sic & Germanicam omnium primam habuisse inde liquet, quod Apologia vestra sequenti ann. 31. in lucem emissâ hoc fidei dogma nititur cōtra communes nostros hostes Sacramentarios astruere; dum verba D. Cyrilli & Theophylacti, adeoq̃ue Græcanicæ Missæ atque Latinæ Ecclesiæ ore diserto recitauit. Hæc autem omnia tam

Noui protestantium Theologi adulterant confessionē August. & primam eius Apologiam.

Apologiæ vestræ, quàm Confessionis vestræ primæ verba tam luculenta, tam diserta aliquot noui vestri Theologi dolo malo è visceribus nouatæ vestræ Confessionis & Apologiæ postea extraxerunt, & quasi cor, vnde vita fuit homini, crudelissimè euulserunt: quò maior fieret sacrilegi istius schismatis ruptura, plagaque insanabilior.

CAP. 6. Collatio Apologie illius primæ, anno 31. cum hac noua in codice Concordiæ anno 30.

Immò frontem, vt ait Propheta, meretriciam perfricantes audent modò iactitare folio vestræ Concordiæ 394. istum semper fuisse Confessionis Augustanæ intellectum, & sententiam. de qua falsi specie, veroq̃ue sophismate cū primis pernicioso hic cum illis mihi, pace quæso vestra, paucis agendum arbitror. Adestote igitur mihi, vos electores infælicis istius Concordiæ Architecti & pri-

primipili Prætestantium Principum et
 Ciuitatum Theologi, omnium celeberrime DD. Iacobe Andræa, DD. Miscu-
 le, DD. & nuper exigui temporis Episcopo Tilmanne Heshusi, DD. Chem-
 niti, & DD. Selnekere, hancine vestræ
 nouatæ fidei Confessionem Augusta-
 nam, quam de corpore Domini in sacra-
 mento cum panis substantia profite-
 mini, adeoque nominum vestrorum sub-
 scriptione confirmatis, vultis, vos pro
 Apostolico fidei vestræ symbolo vna
 cum prima eiusdem Confessionis Apo-
 logia orbi edere, indubios suscipere? in
 eius ne fide iudici Christo Iesu velle vos
 apparere (viti varijs istius concordie lo-
 cis exstat.) iactitare non veremini?

Legamus igitur, viri Protestantium
 ordinum Theologi candido conferen-
 di studio, si videbitur, Apologiam nunc
 à vobis in lucem editam, ac dispiciamus
 obiter, an huic ipsi Confessioni modò
 in vulgus ex Principum vestrorum Ar-
 chiuis protractæ respondeat: & an hæc
 sit ipsissima prima Apologia, quam ia-
 ctatis in Articulum Decimum Confes-
 sionis Augustanæ in Concordiæ opere
 assutæ.

Is ita habet ad verbum, sub specie pa-

H 3 nis

*Apostrophe
 Cathol. Chri-
 sti Eccl. ad
 primipilos
 Germanici
 nunc schisma-
 tis propugna-
 tores.*

*Quod edita
 modo Apolo-
 gia suemet
 Confessioni
 Augustanæ
 in Codice Co-
 cordiæ aduer-
 satur ex dia-
 metro.*

*Verba Confes-
 sionis Angu-
 stanæ repug-
 nant verbis*

nis verè distribui in cæna verum corpus Domini. Sic verò vestra modò ædita habet Apologia fol. 63. Decimum articulum non oppugnant aduersarij, in quo confitemur Corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi verè in cæna Domini esse præsens, & cum visibilibus rebus pane & vino dantur & accipiuntur, vti hætenus in Ecclesijs obseruatum fuit, sicuti & Canon Græcus attestatur, & Cyrillus dicit, quòd Christus nobis corporaliter porrigitur, & in cæna datur, & cæt.

Sic enim dicit, Nos non negamus, & quæ sequuntur vsque ad illud, Et loquimur de præsentia vini corporis. Hæc illic, quæ consentiunt cum primæ Apologiæ verbis. sed, Deum immortalem! quam multa hic dolo malo peccant vestri Theologi Concordiæ istius rapsodi, ô Principes & Ciuitates Protestantes, vos ipsi, vestram per salutem æternā obsecro, aduertite atq; animo attēto cōfiderate. In hac nouitia Decimi articuli declaratione multa illi vafrè dissimulāt, nō pauca infideliter variāt, plurima fraudulentissimè omittunt; quæ in vera primæ Apologiæ æditione exposita ad verā meīs cū Catholicis hac super controuer-

sia,

sia, nō postrema quidē, sed post annū 31.
 exorta concordia efficaciter statuendā
 faciant. Sic enim habet prima vestrae a-
 pologiæ fol. 2. 4. editio, Decimus articu-
 lus approbat⁹ est, in quo cōfitemur nos
 sentire, quod in cæna Domini verè &
 substantialiter adsint corpus & sanguis
 Christi, & verè exhibeantur cū illis re-
 bus, quæ videntur, panē & vino, his qui
 Sacramentū accipiunt. hanc sententiam
 constanter defendimus re diligenter in-
 quilita & agitata. Cum enim Paulus di-
 cat panē esse participationem Corporis
 Domini &c. sequeretur panē nō esse par-
 ticipationē Corporis, sed tantū spiritus
 Christi, si nō adesset verè Corpus Do-
 mini. & cōperimus non tantū Rom. Ec-
 clesiā, affirmare corporalē præsentiā
 Christi. sed idem & nūc sentire, & olim
 sensisse Græcā Ecclesiā. Id enim atte-
 statur Canon Missæ apud illos, in quo a-
 pertè orat sacerdos, vt mutato pane ip-
 sum corpus Christi fiat. & Vulgarius
 scriptor, vt nobis videtur, non stultus,
 disertè inquit panem non tantum figu-
 ram esse, sed verè in carnem mutari.
 Et longa sententiā est Cyrilli in Iohan-
 nem Capite XV. in qua docet Chri-
 stum corporaliter nobis exhiberi in

Verba prima
 Apologiæ cō-
 cordiam ha-
 bent cū Ca-
 tholicis super
 questione
 transsubstan-
 tiationis: quā
 noui isti ne-
 gant Theolo-
 gi.

Græci et nūc,
 & olim do-
 cuerunt panis
 naturam mu-
 tari, ait Apo-
 logia prima:
 quod varijs
 Græcorum
 probat testi-
 monijs.

cæna. Sic enim ait, non tamen negamus
recta nos fide, charitateq; sincera Chri-
sto spiritualiter coniungi : Sed nullam
nobis coniunctionis rationem secundū
carnem cum illo esse, id profectō perne-
gamus, idque à diuinis scripturis omni-
no alienum dicimus. Quis enim dubita-
nit Christum etiam sic vitem esse, nos
verò palmites, qui vitam inde nobis ac-
quirimus ? Audi Paulum dicentē, quia
omnes vnum corpus sumus in Christo.
quia etsi multi sumus, vnum tamen in
eo sumus. Omnes enim vno pane par-
ticipamus. An fortasse putas ignotam
nobis mysticæ benedictionis virtutem
esse ? quæ cum in nobis sit, nonne cor-
poraliter quoque facit communicatio-
ne carnis Christi Christum in nobis ha-
bitare ? Et paulo post, vnde consideran-
dum est, non habitudine solum, quæ per
caritatem intelligitur, Christum in no-
bis esse; verum etiam participatione na-
turali &cæt. Hæc recitauimus, non vt
hic disputationem de hac re instituere-
mus. Non enim improbat hunc articu-
lum Cæs. Maestas, sed vt clarius etiam
perspicerent, quicunque ista legent, nos
defendere receptam in tota Ecclesia
sententiam, quod in cæna Domini verè
&

& substantialiter adsint Corpus & sanguis Christi, & verè exhibeantur cum his rebus quæ videntur pane, & vino.

Et loquimur de præsentia vini Christi.

Scimus enim quod mors ei ultra nõ dominabitur. Huc in modum disertè fol.

Z. 4. in prima vestra legitur Apologia: quæ vna cum Confessione Augustana fuit & Latinè & Germanicè in lucem edita 4. forma V Vittenbergæ Anno 31.

per Georgium Rau. Hanc igitur cum nouitia vestra Apologia nunc in Codice Concordiæ simul edita candido, si placet, conferamus animo. Primum variant illa, vbi nunc dicunt, Decimum articulum non oppugnant aduersarij illic in prima vestræ Confess. Apologia dicunt, Decimus articulus approbatus est.

Collatio Apologiae nouæ iustius cum omnium prima.

Si quis verò tam est væcors, qui nesciat quid inter non oppugnare, & Approbare intersit, suo per nos licet fruatur iudicio, & pro leuiculo ducat; quod nos perlibenter nunc pacis ergo dabimus. Tametsi non parui ad veritatem Historiæ videatur referre: cùm alia fuerit Catholicis meis causa illum Decimum articulum tunc approbandi potius, quam non oppugnandi: cùm & verbis disertis, & sententia liquida meæ congrueret Oratio.

Quæ variant in istis Apologijs.

H 5 tho.

thodoxæ doctrinæ, quod nunc in alijs vestris nouitijs apologijs aliter habet.

1.

*Omittit noua
Concordiæ A-
pologia quod
dissidentibus
Christi Eccle-
sijs verampa-
riat concor-
diam.*

Sed illud maioris est pōderis, quod mox fraudulēter omittunt vocē, quæ Catho-
licos meos & maiores vestros à nefarijs,
vobisq; meritò exosis Sacramentarijs
liquidò determinat. Vbi enim nūc reci-
tāt Theologi vestri, Quòd in cēna verè
adsint Corpus & sanguis Domini, omit-
tunt illam primæ Apologiæ vocē substā-
tialiter; qua vna disertè Sacramētarij ene-
cantur, haud aliter atq; libanetide Serpē-
tes. Posthæc, vbi nūc dicūt vestri Theo-
logi, vti hactenus in Ecclesijs obseruatū
fuit. Habet illa prima Apologia hunc in
modū, hanc sententiā constanter defen-
dimus re diligenter inquisita, & agitata.
Vbi & plura contexuntur, quæ in edita
nūc vestra Apologia defunt. ea nos sub-
texenda duximus, vt sacrilega isthæc ve-
strorū dolosorū Theologorū fraus toti
orbi magis detegatur. Cū enim (addit il-
la prima) Paulus dicat panē esse partici-
pationē corporis Domini, &c. sequere-
tur panem non esse participationē cor-
poris: sed tantū spiritus Christi, si non
adesset verè Corpus Domini.

2.

*Hec mutan-
tur in noua
Concordiæ
Apologia.*

,,

,,

,,

3.

*Hec defunt
in noua Cōcor-
diæ Apologia:
quæ Sacramē-
tarios neca-
bant in prima
Apologia ex-
pressa.*

Ad hæc superioribus subtexuit prima
Confessionis vestræ Apologia, Et com-

pe-

perimus non tantam Rom. Eccle. affir-
mare corporalem præsentiam Christi:
sed idem & nunc sentire, & olim sensisse
Græcorum Ecclesiam. post quæ verba
hic subtracta sequitur, quod nunc legi-
tur in isthac nouata cōcordiæ Apologia
licet immutatū, Sicuti & Græcorū Ca-
non attestatur, cū sit in prima vestra A-
pologia hoc modo, Id etiam testatur Ca-
non Missæ apud illos (Græcos) ne cōsen-
sus Latinorum & Græcorum de sacrifi-
cio missæ cuiquam subolesceret, omise-
runt vocē Missæ. Sed omissa sequentia
verba grandioris sunt momēti ad sopiē-
dam huius rei Sacramentariæ cōtrouer-
siā. Sic enim ad verbū est in prima vestra
Apologia. In quo (Canone Missæ Græ-
cæ) apertè orat sacerdos vt **M V T A T O**
P A N E ipsum Corpus Christi fiat. Audi
tis ne, o Principes, illud **M V T A T O P A N E**?
intelligitis ne fraudulēter hæc verba vo-
bis subtracta? videtisne vel tandē dolo
malo Theologos vestros vobiscū agere
in causa Sacrosanctæ Religionis Christi-
anæ? Sed sustinete paululū, obsecro; ma-
iora hæc omnia, & apertiora fient ex
subtexendis. Sequitur enim alia confir-
matio fidei Catholicorum de Transsub-
stātiatione panis in S. Eucharistia in pri-
ma vestra Apologia. Sic enim fol. Z. 4.

Item hæc do-
sunt in noua
Concordiæ A-
pologia: quæ
indubiā sarei-
ant Ecclesia-
rum concor-
diarum.

5.
Mutantur
multa in no-
ua Concordiæ
Apologia.

6.
Omissa pluri-
ma in noua cō-
cordiæ Apolo-
gia: quæ præ-
sentia facilli-
mè sopiant
Religionis dis-
sidia.

Hæc fidei Ca-
tholicæ robo-
ra à cōsensu
Ecclesiarum
Christi Græcæ
ac Latinæ peti-
ta dolosè dissi-
mulant isti pa-
cis osiores Ma-
theologi.

legi.

7.
*Omissa pluri-
 ma in noua
 Concordiæ
 Apologia qua
 pristinam s.
 panis transub-
 stantiationem
 irrefragabili-
 ter statuunt:
 quæ exitialiū
 istorum inter
 fratres disidi-
 orum potissi-
 ma ferè nunc
 est causa.*

8.
*Omissa pluri-
 ma in noua
 Concordiæ A-
 pologia, quæ
 solidum Reli-
 gionis consen-
 sum misere
 Germaniæ
 post liminio
 restituant.
 O magna ve-
 ritatis vis!*

legitur. Vulgarius (volunt dicere Bul-
 garius, qui & Theophylactus) scriptor,
 vt nobis videtur non stultus, diserte in-
 quit panem non tantum figuram esse:
 sed verè in carnem M V T A R I. Ecquid
 nunc vobis animi est, ô filij mei chariss.
 Principes & populorū Gubernatores?
 An non eadem fuit vestra tunc fides de
 S panis in mysterio s. Eucharistiæ trās-
 substantiatione, quam Catholici mei ha-
 ætenus magna constantiæ laude vbique
 obtinent? & toto profitentur per annos
 1500. concorditer orbe Christiano? Iam
 quæ vltius ex D. Cyrillo recitat Con-
 cordiæ vestræ Apologia noua, satis con-
 ueniunt cum prima. Nam quæ dissenti-
 unt, exigui sunt momenti. Cæterum il-
 lud non est silentio prætereūdum, quod
 post hæc D. Cyrilli verba dolo malo
 Theologi vestri in hac modò edita apo-
 logia omiserunt. Sic enim legitur in pri-
 ma vestra Apologia: Hæc recitauimus
 non vthic disputationem de hac re iusti-
 tueremus. Non enim improbat hunc
 articulum Cæsarea Maiestas. sed vt cla-
 rius etiam perspicerent quicunque ista
 legent nos DEFENDERE RECEPTAM
 IN TOTA ECCLESIA SENTENTIAM,
 quod in cæna Domini VERE ET SUB-
 STAN-

STANTIALITER adsint Corpus & sanguis Christi, & verè exhibeantur cum his rebus, quæ videntur pane & vino.

An non hæc, vos infælices seducti gregis mei Duces, & doctores, immo si Christo meo placet, Superintendentes? an non hæc, inquam, ita ad verbum vti modò recitavi, vestra in prima leguntur Apologia? si non leguntur, me falsi convincite, arguite, supplicijs extremis deuouete.

*Apostrophe
Ec. ad nouos
Protestantium
Theologos.
Quod superin-
tendentes
Protestantiũ
plurima con-
tra suam agunt
conscientiam
vt miseros
fallant, & in
errore sacri-
lego detineant
Germaniæ
principes.*

Sin leguntur, quod inficias ire nullus vestrum ausit, qua igitur mente audetis istam immutatam à vobis, vestrisq; magistris, mutilatam, deprauatam, adeoq; liquido adulteratam imperitis hominibus pro vera & genuina obtrudere? qua fronte audetis istam secundam pro prima orbi venditare? Qua denique conscientia Principibus Ro. Imperij & Ciuitatum Gubernatoribus nō pudet pro germana commendare: quam ipsi vobis conscitis non esse germanam, veram, sinceram?

Si quis vobis esset Dei metus, aut gehennæ illius æternæ timor, istane animo auderetis concipere? nedum tot locis affirmare, vos cum doctrina Confessionis huius Augustanæ atque Apologiæ pri-
mæ

ma

mæ hoc in Concordiæ opere illi additæ
velle mori, & iudicio Christi apparere?

O deploratas vestras mentes! quæ
contra sui conscientiam tam manifestè
falsa nō veretur corā Christo Iudice car-
diognosta eloqui! & coram eius spiritū,
q̄ renū scrutator atq; testis ubiq; omni-
b⁹ aī sistit, tā impudenter vana effutire!

*Heshusio non
ignota hæc
fraudulenta
primæ apolo-
giæ mutatio
& deprava-
tio: de qua li-
bel. contra
Cal. & Bezā
pridē quiritā-
batur: quod
nunc memi-
nisse menda-
cem oportuit.*

Tuā verò doctor Heshusi, hic potiss.
appello cōscientiā, si qua tibi fortè super-
est reliqua, an non tibi notū, certū atq; li-
quidū est Apologiā vestrā hoc in Cōcor-
diæ opere simul editā esse depravatā &
adulteratā? meministine qd ante aliquot
annos circiter 10. aut 12. contra Calvinū
& Bezā scripsisti libel. 8. forma edito. v-
bi sub finē multa quiritatus disertè fate-
ris non bono, inquis, consilio priuatim
factam esse decimi illius articuli immuta-
tionē, in quo dicitur, Quod sub specie pa-
nis: datur corpus Domini, addens istud
in generali potius cōuentu faciendū fu-
isse. An ergo diffiteri queas hanc in con-
cordiæ libro editam Aug. Confessionis
Apologiā non esse verā? non esse primā?

Sed hac de re vos videritis, quando cō-
cepta istius studij cōtraveritatē adeo ma-
nifestā pugnādi penitētiā (q̄ vobis deus
largiatur, ppitius) satis sobrijs ad mentē
redieritis. Mihi verò ad Principes vestris
frau-

fraudibus delusos, ne manifestis dicam mendacijs deceptos redeat Oratio.

Ilta quidē fuere, ô mei Principes et Ciuitatū optimates, in prima vestra Cōfessionis Augustanę Apologia, à qua quotnā partib⁹ noua ista vestra in Cōcordiæ Tomo Theologorū vestrorū dolo edita sit varia, quot verbis sacrilegè mutilata, quot deniq; sentētis verę concordie cōciliatorijs irrecōciliabiliter dissētanea nullo nūc licet negotio dijudicare. Vide tis ipsi quā multa noui Theologi vestri Protest. isti cōcordię authores & dolosi Architecti dolo malo dissimularint, occultarint, mutilarint, vnde facilè inter nos de grauissimis fidei nostrę Christianę capitib⁹ nūc cōtrouer sis cōueniat, modò verbis & doctrinis hac vestra cōcordia expressis vos met ipsi velitis stare. Si Theologi vestri hac grauissima, imo extiali sūt vñ fraude in certissimā cū vestri ipsorū, tū lugēdę ac verè infelicis posteritatis, vestręq; sobolis oīm charissimę perniciē hac in causa tā liquida, qd eos alibi facere cēlebitis in reb⁹ min⁹ manifestis? *CAP. 7.*

Verbo Dei ergo, imò vestrę ipsimet *Prophano suo*
Confessionis pro Euangelio Augustę Ca *pani affingunt*
rolo V. August. exhibite vt nunc im- *Protestantes cor*
piē panē adiicitis (quem nec fides a- *pus Christi: cū*
gnoscat Christiana, nec vestra prima *nō sit cōsecra-*
tio, nisi à Sacer
olim

*dote: quē vix
inter ipsos re-
perias nunc
temporis.*

D. Hieron.

Mebr. s.

olim initio admisit Confessio Augu-
stana huic Concordiæ operi authenti-
cè intexta, sicuti & prima illa disertis
verbis exclusit Apologia) ita pani ve-
stro, quem in semipaganis vestris Cenis
misellæ plebeculæ proponitis, Corpus
Domini mei admodum impiè affingi-
tis. Nullus enim Christianorum fatea-
tur in S. Eucharistia Corpus esse Domi-
ni nisi per diuinam Spiritus sancti opera-
tionem: qua Christus Dominus ore sui
Sacerdotis nobis suum in S. mysterijs ef-
ficat corpus. Non est ergo in S. Euchi-
ristia corp⁹ Domini nisi à sacerdote Chri-
stiano fuerit consecrata. Sacerdotis autē
officium nemo præstare potest, nisi sa-
cris Ecclesiæ Christi ordinibus sit Apo-
stolico ritu per Episcopum consecratus.
Tales autem vos non habere, lippis &
tōsoribus est notissimum, sed de triuio,
immo de pistrino & tonstrino allectos
prophana Laici huius vel illius Superin-
tendentis manu non consecratos, sed ex-
seratos, impiatos, prophanatos ac ma-
ledictioni æternæ deuotos. Siquidem ne-
mo sibi sumit honorem sacerdotis, nisi
vocatus vt Aaron. hinc melius omniū
sapiunt vestrates Norimbergen. quos
audio nullum admittere suę Dathanicę,
ac

ac nouæ superstitionis ministrum, nisi in Catholica mea ordinatus & consecratus fuerit sacerdos; cui cum Apostolis Christi ore dictum sit, hoc facite in mei commemorationem: Nemo enim adeo infaniam opinor, ut aliquem Christi asserat sacerdotem, qui hoc dignitatis plus quam angelicæ aut naturaliter, aut imaginariè sit consequutus, & non legitime ordinatus, aut Apostolicè consecratus. Hanc vnam esse causam haud postremam cur Magistratus Nurnbergenfis nobile in primis vestrorum ordinum Protestantium membrum istam bellam vestram Concordiam nec ipse approbare, nedum assumere, nec suos ministros subscribere voluerunt, nemo, qui sapiat, iuerit inficias: Quæ autem aliæ fuerint, huius non est loci inuestigare.

Cæterum illud nouum nouorum Theologorum vestrorum Idolum vbi-
 quitarium; quo impiè ac nouè contra Con-
 fessionem Augustan. vobis nunc fingunt
 corpus Domini vbi que locorum præ-
 sens, plurimis Protestantium displicere
 dubium fieri nequit. execranda enim
 sua impietate omnes piorum omnium
 aures contaminat, imò horribiliter ex-
 cruciat, cum audiunt eos cum damna-

CAP. 8.

Quod noui
 Protestantes
 veteri Confessione
 Augustana communi
 fidei suam
 execrandum
 Vbiquitatis
 idolum affir-
 gunt.

I

tis

*Si ubiq; sem-
per est, est igitur in Prote-
stantibus ante
ipsorum cænā.
Quorsū quod
habent, capi-
unt?
Gal. 3.*

tissimis semp Eutychianis docere Cor-
pus Domini non minus esse in fæno, a-
uena & palea, in ligno & lapide: quam in
pistorio vestræ Cænæ pane. Quod si ve-
rū est, non minus verè ac realiter est in
Prophano adhuc vestrorum Mysterio-
rum pane antè, quam post verba Euan-
gelica vestris à ministris cantillata. Hoc
si quis vestrum audet affirmare, quis ve-
stras cæcas non deploret mentes tam
manifesto istorum, vti D. Paulus appel-
lat, Phrenopatōn (quos mentium de-
ceptores dixeris) fascino incantatas, ac
miserè admodum delusas, ne dicam de-
mentatas? Quis enim, cui animus istis
verborum præstigijs non est præstri-
ctus, manifestè non videat quam mise-
rum, ac verè inane vobis fingant noui
isti Theologi vestri vestra in cæna Cor-
pus Domini, quod nō minus equi vestri
edunt vestra in auena, quam vos ipsi
vestra in cæna, immò canes vestri (sit
venia dicto) non minus vorant vestra
in culina, quam vos in nouitia vestra
pijs maioribus omnibus ignota, Deoq;
exosa popina?

Sed exsecrabile hoc extremæ imperi-
tiæ, ne summæ dicam in Christum blas-
phemiæ figmentū quàm verbo Dei ac

sa-

sacro-sanctis Oecumenicis à vobismet
 hoc in Concordiæ opere probatis repu-
 gnet Concilijs, attento, vos vestram per
 salutem obsecro, animo attendite. Chri-
 stum in sepulchro requirētibus pijs illis
 de Euangelio mulieribus Dei angelus *Marc. 16.*
 diserte respondet. Nō est hic, procul du- *Vbi unitatem*
 bio secundum corpus: qualiter require- *repugnare*
 bant illę. Quod si est vbi que locoru vna *Verbo Dei &*
 cum eius diuinitate diffusum, vti asseri- *SS. Concilijs,*
 tis, non verè angelus negasset illuc esse *quæ Protestā-*
 Christi Corpus, vbi procul dubio eius *tes suscipiunt.*
 erat diuinitas. Sic die Ascensionis duo *Act. 1.*
 illi angeli Apostolis testatur corpus Do-
 mini in cælos auectum, vnde & iuxta fi-
 dei nostræ confessionem veniet iudica-
 re. Sed itolide iuxta ac impiè illud fieri
 sibi noui vestri imaginantur Theologi
 veteris meæ Theologiæ non satis peri-
 ti: quasi corpus Christi eas hactum sit
 proprietates, quas alma illa & ineffabi-
 lis habet Christi Domini deitas. Illi qui-
 dem immortalitatem dedit, sed naturā
 non subtulit. Cæterum quam illi vos,
 immò se ipsi fallant miserè, vno hic li-
 bet D. Augustini, cui vos fidem habe-
 re iactitatis, declarare testimonio. Is
 hac super quæstione, An Christus sit
 vbi que, à Dardano consultus, hisce

*D. Augusti.
nus epist. 57.
ad Dardanū
impios istos
profligat Vbi-
quitarios.*

illi respondet verbis, illud lætissimum
Latroni promissum, hodie mecum eris
in paradiso, explicans, Homo quippe
Christus, inquit epistola ad Dardanum
57. illo die secundum carnem in sepul-
chro, secundum animam in inferno fu-
turus erat. Deus verò idem ipse Christi
vbique semper est. Est enim lux, & quæ
sequuntur. Cùm enim sit Christus De-
us & homo, (addit post paucula) vtrū-
que in illo obseruandū est, cùm loqui-
tur, vel cum de illo scriptura loquitur,
& quod secundum quid intuendum.
Nam sicut vnus Homo est anima ratio-
nalis & caro: sic & vnus Christus est ver-
bum & Homo.

Eroinde quod ad verbū attinet, crea-
tor est Christus. omnia enim per ipsum
facta sunt. Quod verò ad Hominem,
creatura est Christus, factus est enim ex
semine Dauid secundum carnem. & po-
steà, Noli itaque dubitare ibi nunc esse
Hominem Christum Iesum, vnde ven-
turus est, memoriterque recale & fide-
liter tene Christianam Confessionem,
quoniam resurrexit à mortuis, ascendit
in cœlum, sedet ad dexteram Patris: nec
aliunde, quam indè venturus est ad vi-
uos mortuosque iudicandos. Et sic ven-
tus

turus est, illa angelica voce testante, quē
admodum ire visus est in cælum; id est
in eadem carnis forma atque substantia;
cui profectò immortalitatem dedit, na-
turam non abstulit. Secundum hanc
formam non est putandus ubique diffu-
sus. Cauendum est enim, ne ita diuinita-
tem adstruamus Hominis, vt veritatem
corporis auferamus. Non est autem con-
sequens, vt quod in Deo est, ita sit ubiq;
vt Deus. Nam & de nobis verissima scri-
ptura dicit, quod in illo viuimus, moue-
mur & sumus; nec tamen sicut ille, ubiq;
sumus, sed aliter homo ille in Deo, quo-
niam aliter & Deus ille in homine, pro-
prio quodam & singulari modo. Vna e-
nim persona Deus & Homo est, & utrū-
que est vnus Christus Iesus, ubique per
id quod Deus est: in cælo autem per id
quod Homo. Quibus ex aureis D. Au-
relij August. verbis pio ac veritatis stu-
dioso lectori solis luce est manifestius
quanta noui isti Protestantium Theo-
logi præclaræ huius concordia Architecti
veræ ac veteris Theologiae Chri-
stianæ laborent imperitia, fædaq; igno-
rantia, qui naturarum in Dom. Christo
nequeunt distinguere proprietates: sed
à se docti, ac ideo suo raptati vertiginis

*Vbiquitas im-
peritorum isto-
rum nouorum
Theologorum si-
lia, monstrum
que horrendū,
ingens.*

re perinde ac stolidè contra Dei oracula
conantur dotibus exornare. Hoc enim
dum impij moluntur, in abominadam
sefe dant miseri præcipites naturarum
duarum in Dom. Christo permistio-
nem, aut Eutychanam confusionem.
Nunc igitur videte, vos vestram per sa-
lutem eternam obsecro, Principes & po-
pulorum gubernatores, quam indignè
vestris abutantur ingenijs; quos tanto-
rum mysteriorum norunt minus æquo
peritos, aut in hac grauissima S. Theo-
logiæ questione parum versatos. Prodi-
giosa, & Christianis auribus semper in-
audita isthæc sacro sancti corporis Chri-
sti vbiquitas nusquam inueniat locum,
modò vos vestris fidem habetis symbo-
lis vestro hoc in Concordiæ opere ap-
probatis, immo pro fidei fundamento
stratis. In Athanasiano enim profite-
ni vos credere Do. Christum Patre mi-
norem esse secundum Humanitatem,
siue naturam hominis assumptam. At si
iuxta nouum aliquot Theologorum ve-
strorum commentum est humanum
Christi Do. corpus vbique; iam non est
Patre Christus secundum corpus minor:
sed æqualis: cū vbiquitas solius diuini-
tatis

*Vbiquitatem
repugnare
Symbolis à
Protestantibus
susceptis.*

tatis sit propria, quæ humano corpori communicari nequit, nisi mutata, & aliam in substantiam transformata humanæ essentiæ natura. Hæc enim in sua forma verè non potest existere, nisi & suo corpori humano etiam locus sit, quo cõtineatur, alioqui cum impijs Manichæis fiet imaginarium, & cum sacrilegis Eutychianis fiet horrenda illa & execranda duarum in Christo naturarum commixtio: quam Synodus Oecumenica illa Chalcedonen. iusto Anathemate iam olim censuit damnandam: A qua impietate sacrilega vestri aliquot Theologi quam parum abhorreant, proiecta recens in orbem loquuntur scripta nō minus impia, quam Catholicis meis, imò vestris adeò Protestantibus senioribus, atq; multò doctioribus dirum in modū execranda. Cū igitur Christus D. secū dum hominem creatura sit, nec eius natura est per resurrectionem immutata, non potest vbique eius esse Corpus præsens, quod, obstante humana sua natura, non potest vbique esse diffusum: sicuti eius diuinitas vbiq; diffunditur. Impru- denter igitur (quod cauēdum monet D. Augustinus) vestri repentini Theologi ita diuinitatē astruunt Domini Christi,

vt corporis eius auferant veritatē: quod
 cū sua obstante natura non nisi in loco
 sit, vbique esse non possit. Ex liquidis
 illis verbi Dei sententijs & luculento D.
 August. (vt cæteros breuitatis causa
 nuncomittam P P. Orthodoxos) luce
 meridiana liquet clarius, verum Christi
 Domini corpus nec vbique esse, neque
 vbique locorum esse posse; modò verū,
 & humanum, & non imaginarium cre-
 dimus ei post resurrectionem esse cor-
 pus; cui immortalitatem dedit, naturam
 non abstulit. Qui ergo, stante corporis
 humani veritate, illud vbique sibi con-
 tra vestram Augustanam Confessionē
 temerē fingunt, aut irreligiōsē contra
 Dei verbum imaginantur, in blasphemum
 impingūt damnatissimi Eutyche-
 tis dogma, vt vt verbis illud detestari lo-
 cis aliquot Concordiæ huius imperitis
 videantur. Ille namque impio suo deli-
 rio ad euertendam nefarij Nestorij blas-
 phemiam duas in Christo permiscebat
 naturas, quo vtrique ascribebat alteri-
 us proprietates, vt vbicumque esset eius
 deitas, etiam eius ibidem esset Humanitas,
 quod nouitij vestri Theologi à no-
 uo Eutyche tæ Iohan. Brentio suo sedu-
 cti ad profligandos sacrilegos istos Sa-
 men-

eramentarios communes hostes stolidam
quadam Cacozelia conantur æmulari.

Impium istum errorem Orthodoxi nostri PP. in Concilio Chalcedon. discretis verbis damnarunt, atque Anathemate profligarunt. Confirmatis enim Conciliorum Nicæni, Constantinopolitani & Ephesini decretis hunc in modum PP.

*Error ubique
tariorum dā-
natus in Con-
cilio Chalce-
don. Act. V.
in definitione
fidei.*

630. Chalcedone congregati defini-
erunt. Ad cognoscendam quidem confir-
mandamque perfectissimè pietatem &c.

Beatissimos ergo sequendo Patres unum
& eundem filium confiteri Dom. Ie-
sum Christum concordantibus omnibus
institutionibus docemus eundem in dei
tate perfectum, eundem in humanatio-
ne perfectum, Deum verè & verè Ho-
minem &c. unum & eundem Christum
Iesum filium, Dominum, unigenitum :
quem in duabus naturis inconfuse, inco-
mutabiliter, indiuisè atque inseparabili-
ter omnes agnoscimus, nunquam sub-
lata differentia naturarum propter uni-
tionem : sed potius utriusque naturæ pro-
prietate seruata, & in unam concurren-
te personam, non in duas deductum, di-
uisumve personas, sed unum & eundem
filium unigenitum, Deum verbum, Do-
minum Iesum Christum, sicuti nos ab

*Differentia
naturarum in
Christo num-
quam tollitur.
non potest igitur
humanitas
equalis
esse per omnia
ei diuinitati.*

1 5 ini-

*Quid ad hæc
Ubiquitarij?*

initio prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus instituit & paternum nobis tradidit symbolum. His igitur à nobis vndique cum omni deliberatione ac diligentia pariter ordinatis, decreuit sancta atque vniuersalis hæc synodus aliam fidemini licere proferre siue conscribere, aut exponere vel sentire, vel aliter tradere.

*A Protestan-
tium Saxonū
præiudicio Sy-
nodico anno
71. Dresdæ.*

Sic igitur tota obtinet hætenus Catholica Christi Ecclesia Conciliū Calcedonen. imitata; & si verū Saxones scribunt, Synodus vestra Saxonica nouennium ante hanc vestram Concordiam Dresdæ 10. Octob. habita. vbi vniuersituarū, Illust. Dux Augu. Academiarum & Ecclesiarum, & trium Consistoriorū Protestantes, omnesq; Superintendētes, & singuli qui docent in Prouinciæ tuarum Ecclesijs, hanc in doctrinam vnanimiter consenserunt.

*Profanum &
peregrinum
Ubiquitatis
idolum profligant Prote-
stantes Saxo-
nes anno 71.
sua in Synodo
Dresdēsi vbi
& damnarū*

Sic enim habet illius Synodi inscriptio anno 72. V Vittenbergæ apud Ioh. Lust impressa.

Inter cætera suæ fidei de Cæna domini, & articulis, inquit, horum temporū controuersis capita, illic vnanimi omnium consensu ann. 71. definitum profitentur, doctrinā istius Ubiquitatis semper

per

per fuisse Orthodoxis patribus incogni *tamquam Hæ-*
 tā, imò & à Luthero damnatam: quā in *reticum, &*
 rem varia eius recitant fol. C. 4. B ex To *Lutheri Eua-*
 mo V Vittenberg. 12. fol. 205. & aliunde *gelio contra-*
 manifestissima testimonia: quib⁹ degene *rium.*
 res istos novos Protestatiū Theologos, *Fol. D. 3. B.*
 licet inter se hac etiā super doctrina dif- *Fol. D. 3. A.*
 sentientes, falsitatis cōuincunt. Addunt
 ijdē, Dux Auguste, vniuersi tui Superin-
 tendentes, vniuersi tui Academiarum
 tuarū Lipsen. & Vvittēb. professores do-
 ctrinā hāc Vbiquitariā, superphyrca, &
 imaginaria, imò aiūt illi cōmenticia, ver-
 boq; Dei cōtraria in ipsis naturis cōmu-
 nicatione fundatā ingēs Chaos impiarū
 prophanationū inuehere, adeoq; articu-
 li de duab⁹ in Christo naturis deprauati-
 onē cōtinere. Adhęc noua isthac vbiqui-
 tatis doctrina renouari cōtra Dei Eccle-
 siam dānatissimas Arrhianorū, inquit
 fol. D. 2. Sabellianorū, Eutychianorū & *Fol. D. 2.*
 Monothelitarū Hēreses, blasphemosq;
 in Christū errores. His alijsq; de causis
 tandē celeberrimi illi tota Saxonia viri
 definiunt sese suo suffragio non posse i-
 stā Vbiquitariorū aliquot inter se quo- *Fol. D. 3. B.*
 que dissidentiū doctrinā approbare, q̃a
 & dei verba & vniuersali orthodoxorū
 Patrū consensui, imò & Lutheri sui do-
 ctrinæ aduersatur.

Quin.

*Fulmen hor-
rendum Syno-
di Protestan-
tium in Vbi-
quitarios Hæ-
reticos.*

*Quod omnes
Professores et
Superintenden-
tes Saxones
anno 71. dam-
narunt in Sy-
nodo, nunc no-
ui Protestan-
tium Theolo-
gi pro vero ap-
probant Euan-
gelio.*

*Vbiquitarios
degeneres esse
Lutheranos,
qui suo Luthe-
re pugnancia
docent.*

Fol. C. 4. B.

Fol. D. 5.

Quinimo suum tandem Synodicum promunt fulmen, sese omnes, inquit fol. vltimo, secus, quam ex suo dudum Luthero, & liquida orthodoxæ ostenderunt Ecclesiæ consensione, docētes improbare: nimirum quia renouant damnatissimas Eutychnianorum Hæreses.

Si hos igitur nouæ Vbiquitatis magistros vniuersi tui, Illustrissime Dux Auguste, Academiæ tuarum professores, vniuersi Ecclesiarum tuarum Superintendentes, & singuli tuis in regionibus docentes ante nouennium anno videlicet L X X I. suo sese suffragio negant posse approbare; immò disertis verbis testantur sese illos improbare, atque veluti Hæreseos Eutychnianæ nouatores damnare: quanam ratione tibi persuadeas, obsecro, quosdam ipsorum & Superindentes, & professores, & pastores nunc demum tibi veritatem post annos nouem exposuisse apostolicam; doctrinamque nunc tandem anno 80. ita subito aperuisse Euangelicam? An modò sui Lutheri sunt oblit, quem illic ex Tomo 12. Vittenbergen. fol. 205. recitarunt? An consensus ille præclarus Orthodoxorum Patrum, totiusque adeò Ecclesiæ

siæ Orthodoxæ, quem tantopere illic
 prædicant, memoria tota excidit? an me
 te capti non meminere prophanam &
 peregrinam, quod tunc asserebant, esse
 Ubiquitariorum doctrinam; quam Lu-
 therus tam diserte docet vitandâ & præ-
 cidendam? An sui prorsus immemores
 nunc suæ manus subscriptione priuatim
 audent profiteri, quod in iactata illa tua
 Synodo Dresdensi anno. 71. 10. Octo-
 bris tam vnanimi, vt in libelli frontispi-
 cio iactitant, consensu fuit ab vniuersis
 & singulis Synodaliter definitum? Vi-
 des ergo Illustris. Dux Auguste, tuos &
 Superintendentes, & Professores & Ec-
 clesiarum doctores te fefellisse aut in Sy-
 nodo Dresdensi anno 71. celebrata: aut
 in opere isto Concordiæ anno 80. tu-
 multuariè, doloque malo & sophisticè
 accumulato.

*Dilemma no-
 uos Protestan-
 tium Theolo-
 gos manifestæ
 fraudis atque
 impie liquidò
 conuincit fal-
 sitatis.*

Sed quia prius quod verum est, ori-
 tur; Deinde falso corrumpitur & depra-
 uatur, Concordia vestra anno 80. in lu-
 cem dolose protracta de veritate meri-
 to est suspecta: quod & plurimi profiten-
 tur, qui nondum induci potuere, vt in i-
 stam impiam Ubiquitatis doctrinam cõ-
 sentirent, quippe quæ nouum & hacte-
 nus inauditum antiquæ fidei Christia-
 næ

næ

142 QVERIM. ECCL. CATH.
næ admodum stolidè, imò impiè ad-
ret articulum.

CAP. 9. Sed nunc ad cætera vestra nouatæ fi-
Quod Baptis- dei impia auctaria transeat oratio.
mus Protestan-
tes contra Dei Pari prorsus impietate sacro sancto
verbum affin- Baptismo Christiano vestrum affingi-
gunt peccatū tis peccatum; quum vera & Apostoli-
in anima per- ca Christi fides semper docuerit in S. Ba-
sistens. ptismo peccatum omne ablui, aboleri,
tollī; & ita prorsus deleri, vt non sit.

1. Cor. 6. Verè namquam D. Paulus Corinthijs
meis & renatis in Christo ad vnum om-
nibus illum gratulatorium accinit hym-
num, fuistis quidem fornicarij, adulte-
ri, molles, auari, fures, ebriosi, atque ra-
paces: sed abluti estis, sed sanctificati e-
stis; sed iustificati estis in nomine Domi-
ni nostri Iesu Christi & in spiritu Dei
nostri.

D. Hiero. con- Si hæc fuerant, non igitur iam erant
tra Pelag. fures, non raptores, non adulteri, non
iam denique iniqui, aut iniusti: quibus
Christus suo sanguine ablutis omnem
peccatorum culpam remiserat, maculas
eluerat, reatum omnem semel condo-
nauerat, peccatū vniuersum eliminarat,
eradicarat, extirparat. Nihil enim dam-
nationis nunc est ijs, qui sunt in Christo
Iesu, qui non secundum carnemambu-
lant

Ehes. 5.
Apocal. 1.

Rom. 8.

lant, sed eius spiritu facta carnis mortificant, eiusque impuris minimè obediunt cupiditatibus, ita ut non regnet peccatum in eis, hi namque donata Christi iustitia, eiusque spiritus cælestis cōmunionē verè sunt iusti: etsi nō perfectè, tamē verè iusti, ita ut in eis recens baptisatis nihil sit, quod possit Dei iustitia condemnare. Qui enim lotus est, ait veritatis magister Christus, non opus habet ut lauetur, sed est mundus totus. *Iohan. 13.*
D. Hiero. cōtra Pelag.

Si quidem fide in Christum iustificati, sacramento Christi à peccatis expurgati, denique Spiritu Christi sanctificati sunt iam facti filij Dei, conformes imaginis filij eius. Si filij, ergo & diuino illo Christi spiritu, qui non habitat in corpore peccatis subdito, præditi: vnde & Hæredes Dei & Cohæredes Christi. Istum in modum in cælestia Dom. Christi sacramenta, immò in pretiosissimum eius sanguinem per illa nos emundantem & sanctificantē iniurios fuisse adeo nō pœnitet, ut & in Christū ipsum audeatis irreligiosam cōfingere contumeliā. *Rom. 8.*
Act. 15.
Gala. 4.
Roma. 8.
Sap. 1.
C. AP. 10.

Illam enim hic dissimulare diutius nequeo iniuriam, dicā, an cōtumeliā, an potius irreligiosam blasphemiam! qua Christū Dominū Deum nostrum irreueren- *Quod verbo Dei Protestantes impie addunt, quando, ut pro se oret, inuocant Christū: quod nufquam legitur.*

ueretia summa in ordinem Sanctorum imprudentes redigitis, quando eum inuocantes cantillatis, Eia ergo aduocate noster ora pro nobis Deum! Quænam isthæc, quæso, vestra est temeritas? quænam, obsecro, inaudita isthæc à Christianorum memoria in Dom. Deum Christum irreligiositas? An vllum istius inuocationis in verbo Dei reperitis testimonium? an vllum Orthodoxorum Patrum huius faciendi vobis est exemplum? An non potius ex Nestorianismo quodam istud est vobis ortum? Sed hoc alibi veniet discutiendum copiosius. In præsentiarum voluit tantum irreligiosæ vestræ vos admonere inuocationis: quia certa cum Christi Domini contumelia

*Ex absurdo et
Prophano,
quod iudicem
omnium faci-
unt reorum
supplicem Cli-
entulum.*

est coniuncta. Iudex enim viuorum & mortuorum cum sit à Deo Patre constitutus, non potest citra suæ dignitatis iniuriam ad inferiores supplicantis clientuli partes à vobis detrahi, aut deturbari potius, sine verbi Dei testimonio. Vbinam Scripturarum, quæso, illud reperitur Canticum, quod vestra ex doctrina noua profectum tota Germania in Christum reboat blasphema? Eia ergo aduocate noster clementissime ora pro nobis Deum! quo modo existat impres-
sum

sum in nouis Agendis Laicarum Ec-
clesiarum Saxoniae, Brandeburgen. & a-
lijs. Verum quanta istud Canticum ve-
strum, o vos Protestantes, scateat irre-
ligiositate, attenti, obsecro, considerem.
Qui Christum ad dexteram Dei seden-
tem inuocat, vt pro se Patrem oret, eum
non recogitat semistupidus esse à Deo
Patre constitutum viuorum & mortuo-
rum iudicem. Non est autem tanti ac tā
eximij iudicis, qui ad dexteram Maiesta-
tis Dei sedet in gloria Dei Patris, sese al-
teri supplicem præbere: sed suo pro offi-
cio reis ius dicere capitale. Omne autem
iudicium pater dedit filio: imò Pater om-
nia dedit in manu eius; ita vt Pater mo-
dò non iudicet quenquam; sed solus fi-
lius. Hoc singulare iudicis Christi of-
ficiū, verumq; priuilegiū & prærogati-
uū magna cum primis afficitur iniuria &
gravi lēditur contumelia, quādo ei, cu-
ius est reos vniuersos iudicare, personā
supplicantis pro reis clientulis affingitis.
Non potest igitur Christo iudici vniuer-
forum, tam Hominum, quā Angelor-
um, talis citra atrocem donatæ ipsi à Pa-
tre dignitatis contumeliam tribui ora-
tio, Christe aduocate noster ora pro no-
bis! Hoc enim supplicis, vel pro alijs o-

*Vide Agendas
Saxonum, et
aliorum. Ca-
techis. Luth-
ri Græcū La-
tinum, interu-
ens Supplica-
tor sis pro no-
bis.*

*Ab officio
Christi & iu-
dicaria eius
in omnes pote-
state.*

Iohan. 5.

K

ran-

rantis officium persona Christi vniuersorum iudicis est indignum: immò cum iudicaria potestate Christo à Deo Patre in peccatores donata pugnat. Non enim deceat iudicem, qui omnia in mera sua habet potestate, ac suo vnus pro arbitrio de diuinarum legum transgressoribus debet decernere, alteri pro suis reis absoluendis, aut in gratiam recipiendis supplicem fieri, nedum pro eis quemquam suppliciter orare.

CAP. II.

*Quod pijs vbi
que omnibus
semper ista
Christi inuo-
catio fuit igno-
ta et Ecclesie
inuitata.*

*Vide Apolo-
geticum*

Lindani.

*Origo eius ex
vera Christi
ignorantia:
qua Lutherus
laborauit.*

Vnde hæc nouitia oratio semper Christianis vbiq; omnibus ignota fuit, neque potest ea, quod dixi, aut verbi Dei doctrina statui, aut idoneis orthodoxorum P.P. testimonijs comprobari. Sed vt nouator vester Lutherus piam SS. inuocationem paulatim tolleret (licet alicubi, vt varium decuit Cameleonem, eam probare verbis fuerit visus) fictitiam hanc orationem, & vt meus appellat Paulus, ἐθελοθρησκείαν, voluntarium & cōmenticiū Dei cultum, in vestras inuexit Ecclesias. Qui si D. Christum mecū rectè satis ac plenè iuxta Dei verbum habuisset sibi cognitum, irreligiosam istam nunquam in Christianorum Ecclesias mystagogus temerarius introduxisset orationem. Si quidem ea

Ne-

Nestorianismum plus satis sapere à do-
ctis & pijs rectè conuincitur: quia cæle-
stem dignitatem Christo Iesu tanquam
homini post ascensionem à Deo Patre
datam sacrilegè imminuit. Cum enim
Homo Christus hanc omnia cum gu-
bernādi, tum iudicandi acceperit à Deo
Patre potestatem, eam non potest ne ad
tempus quidem deponere: multo mi-
nus ab Homnibus ei derogari, nisi ra-
tione aliqua ex sacrilegis impij Nesto-
rijs sophismatibus ducta. Is enim vt di-
stinguebat impius in Christo cum dua-
bus naturis duas item personas: ita & of-
ficia eius diuersa in diuersis vocabulis
voluit distinguenda. Vnde sicut impiè
negabat B. Virginem appellandam Θεο-
τόκον, Dei genitricē: ita χριστοτόκον Chri-
sti genitricem dicendam contendebat.
Hoc ex fonte infernali isthæc fluxit ve-
stra oratio, qua Christum non rectè in-
uocatis, vt pro vobis patrem oret: quem
Deus Pater vobis constituit iudicem,
vestræque salutis arbitrum singula-
rem.

Porro Lutherus vester ipse inficiari
non potuit se hoc dogma Nestorij sa-
tis cognouisse, vt qui hoc Concilium
Ephesinum, inquit libro de Concilijs,

*Ortam & se ex
Nestorij in
Christum blas-
phemijs noui-
tiam Christi-
do inuocatio-
nem, vt pro i-
psis oret.*

*Nestorizans
Lutherus va-
rijs locis.*

K 2 non

nondum intelligebat. hinc suo ad Hebræos Comment. diserte negat Christum esse hominem omnipotentem.

Rursus concione Dominice post Epiphaniā audebat blasphemare Christū hominem ab initio Conceptionis non fuisse plenum gratia: sed cum tempore ait accreuisse illi gratias Dei.

Loca scripturarum à Lutherò contra diuinā Christi Do. Maiestatem adulterata.

Esa. 7.

1.

El. Deus, Luther. deprauat in Heldt Gygas, & Heros.

2.

Psal. 8.

Hoc ex venenato fonte videritis vos, o mei Principes & Ciuitatum Gubernatores, an non illā defluerint loca, quibus Lutherus, conuertendis, vultis dicam, an peruertendis, sacrosanctum Dei verbum inter cætera hic non commemoranda deprauauit. vt Esa. 7. vbi pro Deus fortis, reddidit cū Aquila, Symmacho, Theodotione, alijsq; Iudaizantibus Lutherus Iudaizans, Ein Son/ Kral/ Krafft/ Held/ Gygas, Heros & vir inuisus, veritus, vt meus ait Hiero. cum illis Iudaizantibus puero Emanueli deitatem tribuere, quam tamen veteres omnes Iudæi & LXXII. illi prophetici ac eruditissimi omnium interpretes, & alij ei tribuerūt. Sic Psal. 8. minuiſti eum paulo minus ab Angelis, Lutherus Iudaizans expressit deprauata nouitiorum Iudeorum exemplaria sequutus, Du wirst in lassen ein kleine zeit von Gott verlassen sein.

seu. Sines eum pauco tempore à Deo derelictum esse, non enim fuit à Deo derelictus: sed, vt Paulus meus iuxta anti-
 quam veritatem Hebraicam vetustissimis olim libris conseruatam docet, ab Angelis diminutus, & infra eorum dignitatem ad quoddam tempus deiectus, vt sua nos superbos homines humilitate in cælos sublimaret, & ipse omnium iudex, gubernator, Rex omnibus omnino rebus cū gubernandis, tum iudicandis singulari cū prorogatiua præficeretur.

Hac enim eximia iudicandi atq; gubernandi omnia potestate ornatus à Patre fuit, cum die victricis Resurrectionis ipsi à mortuis rediuiuo dixit, tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus Sanctorū **סֶדֶק נִרְכָּה** immecha neda vuth, ἡ ἀρχὴ, tecum imperium, quale est Archontum; quibus iustitiæ administratio est credita: vnde apud Esa. Archon & Legifer noster appellatur: quæ singularis dignitas Christo contigit die virtutis **τὸ ἐν δόξῃ** gloriosæ illius victoriæ: qua sibi & mortem, & Sathanam subiugauit, in splendoribus & illustribus rebus sanctorum **τὸ ἀγιόν**, quod est illud Sanctum Sanctorum, siue corpus eius sacrosanctum typico illo di-

*Psal. 109.
 explicatus,
 qui D. Christi
 tuetur nobis
 diuinitatem,
 & eximiam
 humanitatis
 dignitatem.
 Christus Ar-
 chon & Legi-
 fer noster a-
 pud Esa. iuxta
 70.
 In splendori-
 bus Sanctorū, si-
 ue corporis glo-
 riosi iam redi-
 uiui: quod ty-
 po illius loci*

K 3 uini

qui Sancta Sā
 ctorum voca
 batur, fuit præ
 figuratum.
 iudaizat per-
 spicue Luthe-
 rus Psal. 109.
 Arrhianis fa-
 ciens.

uini Templi, qui dicebatur Sancta San-
 ctorum, loco præfiguratum. Hoc diuini
 Prophetę oraculum similiter Lutherus
 vester iudaizans ita peruertit. Post quā
 victoriam populus tuus tibi spontane-
 us offeret in sanctorum cultu: filij tui
 nascuntur tibi, vt ros ex aurora. Quam
 hic suauiter suo in sinu rident vestri Ar-
 rhianizantes, Illyricani & similis fari-
 næ colluies: quod Christo illam ex v-
 tero ante Luciferum generationem ve-
 stro ab Apostolo Luthero vident subla-
 tam? Quid verò vester iste Apostolus
 monstrosa sua peruersione sibi volue-
 rit, ipsi videritis. Ego meis cum Ca-
 tholicis filijs nihil præter sponsi mei æ-
 ternam hic agnosco ex Patre generatio-
 nem & diuinam omnium ei collatam ef-
 se iudicandi facultatem.

3.
 1. Tim. 3.

Eodem spectat quod 1. Timoth. 3.
 Macedonium huius loci falsarium & fa-
 crilegum deprauatorem sequutus, vbi
 legitur, Quod manifestatum est in car-
 ne, Lutherus peruertendo reddidit; De-
 us manifestatus est in carne. Hanc v-
 nam ob corruptelam Macedonium Cō-
 stantinopolitanum Episcopum testatur
 Liberatus Archidia. Cartaginien. suo in
 Breuiario ab A. Anastasio in exilium
 fuisse

fuisse exturbatum. Rursus singulare illud Do. Christi Iesu encomion, Quoniam Christus est veritas, contra fidem omnium vetustissimorum codicum Latinorum audet peruertere, Quod spiritus est veritas.

^{4.}
1. Iohan. 4.

Illud verò sacrosanctæ Trinitatis testimonium Arrhianis valde exosum audebat Lutherus quoque cum Arrhianis S. Scripturæ subtrahere, Quoniam tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, verbum, & Spiritus Sanctus, & hi tres vnum sunt. Sed ex diuerciculo, quod loca diuinam Christi Maiestatem obscurantia à Luthero imperitis obiecta complectitur, n. viam redeat oratio:

^{5.}
1. Iohan. 4.

Cum igitur Dom. Christus à Deo Patre singularem istam acceperit iudiciarij honoris prærogatiuam, vt omnium sit Dominus, teste Diuo Petro, & vniuersorum iudex constitutus, vt dominetur, imperiumque suos in Hostes paulatim subiugandos magis ac magis exerceat, summæ contumeliosa ipsi censenda est isthæc nouitia Christi Domini inuocatio. Cacozelia procul dubio quadam periculosa, & præpostero quodam imitandi studio Principes laboratis, dū Christum inuocatis, vt pro vobis

*Finita Ecclasi
redit ad irre-
ligiosam ora-
tionem Prote-
stantium.
Acto. 10.
Psal. 109.*

Heb. 9.

Patrem oret. Sic enim ipsum non religio
se suo deturbatis ordine, dum indignas
partes, quæ hominum aut angelorum
sunt propriæ, ipsi Dom. Christo irreligi-
oso cultu imponitis. Saluator vester est,
Iudex vester est, æternæ salutis arbiter
est à Deo Patre semel constitutus, post-
quam illud tabernaculum non manufa-
ctum suo cum æternæ propitiationis san-
guine ingressus est, vt repropitiet deli-
cta populi sui, semper apparens vultui
Dei pro nobis, tanquam iustum sui san-
guinis pretium nostram exigens salutē,
& quæ ad illam nobis cōciliandam vllō
vnquam pacto conducāt. Vnde ad sup-
plicandi Deo Patri pro vobis officium
non potest nisi manifesta cum ipsius cō-
tumelia, certa que in ipsum irreligiosa-
te inuocari.

*Quod hæc no-
ua Christi in-
uocatio fiduci-
am verè Chri-
stianā de Pa-
tris clementia
per Christum
impetranda
minuit & ex-
tenuat.*

Quam Christi Domini nostri contu-
meliam in primis atrocem sanè, si vos
Principes & Ciuitatum gubernatores
nondum satis perspicuè agnoscitis, agi-
te, dispiciamus, obsecro, Christi Domi-
ni inuocato auxilio, quam ingenti vos i-
psi, & pios omnes detrimento fiduciæ i-
psa re Christianæ afficiatis, dum eum vt
patri pro vobis supplicet, inuocandum
irreligiose habetis persuasum. Christia-
na

na fides docet Christum nos ad Patrē,
 vti Paulus ait, introducere, εἰσαγεῖν, in-
 tus adducere in illa cælestia, nimirum *Heb. 10.*
 interiora velaminis: quæ Mosaico illo
 syparo atque Typico Templi Salamo-
 nici velo præfigurabatur. Ad Deū patrē *Christus nos*
 nostrum igitur nobis etiam post recon- *ad Patrem in-*
 ciliationem non est accessus, nisi duce, *trahit ut*
 immò introductore ac vero mystagogo *audeamus li-*
 Christo Iesu; qui nobis Deum Patrem *bere ipsum ac*
 placavit, suoque sanguine reddidit pro- *cedere post re-*
 pitium & pacatum. Ne in istam incidere *conciliationē.*
 mus vnquam desideratæ propitiatio-
 nis, aut clementiæ à Patre per Christum *A promisso*
 impetrandæ diffidentiam, siue ambiguā *Christi ultro-*
 dubitationem, ipse Christus Dominus *neo; cui illa re*
 nos cautè præmonuisse, immò contra i- *pugnat inuocā*
 istam vestram ipsius, vt pro vobis oret, *di formula.*
 inuocationem prouidè admodum præ-
 munijisse videtur.

Ait enim apud Iohan. in cælos prope- *Iohan. 16.*
 diem rediturus, In nomine meo petetis,
 & non dico vobis, quia ego rogabo Pa-
 trem de vobis. Quod igitur Christus A-
 postolis se facturum in cælis negat, tunc
 audebis Homo Christiane ab illo flagi-
 tare vt faciat? Tunc illi officium pro te
 Patrem rogandi temerarij audebis cō-
 mendare, precibusq; publicis ab eo con-

K

5

ten.

tendere vt pro te oret, qui se non oraturum pro te, sed omnia largiturum, & facturum tibi tam disertis verbis affirmare fuit dignatus?

Si vobis causa huius negatę pro vobis orationis esset vel per transennam nota, procul dubio peregrinā istā Christi inuocandi formulam meis cum Catholicis filiis ex animo detestaremini. Non rogabo de vobis Patrem, inquit. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exiui. Satis ergo sit nobis verbū Christi quod pro nobis nō rogabit patrē: quo fili nos Patri nostro per Christum reconciliatorem nostras fundamus preces, piasq; per Christum illi offeramus supplicationes. Illa enim nouitia vestra Christi, vt pro vobis patrē oret, inuocatio non solū donatę ipsi repugnat dignitati, qua omniū est compos, & gubernat omnia: sed eius derogat etiam personę, quam apud Deū Patrem nunc sustinet; cui omne iudiciū ita semel est traditum vt Pater iudicet nullum. Eadem ad supplicandū pro vobis Patri vestra Do. Christi inuocatio, illi Euangelico reclamatione etiam promisso, Quidquid petieritis Patrem in nomine meo, ipse dabit vobis. Quā diuina pro-

*A formula in
inocandi Pa-
tris à Christo
prescripta no-
bis.
Iohan. 16.*

promissione formulam nobis petendi,
precandi, aut salutariter Deo Patri sup-
plicandi præscripsit: nimirum ut nos Deo
Patri magna cum fiducia supplicemus
in nomine filij sui vnigeniti Christi Ie-
su. Si ergo Christus docet ac iubet ut
nos per filium rogemus & postulemus
Patrem, non vult nos ipsum inuocare,
ut pro nobis supplex Deum oret: cum
omnia iam nunc ei in manu sint tradita;
& certum teneamus promissum nos no-
stra impetraturos interpellatione, humi-
lique supplicatione, quidquid petieri-
mus, aut rogauerimus, modò in filij no-
mine magna, firmaque fide Patrem pu-
stulemus. Quod procul dubio exora-
bimus, lætique certè impetrabimus, *Psal. 65.*
illud tantum diuini Prophetæ moni-
tum sedulò cauentes, Iniquitatem si a-
spexero in corde meo, non exaudiet
Dominus. Proinde omnis nostra fidu-
cia, & ad Patrem Cælestem post condo-
natas prioris vitæ offensas ingrediendi
confidentia vno in Christo Iesu sita
est, ita ut nobis ipsis meritò semper dif-
fidamus, quotquot isthoc mortali, im-
mò tetrico vitiosæ carnis carcere bis
ter miserè inclusi ad purissimam il-
lam, ipsisque adeò sanctissimis Angelis
tre-

*Quanta cum
reuerentia &
tremore ad
Deum acce-
dendum.
Heb. 5.*

*Ex absurdo et
inutili.*

*Si opus est quo-
tidiana Chri-
sti pro nobis a-
pud Patrem
supplicatione,
magnum fidu-
cie nostrae
obijcitur im-
pedimentum.*

*Heb. 10.
1. Iohan. 2.*

Heb. 5.

tremendam Dei Maiestatem paramus accedere. Hic si meritò trepidamus, & iusta pro reuerentia tantum non obstupescimus, quænam, obsecro, erit nobis ad Deum illum spirituum iudicem accedendi fiducia? quænam nobis est Parthesia Paulina? quænam denique animi solida intrepiditas, si iuxta nouitium vestrum humanæ doctrinæ commentum animus Christianus persuasum sibi habeat opus adhuc esse quotidiana pro nobis Christi supplicatione apud Deum Patrem, ut nos exaudiat? ut nobis sit propitius? ut nostri misereatur? Si suo sanguine nondum nobis placauit Patrem, sed noua ei opus est pro nobis supplicatione; non est fidelis pontifex nobis factus; non est plenus reconciliator; non est denique perfectus propitiator: cum non plenè, sed imperfectè iam cælos pro nobis, tanquam æternas nobis sedes parare ingressus, nos Patri reconciliauit pretioso sui sanguinis pretio, quod quotidiano supplicationum nouarum (ut vos quidem sentitis) adhuc indiget auctario. Quid? si Dom. Christus patrem orare supplex pro vobis debet, non iam exauditus est: quod tamen D. Paulus nō dubitat affirmare. Si vestra igitur do-
ctri-

doctrina isthæc nouitia vera est, hoc sane
 argumento debilior infirmiorum fra-
 trum conscientia non leuiter turbetur,
 ne dicam exitialiter percellatur, ac in te-
 rribilissimum adeò execrandæ Apostasiæ
 præcipitetur baratrum. Videt enim ist-
 hac vestra ex doctrina semiplenam, aut
 saltem imperfectam Christo vnico hu-
 mani generis reconciliatori tribui recõ-
 ciliationem: quæ noua quotidie suppli-
 catione pro vobis fundenda, & vt à Pa-
 tre pro vobis recõciliandis exaudiatur,
 habet opus. Hoc verò scandalum con-
 tra plenam, solidam, & efficacem Chri-
 sti Iesu D.N. pacificationem, plenamq;
 ac veram cum Deo Patre reconciliatio-
 nem apud meos filios Catholicos non
 inuenit locum. Rectius vos in reliquijs
 Sacrificij mei irreligiosè vobis conserua-
 tis mecum Dom. Christum vt Deum
 inuocatis, orantes Kyrie eleeson! Agnus
 Dei, qui tollis peccata mundi, miserere
 nobis! Si potest Christus vestris pecca-
 tis misereri, atque ea iure suo & authori-
 tate sua propria remittere, quod illa so-
 nat oratio; iniuria fit sanè haud leuis di-
 uinæ ipsius potestati, & incomparabili
 iudiciariæ ipsius dignitati, vt supplex à
 Patre vobis petat veniam. Similiter ca-
 nitis

Ab impio.

*Hac inuocati-
one Christi*

*occasione da-
ri infirmis A.*

*postasiæ à fide
Christi: quod*

*videatur im-
perfectus recõ*

*ciliator; cui
est pro nobis*

*quotidie sup-
plicandum a-*

*pud Deū pa-
trem.*

*A Repugnā-
tibus.*

*Protestantes
in reliquijs*

*sue Missæ cõ-
trarium faci-*

*unt huic noui-
tæ sue inuoca-*

tioni.

*Vide D. Gre-
gor. Nazian-
zenū orat.
quarta de Spi-
ritu sancto.*

Heb. 3.

*Ab irreconci-
liabili.*

*Quod hæc
Christi ad sup*

nitis, Agnus Dei, qui tollis peccata mun-
di, dona nobis pacem! Si eius in manu
est pacem vobis donare, veramque pa-
tris reconciliationem vnà cum scelerū,
etsi grauissimorum, venia peccatoribus
largiri, vt potest procul dubio; non citra
diuinæ huius facultatis, & donatæ à Pa-
tre potestatis blasphemiam, Christum
rogatis vt suppliciter ipsam vobis demis-
sè orando, aut humiliter supplicando à
Patre impetret: cū largiendi ab ipso iā
pridem habeat potestatem. Sic in muti-
lata vestra Litania semi-christiana ipsū
recte vt & mei filij Catholici inuocatis,
Christe audi nos! Christe exaudi nos!
Est enim fidelis pōtifex nobis factus &
misericors. Si vera fide creditis ipsum
vos posse exaudire, omniaque largiri,
quæ vobis sint ad salutem illam æternā
conciliandam salutaria, siue opportuna,
magni est erroris, ne flagitiosæ dicam
impietatis, & nefariæ potius irreligiosi-
tatis ipsum vobis sine Dei verbo finge-
re Deo Patri supplicantem, vt vos exau-
diamini, votorumque à Deo Patre ef-
ficiamini compotes. Ipse namque sua in
manu habet (quod hæc vestra nobiscū
communis sonat ac profitetur inuoca-
tio) vt ipse vos exaudiat, omnibusq; salu-
lata-

lutariter suo pro nomine vos cumulet ^{plicandū inno}
 bonis, quæ vestræ salutis æterno bono ^{catio pugnat}
 queant vlllo modo cōducere. Hinc rectè ^{cum articulo}
 vno canimus ore ad Christū, suscipe de- ^{fidei protestā-}
 precationē nostrā: vt eā quasi noster pō- ^{tium, sedet ad}
 tifex fidelis Deo Patri offerat nobis pec- ^{dexteram Pa-}
 tris.
 catorū veniā impetraturus; imò sua pro
 functione nobis eandē largitur. Porro
 ne quid vobis hac super doctrina resi-
 deat scrupuli, illum fidei vestræ articu-
 lum attento, precor, animo considera-
 te, quo vos credere profitemini, Chri-
 stum sedere ad dexteram Patris. Si er-
 go Christus Homo est Maiestate Do.
 Deo Patri suo æqualis (est enim Deus
 & Homo) non potest Deus Homo
 nunc Deo Patri supplex fieri, vt oran-
 do aliquid vobis petat: qui omnia, vt
 omnium Archon, arbiter, atque sin-
 gularis iudex gubernat, largitur, dispen-
 sat pro suo vnus iure atque arbitrio:
 cui & cælum & inferi, & terra cum
 suis omnibus humili famulantur ob-
 sequio. ^{A necessario.}

Qui firma in Christum fide persua-
 sum habet ipsum post absolutā suæ Le- ^{A pari gloria}
 gationis ac nostri reconciliationis cum ^{filio Dei com-}
 Deo Patre functionem, an ausit il- ^{municata.}
 lum vnigenitum Dei filium, primo ^{Rom. 5.}
 geni- ^{Apocal. 1.}

genitum ex mortuis, tenentem clauēs mortis & inferni, tanta nūc gloria coronatum, cælis excelsoiorem factum, & supra omnia constitutum, Deo Patri supplicem facere, quem D. Esaias, teste Iohan. Apostolo Theologo (vbi vidisset eius gloriam Patri æqualem, eiusdē honoris & summæ dignitatis) docet ab illis puriss. Spiritibus Cherubim & Seraphim adoratū? & diuino illo Trishagij hymno cohonestatum? atque communi laude cum Patre honoratum? Eundem porro honorem Angelos ad vnum omnes Christo Dom. post absolutum humanæ reconciliationis mysteriū exhibere D. Paulus ex Davidis psalmo demonstrat ad Hebræos epistola, illud recitans, Et adorent eum omnes Angeli eius. vnde liquidò euincitur Christum Hominem Angelis omnibus maiorem, & excellentiorem; cui etiam vel ipsa congruat vniuersorum Angelorum adoratio. Ea verò non ex naturali dignitate homini Christo impenditur: sed ex singulari meritum suorum præstantia. qua se ipse humilians, patrisque voluntati demisse subiiciens ignominiosiss. illam diræ crucis nostri causa sustinuit mortē: qua gloriam istam incōparabilem sibi meruit

*Heb. 3.**Psal. 8.**Esai. 6.**Iohan. 12.**A communi
adoratione**Angelorum in
illo Prophetico**Trishagio.**Ab honore**patri ab Ange-
lis Christo ho-**mini exhibē-**do: quem Deo
patri debitum**præstant.**Heb. 1.**Psal.**Cantico Mo-**saico secun-**dum 70.**Philip. 3.*

ruit. Hac enim de causa, D. Paulo teste, ipsum Deus Pater ita exaltauit, atque supra homines, ipsosque adeò angelos omnes sublimauit, vt ad tremendum iuxta ac honorificum eius nomen contremiscant omnia, paueant omnia, trepident omnia, genu flectant omnia. Siquidem Honor iste homini Christo, quo post funestam acerbiss. Crucis ignominiam est à Deo Patre coronatus, ex diuina ei contigit dignatione; qua propter vnionem Hypostaticam est præditus. *Psal. 98.*

Ex eodem diuini honoris Homini Christo diuinitus communicati fonte manat, quod ipsum in cælesti throno sedentem adorant illi XXIIII. seniores, *Apoc. 5.* ipsi phialas illas suauissimorum aromatum, quæ sunt orationes Sanctorum, plenas offerentes: vt eas nimirum tanquam summus Hominum sacerdos, & vnicus mediator, singularisque aduocatus Deo Patri offerat, & nostræ salutis studiosissimus repræsentet: quò in ipsius gratiam reportemus benignam Dei Patris clementiam, paternam impetremus veniam, liberalemque votorum nostrorum accipiamus largitionem.

Talem cum nobis firma fide credatis contigisse summum sacerdotem, ad-

L

uo-

Epilogus

*Exhortatio ad uocatum, & mediatorem Dei filium
reditum in cō. Christum Iesum Nazarenum, qui cælis
cordiam cum sublimior factus nostram semper apud
Eccle. Christi clementiss. Patrem agit causam, vt vna
Catholica. nobis Christianis omnibus sit fides, vna
Ecclesia, vna deniq; colendi Dei ratio,
eademque religio: redite igitur ad cor, o
mei filij charissimi! redite, vos vestram
per salutem æternam obsecro, redite, in-
quam ad cor, omnem exsecrantes noua-
tionem, in vero Dei cultu, piaq; inuoca-
tione: lōgissime fugite Nestorianismū,
omnemque cæterum errorē. Nolite filij
mei, nolite matrem vestram post 1500.
annos peregrinū & nouitium istud do-
cere colendi Dei dogma, quod à Christi
annorum memoria semper inauditū fuit
in Ecclesia Dei Catholica.*

1. Cor. 14.

An à vobis processit verbum Dei? an
vobis solis nunc post tot annorum cen-
turias Deus istud reuelauit? Si humanis
rationibus & Syllogismis philosophicis
illud statuitis, non deest meis Catholicis
quod solidè respondeant. Sin miraculis,
ea nondum vidit orbis. delira sunt, im-
pia sunt, blasphema sunt, quæ citra ver-
bi Dei testimonium, aut probata omni-
bus orthodoxorum Patrum exempla
in Catholicam inuehere conamini Ec-
cle-

clesiam. Dei filium enim in gloria Dei
 Patris sedentem ad hoc vt roget Patrem
 (quod pius noster olim pronunciauit
 Rupertus Tuitien.) iam nemo inuocat
 Catholicus. solida igitur mea contenti
 ratione colendi Dei, redite ad me & v-
 na mecum Christum vnicum Saluatorem
 nostrum, Aduocatam nostrum, inter-
 pellatorem, siue legatum et mediatorem
 nostrum singulare diuino colentes ho-
 nore suis vos subiiciatis legibus: à quib⁹
 isthæc peregrina, meisque auribus hor-
 rida inuocandi formula longissimè ab-
 horret ob causas dudum à nobis haud
 leui brachio perstrictas. Postquam nunc
 illa vobis, filij Protestantes, commemo-
 rauimus quæ fidei meæ Catholicæ ad-
 dendo peccatis, hic non nihil interquie-
 scendum censeo: vt alacriores vtrique ad
 sequentia salubrius percipienda
 euidentiusque perspicienda
 transeamus.

*Rupertus Ab-
 bas Tuitien.
 de di. officijs
 9. ca. 3.*

*Nullus Catho-
 licus Dō. Chrī-
 stum inuocat
 vt pro se Pa-
 trem oret, ne-
 dum suppli-
 cet.*

L 2

ORA.

ORATIO

QVERIMONIAE HV

IUS SECVNDA.

CAP. I.

ILLA igitur, quæ diximus, humanæ doctrinæ fermenta fidei meæ Catholicæ addendo vos, filij mei Protestantes, irreligiose peccatis: quæ autem detrahendo & imminuendo impiè committitis, modò paucis, fauente Christi spiritu, benigni quæso accipite. Quanam, vos obsecro, pietate solemnem illam precandi consuetudinem tam Syrijs, Aethiopibus, Græcis, & alijs Orientalibus, quàm Latinis celeberrimam, S. Trinitas vnus Deus miserere nobis! de litania Christiana præcidisti? An nō hic aduersarijs meis Trinitarijs fenestram ad sacrilegum suum dogma imprudenter, ne dicam impiè aperuistis? sed maiori tenetur impietate vester pseudo apostolus Lutherus; qui illud Nicenum meum Homousion libro aduersus Iacobum Latomum ann. 34. ædito sibi displicere mente non sancta scripsit.

Lu.

Quæ fidei detrahendo peccant Protestantes noui. Abolent S. Trinitatis, inuocationē de Litania sua semi Christiana. Nicenum Homousion Lutherus non probatur.

Luxato hoc principe fidei nostræ ca- *CAP. 2.*
 pite de adoranda sacro-sancta Trinitate *Quod verā*
 audebat Lutherus & ipsam Euangelicā *Euāgelij iustē*
 Christianorum fide prius expiatorū iu- *ficationem de*
 stificationem violaturus sacrilegis in- *trahunt pijs*
 uaderemanibus. Ea namque filiorum *fidelium operā*
 Dei, quos fides & Christi Sacramentum *bus.*
 iustos reddidit, cū ex Christi Euange- *Marci.*
 lio duas habeat partes, fidem & opera, il- *Luce.*
 le contra Dei verbum soli fidei suæ tri-
 buit iustificationem. Rogatus Christus
 Dom. à quodam discipulorum in ipsum
 fide vera credentium, Quid faciendo vi
 tam æternam possidebo! Si vis ad vitam,
 inquit, ingredi, serua mandata. An hic
 Lutherus Christo ausit solam suam cre- *Matth. 19.*
 pans fidem obstrepere? immò Crede tā-
 tum! Crede tantum! saluus eris? At qui
 iam credebat discipulus ille, mi Homo,
 in Christum; qui credenti bonorum o-
 perum præscribit necessitatem; serua mā-
 data inquit, cū iam crederet in Deum,
 si vis ad vitam ingredi. Huic sententiæ
 conformiter alibi contra inanem, vanā-
 que istam solius fidei iustificationem
 clamat, Non omnis qui dicit mihi Do. *Matth. 23.*
 Domine, sed qui facit volūtatē Patris
 mei, intrabit in regnum cælorum. Rur-
 sus, vos amici mei estis, ait dilectiss. disci-

*Iohan. 15.**Rom. 3.**1. Petrus 1.*

*Lutherus cur
D. Iacobi epi-
stole Canoni-
cæ fidem abro-
garit.
Rom.*

pulis in Deum credentibus, si feceritis, quæ præcipio vobis. Sic & Paulus asserit nō auditores legis, sed factores iustificabuntur. Hinc & D. Petrus hortatur ut certam nostram vocationē per bona opera faciamus, tantū non diserte pronuncians non sufficere ad introitum in illud æternū Christi regnum solam in Christū fidem. Nouo igitur suo dogmati Lutherus ubi sensit D. Iacobū Apostolum omnium disertissimè refragari, atque ex diametro resistere, asserens fidē sine operibus ad salutē non sufficere, imō inutilem, adeoq; mortuā esse, neque Patriarchā nostrum fidelem Abraham sola fide fuisse iustificatum: sed fidem ex bonis eius operibus fuisse consummatā, ad Sathanæ Magistri sui arma cōuersus, more priscorum Hæresiarcharū, Catholicæ iuxta ac Canonice illi epistolæ fidē audebat abrogare, atq; arrepta suæ insanix rabida bipenni de sacro sancto scripturarum Canone præcidere, manibusque sacrilegis detruncare. Neq; consistere hic ipsum cōceptus in pia Christianorū opera furor sathanicus patiebatur. Cū enim noui sui figmenti Deo inuisi nullū sibi solidum reperiret fundamentum, videte obsecro Principes & ciuitatum

tum Imperij Ro. gubernatores, videte.
 qua homo infania insigni rabiosus rem
 suam agere nō erubuit: nimirū vt apud
 imperitā & tunicatam plebeculam vide
 retur ex Dei verbo suū statuere dogma
 nouum, ausus fuit homo temerarius D.
 Pauli verbo ad Ro 3. Sathanicum suum
 illud emblemata, Sola, intexere, contra o
 mnium Codicum tā Latinorum, quam
 Græcorū, Syrorum & Armeniorū fidē.

*Lutherus cur
 verbis D. Pau
 lis addendo e-
 pistolam ad
 Ro. adultera-
 uit, & vitia-
 uit.*

Arbitramur hominē (peruertit Luthe-
 rus) iustificari, Durch dē glauben allein/
 per solam fidē. sed amens isthęc D. Pau-
 li corruptela sese nullo negotio iugulat,
 si ipsum disputationis Paulinæ filū quis
 penitus inspiciat, & loca cæterarū eius e-
 pistolarū inter se ex priscorū et orthodo-
 xorū Patrum Cōmentarijs prudenter cō-
 ferat. quod prolixioris foret operæ, quā
 huic tempori & loco congruat.

Imparis quidem est criminis, sed paris
 audaciæ imò sacrilegi sceleris, quod pu-
 blicæ Christianorum meorum Litanie
 illum Sanctorum B. Mariæ, Apostolo-
 rum, & Martyrum Christi catalogum
 audetis detrahere: cū sit meis filijs
 tam Armenis, Syris, Palæstinis &
 Græcis, quam Latinis, totoque peni-
 tus orbe Catholicis concorditer obser-

*cap. 3.
 Quod pie Chri-
 stianorum Li-
 taniæ noui
 Protestantes
 piam Sanctorū
 inuocationem
 impièuellū-*

uatus, & piorum omnium ore semper
laudatus. Hanc enim Sanctorum ad au-
xilium & comprecationem inuocandi
formam ab ipsis met D D. Apostolis
Christianæ fuisse initio traditam Eccle-
siæ, cū alibi fufius sit à meis demonstra-
tum, non est nunc hic repetendum, sed
si quis ambigat tamen, D. Augustinum
audiat D. Cyprianum illo antiquissimo
seculo ante annos iam mille circiter tre-
centos inuocantem A diuuet nos, inquit
lib. vii. capite primo, de baptismo con-
tra Donatist. D. Cyprianus laborantes
orationibus suis.

CAP. 4.

3.
Potissimam
Christiani sa-
crificij partē
temerè abo-
lent, esse pro-
pitiatōrium:
cū obtineant
esse Eucharis-
ticum: quorū
neutrum in
verbo Dei le-
gitur.

,,

,,

Similem in modum sacrilegè mutila-
stis singulare illud Christianæ Ecclesiæ
sacrificium à Christo Do. in cæna illa no-
uissima iuxta diuina Prophetarum ora-
cula singulari in nos pietate atque pater-
na charitate nobis institutum. cuius por-
tionem quidem vnam obtinetis, quæ
corporis Domini consecrationem a-
pud vos putatur habere: sed potissimam
eius partem, quæ Christianā habet Do-
mini corporis immolationem, ac rei-
psa Euangelicam secundum Dei verbū
oblationem, impiè de medio sustulistis,
reiecistis, conculcastis. Immò si Apolo-
gia vestra veram vestram exponit do-
ctri-

Arinam, obtinetis sacrificium Missæ, nec
 quicquā, ut ibi diserte asseritis, in ea im-
 mutastis; & Missam adeò agnoscitis sa-
 crificium esse Eucharisticum. Sed qua-
 nam, obsecro, ratione vobis est sacrifici-
 um, quum illud nunquam offeratis? qua-
 enim verborum formula prophanis ve-
 stris in Cœnis fiat à non sacerdote Chri-
 sti (quales plerique omnes vestri sunt,
 quos dicitis verbi ministros) isthæc
 Christiana immolatio? Deinde si verè
 (ut dicit Apologia fol. 11. b.) ita credi-
 tis, Missam esse sacrificium Eucharisti-
 cum, cur non creditis, obsecro, & vivis
 & mortuis Christianis fratribus esse pro-
 pitiatatorium? Atqui hoc nusquam legi-
 tur, inquis, in verbo Dei. Ita quidem
 est: sed ubinam, quæso, legas esse Eucha-
 risticum? Cur hoc ergo magis vos ex
 Dei verbo obtinere apud Carolum Au-
 gustum, & totum adeò terrarum orbem
 gloriamini, quam nos illud? cum neutrum
 in eo scriptum alicubi reperiatur, nec
 Eucharisticum nec propitiatorium.

Sic et publicas Ecclesiæ Christi pre-
 ces pro fratribus hac vita functis impiè
 repudiatis, & de solemni Christianæ o-
 rationis Canone præciditis: cum nulla
 sit, aut unquam fuerit, sub sole Christi

*Temere iacti-
 tant Protestan-
 tes sua in Apo-
 logia sese Sa-
 crificiū Missæ
 obtinere, ut
 est Eucharisti-
 cū. ubi enim
 istud legitur?*

*CAP. 5.
 Oratio pro fra-
 tribus vita
 functis impiè;
 sublata, quæ
 ex Dei ver-*

L 5

Eccle.

*Græcis & La-
tinis sēper fuit
vsiatissima
in hunc vsque
diem.*

*Augu. 9. Con-
fession ca. 13.
D. Cypria. e-
pist. 2. li. 4. &
9. lib. 1.*

*Lutherus sua
in Confessio-
ne ann. 44.
edita VVitten-
berge for. 8.
fol. 54. G. 3.
Sic et in articu-
lorum defen.*

CAP. 6.

*Numerum Sa-
cramentorum*

Ecclesia, quæ pios vita defunctos fratres
suos Deo iudici feuerissimo religios
precibus, pijsque supplicationibus non
cōmendet. Consulite Græcos, Armeni-
os, Syros & Babylonios, & Iudeos adeo
ipsos, agnoscetis vos toto cælo à vero
Christi Iesu aberrare Euangelio. Imò
D. Augustinum audite, quem pro fidei
regula non dubitatis passim agnoscere,
an non illa de more populi Christiani so-
let Deo fundi, quam pro pia sua matre ab
omnibus flagitat immolari. Confess. 9.
ca. 13. Suffragantur & D. Ambros. orat.
in Valent A. Cyprianus eam negat Vi-
ctori Geminio impendendam. Quibus
si fidendū non putabitis, saltem ipsi met
nouo vestro Apostolo Luthero, hac in
re fidem quin habeatis non potestis re-
culare. Is enim disertè sua in fidei confes-
sione sub vitæ finem anno 44. in lucem
emissa docet licere pro vita functis fra-
tribus orare.

Quinimo sese certè scire purgatori-
um post hanc vitam esse publicè profite-
ri in disputatione illa Lipsen. minimè
dubitauit.

De numero Sacramentorum à vobis
imminuto hic nolo diutius querulari
aut quiritari: cum ipsi hac ipsa in Cōcor-
dia

dia de illo parum constanter videamini *sacrilegè am-*
 vobismet ipsi constare. Initio enim fol. *putant Prote-*
 C. 4. affirmatis esse tantum duo. Sic *stantes sue fi-*
 enim ad verbum habet vester Concordia *dei inconstan-*
 diæ codex, daß nur zwey Sacrament sein. *tes. fluctuan-*
 sicut & in illa nouæ vestrae fidei anno.
 60. Naumburgi in Turingia ab aliquot
 Calvinizantibus Theologis vestris cō-
 cinnata Confessione: quam & hic in præ-
 fat. fol. A. 3. agnoscitis & probatis: sed *Concordia an-*
 inferi^r fol. 90. traditis ex Dei verbo tria *no x. edita*
 esse agnoscenda. So sind nu rechte Sa- *sibi contraria*
 crament die Tauf / vnd das nachmahl *in numero Sa-*
 des Herren / die Absolution. Den diese *cramentorum*
 haben Gottes befehl. haben auch verheiß- *accensendo.*
 sung der genaden. Sunt igitur vera sa-
 cramenta Baptismus, Cæna Domini,
 Absolutio, hæc enim habent Dei manda-
 tum & promissionem gratiæ, manifesta
 isthac contradictione vos vestro iace-
 tis iugulati gladio.

Verum hic ego magis de Sacramen- *CAP. 7.*
 torum Ec. Christianæ laboro efficacia, *quod Sacra-*
 quam de numero: quod illam vos gra- *mentis Chri-*
 uissima cum sanguinis Christi Do. mei, *sti Protestan-*
 sponsiq; chariss. iniuria plus quam iudai- *tes veram de*
 ca extenuatis, imò si verum dicere phas- *trahunt san-*
 est, aboletis, ac re ipsa tollitis. Cum enim *ctificationem.*
 pro Catholica mea doctrina nouam &
 pere-

peregrinam vestras in Ecclesias inuehat
tis, nimirum esse signa æterna diuinæ
gratiæ, atque fauoris; ipsis veram purgā
dæ à peccatis animæ aufertis efficaciam:
ita vt apud vos baptisatus non minus
pōst, quàm antea, sit ipsa re, ac verè im-
mundus, impurus & sordidus. imo eis-
dem pristinorum peccatorum sordibus
contaminatus. ficta enim fide vestra im-
buti docetis contra disertum Dei verbū
ea pristina baptisatis manere peccata: sed
in gratiam Christi illa tegi, cæleri, occul-
tari, ac licet persistencia non imputari.
Quonam modo igitur verè dicit Pau-
lus, sanguinem Christi emundare con-
scientias nostras ab operibus mortuis? si
emundate eas sanguine suo Christus, ni-
hil manet sordium, nihil superest impu-
ritatis, nihil baptisatis inheret immundi-
tiei. Cui Apostolicæ doctrinæ dum fidē
non habent noui vestri Theologi, vide-
te, obsecro, Principes Christiani, quan-
ta sese in Christum impietate contami-
nant.

Isthac enim ratione Euangelicam Sa-
cramentis Christi ex dimidio tollūt iusti-
ficationem. est enim iustificari ex iniu-
sto iustum fieri; vt illuminari ex tene-
broso lucidum; vt albari ex nigro, aut
colo-

Hebr. 10.

colore impuro album fieri. In iustificatione igitur per Christi Sacramentum nō solum tollitur iniustitia, vt vos quodam modo, sed imperfecto & semieuangelico agnoscitis, dum tegitur, & (vt vos quidem dicitis) non imputatur: sed vt vera sit iustificatio, datur etiam atque communicato Christi spiritu diffunditur Charitas in corda credentium: quæ vera est Christi iustitia, quæ nos demum verè facit iustos; & Dom. Christo, cui inserimur & incorporamur, verè similes, cælestique spiritu ac iustitia Dei præditos, non quia ille iustus est, inquit August. sed quia nos iustos facit. Hinc pia fluant piorum opera, quæ Dei spiritus verè vocati iusta, vt de operibus Abel iusti verbum Dei apud D. Iohannē Theologum disertè pronunciat.

Hanc solidam Euangelicæ iustitiæ operum gloriam pijs inuidentes vestri Theologi, ne Dei verbo imperitis videantur destituti, psalmum Davidis adulterant, illud capitulum, Tibi soli peccavi, audacia deprauantes plusquam sacrilega, Tibi solum pecco, quicquid ago, tibi pecco. Qua de Imperitissima Hebraicæ lectionis corruptela, dictum est a meis alibi. Si omnes igitur omnibus in operi-

*Aug. de Spir.
& lit.*

*Opera iusti Abel vere iusta
pronunciat
Spiritus sanctus.
1. Iohan. 3.*

*De his verbi Dei locis à
Melanchthone, Brentio
alijsque sacrilegè adulteratis vide finē
3. Orationis.*

*Vide Lindanē
De opt. gen.
interpretandā
Scripturæ.*

Sic Lutherus in articulis à Leone X. dā- natis.
1. Iohan. 3.
2. Par. 15.
19.
 operibus peccamus, & quicquid omnes agūt Christiani, peccant, vti Lutheri habet Euangelium, quo modo igitur Dei spiritus iusti Abelis opera dicit fuisse iusta? Rursus quia in Iuda opera bona inuenta sunt; propter quæ pius Iosaphat commeritam sibi Dei iram euasit, iustasque Dei plagas effugit?

Fides specialis vt loco deprauato verbi Dei à Luthero statuat.

Hæc vt semel euerteret vester Apostolus omnis boni operis hostis, & implacabilis veræ virtutis inimicus, epistolam Diuo Iacobo Apostolo hæcenus ascriptam audet de sacrosancto diuinarū scripturarum Canone abijcere, vt suam nouam & fictitiā posset fidem, quam nouitio suo appellat vocabulo Specialem stabilire. quod monstrum, imò veriss. Idolum cum non haberet vbi firmiter satis statueret, ad suas Sathanicas conuersus artes diuinos Dauidis psalmos aggrediebatur deprauare.

Loco enim illius, Spiritum rectū innoua in visceribus meis, ὁρθορ, directum & in viam Dei rectam ab istis humani erroris semitis dirigentem, ac iustificantem, audet temerator improbus peruertere Spiritum certum (gewiß /) atque certificantem de salute nostra æterna, & indubios facientem: cum tam multa di-

diuinæ Scripturæ testimonia euidenter doceant nullum mortalium hac de re viuere securum: sed certum fieri vt D. Petrus docet, per bona opera.

2. Petr. 1.

Sed in viam recurrat oratio, quæ occasione locorum verbi Dei à Protestantibus fraudulenter deprauatorum non nihil fortè à recto deflexisse videatur.

Quia igitur fidem Christianam Ecclesiæ Dei Catholicæ concorditer ab Apostolis vbiq̃ traditam cum addendo impiè, tum detrahendo sacrilegè violastis, alterastis, immò adulterastis, salua vobis stare nequit fides Christiana tot doctrinæ capitibus temere aucta; tot dogmatibus sacrilegè imminuta, tot fidei articulis irreligiose admodum detruncata.

CAP. 3.

Itaque Confessione vestra Augusta cum impio Achab totum perturbastis Israël, qui antea vnus erat vt fidei, ita & Confessionis, siue symboli, nunc grauissimè vestro impij schismatis exemplo vniuersus gemit & laborat orbis meus Christianus. Videt enim tot sua nobilissima sibi mēbra vestro dissidio auulsa, tot regiones celeberrimas inuicē irreconciliabiliter, plurimos per annos dissiden-

fidentes; tot prouincias bellis intestinis
 sese suis manibus crudelissimè contru-
 cidantes, fraternoq; sanguine impie con-
 taminantes; dum vestrum singuli suam
 quisque nouæ fidei Confessionem pro
 vero sibi arrogant Euangelio; & mentis
 cæcitæ percussi suam quisque non du-
 bitant pro sacrilegis dogmatibus & pro-
 phanis suis ceremonijs vitam belli fune-
 stissimi periculo exponere, armaque in
 suos Reges & Principes arripere. Viden-
 dum ergo superest vobis, Principes &
 Ciuitates Protestantes, vt ne cum impio
 Achab Israelem perturbante similes cū
 eo perfidiæ vestræ luatis poenas, simul
 & irreligiøsæ inconstantia in religione
 Christiana, quas ipsi videtis nunc pro-
 uincias Syriæ, Græciæ, Asiæ, vicinæque
 vobis nimium Constantinopolitanæ,
 adeoque Hungaricę ditionis miserrimo
 exemplo luere. Quod omen Deus vo-
 bis auertat propitius! hic si libet, inter-
 quiescamus, vt animus nō nihil placida
 quiete recreatus consequentia suauiori
 capiat gustu, vnde factas vobis vestris à
 Theologis fraudes dolosas, non minus
 quam exitiosas in tempore, dum hora
 resipiscendi est, euidenter perspicia-
 tis.

TER-

TERTIA QUERIMONIAE ORATIO.

EXpositis obiter ijs, Principes & Gubernatores, quæ in Christianam Religionem temerè non minus, quam irreligiose addendo, minuendo, detrahendo peccastis, nunc ipsam concordiam vestram nouam hoc anno inter vos callido quodam Syncretismo initam expendere aggrediamur. Quò firmior atque stabilior vestra hæc foret Concordia Euāgelica, firmum item hoc anno iacere ipsi voluistis fundamentum; quod triplici illo trium Symbolorum celebratissimorum Apostolici, Niceni, & Athanasiani funiculo est comprehensum atque connexum.

Quòd Symbola tria à Protestantibus approbata deprecant ipsi.

Præclarum sanè fundamentum! præclarum planè, inquam, nisi vestris à Pseudoprophetis esset id etiā locis aliquot adulteratum. Nam ubicunque in eis vocabulum Catholica occurrit, vos profitemini Christiana. Sex igitur locis tria illa tāto ambitiosæ præfationis fūco de-

Vocē Catholica deprauant in Christiana.

M corata

*Schismatici
sunt Christiani,
sed non Catholici.*

*Lactant lib.
4. ca. 30.*

*Vicent. Liri-
cen in Pere-
grino.*

*D. Optatus.
contra Donat.*

corata mutatis, deprauatis, adulteratis
symbola. Aliud enim sonat fides Chri-
stiana, aliud Catholica, aliud deniq; Re-
ligio Christiana; aliud Catholica. fide-
nim Donatistarū in Africa nemo nega-
bat initio esse Christianā, sed nō erat Ca-
tholica. Sic & Ecclesia Luciferianorum
erat Christiana Ecclesia, sed non Catho-
lica. Quantum autē momenti hac in vo-
ce situm sit, liquidō declararunt filij mei
Africani: qui super dogmate S. Trinita-
tis à Rege Genferico, & eius adulatori-
bus oppugnati, Catholicorum sibi titu-
lum vendicabant, ringentibus, ac tantū
non inuidia tabescentibus hostibus me-
is Arrhianis. Plurimum ergo venenila-
tet hac in vocabulorum Christianæ &
Catholicæ permutatione. Singuli quiq;
Hæreticorum cætus se potissimū Chri-
stianos putāt. facilius enim imperitis per-
suadeatur dogma aliquod, vtpote de fi-
de speciali, de abrogando Missæ sacrifi-
cio, de extinguendo purgatorio, & simi-
libus, esse Christianū, quā Catholicum.
Nam si aliquot probetur Christianis vi-
ris huius, aut illius prouinciæ, rectē di-
citur sensu quodā Christianum: sed Ca-
tholicū verē non dicatur, nisi suo ex no-
mine ubique diffusum sit, ac semper, &
ab

ab omnibus ita fuerit creditū. Quod v- *D. Augustin.*
 ni meæ fidei Apostolicæ peculiare esse, *contra Donat.*
 nullus inficias iuerit, qui vocabuli Græ-
 ci vim vel per transennam inspexerit.
 hoc insigne pijs omnib⁹ meritò semper
 venerabile, ac logiū verè diuinum DD. *Cur Catholi-*
 Apostoli suo insertum voluere Symbo- *cum sit ab A-*
 lo, vt certissima simul & infallibilis esset *postolis Sym-*
 quasi verissimæ Cynosuræ nota: qua *bolo additū,*
 non modò à Iudæorum cætu: sed ab om- *licet nusquam*
 ni etiā Sathang Synagoga discernetur *legatur in scrō*
 vera Christi Iesu sponsi mei Ecclesia. *pluris.*
 Quia igitur doctrina Confessionis ve-
 stræ Augustinæ quosdam habet profes-
 sores Christianos, potest & quodā sen-
 su fides Christiana ex quadā parte dici:
 sed Catholica vt dicatur nunquā orbis
 patiatur Christianus. Varijs enim capiti-
 bus, & ijs grauiss. atque maximi cum pri-
 mis momenti, ab ea dissentit populus
 Dei Catholicus: qui suo cum Pastore
 (vt diuinus ille Christi Martyr meus *Cyprian. con-*
 Cyprianus docet) Ecclesia est Christi *tra Nouat.*
 Catholica. Vnde vestra isthæc Con-
 fessio Catholicæ fidei nomen nequa-
 quam sustineat. Videtis igitur dolum
 malum, ô mei Principes & Ciuita-
 tes Protestantes, quo perniciose vo-
 bis vestris à Theologis est impositum:

M 2 qui

qui tam immenso cum fidei detrimento
audebant tanquam illi apud Prophetam
improbi Caupones, mala fide vocem
voce permutare: in qua maximum in
primis est Ecclesiæ Christi momentum
collocatum. Inter cæteras enim notas,
quibus ego Christi Ecclesiæ à Synago-
gis Sathanæ, Paganorum, & Iudæorum,
atque schismaticis adeo Hæreticorum
omnium conuenticulis discernor, elogi-
um vnum est, vt dixi, Catholica, quod
mihi ab Apostolis ipsis tanquam pecu-
liare atque dignum Christi sponsa do-
natum est in signe; cuius nota ab adulte-
rinis Diaboli cætibus ad vnum omni-
bus certò ac liquidò perinde ac infallibi-
liter valeam internosci, semperque dis-
cerni: Possunt enim quædam Hæretico-
rum, aut Schismaticorum (quorū neu-
tri meus sunt Dei populus ille accepta-
bilis *περίσσιτος*, selectus & peculiaris) cō-
uenticula sibi Christianæ arrogare; imò
ad tempus quoddam vindicare nomen
Ecclesiæ; sed nunquam ipsa re Catholi-
cæ vocabulum sibi verè ac meritò sume-
re. Acerrimis quidē, & ijs plurimis sub-
inde certaminibus hoc carissimum mi-
hi nomen Catholicæ Aduersarij æmu-
lantes conabantur olim derogare ac de-
trahere

trahere; primum Donatistæ in Africa; deinde & Arrhiani in Aegypto ac Græcia; post etiam Vvandalis vestrates in Africa: sed liquidius mihi soli totius orbis Christiani, immò paganorum arbitrorum iudicio verè congruebat, quam ut ullis possent technis, spinosis sophismatibus dirisue tormentis extorquere. Hinc euenit ut omnia ipsis semper fuerint frustra, & Catholicum mihi nomē in hunc vsque diem inuitis, immò ringentibus æmulis assidua spōsi mei Christi protectione sit superstes, floreatque incolume.

*Vide Optatū
& D. Augu.
Collat. Car.
thaginen. A-
than contra
Arrhianos. Vā
ctorem Vi-
cen. lib. 3. per-
seq. Vvandal.*

Ex his liquidum etiam, opinor, vobis tandem erit, quam friuolo & male iactō fundamento vestra illa noua nitatur concordia: quæ stabilire se ipsa non potest, nisi falsis, immò deprauatis, impieque adulteratis illis celeberrimis triū Symbolorum vocabulis, quæ solemniter adeo vsu, longaque & à Christianorum vsque memoria orta possessione mihi vni Catholicæ duntaxat congruunt Ecclesiæ.

Euerso igitur isthoc futili, adeoque *CAP. 2.* adulterato concordie vestræ fundamento, nunc ipsam Confessionem vestram Augustanā hoc in opere Cōcordiæ mo-

M 3 dō

dò editam, ac veluti postliminio anno-
rum plus minus quinquaginta orbi tan-
dem redditam in trutinam vocemus.

Quam proinde hoc Anno depromi-
tis Confessionem Augustanā, si quis ac-
curatiori perspiciat oculo, dubitabit an
Confessionis nomen mereatur. Si enim
hæc vera est, quæ demum post annos
ferè totos L. de tenebricoso carcere tan-
dem eruta in lucem quasi postliminio
restituatur, quid ergo cæteræ Confessi-
ones Augustanæ toties variæ, toties au-
ctæ, toties immutatae in lucem editæ?
An quis eas mendaces ausit affirmare?
certè fallaces: &, si verum dicere licet,
falsas adeoque mendaces. Si quidem ir-
reconciliabiliter à vero suo dissentiūt, i-
mò cum suo pugnant Autographo nūc
vestris ex Archiuis depromto. Quia
malo quorundam Matheologorum do-
lo corruptæ, à vero deprauatæ atque se-
dissimum in modum fuere adulteratæ.
Neque ista Confessionum vestrarum va-
rietas in verbis tantum est, ô Principes
& Ciuitates Protestantes: sed in dogma-
tibus grauissimis etiam ex diametro cō-
trarijs.

*Confessio Au-
gustana*

*in opere Con-
cordiæ impres-*

Quod enim nunc pro germana Con-
fessione fidei Augustanæ profitemini
arti-

articulo decimo, Sub specie panis & vini *sa pugnatur cum*
 dari corpus Domini, ex diametro repu- *alijs eiusdem*
 gnat Confessione Augustanæ anno 40. *editionibus.*
 & 59. & alijs plurimis editæ: quæ omnes
 habent, Cū pane & vino. Sane si sub spe-
 cie panis & vini datur Corpus Domini,
 vti vestra prima habet Confessio Augu-
 stana Germanicè Carolo V. Augusto
 exhibita conformiter vestræ isthoc an-
 no impressæ, non potest locum habere
 panis & vinum in S. Eucharistia.

Nam species panis hoc in dogmate
 ipsi naturæ panis ita opponitur, vt pror-
 fus hæc excludatur. quemadmodum &
 maiores vestri anno 30. hac de re in Co-
 mitijs Augustanis à Carolo V. admoni-
 ti suo tunc assensu meis Catholicis hanc
 Apostolicam confirmarunt doctrinam.
 vti paulo inferius declarabitur copio-
 sius quādo manifestam Apologiæ huic
 nouæ Concordiæ operi vestro additæ
 fraudem, liquidamque pugnam detege-
 mus, euidentissimi eam conuincentes *Cadmæa Cō-*
 mendacij. An igitur Confessiones om- *fessionum Au-*
 nes Augustanæ ab anno 35. quo primū *gustanarum*
 facta videtur esse fraudulentissimi Buce *pugna.*
 ri & aliorū Vvittēbergæ congregatorū *Confessio Au-*
 opera huius Articuli deprauatio, vsq; ad *gustana ab an-*
 ann. 80. Hoc est, totos per Annos 44. *no 35. capis*
calui.

M 4 aut

*nitur in fune-
sta Buceri
fraudentiss.
obstetricati-
one.*

*Vide miscella
nea Hiero. & an
chi professo-
ris Argentinē.*

*Detrahitur Con-
fessionis Augu-
stanae quod
Caluinistas in-
gular anno
40. & sequē-
tibus.*

aut 46. fuerit Calvinistica, viderint ve-
stri oculatissimi Theologi. hi enim am-
biguam illam verborum formulam cui
Cothurnum Syncionium, Quòd cum
pane & vino adsit aut detur Corpus &
sanguis Domini, fraudulenter, pro spe-
cie panis, suffarcinarunt: vt fraterculis
suis Sacramentarijs, qui aliquam omni-
no efflagitabant cū Martinistis illo anno
35. V Vittenberge congregatis Concor-
diæ famam vt vt personatam, aliquod
saltem esset, vbi hærent, vobisque ad-
hærent, latibulum. Vnde & nunc ore
iactitant improbo & sese Confessionis
Augustanae non primæ illi, sed mutatae
ac variatae consentire. Hoc ex eo magis
liquet, quod & eidem Articulo primæ
Confessionis vestrae V Vittenbergenses
illud sacrilegè detraxerunt, Et damnant
aliter docentes, quod Criterion & Ana-
thema, quia vestrae fuit tot per annos
Confessionis substractum, loquitur cla-
rissimè illos, qui hac in re Sacramenta-
ria dissentiebant, aliterque docebant, nō
fuisse postea à Protestantium Theolo-
gis tanquam in fidei doctrina errantes
damnatos: sed pro fratribus agnitos. qd̄
res ipsa de Philippo Molanchthone, Bu-
cero, Strigelio alijsq; primi nominis Lu-
the-

theranis liquidius clamat, quam ut mea
fufius fit oratione persequendum.

Hæc autem Confelsio nunc in vul- *CAP. 3.*
gus emissa an fit germana, & suo respon-
dens autographo, quod anno 30. Caro- *Vidit hoc au-*
lo V. A. exhibitum est, meritò dubitatur, *to graphum*
cum in autographo Latinæ Confelsio- *Lindanus.*
nis Augustanæ (nam utraq; lingua eam *Discrimen et*
Carolo V. exhibuerunt) quædam sint *pugna Confes-*
quæ in Germanica leguntur & mutata, & *sionum Augu-*
omissa, qualia sunt Articulo 8. Donati- *stanarum La-*
stas sensisse ministerium malorum inu- *tine ac Ger-*
tile, & inefficax esse. Rursus paulò ante, *manicæ simul*
Et sacramenta & verbum propter or- *anno 30. exhi-*
dinationem & mandatum Christi sunt *bitarum.*
efficacia, etiam si per malos exhibean- *Omissa quæ.*
tur. quod totum in Germanica deside- *1.*
ratur. Sic & articulo nono illud o- *2.*
mittitur in hac Germanica, Affirmant *3.*
(Anabaptistæ) pueros sine baptismo
saluos fieri. Iam mutatam esse Confes- *Mutata quæ.*
sionem Augustanam vnus ille Artic-
ulus 10. de venerabili sacramento Eucha-
ristiæ liquidò euincit. Nam in Germani-
ca olim exhibita erat ad verbū, Corpus
& sanguis Domini Christi verè sub Spe
cie panis & vini in cæna esse præsens, il-
licque distribui & accipi. Vnde & reijci-
tur contraria doctrina. Ita in Germanica

M 5

prima

*Autographū
hoc ego Gui-
lielm⁹ Dama-
fi Lindan⁹ E-
piscopus Rure-
mundensis in
spexi & cum
Cl.V.D. Ioa-
chimo Hoppe-
ro cum editio-
ne anni 31. cō-
tuli, quod no-
biscum ad Cō-
cilium Tridē-
tinum anno
LXXII. à S.
Dñō N. Pio
III. euocatus
ex archiepiscopo
sareis Bruxel-
le conseruatis
Reuer. D. Vi-
gliis zwiche-
mus candide
communica-
uit. Sic autem
in illo Princi-
pum autogra-
pho fuisse &
me legisse in
cōspectu iudi-
cis viuorū &
mortuorū sa-
cro sancte asse-
rere nihil
ambigo.*

prima fuisse testatur vester Codex Cō-
cordiæ sicut & Valentinus Erythræus
in tabulis Confessionis Augustanæ. Itē
alij varij, qui tunc eam legerunt, aut co-
ram audierunt: Verū in Latino exem-
plari, quod Carolo V. A. fuit Augusta
anno 30. exhibitum, longè alia sunt pro-
fessi Protestantes.

Sic enim habet ad verbum, autogra-
phum proprijs illorum Electorum &
cæterorum Principum Protestantium
manibus varijs subscriptum. De cæna
Domini docent quod Corpus & sanguis
Christi verè adsint, & distribuuntur ve-
scentibus in cæna Domini, & improbant
secus docentes. Nunc hæc paucula Con-
fessionis Augustanæ verba Latina &
Germanica inter se conferamus, vt tan-
dem candido lectori veritatis studioso
liqueat, vtranam quarum vera sit habē-
da Confessio Augustana Carolo V. an-
no 30. exhibita. Quod Germanica ha-
bet, Sub specie panis & vini verè esse præ-
sens verum corpus Domini, Latina
immutatis et mutilatis verbis docet Cor-
pus & sanguinem Domini vere adesse
& distribui vescentibus in cæna Domi-
ni. Vbi illud, quod magnæ illius contro-
uersiæ postea ortæ caput est, Sub Specie

pa-

panis & sub specie vini, fraudulenter o-
 missum est. Siquidem illa vox (Verum)
 corpori addita impios Sacramentarios e-
 necat; vt libanthis serpentes. Rursus
 aliud omisum (& accipi) Quæ im-
 mutatio & quadripartita imminutio in
 formula fidei non leuis sanè momenti
 est cēfenda. Porro qua id factum à Phi-
 lippo fide, aut scopo, nostrum non est
 diuinare: nisi quòd res ipsa clamat (vt
 magis ex collatione Apologiæ primæ cū
 posterioribus liquebit) hæc ad calli-
 dum impijs cum Sacramentarijs Syn-
 cretismum spectare: qui anno 35. frau-
 dulentissimi illius Sinonis Martini Bu-
 ceri Vvittenbergæ opera magis coaluit.
 Hoc inde liquidò conuincitur quòd il-
 lam huius Articuli partem, qua sese à Sa-
 cramentarijs anno 30. tam hostiliter
 separabant. (Et improbant secus do-
 centes) in alijs editionibus sacrilegè o-
 miserunt & impia collusione detraxe-
 runt, vt anno 40. & 59. & alijs. Vi-
 derint autem, qui oculis sunt acriori-
 bus, & perspicacioribus an hæc Latina
 Cōfessio Augustana videatur post Ger-
 manicam Carolo V. A. exhibita: in qua
 Philippus Melanchthon qui eam sua de-
 scripsit manu (vti ex alijs eius epistolis
 Au.

*Collatio illarū
 duarū Confes-
 sionum Aug.
 Latine ac
 Germanicæ
 simul Carolo
 V. A. exhibitæ
 rum ann. 30.*

*Detractū Ger-
 manicæ frau-
 dulenter in
 Latina à Phi-
 lipp. Melan-
 chthone.*

*Omissum in
 Latina, quod
 Sacramenta-
 rios necabat.*

Autographis videre fuit) fraudem Principibus suam voluerit occultare : cum Latinè vix intelligerent eorum plerique, ut latitantem callido sub pectore Vulpè Syvinglianismum (cuius ab initio in supremum usque suæ mortis diem fuit studiosior) celeberrimæ illi intexeret Principum Confessioni. Nam Philippum breui post pænituissè illius tam manifestæ, agnitæque in Confessione Germanica veritatis, Panem in corpus Domini mutari, (quod ea vox Germanicæ Confessionis, Sub specie panis prorsus euincit ac indubitanter fatetur) ex eo liquet, quod suam primam Apologiam intra hunc ipsum annum 30. sacrilegè immutauit, adulterauit, euiscerauit. Nam tria loca, quæ Carolo V. A & Catholicis omnibus fidem de trāssubstantiatione panis faciebant, in primæ Apologiæ editione liquido allegata, sequente anno detraxit; & alia quædam in eorum locum dolose substituit, & quasi viridantia inanum verborum folia inculcauit: quæ minus haberent pugnx, aut hostilitatis contra hostes sacramentarios, uti inferius dicetur fusiis. mihi sanè nō fit dubium si dux Iohan. Fredericus in latina Confessione Augustana istum dolum adeo

Dolo Philippi Melanthonis fuisse Principes Protestantes decepti, dum aliud significarent in Latina Confessione Augustana, aliud profiterentur in Germanica, ipsorum etiā manibus subignata.

per-

perniciosum sensisset, eam sua nō signa-
 set manu. Nam ita persuasum habuit
 hoc dogma Christianæ fidei de diuina
 mystici panis in corpus Domini trās-
 substantiatione, vt in Missa sua Germanica
 iuxta Confessionem Augustanam con-
 cepta & in Op. Torgau. publicata iusse-
 rit inseri suam fidem hac sub verborum
 formula, Ontfancft onder de specie des
 brodes dat waerachtighe Eychaem ons
 Herren Christi Jesu. Sic enim exstat in
 exemplari Confessionis August. Vve-
 saliensis anno 62. fol. 111. Accipe sub spe-
 cie panis verum Domini & c. Cū igitur
 Latina Confessio Augustana à sua
 variet Germanica; quarum vtraque ma-
 nibus ipsorum Principum Protestantium
 signata Carolo V. fuit exhibita, dissimu-
 lato hoc discrimine, quod maximi tamē
 in negotio fidei est momenti, viderint e-
 ius professores vtramnam earū pro ve-
 ra & genuina velint agnoscere; & vtram
 pro falsa condemnare. Vtraque sane sta-
 re non potest. Alteram enim altera ene-
 cat, cum pugnantia sibi loquantur, & cō-
 traria canant.

Nos nunc Germanicam sua cum A-
 pologia modo editam in opere istius
 concordia aggrediamur examinare. An

CAP. 4.

Dolo malo de-
 lufos esse an-
 no 80. Princ-

hec

*pes Protestan-
tes suis à Theo-
logis Concor-
die rapsodis.* hæc pro genuina & vera sit prudentibus
viris agnoscenda, habenda, atque defen-
denda. Vestra igitur Concordia, Prin-
pes & Ciuitates Protestantes, nō solum
hanc Germanicā agnoscit Confessione
Augustanā pro suæ fidei symbolo, vt sa-
pius loquimini hoc ipso libro: sed ipsam
etiam primā eiusdem Confessionis Au-
gustanæ eodem anno editam Apologiā.
Nunc igitur mihi, quæso, aduigilate, ac
manifestam Theologorum vestrorum
fraudem, imò sacrilegam eorum circū-
uentionem, ac sceleratissimam omniū
imposturam, Theologis & ijs, si Christo
meo placet, Euangelicis indignissimam
vobis exitialiter factam mecum attenti
perspicite. Nolo nunc totā eam perstrin-
gere; sed vnum, aut alterum recensebo
beneuolis auditoribus locum, vnde suis
queant manibus dolum istum malum, imò
fraudem Sathana mendaciorum ma-
gistro dignam palpare, nedum oculis vi-
dere. Vos vestra in Confessione Augu-
stana modò ex maiorum vestrorum Ar-
chiuis (vt gloriāmini) in lucem quasi
postliminio emissa disertè profitemini,
In cēna dari Sub specie panis & vini Cor-
pus Domini.

Quod dogma ceu veritati consonum
Euan-

Euangelicæ, fuit in Comitibus Augustanis à Carolo V. & Theologis meis Catholicis approbatum, sicuti & mox con-
 sequuta eiusdem Confessionis Apologia vestra fuit varijs argumentis & ijs irrefragabilibus superius commemoratis confirmatum. quòd panis, vini que natura & substantia mutatur, atque in corpus Domini diuina virtute conuertitur.

Cui doctrinæ Orthodoxæ, quoniam, quæso, pactio, Principes Protestantes, consentiat, quod nunc fol. huius vestræ concordie 294. mutata fide, verbisque in diuersum imò in contrariū mutatis profitemini, vos credere distribui sumentibus verum corpus essentialiter cum pane & vino?

Si panis & vinum vna cum vero corpore Domini distribuitur, quoniam modo verè vestra in Confessione fol. 5. B. affirmatis, *Unter der gestalt des brodts vnd weins?* Sub Specie panis & vini verum esse corpus Domini? Si enim est panis species, vti asseritis in Confessione, non est natura, siue substantia eiusdem panis: cum maiores vestri ea senserint esse contraria.

Si-

*Vide primam
 orat. huius
 Querimoniam
 cap. 5.*

Quod Confessio August. in opere Concordie nunc edita enecat Apologiam suam ipsi eodem in opere stolidissime assutant à nouis Protestantibus Theologis.

Siquidem Species iuxta fidei orthodoxæ analogiâ hoc in dogmate opponitur naturæ panis & vini, siue ipsi rei: quæ diuina est operatione in aliud conuersa, & vi cælestis consecrationis commutata. quemadmodum vestri credidere maiores: immò ipsi quoque primæ Apologiæ vestræ authores, varijs testimonijs, iisque omnium firmissimis confirmantes mutari hoc in Sacramento panis vinique substantiam: & ideo non esse panem in S. Eucha. sed corpus Domini, vti, verbis Cyrilli, & Theophylacti, adeoque consensu Ecclesiæ Græcicæ atque Latinæ superius est demonstratum.

Hinc liquidò, & solis luce clarius consequitur hanc veram Confessionis vestræ Augustanæ hoc in Concordiæ opere in lucem authenticis ex Archiuis à vobis met ipsis emissæ doctrinam funditus euerti ab hac noua & immutata prorsus sacrilegè Apologia, eodem vestro in codice comprehensa. Sunt enim manifestò asystata, In Sacramento dari corpus Domini cum pane & vino: quod asserit nouitia isthæc Apologia: & dari corpus Domini Sub specie panis & vini: quod vestra prima, & hoc in concordiæ libro ex Archiuis vestris impressa, ideoque ve-

ra

Verba hæc sūt in prima Confessionis August. Apologia, cōsensum primorū Protestantū cum Catholicis disertè loquentia super mystici panis transsubstantiatione.

Apologiā in opere Concordiæ funditus euertere Confessionem Augustanam eodem in opere orbi euulgatam.

ra Confessio Augustana profitetur orthodoxis PP. meisq; Catholicis filiis cōsentaneè. Qua igitur fide vobiscum agāt noui Theologi vestri discordis istius cōcordiæ rapsodi, vos ipsi, opinor, vestris modò videtis oculis; & nisi fallor, vestris manibus tam crassam palpatis fraudem, tam rusticanam, imò demoniacam sentitis tandem imposturam vlla tergiverfatione palliari, aut sophistica excusatione fucari nesciam. Certè mirandum immò perdolèter nobis lugendum potius (ò vtinam vobis ad vnum omnibus Deus patrum nostrorum oculos tandē aperiat propitius!) mentem vobis ita abistis phrenopatis, vti Paulus meritò Hæreleon magistros vocat, & mentium deceptoribus fascinari, ne dicam eripi, vt perniciosam istam vobis indignè factam æternæ salutis fraudem nondum sentiatis. Quod non leue prudentibus fuerit iræ diuinæ iudicium, si admoniti nondum sapitis. Si enim animum attenditis, hac vna in re videtis istos prophanos fidei vestræ contra vestros maiores Augustanæ Confess. authores nouatæ magistros vestra de salute suauiter ludētes verba fidei quasi tesseras & taxillos mutare, vt Paulus censuit: qui nouo in-

*1. Tim. 4.
Phrenopate
sunt D. Paulo
dicti nouorum
dogmatum
magistri.*

Ephes. 4:

N. hō

nonatæ doctrinæ vento quasi raptivos
fluctuantes circumferre, ac in aliud mi-
seris cum Galatis Euangelium transfer-
re satagunt, sed in nequitia Hominum
ἐν τῇ κολέειᾳ, in alea, siue potius aleatione
atque artificiosa & vafra fallacia; qualis
solet esse astutorum aleatorum colluso-
res suos veteratoriè ac ingeniose fallen-
tium.

CAP. 5.

*Apologiā in
fidem Histo-
riæ subinde
peccare gra-
uissimè, asse-
rēs approbatū
à Carolo V.
quod certis
sub conditioni-
bus fuit ad-
missum, siue
susceptū pacis
caussa.*

Huc etiam faciat quòd edita modò
vestrę Augustanę Confessionis Apolo-
gia falsum subinde narrat contra Histo-
riæ fidem. Scribit enim Articulum de-
cimum approbatum fuisse. quod si de
Articulo 10. Latinę Confessionis in co-
mitijs illis Augustanis Carolo V. A. ex-
hibite intelligunt, à vero est alienum.
Est enim ieiunus nimium, & aridulus;
immò inuolutior, quam vt potuerit pro-
pter exortas iam tunc de Venerabili
Eucharistia controuersias approbari.
Nihil enim meminit ille articulus nec
de vestro pane, nec de panis specie: quod
omnino fuisset illo Articulo fidei tunc
explicandum, priusquā idoneam mere-
retur à Carolo V. Augusto approbatio-
nem. sin dixerit aliquis Apologiam ve-
stram respicere articulum 10. Germani-
cæ Confessionis vestræ, videte, ò mei
Prin-

Principes & populorum Primates, an non & is quoque certis sub conditionibus fuerit admissus, tãquam intricatior, & minus, quàm hoc tempore oportuit, explicatus. Nam in illa meorum Theologorum Catholicorũ confutatione vestræ Augustanæ Confessionis ann. 30. die 3. Augusti vobis recitata sic erat ad verbum, vti Daud Chythræus in Historia Confessionis Augustanæ fol. 117. scribit, Decim^o articulus etiam admittitur. Tamen vt Principes vnà cum eo etiam confiteantur quod sub singulis speciebus totus sit Christus. Alioqui esset corpus sine sanguine, ac ita mortuum: quod scripturis aduersatur. quia Christus resurrexit & nunquam moritur.

*Prima Conditi-
tio, qua fuit
admissus 10.
Confessionis
August. Artic-
ulus à Caro-
lo V.*

Similiter Principes ita debent Christum sub specie panis & vini confiteri, vt substantia vtriusque in corpus & sanguinem mutetur, ac non amplius panis sit aut vinum.

2. Conditio:

„
„
„

Hæc ex illa Theologorum Catholicorum confutatione in comitijs Augustanis anno 30. die 3. Augusti recitata. Duas hic videtis, Principes, à Catholicis meis adhibitas conditiones, sub quibus decimum illum articulum censuerint admitti posse. Existimabant

N 2 enim

enim doctissimi illi mei Theologi infirmam vestram fidem blandis monitis potius, placidè sanandam, quàm asperiore imperfectorum reiectione, aut duriorè minus elaboratæ Confessionis vestræ exagitatione debilitandam, ne acrius ad viuum omnia refecando dissidia isthæc exitialia magis inflàmarentur. Si enim illa fuissent Articulo decimo disertis verbis inserta, vt mei Theologi tunc ordines S. Rom. Imperij admonebant, orta non fuisset postea inter nos funesta illa de permanente in S. Eucharistia panis controuersia. Non igitur vero est confonum, quod vestra in Apologia Theologi Protestantes asserunt, Articulum illum decimum, quem variantem adeò (vt quod leuissimum est dicamus) postea ediderunt, fuisse à Carolo V. & meis Catholicis Theologis approbatum: cum fuerit tantum certis sub conditionibus, quæ expressiorem fidei Christianæ explicabant professionem, admissus. Paris est vanitatis, quòd mutata, immò subinde mutilata & mangonifata Theologorum vestrum Apologia passim iactitat, aut conqueritur potius (callido vsa fuce, ne causâ dissimulatorum argumentorum meis à Catholicis opposito-

*Altera falsi
Species in Apo-
logia Theolo-
gorum Prote-
stantium.*

rum

rum simplicioribus appareat) negatum
 ipsis fuisse Catholicorum ad Confessio-
 nem Protestantium responsum, siue il-
 lius Refutationem in Comitij publicè
 lectam. Atqui Iohannes Eccius meus fi-
 de apud omnes dignissimus negat Prote-
 stantes eam non legisse; immò affirmat
 eam ad manus Philippi Melanchthonis
 peruenisse: licèt furtim & fraudulen-
 ter.

Sed plus fidei in eisdem Protestanti-
 bus Theologis desideret, qui & Confes-
 sionem Augustanam, & Apologiam ad
 viuum refecerit accuratius.

Veniant igitur nunc in medium falsa
 illa dogmata quæ Theologi vestri Ca-
 tholicis meis affingunt improbè, ne di-
 cam malitiose: cum ea vel non docent,
 vel longè aliter docent, immò sic (vti
 meis Sathanicè affingūt) sentientes, aut
 docentes Anathemate damnant. Eius
 generis est, vt ex plurimis paucula nunc
 memorem, quod Confessio Augustana
 anno 30. edita in lucem; asserit Catho-
 licos docere Christum sua passione (in-
 quit fol. D. 2. B.) satisfecisse pro peccato
 Originis, & instituisse missam, in qua
 fieret oblatio pro quotidianis delictis
 mortalibus, & venialibus: cùm istud Ec-

*Aliæ falsi spe-
 cies plurimæ
 in Apologia
 Confess. Au-
 gustanæ dele-
 ctæ.*

*Catalogus ca-
 lumniarum in
 Catholicorum
 doctrinam ex
 Confessione
 August.*

2. clesia Dei Cath. nunquā senserit, aut docuerit. Afferit Confessio Augustana ann. 40. Vvittenb. impressa Catholicos docere homines (inquit fol. 76.) cōse. qui remissionē peccatorū propter propriā dignitatem. Item docere, non credendū esse, quod gratis propter Christū remissio donetur: cū ista nemo Catholicorum doceat; immō eos, qui ita sentiunt, habeant pro Pelagianis, aut Iudaizantibus. Rursus articulo de Missa, opinionem sparsam esse in Ecclesia quod cæna Domini (inquit fol. 21.) sit opus, quod celebratum à Sacerdote mereatur remissionem peccatorum, culpæ, & pænæ, facienti, & alijs: idque ex opere operato sine bono motu vtentis.

3. Item quod applicatum pro mortuis sit satisfactorium, Hoc est, mereatur eis remissionem pænarum purgatorij. Verum hæc nemo Catholicus docet, neque hunc in modum interpretatur missæ meritum, quod totum pendet, nobisq; promanat ex vnius Christi merito. Hæc de plurimis paucula.

*Catalogus
Luminiarū in
Catholicorum
doctrinam ex
Apologia.*

Quod si Apologiam Confessionis Augustanæ quis aggrediatur excutere, videbit plus sibi operæ exantlandum in annotandis eius mendacijs, quam Herculi

culi in Augiæ stabulo repurgando. Affirmat Apologia Catholicos Mariam Christo æquare. Res ipsa loquitur (inquit fol. 94 anno 55. edita) quòd publica persuasione beata virgo prorsus in locum Christi successerit. Atqui eam non facimus nedum colimus Deam; sed Dei matrem: non diuino, sed creaturis digno honore colendam; quæ longissimè Christo Domino, vt meritis à Christo filio acceptis, ita dignitate cælitus donata sit inferior.

1.

Rursus fol. 74. Catholici contēnunt Christi beneficium, aiunt; quodque satisfactiones nostras præferimus satisfactioni Christi: quas tamen non nisi ex vnius Christi merito dicimus Deo Patri placere, velut riuulos quosdam tenues copiosissimo de fonte in nos Dei filios à Christi spiritu deriuatos.

2.

Item fol. 34. Catholicos impias affingere scripturis opiniones, quod per bona opera mereamur remissionem peccatorum.

3.

Quod bona opera sunt propitiatio ac pretium, propter quod Deus nobis reconcilietur. Quod bona opera propter suam bonitatem sint accepta, nec egeant misericordia, & propitiatore Christo.

N 4

Quas

Quas opiniones verè impias aut Apologia Catholicos defendere: cùm eas execrentur atque pro puro puto Pelagianismo eis anathema dicant.

4. Eiusdè fidei est quod Apologia Catholicis fol. 120. affingit, ipsos scelestè defendere Missam ex opere operato iustificare, quod mereatur remissionē culpæ & pœnæ, etiam iniustis, pro quibus applicatur, si non ponunt obicem.

5. Sic & Apologia anno 31. excusa Scholasticos doctores ait nihil omnino deficere in doctrina pœnitentiæ dixisse: cum eius fundamentum faciant fidem Christi, sine qua impossibile est placere Deo, docentes ad interiorem pœnitentiæ motum requiri primò fidei motum in Christum.

6. Denique, vt brevis sim, Catholicos ait eadem Apologia fol. 81. B. ubiq; excluso Christo docere, hominē mereri iustificationem per opera legis: cū hāc impiam doctrinam vnā cum suis auctorib. Iudæis & Pelagianis anathemati subiiciant, nihil sine Christo nec bonorum operum nec meritorum in vllō mortaliū agnoscentes. Sed hic modus esto catalogi mendaciorum ex Confessione, suaq; Apologia colligendo: qui in alium apti-

us reponetur locum. Nunc illorum Anonymorum Confessionis Augustanę defensorum Nüburgi Turingiæ pridem congregatorum aliquot cum illis componamus siue mendacia, siue calumnias: quò liqueat veritatis studio minus candidè istos nouellos Protestantium Theologos agere, minimeque pacis Ecclesiasticę esse studiosos; sed dolo malo dissimulare, immò malignè planèque sycophanticè, ne dicam Sathanice interpretari, atque adeò data opera deprauare & adulterare, quæ ad sarcinendam faciant Ecclesiarum concordiam. Catholicos docere aiunt fol. 123. Hominem viribus Humani arbitrij posse conuerti ad Deum: quod dogma Iudaicæ impietatis plenissimum semper pro germano damnarunt Pelagianismo. Rursus eos iubere semper dubitandum esse (inquiunt fol. 131.) an simus in gratia, an Deus nos exaudire velit inuocantes propter Christum: cum certò fidendum, immò non dubitandum ex parte Dei doceant eos esse in gratia, qui sine Hypocrisi ad Deum conuersi sacramenta ritè suscipiunt, Deumque semper omnibus paratissimum exaudire omnes, qui per Christum in veritate ipsum inuocant.

Catalogus Calumniarum in Catholicos à nouis Confessionis Augustanæ Apologeticis confictarum in nouata Nüburgi Confessione Augustana.

2.

N 5 Eius-

3. Eiusdem farinae est quod asserunt Catholicos docere quod meremur vitam æternam (inquiunt fol. 146.) per civilem Honestatem, atque externam iustitiam. quod Paganorum dogma nullus vnquam in Catholica Christi Ecclesia docuit.

4. Sed illa maioris est impudentiæ calūnia, quod ibidem adtexuerunt lepidi isti confessionis Augustanæ defensores, Catholicorum doctrinam à blasphemorum Iudæorum, & Mahumetanorum siue Turcarum impietate in rei substantia parum, aut nihil discrepare; cum vera Catholicorum doctrina ab illis impijs plus q̃ bis per omnia dissentiat, vti alibi à quodam ex meis demonstratum est aptius. Ad eandem Iudaici fermenti Massam pertinent & illa, infinitos dies mandari festos (inquiunt fol. 178.) idque sub pœna excommunicationis.

Vide Apologiam Lindani de Concordia ad Germanos.

Item Matrimonium Catholicos docere (aiunt fol. 170.) vitæ genus esse impurum & prophanum: quod tamē ipsi norunt inter Sacramenta Ecclesiæ Christianæ ab eis censerī, atque cū Paulo eos docerē thorum esse immaculatū, & ad animorum corporumque sanctificationem comparatum.

Alijs

Alijs insuper vtuntur noui Theolo- *CAP. 7.*
gi vestri artibus improbis & illiberali-
bus prorsus, ne strophis dicam sophisti-
cis, vt noua suæ perfidiæ dogmata Deo
& Christo meo sponso exosa firmitus
in speciem constituere imperitis videan-
tur.

Verba enim SS. Patrum deprauant,
liquidoque adulterant, vt hoc ipsum
sentire incautioribus in specie appareat,
quod isti cum sibi, tum alijs persuasum
volunt. Cum id liquida nequeat verita-
te vobis efficere, sophistico vñ stratage-
mate vicisse sibi videntur.

Quorsum ego hæc vobis nunc verbo-
sius referam, ô meæ Germaniæ Princi-
pes & Optimates, illa tot, & adeò puden-
da mendacia illi Superintendenti vestro
non postremi loci Martino Chemnitio
meis à commilitonibus Andradio, Ti-
letano & Lindano iam pridem obiecta?
an non Andradius vir eloquentissimus
illi vestro superintendenti mutū ac Py-
thagoricum tenenti silentium pridem
duodecim liquidò enumerauit? An nō
Tiletanus eius scelerata orbi declarauit
veterib⁹ PP. inflicta vulnera & impudē-
ter adeò inflicta, falsoq; sensu cū liquidis
ipforū verbis pugnāte adulterata, quib⁹

Vide Tilet.

Apolog. to. 1.

fol. 22. 46.

95. 144. 150.

366.

ex2-

*Vide Lindanū
de Apostolico
virginitatis
voto li. 2. c. 8.*

*D. Augustin.
deprauatus à
Chemnitio.*

Esa. 5.

*D. Basilius,
Ignatius &*

exagitare, non dispuduit Conciliū Tridentinum? An non Lindanus sacrilega illius in D. Augustinum demonstrauit verborum eius manifestissimorum adulteria! Quod enim D. Augustinus de S. virginitate cap. 26. ab ipso recitatus disertè docet diuersa esse in cælo merita Satorum, ac Deum bonis virginum operibus mercedem reddere, Chemnitius deprauator Reddere mutat in Dare. Kursus quod D. Augustinus docet in cælo diuersa fulgere meritorum lumina, fraudulenter Chénitius pro eo supposuit, Ex æquo dari vitam æternam. Sic illud Mercedem reddi, ille sacrilegio suo peruertit in Gratis dari. an nondum videtis eum cum Pseudoprophetis lucē ponere tenebras? & malum dicere bonum?

Eundem Augustinum vel in Bibliothecis aggressi sunt hoc seculo Euangelici adulterare. Quod enim ille, Qui creauit te sine te, non te iustificabit sine te, dixit affirmatiuè; non dubitarunt adiecta interrogatione adulterare; vt sola illa fides Christianos iustificet apud Deum, qui vnicuique reddet secundum opera sua.

Basilij loca de virginitate alibi declarant.

ran.

rantur deprauata, falsoque reddita, vt & alij PP. ab
 D. Ignatij & aliorum quædã alia in frau- Evangelicis
 dẽ imperitorũ fædẽ peruersa. De Chry- peruersis fa-
 so. variæ sunt variorum querelæ. vt dissimè.
 de Confessione Sacramentali, alijsque
 fidei Dogmatibus. Qui versionẽ Aniani D. Chrysostom.
 & Trapezuntij Basileæ pridẽ editam cū vitiatum ab
 posterioribus Basiliens. anno. 39. & 47. Evangelicis
 conferre non grauabitur, me verum di- istis.
 cere non poterit diffiteri. Idem videbit,
 qui Commentarium eius in epist. ad Ti-
 motheum excusserit de illis Paulinis vi-
 duis: quæ Christo sponso continentiam
 professæ maritis nupsere.

Eusebium Cæsariensem à Vvolfgāgo
 Musculo in factio illo Nestarij cōtra Cō-
 fessionem adulteratum iam pridem va-
 rijs meis à commilitonibus est demon-
 stratum; potiss. à clarissimo illo veteris
 Theologiæ illustratore DD. Iohanne
 Hasselensi. Epiphaniū nunc silentio Epiphanius.
 prætereo breuitatis causa, qui volete-
 ius Catharos cum Latina peruersione
 conferat. Nazianzenum de adoratione Nazianzenus
 S. Eucharistiæ in orat. funebri sororis,
 qui primam nostri seculi consulet ver-
 sionem, videbit non esse ex vero aut pla-
 ne redditum.

D. Cyrilli Comm. in Esaiam deprauata
 uata

uatas suis ex Græcis conuincit meus nobilissimus ille promachus Leo Castren. Comm. in Esa. fol. 68.

Eiusdem libellum de spiritali cultu à Iohan. Oecolampadio adulteratum Bonauentura Vulcanius demonstrat præfatione eiusdem libri.

Nouus Panopol.

De Nouo Panopolitano quid dicā? quem versibus minimum 40. castrarūt in illud aureū D. Iohan. Euangelistæ ca. sextū: quos ex officina Petri Brubachij Francfordiæ ann. 41. emisertunt. eadem & in Paraphasi Heghendorphini desiderantur, quæ cōtra novos Capharnaitas Caluinistas nobis nō leuia subministrāt arma.

Paschasius.

De Paschasio Ratberto quid commemorem, quē Iobus Castus ita suis vulneribus & emplastris deformauit, vt sui nō sit similis, imò si renascatur se vel ipse non agnoscat. Thomam Cempisium vt Castalio castrarit & semimaſtarit, quid attinet hic cōmemorare? Sicuti & Georgium Cedrenum & Martinū Polonum, aliosq; ab huius seculi hominibus misere dilaniatos aut deprauatos nunc silentio præterire est animus.

Thomas de Cempis.

*Conciliū Nicē
nū ab Euan-
gelicis deprā-*

Quid singulos scriptores percurro? Synodis oecomenicis manus adferre nō dubi-

dubitant sacrilegas. Canonē Cōcilij Ni-
ceni de baptismo Iohan. Oecolāpadius
violare audeat Dialogis de Cēna.

*uatum.
Vide R. Sata-
tesium de
Eucha. 99.
Theophilac.*

Theophilactū, & D. Chrysostomi Ba-
bylam vt suis peruerſionib. idē Oecolā-
padius dilaniarit, & deprauarit nō pauci
hoc ſeculo aditis in lucem doctiſſ. ſcri-
ptis declararunt.

Symbolū etiā Nicenum ſiue Atha-
naſianū nobilis ille Chriſtomachus Be-
za mutilare non erubuit. Græcum hoc
Symbolum ſuo nouo teſtamēto appref-
ſum illo articulo inuiolauit, Deū de deo.
Illud mihi non eſt ſilentio prætereūdū,
exſtare Acta Concilij Oſtaui, quæ Ma-
thias Illyricus venalia quibuſdā obtru-
ſit: ſed in quibus liquidò apparet mani-
feſtum eius plagium. Vbi enim nunc
ius deprauatione legitur, Aſidentibus
Rom. Eccleſiæ legatis: accuratius ductū
literarum intuentibus veſtigiaque rimā-
tibus liquet olim in Autographo fuiſſe
Præſidentibus Eccleſiæ Roman. legatis.
Elementum enim A. eſt ſophiſticè longi-
us atque craſſius deductum & protra-
ctum, vt litera P. obfuſcaretur.

*Symbolū Nicē-
num Euange-
lici mutant.
Conciliū Con-
ſtantinopol. 8.
ab Illyrico de-
prauatum ma-
niſeſta fraudis
lentia ex odio
Ec. Roman.
orto.*

Sed hæc priuatorū dicetis eſſe peccata:
quæ ſuo tēpore aut caſtigāda ſunt, aut di-
gnis fuſtiganda fuſtib⁹. Accipite igitur.

Prin-

Principes & populoꝝ Optimates, quæ publico vestro sunt nomine aut sceleratè adultera & deprauata, aut impiè mutilata.

Amultis enumerandis, ne cui sim fastidio, nunc prudens supersedebo. quis enim esset (ô infelix istud seculum pendendis miseris hominibus, & ijs Germanis, meis filiis charissimis natum!) istarum fraudum prorsus exitialium ab Euangelicis vestris incauto meo Dei populo structarum aut finis, aut modus?

Vnum igitur suffecerit plurimorum instar, quod vobis (modò vestros non dedignamini à veritatis sole non auertere oculos) meridiana luce clarius demòstret quam fide vestrates Theologi mecum egere hactenus in huius temporis de fide Catholica controuersijs. Litè mihi capitalem inter cætera mouetis depia sanctorum meorum filiorum cum Domino Christo nunc regnantium pro superstitibus suis fratribus apud cælestè nostrum Patrem intercessione, aut fraterna opitulatione. Quam vt vna cum Turcis, communibus nostris ijsque iuratis hostibus abolerent quidam vestri Protestantium Consiliarij Politicū Cathedrarijs istis nouis Theologis,

logis, videte obsecro vos vestram per sa-
lutem æternam, videte quam sceleratè,
quam irreligiose, quam denique sacrile-
ge hac in re sunt versati. Destituti legiti-
nis argumentis, quibus pium totius an-
tiquitatis Catholicæ atque Orthodoxæ
Dogma profligarent, ad deprauanda D.
Ambrosij mei verba, nescio an stolidius
an sceleratius, sunt conuersi.

*D. Ambrosij
noui Protestan-
tium Theologi
et Consiliarij
male multa-
runt ann. 60.
Naumburgi.*

Hoc igitur fidei Christianæ dogma
indubitatisimum D. Ambrosio locis
plurimis, vt libello de viduis, Comm. in
Lucam, & alibi confirmatum, vt labefa-
ctum funditus euerterent, aurea eius
verba, ex Comm. in epistolam ad Rom.
non pauca fraudulenter mutarunt, quæ-
dam subdolè omiserunt, quædam sophi-
sticè variata suum ad institutum detor-
quere non dubitarunt.

*Omittunt
quædam.*

Quod ille dixit Reseruetur Deo; illi
recitant Seruiatur Deo: quod & Chem-
nitius suo illo Cyclopico examine ad-
modum sceleratè, vt alia non pauca, sce-
lere pari deprauauit. Item loco Illi, suf-
farcinarunt Nihil, ac pro Istorum, frau-
de sacrilega substitutum est Iustorum.

*Mutant quæ-
dam.
Seruiatur
Deo, pro Re-
seruetur.
Nihil pro Illi.*

Ad hæc maximam sententiæ aureæ
meram spirantis Ambrosiam decurtant
portionem. sicuti & Principio Periodi

*Iustorum pro
Istorum.*

Q

par.

partem potissimam audebant, ceu caput corpori, auellere, vt mutilata sententia, Ambrosius aliquid suo figmento videretur imperitis habere non dissimile.

Sed quid mirum istud eos sacrilegiū facinusque flagitiosum, & flagris, immo exilijs dignissimum in SS. Orthodoxos PP. moliri: cū & suo met non parcant Magistro Luthero, quem reuerendum tamen verbis quidem dicunt suum Patrem. opera enim eius quam varia suis discipulis in lucem prodeunt, quam pugnantia, quam contraria?

*Quod vel sui
magistri Lu-
theri verba
deprauant.*

Istud vobis ex collatione operum eius V vittenbergæ ac Ienæ in lucem editorum notius est, quam vt sit pluribus differendum. Iohannes Aurifaber hac de re libellum in lucem pridem nobis dedit: quo demonstrat longè aliam esse librorum Lutheri editionem Ienensem, aliam V vittenbergen. quod allatis vtriusque editionis exemplis ita liquiddò euincit, vt nemini hac de re vllus superesse queat dubitandi scrupulus. Confer enim per columnas vtriusque editionis verba, & ea sibi aduersaria folis luce clarius demonstrat.

Si quis hac de re sibi porro ambigendum

dum putat, legat opus, quod ex Actis
 Synodicis contra Illyricum, & Gallum, *Querela Vvittenbergens.*
 aliosque istorum manipulares edidere *Theologorum*
 anno 9. Theologi Vvittenbergen. v- *de falsarijs suis belli sacri so-*
 bi sub finem ita scribunt, Detestamur *cis Lutherani-*
 meritò, inquiunt, & malitiam eorum, *nis.*
 qui, vt explerent sua erga nos odia, & de
 manibus pia scripta excuterent; quibus
 quicquid habent de doctrina nostra
 notitiæ, coguntur referre acceptum,
 velint nolint, in editione Tomorum
 Ienensium omisis his Lutheri testimo-
 nijs, alibi infarferunt virus suum, ca-
 lumnijs temperatum & mendacijs.
 Hoc vere est Lutheri scripta corrup-
 pere. Ita ad verbum illic quiritantur
 discipuli Lutheri Vvittenbergici con-
 tra Ienenses Lutheranos & alios Saxo-
 nicos. Quod multis? Iacobus Andreas *Philip. Melan-*
 aliquando verbis Lutheri priuato in col- *chthonē cri-*
 loquio vrgebatur ad deferendam suam *mine falsi*
 Ubiquitatem ceu veræ Lutheri sui do- *notat Iac. An-*
 ctrinæ aduersariam. Tum ille, hæc ver- *dreas.*
 ba, inquit à Philipp. Melanchthone ad-
 lecta fuere in tomis Vvittenbergen. Ita
 de Vvittenbergensib. quiritatur Vvir-
 tenbergenses siue Tubigenses Lutheri
 discipuli.

Sed quid mirum sophos istos ad sua

CAP. 8.

Quod Luth.

ro aduer-

O

2

no-

*Sanctia docent
isti Concordiæ
authores, fide-
les nimirum
Lutheri disci-
puli.*

5.
*De epistola
D. Iacobi à
Luthero im-
probata.*

2.
*De SS. inno-
catione Luthe*

noua placita statuenda sui Magistri ver-
ba deprauare, qui ex professo ipsi Luthe-
ro suo Apostolo audent repugnare?
quod varijs potest demonstrari exem-
plis. Quid ille de D. Iacobi epistola scri-
plerit, liquet ex Præfat. & Comm. in Ge-
nesin. Isti autem hoc in opere Concor-
diæ suam exponentes de fide sola iustifi-
cante doctrinam nouam, eam fol. 278.
reuerenter pro Canonica agnoscunt, ac
plurimis verbis demonstrare satagunt
cum D. Paulo non pugnare D. Iacobum:
ne verbum Dei vlla sui parte sibi videat-
ur imperitis esse aduersarium.

Hinc factum, vt biblia Luthero non
tam interprete quam deprauatore, imò
Iudaizante corruptore in lucem recens
edita, quasi erroris magistri istos fideles
iam dispudeat discipulos, hanc D. Iaco-
bi epistolam ad Caluini censuram citra
omnem venenati iudicij Lutheri men-
tionem nunc quasi Catholicam siue Ca-
nonicam orbi proponunt legendam. Sic
enim videre est in magnis Biblijs Luthe-
ri anno 70. Francfordiæ iussu Illustrissi-
mi D. Ducis Vvittenberg. in lucem edi-
tis. Sic & doctrinæ sui Lutheri aduer-
santur fideles isti discipuli de SS. Inno-
catione. Quam pie namque de hoc sen-
serit

serit dogmate, his ex eius verbis liquet. *ro contrarium*
 Quæ sunt in eius ad Georgium Palati- *docent isti cō*
 num quæ exstat, epistola. mi Spalatine, *cordia non*
 inquit, non fuit mens mea vnquam ve- *fabri.*
 nationem sanctorum esse superstitio-
 sam, neque inuocationes pro causis vel
 corporalissimis. Hoc etenim sapiunt
 Hæretici vicini nostri Picardi, & Bohe-
 mi. &c.

Item epist. ad Erffordiensis, finite vt
 diuorum implorent nomina, quando i-
 ta volunt. Rursus in respons. ad Loua-
 nenses, Non negavi vnquam nos meri-
 tis (inquit) & precibus sanctorum, quā
 tumlibet imperfectis iuuari: quod sub-
 dole mihi inurere conantur miseri Ho-
 mines. Ipse ergo Luther⁹ etiam diu post
 suam à Catholica Dei Ecclesia excom-
 municationem non solum sinendam,
 aut permitrendam voluit ceu piam & le-
 gitimam Sanctorum inuocationem: sed
 adeò eam tollere noluit, ceu superstitio-
 sam aut idololatricam, vt se de hac do-
 ctrina impia quasi falsò sibi imposta
 purgarit, immò Hæreticos appellat qui
 ita cum Hæreticis Picardis (inquit) &
 Bohemis sapiunt. Causas cur ita Luthe-
 rus seherit, Bucerus eius amicus diserta-
 exposuit oratione pijs nixa ratiocina-
 sam.

O 3 tioni-

*Bucer⁹ eandē
 SS. inuocatio-
 nem probat
 ceu religio-
 sam.*

tionibus. Si quis (inquit ad Episcopum
Abricensem) perpenſa illa Dei infinita
in ſanctos indulgentia & facilitate, & ſi-
mul illorum in nos miſeros adhuc cōſer-
uos ſuos & commembra charitate, animi
ardore huc prorumpat, vt illos ceu præ-
ſentes præſens appellet, proque ſe inter-
cedere ad Deum roget, id, licet in nulla
ſcriptura doceatur, ſi ſic tamen fiat, nulli
damnamus. Et poſtea, in animis (inquit)
ſic comparatis, vbi videmus nihil tribui
humanis meritis, ſed omnia veræ miſe-
ricordiæ Dei & redemptoris noſtri Ieſu
Chriſti, ita quod diuos vt pro ſe orent,
inuocant, licet id faciant abſque vlllo &
ſenſu, & exemplo ſcripturæ, damnare ta-
men non poſſumus. Atque hunc ſolum
in modum videmus Orthodoxis patri-
bus Sanctorum cælitum inuocationem
uſurpatam & traditam.

3. Iam illud Chriſtianorum omnium
dogma de purgatorio Lutherum in finē
vſque vitæ obtinuiſſe Catholicis meis
concorditer notius eſt ſimul & indubi-
tatiſſimum, quam vt quiquam iſtorum à Lu-
thero defeſſorum, immò ſemi Luthe-
ranorum diſcipuli queant inficiari. Nā
varijs in locis, immò in diſputatione Li-

*In Dogmate
purgatorii ad
uerſantur Lu-
thero Apoſto-
lo diſcipuli.*

pſica

pſica ſe certò ſcire aſſerit veſter Euan-
gelicus, eſſe poſt hanc vitam Purgato-
rium. vnde & in Confessione ſuæ fidei
ſub vitæ finem anno. 45. edita docet lice-
re pro mortuis orare.

Quin etiam Confessionis Auguſta-
næ Apologia diſerte profitetur, licere
pro mortuis orare. ſcimus veteres lo-
qui (ait fol. 119.) de oratione pro mor-
tuis, quam nos non prohibemus.

Ita quidem Confessio veſtra Augu-
ſtana illa prima anno 31. impreſſa V vit-
tenbergæ, ſic & Auguſtæ anno 35. edi-
ta. Item anno 40. V vittembergæ per
Georgium K hau. Similiter anno 53. im-
preſſa Frâcoſorti per Petrû Brubachiû,
& aliæ alibi. Has omnes, opinor, ſuffice-
re vt orbi demonſtrent quænam ſit ve-
ra Apologiæ Confessionis Auguſt. do-
ctrina, nimirum eam tradere, Luthera-
nos, ſiue quis malit, Proteſtantes, ſenti-
re licere orare pro mortuis. nam oratio-
nem pro mortuis (inquit) non prohi-
bemus. Si non prohibent, non ſenti-
unt veri Confessionis Auguſtanæ pro-
feſſores impium eſſe orare pro mortuis.
ideoq; nec Dei verbo aduerſari. Quod
vel inde manifeſtû eſt quod Caluinistarû
quidâ, qui ſeſe Confessionē Aug. etſi ſuf-

*Confessio Lu-
theri Germa.
fol. 54. V Vit-
tenbergæ an-
no 1545.*

*Apologiæ ſuæ
Confessionis
Auguſtanæ
aduerſantur
nouæ Proteſta-
tiû Theologi.*

cipere profitentur, potissimum illam secundam, & deprauatam decimi articuli editionem: nolunt tamen eius Apologiam suscipere propter hanc, & alias similes causas, vbi meis Catholicis iuxta Dei verbum consentire conuincuntur.

*Iustus Ionas
Apologiam
Confessionis
August. mu-
tilat & de-
prauat an. 33.*

*Mutilatā A-
pologiam Con-
fessionis Au-
gustanæ noui
Protestantiū
Theologi orbi
pro prima illa
incorrupta ob-
trudunt in o-
pere isto Con-
cordiæ.*

Sic Hiero. zanchus scriptor non obscurus suis in miscellaneis disertè scribit fol. 287. plurima enumerans capita, quæ non possent in Apologia probari. Hoc vbi V vittēbergenfes Theologi animaduertenterent, Iustum Ionam ad conuertendam Germanicè pertruserunt, qui suo veteri pro agnomine Coquus appellatus, audacter eam truculenti coci more iugularet, mutilaret, dilaniaret. In hunc ergo Apologiæ locum vbi coquus iste ac truculentus laniō incidisset, suo egregiè functus est laniandi officio Nam quædam de suo adiecit quasi culinarij condimenti loco; sed eam liberalitatem atrocissimo 18. linearum vulnere compensauit. Plurima enim omisit, quæ ad concordiam faciunt de pia pro defunctis oratione: sed hoc præcipuè caput aboleuit, quod manifestam habet Protestantium veterum cum Catholicis meis concordiam. Eam Apologiam Confessionis Augustanæ sic deprauatam, sic mutilatam

latam

latā, sic adulteratā audēt pro illa prima orbi obtrudere, adeoq; huic vestre Cōcordiæ fraudulenter insertā inuulgare, imò gloriari sese primam reuerenter suscipere. Annondum videtis, ô mei Principes, quam suauiter homines isti vestra de salute ludunt æterna? an nondum videtis eos de illorum esse numero, qui lucem ponunt tenebras; & bonum dicunt malum, & malum bonum? An istam ne sciunt fraudem à Iusto Iona in hac Apologiæ versione factā? Sciunt sciunt procul dubio, sciunt: sed vos suis fraudibus fallere non desinunt, quos suis blandis sermonibus sentiunt plus æquo credulos, quia vobis (vti propheta deplorat) placentia loquuntur, ideo suis benedictionib. & blandiloquentijs seducunt cordia simplicium, seu innocentium, ac minus quam par est, serpentina illa prudentia vtentium. A qua ingenij simplicitate *Rom. 16.* vos euestigiò, precor, liberet meus Chri *Es4.30.* stus: qui vobis cælestem illam columbinam simplicitatem augeat, & prudentiā illam de serpēte Euāgelico haustam largiatur.

Cæterum, vt breuis sim, Dogma de Vbiquitate quod noui isti semi. Lutherani Theologi in orbem ambitioso cona

tu pro nouo inuehere conantur Idolo,
quam Lutherus clavis refutat verbis.

93

92

Sic enim libro de vltimis verbis Dau-
dis scribit, Sed à momento illo inquit,
quo Deitas & Humanitas vnitæ sunt in
vna persona, Homo iste Mariæ filius
est, & nominatur omnipotens, æternus
Deus, potentiam æternam habens, om-
nium creator & conseruator per cõmu-
nicationem Idiomatũ, propterea quod
vna cum deitate persona, atque adeò ve-
rus Deus est. Rursus luculentioribus
verbis in eodem libro. Sicut duæ natu-
ræ in vnã personam vniuntur, sic vni-
untur etiam nomina vtriusque naturæ
in nomen vnius personæ; id quod nomi-
natur communicatio Idiomatum, vel
proprietas, & Homo dicitur & est
natus ex virgine Maria, & à Iudæis cru-
cifixus. Idem nomen debet etiam tribui
filio Dei & dici, Deus est natus ex Ma-
ria, & crucifixus à Iudæis. quia Deus &
Homo est vna persona, & non duo filii,
alter Dei, alter Mariæ, sed vnus, idem-
que est filius Dei & Mariæ. Porro de ve-
ra Lutheri sententia ne quis dubitet, au-
diamus, precor, quid Lutherus tota cõ-
Academia Vvittenbergen. hac de re as-
seruerit. Sic enim legitur in Articulis

Baua-

Bauaricis. Accuratè refutarunt Euty-
chē Theodoretus, & Vigilius Martyr.
Et vetera dicta opponantur Svvenfel-
dij, & aliorum clamoribus: qui audacter
similia spargunt Eutychianis, & delent
doctrinam de communicatione Idio-
matum. In his quorundam tanta est pe-
tulantia, vt fingant duplicem commu-
nicationem Idiomatum, aliam Dialecti-
cam, aliam Physicam, quæ est confusio
naturarum.

Hanc genuinam Lutheri doctrinam
Vbiquitarijs aduersariam adeò quibus-
dam istorum nouæ concordie authori-
um displicuisse liquet, vt grauissimè cū
illis edito vario scripto expostularint,
qui hoc Dogma ipsis tribuerent: multis
rationibus illic improbantes, quod nūc
probant dum bellis istis noui Idoli fa-
bris assentiri malunt, quam agnitam pri-
dē, imò libris suis defensam constanter
retinere. Quid dico libris in vulg' editis
defensum! imò quam publico Synodi
Dreisdensis anno 71. habitæ quasi Symbo-
lo in orbem edito audebant profiteri.

In eo symbolo (quod breuem appol-
litant Orthodoxę Cōfessionis repetitio-
nē Ecclesiarū et academiā duci electo-
ri.

ri.

ri Saxon. Augusto parentium, præter alia controuersa dogmata, quæ ex verbo Dei sese confiteri, docere, ac defendere iactitant, asserunt & istam Ubiquitariorum doctrinam non solum suo à Luthero (cuius varia hanc in rem recenserent testimonia) damnatam, sed & perpetuo consensui Prophetarum & Apostolicorum, & Confessionibus vniuersæ Orthodoxæ ecclesiæ repugnare.

Fol. C. 4. B.

Fol. C. 5. A.

Immò semper fuisse hanc Ubiquitatis doctrinam vniuersæ ecclesiæ, totiq; orbi Christiano, inde usque ab initio incognitam. Recte igitur in fine Confessionis istius nouæ Saxonice anno 71. addite scribunt sese non modò istam nouam Ubiquitariorum doctrinam, quæ Chaos

Fol. D. 5. et 6.

Fol. D. 5.

Fol. D. 6. B.

ingentium prophanationum & deprauationem articuli de duabus in Christo naturis, adeoque renouationem damnatissimarum Hæreseon Euthychianorum & Monothelitarum vocant, sese suo suffragio non posse comprobare, verum circa finem Confessionis profitentur etiam de hoc Ubiquitatis articulo secus docentes, quam ex Luthero, & consensu Orthodoxæ ecclesiæ demonstrarint, verbo Dei repugnare, totique consensui Orthodoxarum atque Apostolicæ aduersari doctrinæ

doctrinæ seseque eos improbare.

Videndum igitur tibi D. Elector Illustrissime Dux Auguste, videndum tibi quam parum tibi consulis, qui modò videns pugnantem adeò ipsam de Vbi-quitate doctrinam ab eisdem tuis Theologis & Academiæ Professoribus Georgio maiore, Selneckero & alijs nō fallor plurimis ante annos nouem improbatam, immò pro manifesta Lutheri, & verbi Dei corruptela, & indubitata Hæresi Eutychiana damnatam, nunc ab eisdem (ô constantiam Theologicā!) pro verbo Dei toleras tibi obtrudi, totique orbi impudentissimè venditari. Sed nunc ad alia est nobis transeundum. Suffecerit enim hic quaternio ad conuellendam & labefactandam, adeoque subuertendam istorum nouorum Protestantis partis Theologorum non solum suo Luthero: sed sibi etiam ipsis aduersantiū fidem omnem & auctoritatem apud eos, quibus mens non est istorum Phrenopaton seductorum & impostorum præstigijs delusa aut fascino verius dementata.

Nunc paucis venit demonstrandum CAP. 2.
exemplis, eos diuinæ quoque Scripturas
ad sua constituenda nouorum dogma-
tum

*Quales magi-
stros sequitur
Lutherus in
stabilienda
sua humana
doctrina.*

tum idola, sceleratissimo Lutheri sui ex-
emplo temerare, adeoque liquidò & eu-
denter peruertere, vitare, deprauare,
adulterare. Postquam Lutherus meo
corpore velut inutile ac noxium, immò
blasphemum, pestilensque membrum
gladio spiritus esset præcisus, ac exem-
plo Hymenæi & Alexandri Sathane tra-
ditus, vt disceret non blasphemare, vide-
te, ô mei Principes, videte, quam sit
ingressus via, vt nouam sui pseudo eu-
gelij doctrinam stabiliret. Certè non a-
lia, quam olim eius maiores Heretiar-
chæ, Marcion, Arrhius, Macedonius &
Theodorus Coriarius.

*De epistola
D. Iacobi à
Canone proie-
cta per Luth-
erum.*

Primum igitur sacrosanctum Diuina-
rum Scripturarum Canonem violare ag-
greditur, librisq; aliquot decurtare, de-
inde S. Scripturam, quam sibi accisam
videri voluit belle obtinere, varijs locis
aut mutilauit, aut vitiauit, aut denique
adulterauit. vt ex subtextis meridianè
spero, luce liquebit clarius exemplis. In-
auditum à Christianorum memoria illud
de sola fide iustificante, sine pijs ope-
ribus Dogma vt statueret, quia ei ex dia-
metro aduersabatur aurea illa D. Iacobi
Apostoli epistola, eam multis contume-
lijs vexatam ne infans dicam conuictijs con-

consputam foedisque Lædorijs infamata Lutherus de S. Canone sacrilega proiecit censura, impurisque suis verbis quasi pedibus nefarie conculcavit. Adeo enim in eam furiosè insaniuit, ut non modò nihil Apostolici spiritus habere assereret: sed stramineam etiam fœdo conultio appellare bacchantem non dispuduerit.

Quàm indignè, ne furiose dicam, Lutherus sese hic gesserit, socij Protestantes, vel inde vobis liqueat, quod sacrilegium eius factum Euāgelicus vester frater Ioan. Calvinus præfat. in eandem epistolam execratus multis argumētis eam cōtra iniquissimam Lutheri censuram tue ri sit aggressus.

Sed quis nam de insano isto hoc Lutheri studio superest dubitandi locus, cum vos ipsi novos vestrates sequuti Theologos, eius discipulos, ipsum impij damnatis sacrilegij? nam hanc ipsam epistolam D. Iacobi hoc in vestro Concordiæ opere allegatis fol. 278. quasi Canonicā, ut paulò inferius declarandum veniet prolixius.

Certè in noui testamēti editione iussu Illustris. D. Ducis Vvittenbergen. anno 70. in Catalogo librorum noui testamenti

*Protestantes
suū damnant
Lutherū, dum
eius censurā
in opere Con-
cordiæ diser-
tis verbis dā-
nant de episto-
la D. Iacobi:
quam nunc re-
cipiunt Cano-
nicam.*

menti citra vllam censuræ Lutheri notā accensetur.

2.

*De libris Machabæorum
S. Canonē sacrilega audacia deturbatis
per Lutherū.*

Quia impio suo Dogmati nouādi studio aduersari Lutherus sensit libros Machabæorum, q̄ manifestius illic cum orandi, tum sacrificandi pro pijs fratribus vita functis traditur exemplum, maioribus nostris lectissimis Dei filiis probatissimum, aliam non inuenit infelix viam, qua euident adeò & irrefragabile sibi repugnans elideret immò eluderet argumentum, quam vt totos illos cum Iudæis aboleret libros, authoritatemque sacrilegus detraheret Canonicam.

*Vide Conciliū
Laodicenum
& 8. Constantinopol.*

Sed quàm id fecerit irreligiose cōtra diuinum veteris Ecclesiæ præiudicium, & sacrosanctam priscarum Synodorum authoritatem, vnus D. Augustinus vobis, ni fallor, modò ei fidē habere dignamini, persuadeat. Hac de re differens, hos libros Machabæorum, inquit, li. 18. de Ciuit. Dei Cap. 36. non Iudæorum suscipit Synagoga, sed Christianorum Ecclesia.

3.

*Daniel mutilatus à Luthe-
ro cum suis
Rabbinis Iudaizante.*

Eosdem Iudæos magistros Lutherus infelix discipulus sequutus Danielem Prophetam duobus mutilare ausus est capitibus; quæ Historiam illam omnium Christianorum ore celebratissimam de castissima

stissima Susanna & Dracone abolito cō-
tinet, in magnū piorū omnium solatium
à S. Spiritu relictam, & doctissima illa
propheticorum 70. Interpretum editi-
one Christianis Ecclesijs per Apostolos
initiò traditam. Quod si recipitis quod
in plerisque omnibus Latinis legitur ex-
emplaribus, ea duo cap. ex Theodotio-
nis versione esse translata, procul dubio
ille Christianorum Hostis iuratissimus
non vertit, quod Hebraicè, aut Chalda-
icè tunc temporis non exstabat. Certè
Origenes aurea illa ad Africanum episto-
la testatur sua ætate anno Domini 200.
in secretioribus Iudæorum eam exstare
archiuis: quam nostræ Religionis æmu-
latione, alijsque ex causis illic comme-
moratis, vt & quedā alia diuinarū scriptu-
rarū fragmenta inuidè nobis occultant.

Pari temeritate & illam secundi cap.
pericopen, Et ambulabant in medio flā-
marum, vnā cum laudatissimo pijs vbi-
que omnibus trium puerorum hymno
Benedicite omnia opera Domini Do-
mino, detruncavit: quam tamen Codi-
ces veteres testantur & à Theodotione
hoste nostro de Hebræo conuersam.
Quasi verò pijs verbum Dei non sit ha-
bendum, quod nouitij quidam Iudæo-

P rum

*Theodotion
Græcè nō ver-
tit, quod He-
braice, aut
Chaldaice nō
legisset.*

*Vide Origenē
epist. doctiss.
ad Iulianū Afri-
canum de Ca-
nonica Susan-
næ historia,
& alijs.*

*4.
Locus 2. Ca-
pituli Danielis
mutilatus à
Luthero.*

rum Christomachorum nunc temporis non habent codices!

5. Audaci hoc Lutheri exemplo instiga-
Epistolam ad ti discipuli epistolam D. Pauli ad Hebræ-
Hebræos Lu- os scriptam de sacro audent præcidere
theranti reijci- Canone. quod quam faciant impieta-
unt. te Pomeramus, & alij aliquot, alibi tra-

6. Etabitur aptius. sic & nunc silentio præ-
Librum Iu- tereudū nō arbitror Lutherū à libris ve-
dith Lutherº teris Testamenti reijcere, ac inter Apo-
de Canone crypha contra Ecc. iudicium cū Iudæis
abijcit. recensere librum Iudith, quē tamen Cō-

Vide D. Hie- cilium Nicenum teste D. Hieronymo
ron. Comm in Canonicum declaravit. Item librum Sa-
Proph. et epi. pientiz, Tobiam, Ecclesiasticū, Baruch,

Libros pro Ca- cum Machabæis & parte Danielis, in-
nonicis agni- quit, & Esther. Nunc ad eos transsear
tos Lutherus oratio libros diuinos, quos Lutherus
vitiauit exē- veluti retinens colit, eisque diuinam tri-
plo Theodori buere videri vult authoritatem. Hos
Coriarij. singulari quadam impietate aut mutilā-
 do violare, aut sua figmenta assuendo
 vitare, aut denique peruertendo ad alte-
 rare non erubuit.

Quàm multa diuinis Psalmis detra-
 xerit Hemistichia Lutherus, semilace-
 res Hebræorum nouitiorum codices a-
 mulatus, huius non est loci diffusius cō-
 memorare. Qui conferre non grauabi-
 tur,

tur, verum me dicere psal. decimotertio & 117. & 138. agnoscet, vt & alijs plurimis.

Loca à Luthero ad suam humanam Dogmata statuenda impiè vitata.

Quò humanam suam doctrinam alioquo verbi Dei testimonio sibi, suisque asserere videretur, illis D. Pauli verbis, Arbitramur Hominem fide iustificari,

1.

Rom. 3.

suum illud, Sola, temerè, immò impiè audebat attexere. cùm D. Paulus sola legis opera illic à iustificatione Hominis Christiani velit exclusa; non item pios bonorum operum ex Christi spiritu ac fide natorum fructus: quibus iustitiæ nomen, titulum ac elogium, ipse suo in verbo ascribit Deus.

Addit D. Paulo Lutherus vocem Sola, contra fidem disputationis Paulinæ.

2.

Vide conuinciones eius sermone In Tischrede, fol. 365.

Sic vt figmentum Orthodoxis P P. nostris inauditum fidei suæ Specialis (vnti Lutherus ipse suis in symposijs apud combibones solet gloriari) Verbo Dei

Vocem Rectam deprauat Lutherus in certum, & indubium.

quasi palliaret, illud psalm. & o. spiritum rectum innoua in visceribus meis, ad-
ulterauit reddens, gib mir einen neuen gewissen geist. Spiritum nouum & indubitatum; & nihil de obtinenda æterna salute ambigentem. Atqui rectum & iustum facientem spiritum postulat Propheta: quo à peccati deuio in directam diuinæ iustitiæ semitā reducat, & re-
ctus, iustusque efficiatur.

P 2

Nunc

Nunc in medium veniant aliquot verbi Dei loca, quæ instar Marcionis Pontici, aut Arrhij, aut Macedonij pervertendo, aut corrumpendo deprauavit Lutherus. Apostolorum & Sanctorum ad vnum omnium honorem & cultum aboliturus, illud prophetæ Dauidis oraculum, mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus! suos cæcos Iudaizantes Rabbinos sequutus pervertit, Quam preciosæ mihi sunt Deus cogitationes tuæ, quam magna est earum summa!

3.
*Contra sancto-
rum cultum.*

4.
*Contra pia o-
pera Deo gra-
tissima.*

Quò pia piorum Hominum infamaret opera, & veluti omnia sint fœdissimis peccati sordibus contaminata & Deo exsecranda, illam Dauidis psal. 50. cōfessionem, Tibi soli peccaui, magna & horribili audacia vitare audent, Tibi solum pecco. & nequid super sit pudoris ingenui, addunt suos improbiore discipuli commentarios, Philippus locis Comm. ann. 525. in orbē proiectis. Tibi solū pecco. hoc est quidquid ago, pecco; videt Brentium non dispuduit contra veritatem Hebraicam hoc deprauare oraculum.

5.
*Contra peccatū
vñ originale.
Rom. 5.*

Sic ad peccati originalis extenuationem illud D. Pauli capitulum omnem abolens Pelagianismum à Calvinistis &

Alia

Anabaptistis renouatum, In quo omnes peccauerunt, Lutherus nouatores Tiguri nos, aut nescio quos neo-Theologos imitaturus peruertit. Quandoquidē oēs peccauerunt (*dieweil*) posteaquā peccauerunt: cū sit originis indicium, non exempli aut euentus, In quo Adam omnes, ait Paulus peccauerunt, non imitatione, quod Pelagiani commentantur. Verū atrocioris est audaciæ quod ad statuendum suum nouæ doctrinæ idolū de concupiscentia in Renatis reliqua, quod semper sit peccatum, audent sua verba Diuo Paulo attexere ac quasi de verbo Dei nouam suam promere doctrinam. Prima enim Apologia anno 31. edita fol. 1. primo sic ad verbum habet. Præterea Paulus ait, Concupiscentiam esse peccatum nesciebam nisi lex diceret non concupisces.

Vbi, obsecro te, Philippe, hoc Paulus dicit? an tuo in textu Græco? an latino? an tuo Saxonico, simul nouo tuo cum Euangelio nato? Cuius corruptele quā puderet Iustum Ionam, videte, quæso vos Principes & Protestantium duces, videte vt vestram Apologiam deprauarit, vestræque concordie opus nobili alio mendacio deturparit.

P 3

Dat

6.

*Alius Pauli
locus à Prote
stantibus de-
prauatus addi
tione.*

Rom. 7.

*Apologiā de-
prauat Iustus
Ionas.*

*Concordia
fol. 27.*

*Iustus Ionas
duplicat suā
corruptelā in
D. Paulum et
Apologiā Con-
fess. August.*

*7.
Alia corrupte-
la D. Pauli
ad Corin.*

*8.
Alterā eiusdē
Pauline sentē-
tiæ corrupte-
la.*

*9.
Cōtra bonā fi-
deliū opera.*

Das vber saght Paulus Ro. 7. inquit,
die sūnde erkandt ich nicht one durch das
geseß. Præterea dicit Paulus Roma. 7.
peccatum ego nesciebam. Atqui Pau-
lus, mi Iona, non dixit peccatum; sed cō-
cupiscentiam nesciebam. vnde tui flagi-
tij conscientia cōuictus mox adiecta ap-
pendice duplicasti mendacium, da saghe
Paulus dirre herauf. Ich wüßte nit das
die lüste sūnde war. Ibi Paulus palam
dicit, Ego nesciebam concupiscentiam
esse peccatum. At istud Paulus nusquā
dicit. Impietate simili Marcionem il-
lum meritō nunc Ponticum dictum Lu-
therus sequutus verba D. Pauli 1. Cor. 15.
duplici deprauat corruptela. Quod D.
Paulus docet adhortādo, Portemus ima-
ginem cælestis, Lutherus Græcos codi-
ces à Marcione olim deprauatos sequut'
peruertit, Portabimus. Wir sollen dragē.

Sed atrocioris est vulneris, quod idē
Lutherus eundem Marcionem æmula-
tus illud Paulinū Christi encomiū, secu-
dus Homo de cælo cælestis, sua in versio-
ne vitiauit, Secundus Homo de cælo
Dominus: quemadmodū testatur Ter-
tullianus li. v. cōtra Marcionē & Orige-
nes Dialogo de fide cōtra Marcionistas.

Quia Lutherus bonorum operum var-
cuis

eius ipsorum hostis fuit omnium infe-
 stissimus ut fictitiæ suæ soli iustificanti
 fidei gratularetur, ac velut victoriam an-
 te triumphum caneret, illud D. Lucæ ca-
 pitulum Acto. 3. quod de potestate ac
 miraculorum facultate dixit D. Petrus, *Act. 3.*
 ipse odio, ut dixi, piorum operum meri-
 ti ita deprauat, apertissimèque vitiat,
 ut D. Petrus omnia videatur abolere pij
 operis merita. Quid nos aspicitis, inquit,
 quasi nos claudum hunc ambulare fece-
 rimus, *Durch vnser eigene fracht/oder* *Potestatem Lu-*
 verdienst? propria nostra potestate aut *therus depra-*
 merito? Sed quid D. Petro, Luthere, que *uat in meriti*
 so, tunc temporis in mentem veniret de *ut priorum operum*
 suorum operum merito, cum totus es- *abolere meri-*
 set in asserenda & vindicanda Christi Ie- *tum.*
 su gloria? cuius dono, non Petri merito,
 claudus ille fuerat sanatus? Sed fallaci
 magistro idoneus est iste locus visus,
 cuius peruersione omnia semel funditus
 sibi videbatur subuertisse diuina priorum
 operum merita. Verum ea firmioribus
 verbi Dei nituntur testimonijs, quam ut
 villo impiorum hominum studio, stolidoq;
 conatu possint aboleri: adeo ut vel Lu-
 therus ipse illa non fuerit aulus (licet
 temeritate sacrilega egregiè oēs in adul- *Lutherus vi-*
 terando superarit Hæresiarchas.) teme- *veritatis ad-*
actus ipsa

piorum operū rare, aut deprauare. Quod enim libro
 agnoscit meri Ecclesiastici cap. 16. legimus, omnis mi-
 ta in sua Bibli sericordia faciet locum vnicuique secun-
 grū versione, dum meritum operum suorum, ita Lu-
 ther⁹ reddidit. Alle wolt, that wirt ire stet
 finden / vnd einem ieglichen wirdt wyder
 fahren wie ers verdient hat.

Item paulo superius de iudicio Dei
 loquens, Richter einen ieglichen / wie
 ers verdienet; vt exstat in biblijs magnis
 ann. 70. iussu D. Ducis Vvittenbergen.
 Francfordiæ per Georgium Raben e-
 ditis.

10.
 Contra Dei
 cultum per Ca
 nonicas pre-
 ces, certis, sta
 tisque horis
 reddendum.

Pijs semper
 certū, statūq;
 fuit Deū orā-
 di & colendi
 tempus.

Maiori verò perfidia Lutherus certū
 illud colendi Dei tempus pijs omnibus
 semper vſitatissimum, quod ab ordine
 temporum, quibus Deus inuocatur, Ca-
 nonicum dicitur, vt semel aboleret, il-
 lud D. Lucæ cap. Act. 3. Petrus & Iohā.
 ascendebant ad templum ad Horam o-
 rationis nonam, ipse hunc veræ pietatis
 ritum de medio cupiens sublatum, auda-
 cia prorsus flagitiosa, imò sacrilega per-
 uertit, Ascendebant Hora nona ad orā-
 dum: cū D. Lucas magis significare
 voluerit Apostolos certa illa orandi, &
 colendi Dei post meridiem Hora in tē-
 plum Salomonicum ascendisse.

Sic enim maiores suum Diuini cultus
 exer-

exercitium in certas distribuere Horas,
 ut vel ipso vitæ istius fluxæ curriculo,
 quod certis effluit horis, admoniti de of-
 ficio, Deum colerent. Sic in Daniele, Da-
 uide, Isaak, & alijs licet obseruare. Hinc
 vnum illorum Nona vocabatur, quod
 in vesperam decurrebat. Istud D. Lucas
 suo in textu Græco per Articulum illi
 voci additum expressit manifestius, quā
 ut vel semirudis linguæ discipulus addu-
 bitare queat.

*Nona cuius
 diuini cultus
 olim fuerit in
 dicium &
 monitor.*

Ascenderunt inquit ad illam oratio-
 nis Horam, τὴν ἐννατὴν, quæ Nona est:
 quod & Germani Latinis aptius sonam⁹
 des ghebedes / die daer de neghende / offt
 Nona heet.

Istud adeò prudentibus est manifestū
 ut vel ipse Lutherus aliquot post annos
 sibi redditus, ac meliori menti restitū-
 tus nouam molitus versionem hunc D.
 Lucæ locū ita expresserit. Als mā phlegt
 zūbiren / Ascenderunt ad templum ho-
 ra nona quando fieri solet oratio. Quæ
 posterior versio illud certum maiorib⁹
 nostris Deum orandi tempus ita diserte
 exponit, ut nihil dubitet amplius, nisi
 qui cum ratione statuit insanire.

*Palinodia Lu-
 theri cōfirmat
 Horas Canon
 cas Catholice
 Ecclesie.*

Qua ex inconstantia Lutheri vestri
 facile, opinor, videtis Principes quā sua

P 5 in

*Vide Confess.
Mansfeld.*

II.
*Loca ad abolē-
dam Christi
religionem à
Luthero viti-
ata.*

in versione mereatur fidem. Hanc enim sibi temerarius, immò falsarius deprauator semel abrogauit, quando manifestū adeò verbi Dei locum sacrilega non minus, quam manifesta non dubitauit violare corruptela. Quod crimen ipsi & Bucerus, & Osiandrini, & alij vestræ Discordiæ socij (vt meos taceam, Staphylum, Lindanum, Cochleum, Eccium) sæpius meritò exprobrarunt. Sed nos modò ad alias transeamus verbi Dei nominis flagitij deprauationes, nec leuioris ponderis corruptelas à Luthero vestro sceleratissimè designatas. Vt locis superioribus vitiatis ac data opera deprauatis Luther⁹ quēdā fidei Catholicę Dogmata conabatur euertere: ita alia nūc restant quæ depromamus, quibus totū Religionis Christianę corpus studebat abolere; nec volo hic omnia ad viuū refecare: sed vnum fuerit plurimorū instar, vnde vobis, Principes, liqueat qua fide Lutherus vester diuinas sibi aggrediebatur vertere scripturas. Apostolico, vt dixi, gladio diræ illius excommunicationis à Christi corpore præcisus, ac Sathanæ traditus, in nullam Christianæ Religionis partem abolendam ita ferox ac verè phanaticus incubuit, atque in sacrosan-
ctum

Etum Iponfi mei Christi Iesu sacrifici-
um Ecclesiæ Catholicæ peculiariter tra-
ditum. hoc vt funditus semel aboleret,
Prophetiam illam Danielis de Antichri-
sto illo patribus nostris & Iudæis con-
sentientibus, accipiendam, Quod colet
Deum Mausim, ipse omnibus funibus
contendit de sacro sancto Missæ sacrifi-
cio propriè intelligendam. Vult pastor *Zach. ii.*
iste cæcus, & idolum, vt Zacharias ap-
pellat, Dei spiritum in Daniele ad voca-
bulum Missæ alludere lingua Chaldaï-
ca, vt illud imperitis magis redderet exe-
crabile.

Postquam nomine Mausim templa *Figmenta pu-*
& Monasteria impius finxisset accipien- *ria Lutheri*
da, quod ea (inquit Comm. in caput Dā. *ad explendū*
xij) robusti & sumptuosi sunt ædificij, *sum in Chri-*
Angelus hac voce Mausim (subdit post *sti mysteria*
odium.
paucula minus blasphema) præcipuè
maximum illud, ac summum Religio-
nis Pontificiæ caput, ac illam omniū sce-
leratissimam abominationem voluit ac- *Os blasphemū*
cipiendam (Claudite aures, filij mei, *in sacra Chri-*
claudite aures, ne blasphemix squalor *sti mysteria.*
vos attaminet) quæ est ipsorum Missa.
Optaret quidem Angelum Danieli di-
serto dicere vocabulo, Colet Deum su-
um Missam, ideoque vocē libèter infle-
ctit,

Et it, seu in vicinam detorquet, quod inuitus recte ipsam appellare non posset: sed vocat Mausim.

Lutherus omnes Protestantes docet esse Idololatrias, si verum docet.

Quid enim aliud sunt monasteria & Sacerdotum collegia, quam Missarum Domicilia? Earum enim causa sunt instituta; earum causa sunt donata eis omnia. Quod si verum est, videte Principes an non & vos Apostolus vester iste nouus pronunciet Idololatrias: qui vestris in Ecclesijs Missam obtinetis, vti ex vestris Agendis liquet, Saxonica, Brunsvicensis alijsque plurimis. Quid quod Theologi vestri in vestra Confessione Augustana fol. 19. anno 53. edita profitentur, falso accusantur Ecclesie nostre, inquit, quod Missam abolent.

“
“
“
“
“

Retinetur enim Missa apud nos, & summa reuerentia celebratur - seruantur & vsitatae ceremoniae ferè omnes. Si ergo Missam retinetis, vt profiteamini, estis vna cum Catholicis meis Luthero, vestro Idololatæ: quod Idolū, vt ipse ait, Mausim colitis.

Luthero Missae Origo ignota blasphemata eius in illam peperit contumacia

Quod execrandum diræ impietatis conuitium nobis obijcere vester non auderet Lutherus, si veram vocabuli Missae teneret originem, aut significationem. Quod Latini enim ætate illa Martyrum

Chri-

Christi sacrificium Eccle. Christianæ *melias diaboli*
 Missam vocarunt, id usu Latini sermo. *li discipulo*
 nis declinantis factum est: quando à vo- *certissi-*
 ce mittere deriuarunt Missa; vt à Remit *mo Antichri-*
 tere natum est illo seculo Remissa; qua *sti discipulo*
 & Cyprianus & Tertullianus pro pec- *dignissimas.*
 catorum remissione cum plebe uteban-
 tur. Vox ergo Missa Martyribus Chri- *Missaplebis*
 sti Apostolorum discipulis ante annos *Latina vox,*
 1400. vfitatissima pro illo vsurpabatur *vt et remissa.*
 sacrificio Christiano, in cuius fine popu-
 lo in Synaxi congregato dicebat Diaco-
 nus. Ite! Missa est, siue, vobis Missio est,
 ac dimissio vt domos quisq; suas repetat.
 Hoc ad imitationem Apostolici offi-
 cij Latinis tam in Missa Catechumenor-
 um, quam in missa fideiū canebatur: si-
 cuti apud Græcos etiam nū sit simili pror-
 sus significatione ἀπόλυσις, dimissio, vt
 in Liturgia Diui Chrysostomi apparet.
 Missa igitur nō est vox istius Idoli, quod
 Dei spiritus Mausim vocat: sed Christi-
 anis viris Latina lingua per Africam & *Missam Lati-*
 Italiam populariter vtentibus, idem est, *nam appellat*
 quod Apostoli, teste D. Luca Acto. 13. *Dei spiritus*
 Liturgiam appellarunt, à publico Eccle- *Liturgiam.*
 siæ Christianæ sacrificio. Siue ergo hoc *Act. 13.*
 sacrificiū à Christo iuxta ordinem Mel- *psal 109.*
 chisedech ad Prophetarum oracula in- *Malach. 3.*
 stitu-

*Missam neces-
sario esse Pro-
testantibus ob-
tinendam si
sua à Confessi-
one Augusta.
na nolint de-
generare ac
reclamare.*

stitutum appelletur Liturgia Diuis A-
postolis, siue Prosphora Patribus Nice-
nis Græcis, siue Missa occidentalibus &
Latinis, siue Anaphora Syris, siue alijs
alio nomine: res ipsa eadem manet inui-
olata. Longi operis esset hac de re dispu-
tationem ingredi, nunc eam piè vobis
retinendam (modò vestræ Confelsio-
ni Augustanæ fidem præstare in animo
est) paucis demonstrabimus.

Cū pro vestræ fidei fundamēto Sym-
bolum Nicenum iaciatis, illud indubie
fide suscipere atque colere legitima non
potestis reuerentia: nisi & indubitatos
iusdem Concilij tantopere pijs omnibus
semper venerandi Canones pari suscipi-
atis auctoritate. temerè namque vnam
Apostolicæ certòque diuinæ patrū illo-
rum Orthodoxorum partem doctrinæ
contra infestissimos Arrhianos suscipi-
tis, si reliqua contumaciter respuatis, quod
sani nō est cerebri, neque suos in patres
reuerentiæ Christianis viris dignæ. In
hūc ergo modum sanctissimi illi patres
toto amplius triennio Ecclesiæ Christi
gubernandę ac componendę intenti de-
finierunt.

Neq; regula neq; consuetudo (inqui-
unt PP. Can. 14.) tradidit vt hi qui offe-
rendi

rendi nō habent potestātē (ἐξουσίαν προσ- *Prophoraz*
 φέρειν, facultatē sacrificandi) his qui offe- *P.P. Niceni*
 rūt (τοῖς προσφέρουσιν, sacrificiū offerētib⁹) *appellant Missam, sine obla-*
 dent corpus Dñi. Illa offerendi, τὴν προσ- *tionem sacri-*
 φέρειν, immolandi & sacrificandi vox ec- *ficij Christiani.*
 quid obsecro aliud est, quā vt populari
 Christianorū more loquamur Missam
 faciendi? Si ergo Missa est illud D. Danie-
 li Idolū reuelatū, quomodo, precor &
 vos, o mei Principes, nō estis Idololatæ,
 q̃ vos Missā obtinere vestra in Cōfess. Au-
 gustana verbis disertis iā pridē profite-
 mini? Sed hic falsi tenetur conuictus ille
 pseudo-propheta D. Danielis corruptor,
 & deprauator. Qd̃ in desolis luce liqueat
 manifestius, q̃ Dei spiritus ibidē decla-
 rat Idolū illud Mausim ab Antichristo *Idolum Anti-*
 erigendū fore nouū quoddā, & q̃ eius pa- *christi Mau-*
 tres, inquit Propheta, ignorarunt, nō co- *sim Patribus*
 gnouerūt & nescierūt. Iā in cōfessio est a- *erit ignotum.*
 pud pios vbiq; omnes rē huius sacrificij *Non potest i-*
 Christiani, quod vario idiomate aut Li- *gitur hoc Mis-*
 turgia aut Prosphora, aut Anaphora, aut *sa esse, Patri-*
 deniq; Missa vocatur, adeo nō esse patri- *bis nostris Or-*
 bus Ro. pontificū ignotā, vt ipsā Aposto- *thodoxis om-*
 lorū ætatē redoleat, & doctrinā verē sa- *nibus semper*
 piat Euāgelicā. Eius. n. D. Luc. Act. 13. di- *notissima tota*
 fertē meminit λειτουργων, ministranti- *terrarū orbes*
 bus Apostolis & seniorib⁹, siue vti clari⁹
 Eras-

*Idem spiritus
vertiginis se-
duxit Luthe-
rum, qui olim
Porphyrum
in eadem vo-
ce deprauan-
da.*

Erasmus, sacrificantib⁹ : quod omnium
rectissime ad Christianæ Religionis for-
mulam & popularem loquendi modū
redderetur, Liturgiam siue Missam faci-
entibus Apostolis dixit spiritus sanctus.
Ex his liquet non minus ridiculè, imò
impiè, Lutherum illud Antichristi Ido-
lum à Dei spiritu nobis reuelatum Mau-
sim (siue reddatur præsidiorum, siue
fortitudinum) de sacrosancto Religio-
nis nostræ Christianæ dici sacrificio; quā
olim eodem mendacij spiritu diabolo se-
ductus ille apostata Porphyrius infestis-
simus noster hostis; qui illud simili fal-
sus allusione ad Modim, quæ piorum
fuit Machabæorum patria, detorque-
bat.

Quæ porrò ex eadem D. Danielis pro-
phetia malè (vti liquido demonstratum
est) intellecta in Rom. Pontificem Lu-
therus multa velut febris phreneticus &
delirus deblaterat, immo sui animi im-
potens, ac verius multo vino illo, & de-
licato quotidie hausto ingurgitatus ac
tantum nō rabidus debacchatur, ipsum
esse illum Antichristum, quem Daniel
designarit, ideoque ruinam eius esse vi-
cinam. eiusdem sunt veritatis; cuius sunt
feli qua istius prophetæ, si Christo pla-
cet,

eet, oracula. Viuens in delitijs cum illis
 Paulinis viduis, quæ luxuriatæ nubere *1. Tim. 5.*
 volebant, primam fidem irritam facere
 conantes, prophete sibi nomen arrogas,
 Viuus eram pestis, inquit, moriens e-
 ro mors tua Papa. Cuius Prophetiæ du-
 plicem partē si animo expendatis candi-
 do, ô mei Principes, agnoscetis vna qui-
 dem parte fuisse veram: altera esse mani-
 festò falsam. Viuus enim digressus in cō-
 cilium impiorū Iohannis Hufsij, Vvy-
 cleffi, & Hiero. de Praga, cum staret in
 via peccantium, adulterorū, & incestuo-
 forum, ac tandem sedens in Cathedra pe-
 stilentiae, Manichæi, (cuius varia titulo
 Euangelij renouauit Dogmata) & Ar-
 rhij quo cum Apostolicum illud Ho-
 mouion improbauit, verissima fuit Ca-
 tholicę Christi Ecclesię pestis: qua, eheu
 dolor! tot Myriadas filiorum meorum
 chariss. per vtramque Germaniam, Au-
 striam, Daniam, & Hungariam pernici-
 ose infecit: Cæterum altera eius oracū-
 li pars, quantis, & quam horrendis mo-
 dō scateat manifestissimarum vanitatū
 fumis, ipsi vos, nisi toto aberro equidem
 cælo & terra, videtis. Rom. Pontifici ma-
 gnā sanē ac mihi in primis cum pijs o-
 mnibus perpetuò lugendam filiorū de-

Q

trā

Apoc. 12.

traxit partem, vti prophetiæ illi Apocalyp-
tycæ congruebat: quod stella de Ca-
lo cadens magnam stellarum partem
sua cauda in terram detraheret. quod
est, Lutherus egregia doctrinæ mona-
sticæ luce non obscurus, & monastico
cultu ceu Religionis Augustinianæ in-
signi ornatus, plurimos frigidos sacer-
dotes, simulatos Monachos, cupidos
Principes, avarosque Mercatores in ter-
renas præcipitavit rerum istius mundi
cupiditates: quibus inflammati terre-
nas Ecclesiarum inuaserunt possessiones,
aut carnalibus sese voluptatibus
tradiderunt.

Sed quod Romano Pontifici mors
esset futurus Lutherus, ipsa res nunc vo-
bis, modò vestros dignamini oculos a-
perire, conuincit falsissimum. Ab istius
enim infelicissimæ Apocalyp-
tycæ stella
occasu adeò ille nō est extinctus, quod
pseudo propheta somniabat, vt eius pa-
storatus in plures nunc sit prorogatus
subditorum Myriadas, quam illi sua pe-
ste miser miseras sustulit centurias. Co-
gitate mihi quæso Principes & Germa-
norum Optimates populosissima illa In-
dorum, Synarum, &, quando Christo
meo placebit sponso, Moscouitarum re-
gnat

gna:annon verissimum esse, quod dico, agnoscitis?

Si ergo Lutherus hoc in mendacio
tanquam fur suo in *αὐτοφώρῳ* deprehē-
sus à vobis iudicatur pseudo-prophe-
ta, videte vos, obsecro per Christum,
videte ne & vos illa sua seducat ampli-
us pseudo-prophe-*Præfat. in Da-
niclem Pro-*
phetia falsa
*Lutheri de
Rom. Imperij
duratione
pud Germa-
nos.*
tate: qua vobis adu-
lando & palpando persuadere conaba-
tur Rom. Imperium vestrum à Roma.
Pontifice olim in vos translatum in tem-
pora usque illius magni Antichristi du-
raturum saluum atque incolume teme-
rarius pollicetur. Paris enim est certitu-
dinis, cuius illa eiusdem pseudo-prophe-
tæ Lutheri fuit prophetia, quam corrupto
V. Capituli Iudicum loco suis cantil-
lans hominibus rusticanis, eos contra
vestros maiores ann. 2. ad capienda ar-
ma tanquam Bellonæ sacerdos inflāma-
bat. Eò namque verbis Cantici Prophe-
tæ Deborahæ abusus, quod nos legimus
Cessauerunt fortes in Israel, & 70. Defe-
cerunt fortes in Israel, ipse peruerit &
gebrachanden Dauren in Israel: an bau-
ren gebrachs q. d. stabat per Rusti-
cos: quos scilicet Iudæorum Capitanei
non adhibuissent commilitones contra
Syzaram, & alios Iudaici populi Ho-

*Deprauat Lu-
therus verba
Scripturæ ad
fundandam
suam Prophe-
tiam in rebel-
lione rustico-
rum contra
Principes Ge-
mania.*

Q 2 ftes

Rusticis spem libertatis, imò dominationis facit contra suos Dominos Germaniæ Lutherus. stes capitales. Rursus ubi nos, Clementia in fortes Israel, & 70. Iusti confortati sunt in Israel, ipse reddidit Seinen barren in Israel: ut eos adiecto in margine commentario in spem dominationis in Nobiles & Principes temerarius excitaret.

Vide Biblia Lutheri anno ferè 24 in lucem edita deprauatissima.

Eccles. 10.

Quod igitur miseris vestris contigit rusticis, quos victoriæ spe ex Dei verbo uti aiebat Lutherus, sed deprauato, ad rebellionem armarat, ut omnes ad milia centum quinquaginta perierint, idem vobis metuendum, si incertæ ac deprauatæ isti Lutheri prophetiæ fidem pergitis cum inexpertis mira fallendi specie vobis adblandienti commodare. Illam potius audite verbi Dei prophetiâ, quæ & vobis minatur Dei ore indubitatum (nisi poenitentiam in tempore studeatis agere) exitium, quod propter iniustitias & dolos Deus transfert regna.

Vbi enim usque gentium vim palls non licet iure agere quam in vestra Camera Imperij. Exsulibus, profligatis, spoliatis Christi cultoribus vestro in foro nullus est locus. Si Dei ministri sua repetunt bona, quæ per annos amplius mille pacifica possederunt possessione; si patres Christi relictas vestris pijs à maioribus

ribus sibi eleemosynas iure petunt, aut *osce. 10.*
repetere student, causa viduarum & pu-
pillorum ad vos non potest intrare.

Quod si hanc non timetis verā ver-
bi Dei prophetiam, ne vestrum aliō trās-
feratur regnum, illam non potestis non
timere, modò Deum ipsum timetis, Di-
uisum est cor eorū, nunc peribunt Cau-
sam addit Diuinus Propheta, Ipse Do-
minus sponsæ suæ Zelator confringet si-
mulachra, siue idola eorum, quæ procul
dubio varia cuique sunt doctrinæ non
Euangelicæ Dogmata, Hæreticorum
inter se corda esse diuisa (inquit Hiero.
Comm.) & contrarijs repugnare sentē-
tijs, ipsi non negant, dum diuersa senti-
unt. Cui nam obsecro dubiū esse queat
Germanos varijs inter se diuisos & dis-
sectos doctrinis, quarum tamen pro
Euangelica quisque suam iactitat? Sed
de Protestantibus ipsis ordinibus res no-
tior est, quam vt quis nunc sit infician-
do.

osce.

*Protestantes
inter sese va-
rijs sectis di-
uisi, quorum
tamen singuli
purū sibi vin-
dicant Euang.*

Plurimi enim nouæ isti Concordiæ
noluerunt subscribere, aliter de fidei
Dogmatibus: quam noua hæc noui Eu-
angelij norma docet, sentientes. Quod
vnus Landtgrauius Hessiæ, cum Augu-
stana Republ. & Norinbergen. alijque

Q ; osten-

ostendunt manifestius quam vt sit vnū addendum verbulum.

Deijs quorū nomina tam longo ambitiose ostentat vestra Concordia catalogo, alijs dicēdum relinquo, quibus artibus inducti, quibus muneribus, varijs. que spebus illecti, quibus minis territi subscripserint, rursus qua sub condicione, qua verborum formula, qua exceptione, aut moderatione signarint; quæ omnia tandem manifestius prodet temporis filia veritas. Illud hic suffecerit, Dominum Deum varia ista nouorū Dogmatum aboliturum idola, quia diuisa sunt: qui & vastabit titulos, quibus singuli suis appellantur nominibus, vt nequaquam Christi Ecclesia, sed Lutheri, vel Caluini vel alterius dicantur.

Huc & illud pertinet quod Philippus Melanchthon cælestem religiosi ieiunij efficaciam impio extenuaturus conatu verba S. Euangelij peruertit, illud in locis cōmunibus suis antiquioribus toties mutatis, & aliā atque aliā in faciem malignizatis deprauans Christi oraculum, Hoc genus Dæmoniorū nō eiicitur nisi in ieiunio & oratione, quasi tantū ad faciliore orationis effectū valeat sacro sanctū ieiunium: cū D. Christus dixerit, ni-

fi in

*Hiero in Cō.
Oze. 9.*

Matth. 17.

*Loca Scriptu-
rarum à Me-
lanchthone
adulterata.*

Si in oratione & ieiunio: quib⁹ in verbis
vtrumque valere diserte docet Christ⁹
ad cohibendas, imò propulsandas adeoq;
vincendas infestissimorum nobis demo-
niorū insidias, tentationes & oppugnati-
ones. Sic & illud Psal. 50. Tibi soli pecca-
ui, ad suū anticipatum Dogma implum,
Quod omnia nostra opera sunt peccata,
constituendū, contra manifestissimum
vel rudimētarijs Hebraice veritatis tex-
tum, imò contra suā conscientia peruer-
rit, Tibi solum pecco, siue Tibi tantum
sum peccator & malum coram te facio,
Locis Cō. an. 52. fol. 431. Eadem in frau-
de sacrilega tenetur conuictus Iohā. Bré-
tius, qui tertia Pericope Apologiæ fol.
1586. eundem psal. locum simili adulte-
rat peruersione.

Idem & illud D. Lucę, Dimissa sunt ei
peccata multa, quoniam dilexit multū,
causam subdole ac verè sophistice trāf-
mutans in effectū peruertit, Idcirco dile-
xit multū. Hanc ad classem & illud Iac.
Andrę D. referendū impię fraudulen-
tię nō ignobile facinus: qui libro de cer-
titudine salutis fol. 14. ann. 63. audet in
verbis D. Iohā. Euangelistę loco Qui,
adulterare Quia, primo alphabeti adie-
cto elemēto: vt fictitiā suā fidē specialē,

Ioh. Brentius

1.

2.

Iac. Andrę
deprauat S.
Scripturā, ex

Q

4

con-

*Qui, faciens
Quia. O fabrū
exclusorem!
Verba Cene
Dominica ad
ulterata per
Euāgelicos no
403.*

confirmaret in speciem solidius, qua
sophistico suo artificio Vulcanius iste fa-
ber non excudat nobis quale tandem cū
que volet Euangelium? Eodem menda-
cij spiritu magistro afflati & fraterculi
vestri Anabaptistæ ad simpliciū fraudē
sane perniciosam illa Christi Domini
verba in cæna tam diserte nobis propo-
sita audent pervertere. Testatur Iohan.
Lonicerus in Encomio linguæ Græcæ
nouum Testa. se vidisse, in quo redde-
rat N. Hoc est corpus meum, quod vo-
bis præfrangitur, & Calix sanguinis, qui
vobis præfunditur aut prepropinatur. le-
stum in modum Euangelici vestri Do-
ctores & magistri, ô mei Protestantes, S.
Scripturam ad sua deprauant desideria,
ne vllum Dogma ignaro popello gratū
diuinis destitutū videatur testimonijs.
Quam igitur eis fidem vir prudens, sue
que salutis æternæ sollicitus in cumula-
tis illis verbi Dei allegationibus habere
queat?

CAP. 10.

Sed hic mihi illud silentio non arbi-
tror dissimulandum, quòd manifestis-
simam Theologorum vestrorum, Prin-
cipes & Gubernatores Protestantes, ar-
guat sycophantiam; qua meos Catholi-
cos filios solent apud vos hac etiam ipsa
in

in Concordia falso traducere, immo nefariæ impietatis & execrandæ adeò Idolatriæ manifestam per calumniam accusare. In controuersis articulis Concordiæ libro expositis cap. 7. de Cæna Domini inter damnata Dogmata XXI. illic fol. 241. enumerata prima omnium cõsetur Transsubstantiatio, vti aiunt, Papistica: qua docetur panem & vinum in cæna Domini substantiam & naturalẽ essentiam amittere. & ita ad nihilum redigi, vt in corpus Christi mutantur, & solum externa species maneat. Si damnanda est Transsubstantiatio, damnanda etiam est, attẽdite, precor, ô Principes mei & optimates, attendite, damnanda est, inquam, & hæc vestræ Concordiæ codice comprehensa Confessio Augustana: quæ Articulo decimo illam disertè affirmat. Sicuti & Apologia eius prima per vos, vestrosque Theologos hoc eodem in Concordiæ libro fol. 228. & 254. approbata: quæ illam multis argumentis partim ex verbo Dei, partim ex Orthodoxorum Patrum testimonijs, partim ex Ecclesiarum tam Græcæ, quam Latinæ consensu petitis, accurato studio dedit nobis concorditer confirmatam: vti ex superius allegatis nulli potest esse ob-

scurum. Quid enim aliud est quod articulo 10. vos credere asseritis, In Cæna exhiberi vescentibus sub specie panis Corpus domini, quàm ibi Corpus Domini esse non sub pane, sed sub eius specie? nõ sub panis essentia, aut natura: sed tantum accidentibus? quemadmodum vobis, aut infelicibus potius vestris maioribus Carol^o V. A. iplis Comitibus August. anno 30 suos per Theologos iussit explicari quo nam sensu illud articuli vestri 10. capitulum, Sub specie panis, deberet intelligi, si eum sibi putarent approbandum. Ad quam monitionem cum vos taceritis, neque tunc illi Catholicorum confutationi aliquid responderitis, procul dubio idem mecum, meisque cum Catholicis illo tempore sentiebatis. Si quis autem morosulus vestro de consensu tunc patefactio addubitat, vestram consulat primam Confessionis vestræ Augustanæ Apologiam: quæ anno 31. Vitenbergæ in orbem effusa disertissimis verbis affirmat, immò testimonijs varijs euincit sacrum panem in corpus Domini MUTARI, siue vt est in Canone Missæ, quem citat prima incorrupta Apologia μεταβαλεῖν, siue vt Damascenus ὑπερφυσικῶς μεταποιεῖν supernaturaliter transmutari

*Hac de causa
Heshusius dā.
n. u. primam
Confessionis
August. Apo
logiam lib. cō
tra Besam
fol. N. 3.*

mutari, & si licet per vos ita loqui, μετα-
 σοιχδεν, transelementari, atque transsub-
 stantiarī. Quod nisi fiat, non est illa pa-
 nis mutatio, quam Orthodoxi P. P. illic à
 vobis met ipsis pridem recitati do-
 cent, quia ut substantialem notarent re-
 rum mutationem, diserte cauent panem
 hunc non esse tantum figuram Corpo-
 ris Domini, sed verè in carnem transfor-
 mari, transferri, atque mutari.

*Vide Liturgi-
 as DD. Basil.
 & Chrysost.
 Damasc. li. 4.
 cap. 17.
 Theophyl. in
 Matth. c. 26.
 & Marc. 14.*

Hoc sensisse maiores vestros in sua
 Germanica Confessione Augustana Ca-
 rolo V. A. exhibita, indubitanter, imò
 euidenter testantur liquida primæ atq;
 incorruptæ illius Apologiæ verba infe-
 rius paulò subtexta, Aiunt sese defende-
 re (inquit) receptam in tota Ecclesia
 sententiam. Si ergo vos, sicuti & ma-
 iores vestri Augustanæ Confessionis
 nūc post liminio suæ integritati per vos
 restitutæ meis Catholicis filiis consenti-
 tis hac in diuinæ transsubstantiationis do-
 ctrina, cur eam vestri Theologi dam-
 nant quasi erroneam, imò idolola-
 tricam? cū vos ipsi in hac vera ve-
 stra Confessione Augustana, & incor-
 rupta eiusdem prima Apologia eandem
 profiteamini doctrinā ceu ex Euāgelio
 Christi ortam, & pijs Orthodoxorum
 pa-

”
 ”

252 QVERIM. ECCLE. CATH.
patrum à vobis illic allegatorum senten-
tijs verè consentaneam?

Immerito igitur Catholici mei filij
vobis aut nouis veri vestris Theologi-
nunc accusantur Idololatriæ, aut erro-
ris impij atque phanatici, quod sacrum
panem docent specie tantum manere,
nisi & vos ipsos eiusdem damnare vultis
erroris Idololatrici.

*Apostrophe
ad novos Theo-
logos Protestan-
tium. qui ma-
nifesto in mē-
dacio depre-
hensi demon-
strantur: ac
suo Cōcordiæ
operire ipsa
contradicere;
modò suis ha-
bent fidē ver-
bis.
Vide orat. 1.
cap. 6.*

Quæ cum ita sint, nunc mihi pæce-
seat vestra, ô mei Principes & Ciuium
Optimates, vestris cum Theologis Pro-
testantibus paucis quæso agere. Non vos
pudet, amici, folio 228. & 254. huius Cō-
cordiæ nouæ profiteri, vos recipere Cō-
fessionem illam primam, & incorruptam
eius Apologiam anno 1531. per impre-
sionem publicatam? Si ex animo hanc
primam Confessionis Augustanæ Apo-
logiam suscipitis, cur eam vnà obsecro
cum illa non in lucem edidistis? At qui
modò vultis orbi Christiano pro iactata
prima illa & incorrupta obtrudere, super
ius ea est falsi ac deprauationis, siue ma-
nifestissimarum mutilationum liquidò con-
uicta. Hoccine vos Theologi doctores
Heshusi, Selneckere, Smidline, Muscu-
le, Chemniti, vestris cum insulsis pæda-
gogorum manipulis & semigrammati-

tis ludimagistellorum atque Custodū
 gregibus huic Concordiæ nouæ subscri-
 bentibus, verum est Christi Euangeliū
 prædicare? Hoccine bona fide Christi
 negotium agere? Hoccine veram in S.
 Rom. imperio Religionis constituere
 concordiam? Cū igitur videatis, Prin-
 cipes & Ciuium Optimates, Theologos
 vestros nouos Protestātes falsa pro ve-
 ris impudenter adeo, non minus quam
 fraudulenter vobis venditare; adulteri-
 na progeniis orbi obtrudere, asysta-
 tia & inconstantia pro confessis perfricta
 fronte iactitare, Quænam vobis, vos ve-
 stram per salutem obsecro, securitas est
 ijs hominibus vestrā credere salutē sem-
 pīternam?

Illud nunc paucis venit vobis, o mei
 Principes & populorum Duces atque o-
 ptimates, exponendum, ne quid omittā
 quod ad desertam Christi veritatem a-
 gnoscendam & recipiendam faciat, Cō-
 fessionem vestram hanc Augustanam
 esse vere Semichristianam: quod pluri-
 ma fidei Dogmata, primariaque capita
 callidē dissimulat, & subdole reliquit in-
 tacta. Siquidem de pia sacro. sanctæ
 Trinitatis inuocatione nihil docet, im-
 mo vsum à maioribus vestris traditum
 illa

CAP. II.

illa orandi formula, Sancta Trinitas
 nus Deus miserere nobis! vestra de Li-
 tania erasistis, proiecistis, proculcastis. Si-
 milis est notæ aliorum Conciliorū Œ-
 cumenicorum præterquam Niceni, sym-
 bola reiicere: cum eiusdem sint authori-
 Spiritus sancti oracula, Catholicā Chri-
 sti Ecclesiam docentis, gubernantis, & in
 omnem iuxta infallibile spōi mei Chri-
 sti promissum deducentis veritatē. quā
 qui sequuntur, pax Dei super eos; qui nō
 recipiunt, aut receptam repudiant, Deo
 placere non possunt, cum teste D. Paulo
 sit impossibile sine fide Deo placere. Si
 Deo non placetis, procul dubio in eius
 odio propter manifestam violatæ fidei
 meæ Catholicæ offensionem vivitis.
 Ideoque non iam Christiani censendie-
 stis: sed Antichristiani: qui Christum
 vobis ab Apostolis, ipsorumq; successori-
 bus adnunciatum non recipitis; aut po-
 tius non obtinetis; sicuti pijs maioribus
 vestris, totiq; orbi meo Christiano fuit
 concorditer ab initio adnunciatus: quod
 verè demum facit Antichristianos. Quā
 notam omnium sanè grauissimam & ve-
 rè infelicissimam. pijsque omnibus exse-
 crandam vt nō solum nomine, quod me-
 ritò abhorretis; sed re quoq; ipsa effugia-
 tis,

Heb. 11.

Parascue ad
 Epilogum per
 exhortationē
 ad solidam in-
 vnum fidei cō

tis, Hortor, obnixeq; rogo. Quod fiet, si *fessione recon-*
 mea contenti Confessione fidei Catholi *ciliationē at-*
 cæ, non solū tria illa retineatis Symbola, *que ad Chri-*
 & ea quidē verbis sensuq; ab Apostolis *stianam in v-*
 eorumq; discipulis pridem tradito, inte- *nū corpus re-*
 gra, non vt in vestro liquet Concordiæ *adunationem,*
 opere ann. 80. in lucem edito, sex locis *& Euangeli-*
 adulterata, verum etiam aliorū Concili- *cam fratrum*
 orū Oecumenicorū. potiss. Ephesini & *concordiam*
 Chalcedonensis Symbola amplectami-
 ni. Quæ si vobis placere, atq; nobiscū cō-
 corditer probari queant, nihil admodū
 fuerit opus nouā edere Cōfessionē, siue
 Augustanā, siue Gallicanā, siue Anglica-
 nā; q̄ iam nomē Christi cū exuerint, non
 amplius sunt Christianę: sed vnā vno o-
 re, vno verborū cōtextu, vno sensu, nul-
 lis schismatū rupturis hiantē, nullis dog-
 matū disidijs dissentaneā, nullis deniq;
 fidei articulis aut sacrilegē diminutā aut
 impleuētā, oēs Confessionē vnanimi-
 ter profiteātur Christianā, q̄ & illa à vo-
 bis temerē, imō irreligiose addita respu-
 at; & q̄ detrahendo impiē abieciistis, blas-
 phemeq; pculcastis sarta testā restituat, *Vide D. Cy-*
 meoq; corpori catholico reconciliet ac *prianum de*
 readunet. Alioqui formidabile, ac vere *Ecclesię vni-*
 horribile illud DD. Cyp. & Aug. in vos *tate atq; D.*
 quadrabit elogiū, eos qui ab Eccle. Ca- *August. cōtra*
 tho. *Donat.*

*A diuino Oe-
cumenici Con-
cilij præiudi-
cio.*

tholicæ charitate & vnitate recesserunt
Dei aduersarios esse, atq; Antichristia-
nos. In quâ censurâ cū iâ diuino Christia-
ni totius orbis in Oecumenica mea Sy-
nodo Tridentina incidisse estis pronun-
ciati, magnoperè vobis ira furoris Domi-
ni est metuenda, grauiusque merito ex-
timefcenda, vt nō dicam certo & ineuita-
bili exitio subeunda, ne impendenti hu-
meris vestris immanissimæ Turcarum
Tyrannidi tradamini excarnificandi &
funesto istius schismatis scelere pro me-
ritis expiandi.

*A metu impē-
dentis diuini
in Schismati-
cos Germanos
supplicij vt in
cæteris vide-
re est.*

Quod an ne vobis meritò verear, ipsi
oculos, quæso, tandem ad Syriam, AE-
gyptum, Græciam, Africam & æmulam
illam Ec. meæ Romanæ Constantino-
politanam vicinamque vobis Hungariâ
feriò conuertentes iudicate: qui ob par-
vestræ schismaticam dissensionem à re-
liquo meo corpore auulsi acerbissimas
sub intolerabili eius iugo lugendum in
modū vobis in exemplum modo luunt
pœnas.

*Conquestio
quod do lo ma-
lo nouorum
Theologorū
in præsentissi-
mam sese pre-
cipites dant*

In quas quod manifestis adeò vestra-
tium aliquot nouorum Theologorum
fraudibus exitialibus ac verè pernicio-
lis, Testimoniorum à PP. orthodoxis,
immò à vestro Luthero petitorum de-
præ-

prauationibus, adeoque SS. scripturarū in Turcarū ser-
peruersionibus euidentissimè superius *uitutem.*
demonstratis, doloque malo circumuē-
ti scientes prudentes inuoluimini, equi-
dem per dolenter fero, lachrimisque san-
guinolentis apud sponsum meum satis
die, noctuque non possum deplorare.

Qui namque materna mea viscera *Alia Theolo-*
me, ô miserrimam à lachrimis patian- *gorū Protestā-*
tur continere? quum video quibus do- *tiū fraudemō-*
lis, immò fraudibus exitiālibus vos sub- *stratur; qua*
indenouis vestri circumueniunt Theo- *consensu quasi*
logi. Hi nouas in dies commolientes ma- *Ecc. Græcani-*
chinas, quibus sceleratissimum istud sta- *cæ suū schisma*
biliant schisma, superiori sexennio ad *exiāle cona-*
Patriarcham Constantinopolitanū ex- *bantur, constā-*
truserunt Legatum, vt ipsius de Con- *bilire.*
fessione vestra Augustana Græcè illi
oblata impetrarent censuram, quam vt
nouis suis Dogmatibus eblandirentur
beneuolentiorē atque fauentiorē,
scripserunt ei, sese septem illas Oecume-
nicas religiose suscipere Synodos, vt vi-
dere est ex ipsius responso, quod latine
conuersum Cracouia mihi edidit, fol. 3.
Aggressurus enim suam illam vestris à
Theologis super confessione Augusta- *Theologi Pro-*
na desideratam censuram, præfatur sese *testantiū frau-*
nihil ex priuato sensu suo dicturum, sed *dulenter simū-*
lant sese Syn-

R

ea,

ados VII. Oecumenicas suscipere, ut fauentiorem e blandiretur à Græcis censuram.

In Synodis Oecumenicis certissima est norma, ad quã omnes Dogmatum fidei cõtrouersie definiantur, ac mores Christiani refoventur.

ea, inquit, omnia, quæ in medium adferrentur ex Sanctis & vniuersalibus septem Synodis, QVAS ITEM ET VOS vt scribitis præclare facientes AMPLI ET TIMINI ET EXOSCVLAMINI, ET QVAE SI QVINTVR. Quod si ex animo isti scripserunt (quis enim Patriarcham illum tam manifesti redarguat mendacij,) cur mibitatum hætenus fecerant negotij in ijs septem Synodis Oecumenicis suscipiendis, & candidè profitendis? Quod si vnquam fecerant, ut minus esset inter nos controuersiarum: ita procul dubio certior foret spes in eundæ inter nos super pauculis aliquot Christianæ fidei capitibus concordia.

Eas enim omnium Christi Ecclesiarum vniuersitas vbique terrarum hætenus obtinet immotas, & inuiolatas, atque diuinæ prorsus doctrinæ fontes vberissimos: à quibus post illum originarium æternæ vitæ fontem, doctrinam dico Evangelicam literis Apostolicis & Prophetis explicatam, in omnes Christi cultores deriuata est vera vitæ ad Christi & Apostolorum institutum pietate solidandæ, atq; Canonicè in portum vsque salutis illius æternæ gubernandæ ratio.

certissimaque via erroris omnis nescia.

Hanc autem viam Christianos vniuersos iam pridem fuisse ingresfos (tamen si degenerarit hic illic humana fragilitas) nullus sui Christiani nominis memor iuerit inficias. Maiores autem vestros, o mei charissimi filij, quos ego ante annos 800. peperit Christo Iesu sponso meo, eandem & accepisse, & diu continenter, immo constanter nunquam satis laudata prudentia & fortitudine verè Heroica obtinuisse illis concorditer, longum foret in præsentiarum demonstrare.

Quod ita sese habere, vos planè ac liquidò possitis agnoscere: si omnium Ecclesiarum Christi, quæ sub cœlo sunt, sententiam hac de re liceret perunculari. Certè iam dudum vos vel inuitos ita de Græcanica siue Orientali sentire ac statuere compellit manifestior ipsa solis luce rei veritas. Sperabatis vos iam pridem nouatæ vestre fidei patrociniū solidum, certum iuxta ac irrefragabile apud Græcanicam Ecclesiam inuenturos. vnde ante quinquennium ad Patriarcham Constantinopolitanum Ieremiam misistis Legatos; qui super vestra Confessione

CAP. 13.

Censuræ Patriarchæ Constantinopolitane

super Confessione Augustana

epistolam perstringitur: quæ ipsi

est euerfio, et

firma fidei Catholicae

apologia.

R

2

Au-

Augustana illi Græcè oblata suam vobis
 perscriberet censuram. fecit, rescriptum
 transmisit anno Christi nati 1576. 15
 Maij. Quam si vobis Theologi vestri
 ô Principes & Protestantium optima-
 tes, ex vero atque bona fide conuer-
 runt, integreque exposuerunt, videtis
 quam mea fides Catholica & doctrina
 meis Ecclesijs toto prorsus orbe v'sitata,
 & pijs vestris maioribus ante ann. 800.
 tradita cum illis cōspiret; quam fere per
 omnia (exceptis aliquot istius Græca-
 nici schismatis capitibus vobis etiam ha-
 ctenus communiter mecum damnatis)

*Græcos à Pro-
 testantibus cō-
 sultos Catholi-
 cis consentien-
 tes damnare
 ac adeò refel-
 lere noua Pro-
 testantium
 Dogmata.
 Ad dona est
 allusio, de qui-
 bus ex episto-
 lis Chytrei
 Græcis oblata
 & promissa.
 Vide operis hu-
 ius dedicatio-
 nem.*

fit vna & eadem? Sin suppresserunt, sua
 sane fecere perfidia dignum, vt vos ma-
 ioribus implicent exitialium dissidiorū
 pedicis, durioribusq; miserandæ seruitu-
 tis astringant manicis.

sed ne rei veritas, temporis filia me-
 ritò dicta, misero meo gregi perniciosi
 versipellium illorum fraudibus sedu-
 cto diutius sit ignota, agedum paucis lu-
 ce meridiana exponam clarius, quidnā
 de capitibus Augustanæ confessionis ve-
 stræ mihi vobiscum controuersis sense-
 rit, atque censuerit ille Patriarcha; tan-
 toperè à vobis laudatus atque magnifi-
 cis elogijs immo eulogijs prædicatus.

Cum

Cum uestrates Theologi epistola ad
 ipsum vnà cum Græco exemplari Con-
 fessionis uestræ Augustanæ missa pro-
 fessi essent (an uestro consensu, necnè,
 vos uideritis) sese concilia vniuersalia
 septem (ò Deum immortalem? quam
 ego tota gaudio exulto ineffabili, modò
 ex animo ita sentiant) complecti & ex-
 osculari, ita ad articulum 3. de baptismo
 & Chrismate (nam de prioribus meli-
 us uobis mecum hætenus, quam cū Gre-
 cis conuenit) rescribit. Illud etiam si-
 mul profitemur (inquit Patriarcha fol.
 33. E. 1. oportere statim eum, qui bap-
 tizatur, diuino inungi Chrismate: à quo
 (ut & meus docuit Cyprianus) dicimur
 Christiani. Causas eius & huius doctrine
 firmamenta hic omitto breuitatis cau-
 sa.

*Ex censura Te-
 remiæ Patri-
 archæ Constā-
 tinopol. anno
 76. Germanis
 Missæ super
 confessione
 Augustana
 fol. 3. A 2.
 Quæ in margi-
 ne adnotatur
 folia, respon-
 dent versioni
 doctiss. V. Sta-
 nisłai Soco-
 louij Cracouiæ
 in lucē editæ.
 Capita fidei
 Christianæ à
 Græcis in Pro-
 testantium cō-
 fessione dam-
 nata.*

I.

Ad articulum 4. de penitentia & pec-
 catorum remissione nouum uestrum
 Dogma de sola fide disertissimis vna me
 cum damnat verbis Catholica, inqui-
 ens fol. 39. E. 4 Ecclesia ad peccatorum
 remissionem fidem in primis requirit:
 sed quæ uiua sit, quæ testimonium à bo-
 nis habeat operibus. Nam fides sine o-
 peribus, ut inquit Iacobus, mortua est.
 quod ex D. Basilij testimonio, scriptu-

*S. Chrisma
 post baptismū
 est necessariū.*

2.

*Fides sola dā-
 natur à Græ-
 cis, et quòd fi-
 des uiua o-
 pia proferens
 opera demum
 est salutaris*

R 3

ris-

risque plurimis solidè confirmat.

3.
*De fiducia bo-
norum operū,
quòd ea sunt
ad salutē ne-
cessaria.*

Ad 6. articulum vestrum de bonis o-
peribus respondens necessaria eadem o-
pera (inquit fol. 51. G. 2. ex fide orta) esse
ad salutem, propter Domini præceptū,
mercedem, & æternæ vitæ præmium re-
portantibus ijs, qui ita vt oportet, exer-
cuerint.

4.
*De Sacramē-
tis quæ Græci
docēt esse VII.
contra Prote-
stantiū pro-
phanam noui-
tatem.*

Ad cap. 7. de numero & natura Sacra-
mentorum respōdet. in Ecclesia Catho-
lica & Orthodoxa (inquit fol. 59. H. 2.)
septem esse diuina Sacramenta, Baptis-
mum scilicet, Sacram vñctionem, S. Cō-
munionem, Ordinem, Matrimonium,
Pœnitentiam & extremæ vñctionis o-
leum. Deinde astruit nō plura, nec pau-
ciora esse.

5.
*In S. Eucha-
ristia immu-
tari ac transi-
re panem in
corpus Christi
docent Græci
Catholicis cō-
corditer.*

Iam ad illū nobile vestrum articulū
x. de Cēna Domini cū multa improbari
sibi dixisset (quæ qualia sint, & an hic il-
lud nouū vestrū nouæ Vbiquitatis Ido-
lū notet, an alia itidē absurda impiorum
Dogmatū portenta, nec ne, dies docebit
quando nobis vestrā Græcam proferet
Confessionis August. exemplar) ita sub-
texuit, Ecclesiæ igitur sanctæ illud Iudi-
ciū est (inquit fol. 72. I. 4.) in sancta cē-
na post consecrationē & benedictionē
panē in illud ipsum corpus Iesu Christi
vinum

vinum autem in illum sanguinē virtute spiritus sancti transire ac immutari. Deinde, ne quis inter nos super sit ambigendi scrupulus, addit fol. seq. istud fieri, trāsformatis & trāsmutatis speciebus in corpus & sanguinem Domini.

Cap. 11. de Confessione in specie faciendæ necessitate ita ille Patriarcha censuit, Eum qui peccata sua Sacerdoti cōfiteatur, inquit fol. 81. L. 1. tum demum eorum consequi curationem, si peccata omnia, omnesque eorum partes, quantum animus illi sufficit, & quantum meminisse potest, cum contrito & humili corde recensuerit, atque confessus fuerit.

Cap. 12. examinans ita respondet Patriarcha. Quod omnes plane Canonicas (inquit fol. 85. L. 3.) peccatorumque expiationes penitus reiicitis, de eo sic statuimus, satisfactiones istas tanquam remedia morborum adhiberi, plurimumque valere, ac magnam utilitatem conferre, vti sancti ac Deo pleni PP. Pœnitentes, Canonicè expiari præcipiunt.

Eodem capite cōtra vos docet nobiscū concorditer ex Sanctorum PP. sen-

R 4

ten-

22

22

6.

De Confessione speciali peccatorū quod est necessaria omnium animo succurrentium enumeratio.

7.

De pœnis satisfactionibus peccatorū condemnatur Protestantes.

22

22

8.

Pia viuorum opera mortuis prodesse, vñ

*Missarum
Sacrificia do-
cent Græci cō-
tra Protestan-
tes.*

tentijs pia viuorum opera mortuis pro-
desse, vos relegans ad Damasceni mei o-
pusculum, de his qui in fide Christi dor-
mierunt: vnde nobiscum concorditer
discatis opera pietatis, & sacras Liturgi-
as, siue Apostolicę Missę sacrificia mor-
tuis prodesse, vt infra plenius.

9.
*Missam esse vi-
uorū & Mor-
tuorū sanctifi-
cationem asse-
runt Græci cō-
tra Nouatores
& Confessionistas.*

Cap. 13. de Liturgia & S. Missę Sacrifi-
cio cū dixisset fol. 101. N. 3. Opus
Liturgię siue Sacrificij Missę viuorum
& mortuorum esse sanctificationē, De-
inde fol. 107. O. 2. addit, Opus Sacrificij
in Missa oblatis sanctificare non tantum
offerentem; sed & eos, pro quibus offer-
runtur dona illa mystica, cum prode-
functis etiam Sacrificium offeratur fol.
108.

10.
*Ecclesię mini-
stros nō esse,
nisi qui ritē
sunt ordinati
contra Prote-
stantes.*

Cap. 14. asserit fol. 160. vos docere no-
bis & ipsis concorditer, euangelium nō
ab alijs prædicandum, sacraque myste-
ria dispensanda, quam ab ijs, qui ritē ad
hoc mysterij genus ordinati sunt. Qua
in re non modicum est ad controuersias
multò maximas sopiendas momentum,
modò constantes in hoc Dogmate per-
sistatis. Quinam ergo vestrates sunt ido-
nei Sacrorum Mysteriorū administri?
quorum centesimus non est ritē ordina-
tus.

Cap. 15.

Cap. 15. quo asseritis preces, atque ea, quæ offeruntur, diesque festos, & reliqua quæ quasi ad cauponandam gratiam comparata sunt, pecuniamque ex alienis peccatis corradendam remque faciendam, aut aliquid aliud, nihil omnino ad salutem conferre, ita refutat.

Quemadmodum illi, (inquit fol. 166. x. 3.) qui ita Deo ministrant, nihil proficiunt: nisi irreprehensibiles sint. quantum homini licet &c. ita preces ipsas, sacrificia, oblationes, festos item dies, quæ iuxta beneplacitum Dei, eiusque amore fiunt: ad laudem prætereà illius, memoriamque eorum, qui illi à seculo placuerunt, referuntur, ad excitationem & imitationem virtutis ac præclare ab illis gestorum, recte & conuenienter fieri, magnamque utilitatem animabus nostris adferre affirmamus.

Post hæc cap. 16. de Magistratu, quo docetis non licere Christiano populo (aut homini) alijs præesse atque imperare, pænas item secundum Leges fontibus irrogare, atque omnino alijs Reipublicæ negotijs immiscere, ita refellit, Nos illud dicimus, inquit fol. 171. Y. 2. obedire, subiectosque esse oportere nos omni potestati atque Magistratui. Deinde

R 5 fol.

II.

Prodesse pijs oblationes & preces quæ Deo ab indignis offeruntur.

12.

Abusus rerum sacrarum & festorum non tollit utilitatem inde piorum animabus provenientes.

13.

Obedientiam Magistratus esse pijs necessariam tam erga Ecclesiam quam Civiles.

fol. sequente, oportet nos nō ciuilibus tantum Magistratibus obedire: sed A. postolis etiam ipsis atque doctoribus parere, neque illis per minas & terrores aliquos obfistere, aut aliquo pacto aduersari.

14.
Protestantes
damnantur à
Græcis quod
improbant
mundi deserti
quem & re
rum venditio
nem salutis
causa factā.

Postea peruersum vestrum damnans iudicium quod ipsi de rerum præsentium desertione aut venditione subtexuistis, In ea autem parte, qua eos (inquit ibidem fol. 172.) qui sua omnia vendiderunt damnatis, mundumque, & ea quæ in mundo sunt salutis sue causa reliquerunt. In eo item quod Euangelium non de temporalibus, sed de æternis tantum rebus omnia præcipere dicitis, & quod solum perpetuam cordis iusticiam illud prædicet, ac ita omnino totum illud intelligendum & interpretandum esse putatis; hoc quidem nulla ex parte recipimus. Hæc nouorum Dogmatum monstra, an vestra sint Protestantium, an potius Anabaptistarum, aut aliorum, nescio quorū phanaticorum, vos videritis, atque oculatus nunc tandem dijudicet orbis Christianus.

15.
De gratia &
libero arbitrio
male sentire

Cap. 18. de gratia & libero arbitrio. ta tractat, vt vestrum Dogma improbat
se videatur Patriarcha. quo soletis docere

re

re hominem sine sua voluntate saluari: sed mera Dei gratia; quod varijs oppugnat SS. literarum, & P. P. Orthodoxorum testimonijs: quibus suauissimā demonstrat inter diuinam gratiam & liberum hominis iam dei auxilio præditi arbitrium concordiam: ita vt Deus in nobis operetur omnia: sed quæ & nos diuino adiuti auxilio facimus aut eligendo, aut consentiendo, aut cooperando.

Cap. 20. De sacris traditionibus & præsertim de Monachatu ita refellit. Docetis hæc, inquit fol. 183. Z. 4. vos quidem bona opera non repudiare, omnemque pietatem et religionem sequi: dies tamen festos, sacrificia, statuta item ieiunia, fraternitates, Monachorum denique vniuersam politiam, & alia his similia inutilia esse censere. Quod quidem nec recte, nec Sanctis Patribus consentaneè fit atque dicitur. Si enim omnia opera bona, vt dicitis, complectimini: cum hæc ipsa eius generis sint vel in primis, hæc colere, eorumque studiosi esse debebatis. Quod suum Iudicium varijs confirmat rationibus solidisque Patrū Orthodoxorum testimonijs,

Protestantes docent Græci catholicis concorditer.

16.
Protestantes Monachatu, statuta ieiunia, fraternitates, festa & his similia reiiciunt & improbant dñat Ec. Græcanica cum Catholicis.

Protestantes suis met verbis capti & refutati à Græcis coguntur Catholicis consentire.

Cap.

*Craſſiſſima
Theologorum
Proteſtantium
ſuis mei in
verbis pugna-
tia.*

17.
*Sanctorum inuo-
cationem piam
docent Graeci,
eam negantes
cum Cathol-
icis idololatri-
cam contra ſa-
cilegiam Pro-
teſtantium
calumniam.*

18.
*Quod pio quo-
dam ſenſu ſan-
cti vocantur
mediatores, do-
cent Graeci Ca-
tholici conſen-
taneè contra
indoctas Semi-
theologorum
Proteſtanti-
um cauillationes.*

19.
*Imaginum v-
ſum & cultum
Graeci probant
legitimum et*

Cap. 21. De cultu & veneratione San-
ctorum ita pertractat dictus Patriarcha,
vt veſtram doctrinam qua Sanctorum
inuocatione damnatis, reiſcitis, proculca-
tis, damnet.

Docte namque duplicem diſtinguit,
vt & mei haſtenus ſemper Catholici,
inuocationem: vnā quæ ſoli Deo ve-
re ac proprie conuenit, et quæ ſan-
ctorum dicitur inquit fol. 203. BB. r.
non proprie dici, ſed ex accidenti, vt ita
dicam, priuilegio, & quodam modo ex
gratia. Deinde addit fol. 204. media-
tores autem facimus omnes Sanctos, &
poſt pauca. Scimus enim honorem, qui
λατρία dicitur, ſoli Deo deferri. neque a-
lium extra illum Deum agnoſcimus, ne-
que adoramus Deos alienos: neque in
Sanctis eorumque imaginibus veneran-
dis nimij ſumus: ſed intra modum: me-
tuentes ſcilicet, ne eum honorē, qui Deo
proprius eſt, illis deferamus: quod ab-
ſit.

Res enim eſt impia & à Chriſti Ec-
cleſia, eiusque alumniſ alieniſſima verè
& non ad aliud relatè ſacras imagines
adorare: quarum omnis honor ad eorū
ex.
non eſſe nimium Catholicis concorditer. modò ad San-
ctos omnis honor referatur.

exemplaria, inquit Basilii, referri debet.

Cæterum & alios Sanctos omnes
(præter B. Mariam, & SS. angelos) me-
diatores nobis & aduocatos constitui-
mus, nec non præsentem tantum in vita:
sed etiam in futura. Nam isthæc media-
tio quædam est, cum angeli, alijque San-
cti, atq; adeò non minus ipsa mundi Do-
mina, pro nobis exorat.

Posthæc Patriarcha vobis tanto stu-
dio & oblato vestræ obedientiæ vt dicit
obsequio requisitus Epilogum Confes-
sionis vestræ Augustanæ de quibusdā,
vti appellatis, abusus aggressurus, ita
eos refellit vt initio nostram diserte sta-
tuat panis in corpus Domini transub-
stantiationem: quod sub specie panis do-
cet his in tremendis mysterijs accipi.

Secundum est, inquit fol. 208. quod
inter abusus dicitis, melius esse nubere
quam vri: nos illis sacerdotibus, qui in
virginitate persistere non possunt, PRI-
VSQVAM TAMEN CONSECRENTVR ET
SACERDOTES FIANTE, vxores accipien-
di potestatem damus.

Ille nam Græci

Catholicis concorditer quæ post susceptum contrahuntur sacerdo-
tium.

20.

Sanctos pios
esse aduocatos
etiam post
hanc vitam do-
cent Græci Ca-
tholicis cõcor-
diter contra
Protestantes
Purgatorium
inerudite ad-
modum negā-
tes.

21.

Epilogum Pro-
testantiū exa-
minant Græci
atque Catho-
licis consenta-
neè damnant
docentes panē
in mysterijs
sacrificij trās-
substantiari
& transmutari.

22.

Sacerdotum
coniugia dam-

23.

*Omnia Mona-
chorū matri-
monia dānant
Græci Catho-
licis concordi-
ter. Matrimo-
nia Lutheri,
Buceri, Oecolā-
padij Munste-
ri, & similium
Græci dānant
Ecclesia.*

Ille autē qui semel VIRGINITATEM
PROFESSVS EST, VIRGO permaneat.
si huic humanitus quid contigerit, hunc
Ecclesiastica disciplina coercem⁹ & per
penitentiam ad vitæ moderationē reuo-
camus, videtis nē ō mei Principes, quid
de Matrimonio, quod imperitis persua-
dent Lutheri, Buceri, & similium fædi-
fragorum Monachorum iuxta vestri pa-
troni arbitrium statuere debeatis?

24.

*Priuatās Mis-
sas probant
Græci modo
non questus
causa fiant
quod & Ca-
tholici profite-
mur.*

Tertium est de vna publica Missa,
quod priuatarum, vt dicitis, multiplica-
tio ex quæstu sit exorta. Quod prudēt-
er ille ac doctē distinguit Patriarcha. Si quis
sunt, inquit fol. 208. qui ad quæstum &
lucrum tantum referant mysterium, illi
turpiter & improbe faciunt. Auditis nē
illos qui mysteria hæc diuina tantum ad
lucrum referunt, peccare? quis hoc vn-
quam apud Romanos, aliosuē Catho-
licos laudauit? an non leuiculi illi Galli
passim hoc nomine audiunt pessime? nō
igitur priuatas damnant Missas Græci,
sed improbum earum vsum ex auaritiæ
studio profectum.

25.

*Confessionem
peccatorū etiā
cordis occul-
tissimorū ne-
cessariam pro-*

Ad quartum de confessionē & pec-
catorum remissione, vobis ex D. Basi-
lio respondemus, inquit fol. 209. oport-
ere vnumquemque nullum animi mo-
tum

tum occultum apud se cōtinere: sed oc-
cultissima etiam quæque cordis sui, con-
fiteri.

*bant Græci
cōtra Erote-
stanes Catho-
licis conformē
ter.*

Ad quintum de oblationibus & fe-
stis, & statis ieiunijs, & traditionibus, &
quas impossibile est seruare & cæt. vo-
bis ex D. Basilio, inquit 210. responde-
mus, Cauendum nobis est, ne occasione
vnius præcepti alia transgrediamur, &
cæt. omne igitur corporis exercitium
(puta ieiunium, corporis maceratio & à
carnibus abstinencia) ad virtutem ani-
mi referri & comparari debet. quod ne-
cessarium, nedum vtile ostendit, vt vo-
luptas retundatur, & libido refrenetur.

*26.
ieiunia & à
carnibus absta-
nencia laudat
Græci Catho-
licis consentā-
neè; quando
ad virtutem
animi referū-
tur, vt caro re-
frenetur.*

Hac igitur ratione ea omnia, quæ no-
bis, à SS. Patribus tradita sunt, tanquam
ea, quæ hunc solum in finem respiciunt,
seruare & cōplecti debemus. Qui enim
taliam spernit, Deum spernit. neque omni-
no quicquā earum rerum, quæ nobis à
SS. viris sunt relicte, aut ridendum, aut
traducendum est. Et si quis præter plūm
vsum ac finem his abutatur, non opor-
tere tamen tales traditiones irridere, aut
traducere: sed eos qui abutuntur, leuiter
instruendo admonere, ipsarum autem
rerum verum & rectum vsum demon-
strare.

*27.
Traditiones
Ecclesiasticas
non esse pro-
pter quorundā
abūsum tollē-
das: sed errā-
tes leuiter ad-
monendos, ne-
dum schisma
invehendū
abutiētū cau-
sa Græci Ca-
tholicis docēt
concorditer.*

Ad

28.

*Traditiones
Ecclesiasticas
Christiano im-
possibiles non
esse docent
Græci Catholi-
cis Consenta-
neæ contra ini-
quas Protestan-
tiū querelas.*

Ad illud quod dixistis, Impossibile
esse quenquam omnes traditiones serua-
re, audite, obsecro per Christum, audite
ô mei Principes, quid Patriarcha vobis
ex D. Basilio respondendum censuit.
Pudor est homini Christiano (inquit
fol. 211.) sanctis & pijs institutis consci-
entiam suam grauari aut perterreri di-
cere.

29.

*Monasticā vi-
tā quia Pro-
testantes dā-
nant, Græci do-
cent eos non
esse viros bo-
nos.*

Omne enim quod est ex Deo, vincit
mundum & cæt. vnde concludit Mona-
sticam vitā quæ recto fine, Dei que cau-
sa suscipitur, neminem bonum vnquam
contempsisse: quod vitæ genus, inquit, o-
mnes laudant & admirantur.

30.

*Sophismata
Protestantiū
ex D. Paulo
indoctè detor-
ta dissoluit
doctiss. Patri-
archa sensu
Catholicis pro-
bato.*

Pergit deinde sophistica vestrorum
Theologorum argumenta dissoluere,
doctè sanè atque singulari eruditione
ostendens loca ex D. Paulo ab illis im-
peritè admodum in sacras Ecclesiæ Tra-
ditiones contorta non benè intellecta:
quippe quæ à spiritu S. sint contra Iudai-
zantes, aut Marcionistas, Encratitas, Ma-
nicheos & alios Hæreticos dicta fol. 212.
& seq.

31.

*Monachatum
esse à Deo in-
stitutum, quæ
deserentes sa-*

Cæterum quia vidit doctiss. Patriar-
cha Theologos vestros Vatiniano plane
odio, sed imperito pium & semper lau-
datum persequi monachatum, ostendit

ex

ex D. Basilio à Deo illū ex perpetua no-
stræ salutis cura institutū, vt qui ipsi (in-
quit fol. 214.) in Matrimonio seruire
nolit, seruiat in virginitate, quam qui li-
bere vouit atque professus est deo, non
licere pedem retro referre: sed oportere
corpus Deo dedicatum conseruare inte-
grum: quod citra sacrilegij crimen com-
munis vitæ (aut matrimonij) functioni-
bus non licet contaminare fol. 216.

Qua ex re concludit Patriarcha, Mo-
nachorum vitam recte appellari perfe-
ctam ex D. Chrysost. testimonio fol. 218.
laudare igitur potius, quam extenuare,
inquit, monasticæ vitæ institutum con-
uenit.

Quia verò Theologos vestros, ô mei
Principes, videbat ob causas, nugasque
sophisticas supra cōmemoratas schisma-
ta in corpore Christi (quod Catholica
est Ecclesia) facere, digreditur in locum
communem contra ipsos: cui Ecclesiæ
dictum est, inquit fol. 222. Vos estis
corpus Christi & membrum de mēbro,
vno, solo, vero, principatum obtinēte
ac mutuò omnia membra conglutinan-
te capite; ipso inquam Christo Iesu. A-
pud quos verò mutua non colitur con-
cordia, neque vinculum pacis seruatur,

neque

crilegio sese
contaminare
docent Græci
Catholicis cō-
corditer.

32.
Post votum
nō licere vt
matrimonij
actu docent
Græci Catholi-
cis cōsentaneè

33.
Vitam Monā-
chorum recte
appellari per-
fectam.

Theologos
Protestantiū
variè suā ob
improbiteriam
vapulantes et
immeruò ac
temerè schis-
ma facientes
Græci demon-
strant nō esse
Christimēbra;

neque spiritus mansuetudo custoditur
sed discordia, contentio & æmulatio im-
plent omnia, nimis profecto audax re-
est, tales vocare mēbra Christi, aut dice-
re ab ipso regi: stultę verò mentis nō libe-
re fateri, in illis imperium sensus carnis
dominari.

*Certa Germa-
niæ reforman-
dæ ratio est
synodorū ob-
servatio.*

Postremū Patriarcha finē suo respōso
factur⁹, refutatis ad 30. duo aut tria fidei
vestrę nouæ capitibus, rationē vobis o-
stendere nititur; quæ illa vestrā per Ger-
maniā reformētur, q̄ suo sūt, inquit fol.

*Protestantes à
Græcis in com-
munionē non
recipiuntur
nisi VII. Syno-
dorum Canoni-
bus obediant,
& traditio-
nes P.P. reci-
piant.*

224. dimota loco; si nihil præter ea, quæ
nobis à SS. Apostolis, sanctisq; Synodis
diuinitus ordinata sunt, ordiemur, ni-
hil aliud sequemur. Aquarum Synodo-
rum decretis addit eodē fol. qui cōtuma-
citer progreditur, aut aduersus sanctos
PP. impudenter sese effert, hic nullam
nobiscum cōmunionē habere poterit.

Interminatur autē vobis fol. 226. seſe
vos suū in gregē (vti tota mēte vos qui-
dē voluisse dicit fol. 226.) suscepturum:
nisi Apostolicas & Synodicas secū Tra-
ditiones sequi velitis, eisq; vos subijce-
re. Auditis, o mei Principes & populorū
Protestantiū Gubernatores, illas Græca-
nici Patriarchæ conditiones, citra quas
vos suā istā in schismaticā suscipere non
vultis

vult cōmunionē? Ipse vniuersalib⁹ pare-
re nō vult Synodis, suis licet à maiorib⁹
piè atq; meis Catholicis cōcorditer iam
pridē susceptis, quarum qualdā nō susci-
pit: vult tamē vōs illis subiicere, cū Syno-
di Ecclesiasticę semper eundē habeāt spi-
ritū s. authorē. Porro Dogmatica omnia
ad 3. aut tria recte monet vobis necessa-
riō & agnoscenda, & suscipienda. siqui-
dē eius respōsio aliud nō est, quā veræ fi-
dei meæ Cathol. Apologia: cū eā suo
Patrocinio nō indocto, aut male solido
irrefragabiliter constabilierit. Christo
meo laus & gloria! Ad noua eius Dog-
mata, opinor, non transibitis, nec dela-
bemini infelicius, quod omen ablit: à
quibus vos vna mecum hactenus scio
abhoruisse. puta de fermentato, & Spi-
ritus s. à solo Patre processione, & si quę
fortē sunt alia. Quis autē vos & à Catho-
licis meis, & à schismaticis Græcis dissen-
tientes, ac fidei meæ Apostolicę atque
Catholicę veritatem quasi Tantali a-
quas fugitantes isto in nouatorum erro-
rum luto semper hæsueros asserat? E-
quidem vos maiorem æternæ vestræ sa-
lutis rationē spero per Christum Iesum,
quod supplex Patrem illum misericor-
diarum oro atque obsecro, habituros.

S 2 Pro-

CAP. 12.

Proinde nouis vestris omnibus Confessionibus Augustanis discorditer ad eo variantibus, & Apologijs turpiter ad eò adulteratis, mutatis, mutilatis, deprauatis renunciantes ad me vestri ex animo amantissimam corde toto tandem redite matrem, & meam vnam fidei Catholicæ atque Apostolicæ Confessionis amplexati accedamus cū fiducia ad thronum gratiæ Domini mediatoris vniuersi atque saluatoris nostri singularis Iesu Christi: qui nobis Patrem nostrum iustissimis ex causis offensum placabit facile. Vult enim omnes saluos fieri, & ad cognitionem veritatis Euangelicæ peruenire, multò magis aberrantes redire: modò filium suum in propria venientia fide suscipiant euangelica per Apostolos toti orbi initio deprædicata, eique siue ipsius legibus Euangelicis studeant sese morigeros reddere. His enim de

Hebr. 5.

*A flagrantiss.
Christi desiderio
ut vnum
per Germaniā
sibi restituatur
ouile: vnusq;
Pastor fiat.*

mum sibi obtemperantibus author factus est salutis eternę. Quibus vt & vos o mei Principes & Ciuitatum Germanicę Gubernatores, verē accense amine faxit Deus Dominus sponfus meus Iesus Christus, qui vos ardentissimis sancti votis exspectat, vt vnum sibi per Germaniam iterum sit ouile, et vnus pastor

ne

ne diutius sit altare contra altare; ne amplius stet Iudas contra Israhel, sed ut omnes vnum simus in ipso corpus, id ipsum ore vno dicentes, & vno corde idem sentientes: donec occurramus omnes in plenitudinem ætatis Christi in virum perfectum; ac finem fidei nostræ reportemus salutem animarum nostrarum. Quam assequi vos quidem non valebitis, donec in funestis istis Hæreticorum schismatibus hærentes corpus Christi mei sacratissima crudelitate dilaniatis. Indubitatissimum namque habendum est pijs omnibus, eum non posse Deum habere Patrem (testibus Cypriano & Augustino) qui me Catholicam Christi Iesu Ecclesiam non habet matrem.

Huius Eccl. Christi Catholicæ nomen vos quidem vobis, ut & alij a vobis nobisque exitialem & segregati, & damnati aliquot Evangelici, conamini vendicare: sed vobis, ut & cæteris meo à corpore perniciosè auulsis membris, cõcorditer resistit, reclamatione, repugnat totus orbis terrarum. A vobis non exijt, sed de Syon, Lex Domini. A vobis Dominus Christus cælestem suam non est expressus Evangelici regni doctrinam. A vobis non egressum est, sed à Ierusalem,

S

3

ver.

*Ephes. 4.**1. Pet. 1.*

*Cyprian. de Ecclesie unitate
D. Augustinus contra Donatist. de Baptismo.*

Ab antiquitate Catholicæ Christi Eccl. ante Germanorum ad Christum conuersionem.

Esai. 2.

*Vide huius
Querimonie
dedicatoriū.*

*Pathetica oratio Eccle-
siae doloribus
amissorum fi-
liorum exagi-
tata & perturba-
tior.*

verbū Dei. A quibus verò, & quorū o-
pera illud tandem, quasi orbis quædam
reliquiæ, imò velut quidā posthumi, ac-
ceperitis, alibi est indicatum. fuisse autē
in mūdo ante vestrum ad salutarē Chri-
sti sponsi mei ex vero Evangelio agniti-
onem & Cōfessionem accessum per an-
nos minimum octingentos, veram Dei
Ecclesiam Catholicam, inficiando non
estis. In eam piē admissi, religiosē susce-
pti, ac Deo vero in veram demum salutē
renati perstitistis (ô quanta mea pridem
gloria! cuius vel memoria mærentem
magis discruciat, ô quanto meo spiri-
tali lucro! cuius recordatio tabescen-
tem tantum non exanimat: quorum o-
pera sedula, inuidtoque auxilio Chri-
stiano & Polonia, & Bohemia, & Li-
thuania Christo sponso meo dura sæua-
que submisit colla) perstitistis, dico, in
eam admissi, & Deo renati per annos
plus minus septingentos. A qua vestri
Maiores, haud ita pridem offensi meo-
rum dicam nauclerorum, an vectorum,
an aliorum (pro pudor & dolor!) pu-
det ita me Christus amet, dicere. quos
enim, aut quid tandem dicam: Mori-
bus, abusibus, fraudibus? (meministis
enim, scio, meministis quid nam meus,
vester

vesterque Adrianus ille v. i. initio istius
 schismatis vestrae in primis reconciliati-
 onis ex animo verè paterno studiosissi-
 mus sua ad vestra Comitia Norimber-
 gensia epistola meritò agnouit) vestri
 Maiores, inquam, offensi, immò auri-
 bus prurientes, nè dicam meis opibus
 quidam inhiantes, à Catholica Dei Ec-
 clesia sese subtraxerunt, atque in ista ve-
 rè sacrilega schismata vobis, vestrisq; mi-
 seris posteris certò exitalia sese præci-
 pes dederunt. Verum quibus moti Verbi
 Dei testimonijs, pudet cōmemorare; q-
 bus seducti suorū nouorū Magistrorum
 fraudibus, mēdacijs, calūnijs, miseret re-
 cordari. vos enim superius dictorū satis
 superque iā meminisse opinor. In men-
 tem veniat qua fide vestri egerint Theo-
 logi in concinnanda primum Confes-
 sione vestra Augustana, exitiali Pando-
 ræ illius pixidi merito assimulata; quo-
 nam modo fuerit varie Carolo V. A. ex-
 hibita, Latine aliter, Germanicè aliter,
 anno 30. aliter, anno 31. aliter. Deinde
 Apologia eiusdē quam fide fuerit cō-
 scripta, quæ anno mox illā consequente
 fuerit articulis haud postremi momenti
 mutata, testimonijs Patrū Orthodoxorū
 in priore solidissimè allegatis mutilata, et

*Ab ingenua et
 Christiana
 Adriani VI.
 Confessione
 de causis of-
 fensi populi
 Dei anno 22.
 ad Germano-
 rum Comitia.*

*Quā mala fi-
 de rem Prin-
 cipum egerint
 Theologi Con-
 fessionis Au-
 gustanae rap-
 ta di & Patro-
 ni noui.*

vera Confessionis vestræ Augustanæ
Carolo meo Augusto V. exhibitæ do-
ctrina fraudulentur exspoliata, depraua-
ta, adulterata.

*A frauden o-
uorū Theolo-
gorū, qui fal-
sam & depræ-
uatā Apologi-
am contexue-
runt in Con-
cordiæ libro
veræ Augusta-
næ Confessio-
ni: quæ ipsam
funditus euer-
git.*

*A dolo perni-
cioso quod no-
ui Theologi
Protestantib⁹
in Libro Con-
cordiæ nouum
obtrudunt i-
dolū Vbiquita-
tis hætenus
Christianis
inaudiū, &
Iuo à Luthero
disertis ver-
bis dānatum.*

Ad hæc licet in illam primam Apolo-
giam vniuersi iurare sunt soliti Docto-
res Lipsiæ vestræ, ac V Vittenber. crea-
ti: tamen nunc vestræ tandem ex archi-
uis Maiorum vestrorum instauratæ Cō-
fessionis Augustanæ audent assuere isti
infælices sutores, fabri, & textores Apo-
logiam; quæ centonico isti operi vestræ
nouæ concordiæ suffarcinata vestram
funditus evertit Cōfessionem verè Au-
gustanam. Porro præter fidei meæ Ca-
tholicæ Dogmata, à vobis aut sacrilege
reiecta, aut impie addita nouū vobis in-
gerunt inauditæ mihi toto terrarū orbe
hætenus Vbiquitatis idolū: quod vel
Luthero vestro diserte damnatum im-
pia fraude vobis nunc à pauculis Euty-
cheti Hæretico, & deliro Svvenfeldio
addictis sub stibiato Euangelij fucio in-
peritè obtruditur.

Quæ vna res rectè cōsiderata, & pro-
ut meretur, sedulò expensa viro prudē-
ti vel sola sufficiat omnē istis nouis Pro-
testantiū Theologis, primis illis vestris,
& ipsorum met in Euangelio, si Christo
plæ

placet, Magistris aduersantibus, adeoque pugnantibus fidem semel abrogare, aut saltem semel persuasum efficere, illos pacifico Christi spiritu agi non posse, qui tam inter sese docēt ex diametro aduersantia, immo sibi ipsi loquuntur tā manifestē pugnantia.

Hanc enim doctrinam Ubiquitatis nō modò vestri Saxones ante annos admodum pauculos sex aut octo, puta 71. in Synodo Dresdensi, disertis verbis reprobarunt, errorisque Heretici vnanimiter damnarunt, ex allegato illic non solum Orthodoxæ Ecclesiæ consensu meo: sed Lutheri etiam manifestæ doctrinæ plurimis ex eius operibus repetita. Nunc autem eisdem vestros Theologos in eadem fidei Christianæ doctrina suā ipsos metita subito mutare sententiam, & eam Synodalem, atque vnanimiter adeò, quod ipsi sui titulo libri contestatur, ab vniuersis Academiarum Saxoniciæ vestræ professoribus; ab vniuersis Saxoniciæ Superintendentibus; ab vniuersis Saxoniciæ Pastoribus definitam, & pro Dei verbo, Germanoque Christi Iesu euangelio Germaniæ, imò toti orbi expositam, ac libro impresso æditam mutare, imò Hæreseos damnare, cuius,

S S quæ-

A fæda nouorum Theologorum inconstantia; qui nunc pro fidei articulo imperitiè impie obtrudunt, quod ipsi meti ante annos sex, vel octo damnarunt Hæreseos, allegatis Lutheri sui varijs testimonijs, & Orthaodoxorum PP. consensu.

quæso vos, est aut mentis? aut Religio-
nis? An ijs adeò varijs, adeo inconstan-
tibus, adeò suimet ipsorum damnatori-
bus, euerforibus, profligatoribus vestra,
ô mei Principes & populorum Primates
animum tandem attendite! obsecro at-
tendite! credere audeatis æternā salutē?
Credite hic vel Luthero vestro semel in
mendacio deprehensis non esse haben-
dam fidem.

An illis suam quisque vestrum salu-
tē credat æternam, qui libris editis con-
tra vestram istam concordia disertā ora-
tione profiteri audent sese doctrinā illā
opere concordia vestrae ann. 80. in lucē
edito comprehensam manu, non mēte,
signasse? vt Iohan. Schutz ad ducē Sa-
xo. F. scribit anno 80. Quorsum hic in-
fusa illam referam Pædagogorū, im-
peritissimorum Custodum & Ludima-
gistellorum aliquot ferraginem ambi-
tiosè suis titulis gloriabundam sua sub-
scriptione illam confirmantem? ô ficul-
neum præsidium à misero misellorum
aliquot grammaticorum grege petitū
qui ne ipsa quidem controuersiarum
istarum grauissimarum elementa intel-
ligunt, non plus sane quàm de Lira eius.
que consonantia asinus.

Quorsum

Quorum hic cōmemorem quod vester SS. Literarum professor, vt quidem sese ambitiose appellat, David Gythæus scribit, Iſtam veſtram Concordiam ſempiternum fore perpetuæ inter Proteſtantes, diſcordiæ ſeminarium?

Magnum ſanè aduerſus vos (modò ipſi vos tam nobili veſtro Theologo ad ſubſignandū nouā iſtam veſtram cōcordiam requiſito fidem habere dignamini) præiudiciū: ſed maioris eſt momenti, longeque grauioris meritò ponderis cēſura illa vere aurea: quam abhinc quinquennio Ieremias Patriarcha Conſtantinopolitanus à quibuſdam veſtrum rogatus, cū donis Dalerorum plurimorum non leuiculis eiꝯ domeſticos & officiales etiam tentafſetis, vobis reſcripſit. Si quidem ea in fidei meæ Catholicæ ſolidam, immò irrefragabilem contra vos doctiſſimè contexta eſt Apologiam, Patrociniumque longè omnium fidiffimum ac iuxta tutiſſimum, omniſque artificio inuiolatum, quia ab iuratiſſimo mei nominis hoſte proſectum: quo innouata temerè, ne dicam irreligioſe Dogmata veſtræ Confefſionis Auguſtanz ad triginta fere duo, aut tria ſolidis

rati-

*Apæiudicio
cēſuræ Græ-
cæ; quæ cōtra
Proteſtantes
ſolidā Catho-
licæ Chriſti
Eccleſiæ cōte-
xuit Apologi-
am, errores
eorum dam-
nans 33.*

284 QVERIM. ECCLE. CATH.
rationibus refutauit, ac meis Catholicis
consentaneè damnauit. Immo vos, li-
cet ipsi in communionem cum sua schis-
matica Ecclesia vltro atque tota volun-
tate obtuleritis (eheu dolendam atque
lugendam mihi vestram cæcitatem!)
in eam suscipere prudens recusauit: nisi
septem Synodorum Canones cum illis,
quæ nostris maximarum controuersia-
rum capitibus, & ecclesiasticas siue Apo-
stolicas susciperetis traditiones. An non
facilior iuxta atque certior, simul & soli-
dior mecum ineatur veræ atque Chri-
stianæ adeoque Euangelicæ concordie
ratio? Quid igitur, inquietis, ad solidam
in vna Christi fide concordiam consilij,
quid remedij?

*Deliberatio
cū suis filijs
vt certissimo
vtantur re-
mediodiuit
in Catholica
Christi Eccl.
instituto, pu-
ta Synodo
Christiana.*

Ad vetera, filij chariss. vos per Chri-
stum obsecro, respiciamus exempla! ve-
terum in mentē nobis veniat remedio-
rum, quæ nobis Deus opt. semper super-
esse voluit omnium saluberrima. Syno-
dos dico Ecclesiasticas legitimè ac pri-
co de more salubriter celebrandas: qua-
rum semper, vti meus testatur Augusti-
nus, in Ecclesia Christi saluberrima est
authoritas.

Alia enim remedia qui modò aut vo-
bis, aut alijs, aut sibi quærunt, malos imi-
tati

tati medicos aliena, non propria, ineffi- *D. August. e.*
 cacia, non salutaria quærunt ægris me- *pist. 118. ad*
 dicamenta. An non est resina in Galaad, *Januar.*
 ut vestra curentur infauti schismatis
 vulnera? An manus Dei abbreviata
 est, ut charissimam meam Germaniam
 mihi reddere, adeoque sanare, ac readu-
 nare nequeat? Hæc supplices toto pe-
 ctore omnes postulemus nobis adhibe-
 ri salutariter. Deus noster Deus est sal-
 uos facienti, qui dispersos percutiendo
 congregat, congregando sanat, sanando
 saluat. Ad Synodos conueniamus exē-
 plo nostri Caroli Magni, aui vestri Lu-
 dovici pij & cæterorum: qui Germa- *Ab antecede-*
 niam meam haud minus olim aut im- *tibus.*
 probis Clericorum meorum moribus
 deformatam, aut Hæresibus perturbatā
 in piam Concordiam per Synodos Chri-
 stianas reuocarunt, reformarunt, sanita-
 tati pristinae in Christo reddiderunt.

Atqui meos Clericos, dicatis fortè,
 moribus diutius vobis intolerabiles: quia
 perditissimos, vita prophanos, Canoni-
 cos nunquam minus quàm Canonicos,
 Simoniacos, Concubinarios, cupidissi-
 mos, & ut semel dicatur, bis Laicos & ni-
 hil minus quàm Ecclesiasticos.

Vtinam ista vere inficiando fuerim?

vereor

vereor equidem mihi multò plus negotij facessendum in ijs suū ad Canonē reformandis, quā aut in plebe Domini castiganda, aut erraticis Christis ouiculis ad ouile Dominicum reducendis. Inter eos tamen, ut in illa Euangelica Domini nostri Christi Iesu area, triticum est paleæ, Zizanijs, & Lolij permixtum hoc tempore discernendum. Sed si quidam isti peccarunt, & vita moribusq; Deum nostrum, aut vos fide infirmiores offenderunt, quid ego misera vos ô mei filij chariss. quid ego misera vos læsi? ego infasta quid vos offendi! ego infasta mater omniū vestra omnes meos Deo pariens filios, dono Dei probos, aut suo post arbitrio improbos, quid vos læsi? ut me fratrum aliquot vestrorum causa nolitis agnoscere, nec mecum in gratiam tot post emanationis annos redire, nec in unitatē familiæ Dei quasi in pristinum Christi Domini corp⁹ vnus fidei Christianæ concordia recoalescere, atque omnino readunari? malam mihi sanè, malam rependitis talionem, iniquum mihi vos Christo partu meo regenerati, opere mea educati, doctrina mea Euāgelica pridem imbuti redditis minerval.

Istane est merces mea quia Deo vos genui,

genui, educaui, exaltaui? Roma. Imperij
fascibus & insulis singulari prærogatiua
in Othonibus vestris decorauit? Eorum
saltem æmulamini vestigia, si fædam
ingratorum immò degenerum filiorū
studetis notam effugere. Quid ad meam
redundat iniuriam? quid meā exasperat
orbitatem omnium acerbissimam quod
improbi mei antea in Deum, & vos pec-
carint quidam filij? suum quisque onus
portabit. Domino suo illi stant, aut ca-
dunt. Quorundam improbitas, auaritia, *Rom. 12.*
Hypocrisis, vt vt pharisaica probos fili-
os meos non magis cōtaminat, lædit, aut
esse queat noxia, quam tritico zizania:
quorum inter infauustos, inuidos & æ-
mulos subtriste admodum exoritur cul-
mos.

Sinite & vos, quæso, vna cum Euan-
gelico illo nostro agricola crescere ziza-
nia vsq; ad Messem, donec discernēdi ve-
nerit hora. Nunc sementis agitur, nunc
ager Dominicus excolitur, aratur, sulca-
tur, occatur in illam breui adfuturam
messem. Interea an non satius fuerit at-
que Christianæ charitati congruentius
considerate, obsecro, attenti considera-
te, vt vtrique in mutuā alterius euigile-
mus salutem æternam? Anne consultius
fuerit

fuerit vt alter alterius onera, infirmitates, imperfectiones, errata, lapsus, delicta portantes, & nos mutuum in spiritus lenitatis, fraternæq; charitatis pace suscipientes ac inuicem tolerantes, adimpleamus legem Christi? Illis communiter, & vobis, ô mei filij Christo regenerati! salutaria quæramus ex vero Dei amore animarum saluandarum remedia.

De indubitata concilianda Christiane cū Protestantib⁹ Cōcordiæ spē videatur huius dedicatio.

Vide acta colloquiorū Ratisspon. & VVormat.

Ad Synodum igitur vt dixi quā prius omnes conueniamus Ecclesiasticam, cuius salutari vsu videmus omnia olim ecclesiæ vulnera, morbos, dissidia etiam horribiliora, immo schismata, vt vt Chironica, aut fontica optatum pijs omnibus semper accepisse remedium, pristinamque recuperasse in fidei meunitate sanationem. Paucula enim nobis supersunt Dogmata fidei controuersa, sex, ni tota fallor, aut summum octo de quibus iam pridem haud infeliciter iacta sunt ineūdæ optatissime mihi, pijsque omnibus Concordiæ fundamenta minime futilia. De moribus autem vtriusque partis, nunc quasi in communivectorum procella, quando præsens impendet omnibus ob intestinam discordiam exitium, facilius cōueniat quod die ipsi

ipsa, & temporis filia veritas diuinitus ostenderit non pauca remedia, nec leuicula consilia, nec pauci reformandis plurimis tandem facti sunt solito æquiores. Conueniamus tantum, conueniamus, inquam, Deus opt. suæ vni illi non poterit deesse ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ. Non enim Deus clementiss. *Psal. 93.* repellet plebem suam, non in æternum *Psal. 102.* iratus comminabitur, non in æternū implacabilis irascetur, non in æternum inexorabilis continebit in ira sua misericordiam suam, sed suæ promissionis memor optata illa suæ paternæ pietatis viscera in ira ista sæuissima quidem & acerbissima, tamen iustissima, super nos benignè tandem effundet propitius.

*Ab indubio
Dei promissio.
Eccl. Catho-
lica, facto.*

Vulnera quisque nostra vtrique candidè, atque indissimulanter agnoscam⁹, eis ex animo Canonica toti quæramus remedia; quæ pacis atq; Christianæ sunt Concordiæ quæramus: & Deus pacis erit nobiscum. Pacem & veritatem diligamus, veritatem suam nos nō cælabit, quæ vt manet in æternum, ita eam ipse custodit in seculum seculi.

*Philip. 4:
Zacha. 80:
Psal. 130.*

Venite ascendamus ergo ad Montē Dei Sion, de qua exiuit lex! Ascendam⁹ ad Ierusalem illam matrem nostram, de

Esai. 2:

T qua

*Sach. 3.**Rom. 16.**Mich. 7.*

qua initio egressum est verbum Dei. Ita
taque pacem & veritatem ex animo di-
ligentes connitamur, filij charissimi, to-
to pectore, vt Deus spei nostrę sua nos
impleat pace in credendo, & concordia
vnus suę fidei Catholicę atq; Apostoli-
cę certoque adeo Euangelicę readuna-
re, atque totos imbuiere dignetur: quam
vos tam varijs aberrantes vijs suā quis-
que sectando deseruistis, violastis, diru-
pistis, dissipastis. Interea dum vos in-
dubia spe ad me breui redituros exspe-
cto, ego iram Domini Dei nostri porta-
bo, quia peccaui ei, acerbissimam filiorū
meorum charissimorum orbitatem per-
dolenter deplorans.

Et si enim vos à me totum hoc fere-
iam seculum, ô longum mihi, vereque
infelix seculum! vobis exitialiter sub-
traxistis: maneo tamen, maneo pijs ele-
ctis Dei filijs omnibus mater ecclesia
Christi Catholica. A qua ne infelice-
aberratis diutius sacrilegis istis implicat
schismatibus, & dolobus illusi, immo
vera seducti Euangelij Apostolici do-
ctrina sophismatibus, equidem die, no-
ctuque, toto terrarum orbe pro Hære-
ticis & diabolica fraude deceptis omni-
bus Christi sponsi mei ouiculis suppli-
care

*Sic in pijs il-
lis Litanis
Sacrosanctę
Parasceues
toto orbe ad
Deum fufis*

care assiduis non desino thronis. Quos perorat Eccle-
 siæ uestigio Deus exaudire nō dignatur, *scilicet Christi Eccle-*
 quia meritō mihi offensus: pro vobis *siue Catholica*
 tamen o charissimi meæ Germaniæ Prin-
 cipēs, & Optimates, pro vobis, inquam,
 gemere, plorare, atque Propheticum il-
 lum strutionum planctum plangere nū-
 quam desistam, donec vos ad satiam re-
 uersos mentem, certoque exitio isti præ- *Amos 9.*
 sentissimo, & eo sempiterno exemptos, *Mich. 1.*
 recuperatos mecum in vnitate fidei Ca-
 tholicæ vestris à maioribus, tanta cum
 laude! tanta cum gloria! susceptæ, ac *A nota odio*
 illustriori laude pridem in externos pro- *se nouitatis*
 pagatæ videro, & in vno Christi Je- *doctrinæ à me-*
 su sponsi mei ouili congregatos. Nolite *moria Christi*
 filij charissimi! Nolite matrem vestram *anorum Eccle-*
 Catholicam Dei Ecclesiam nunc nouā *siue incognita.*
 Dei, aut colendi, aut credendi docere
 formulam, quam vos post annos 100.
 primi nouis vestris à Magistris adeò va-
 riam, adeò inter vos mutuò pugnantē
 nuper accepistis cætero meo gregi hæc-
 nus inauditā & incognitā, imò in conci-
 lijs vniuersi populi mei Christiani vni-
 uersalibus sæpius dānatam. Nolite trās- *Prou. 22.*
 ferre terminos, quos posuerunt patres
 vestri! nolite vestrę iuuenili ac imperitę

T 2 inni

*Ier. 6.**Proverb. 3.*

inuiti prudentiæ: sed state super vias antiquas & interrogate Maiores vestros, ac veros, vestro etiam iudicio, De veri cultores: qui in Germania mea omnium primi verum Christi Iesu sponsum mei acceperunt Euangelium toti orbis Christiano in vnitæ fidei meæ Catholicæ atque Apostolicæ consentaneum.

Quod si ad me vel post annos funestius istius schismatis vestri Germanici sexaginta, & quod excurrit, nondum rediundi est animus, vt Christiana Concordia in vnum illud pristinum coalescamus Domini Christi corpus; quod vestra modò iacet atque elanguescit, ne discam, dilabitur, imò sensim totum emoritur, Discordia tot varijs nouæ fidei vestræ inter vos pugnis pertinacissimè armata, caute filij charissimi iterum moneo & obnixè obsecro, caute, ne à vobis exemplo Syrorum, Armeniorum, Africanorum, Græcorum & vicinorum vobis Hungarorum auferatur ab infestis isthac vobis, adeoque capitibus vestris impendete Turcarum immanissimæ Tyrannide regnum Dei. Ea enim iam nunc vestra in corpora in omnium miserrimam seruitutem redigenda; immò deglutienda crudeliter admodum inhi-

*A certissimo
Turcarum Tyrannidis periculo.*

at, sanguinem vestrum, miseræque sobo-
lis vestre diriter sitit, fortunas, filias, vxo-
res vestras, immò dulcissima pignora v-
nicam generis vestri spem, vestros filio-
los sædissimo illa flammata execrandæ
libidinis æstro iam pridem anhelat.

Aduersus potentissimā eius vim ve-
stro confiditis, fortassis, cataphracto e-
quitatu inuito, vt arbitramini, aut fir-
missimis peditum roboribus, & nume-
rosis hastatorum cuneis.

*A ficulneo
Germanicarū
copiarū præsi-
dio: quod Deo
sibi ob fidei
Schismata
offenso teme-
rè pollicetur.*

At quorsum, obsecro, vestras modò
iacitetis vires, ita inter vos intestinis Re-
ligionis Christianæ dissidijs dissectas, dis-
tractas, dissipatas? An animis mutua
Religionis discordia (qua vnus alterum
pro impio, & Dei apostata, imò Idolo-
latra habet) hostiliter diuisis aliquod
corporum esse queat robur? potissimū
vbi totiam vestros per novos magistros
sparsa sunt Turcici Dogmatis semina,
quibus infirmiora pectora ad illam qua-
si præparata sunt. Iamdudum impiam
doctrinam sectati Calvinistæ, non mini-
ma, heu dolor! errantium mea à fide ca-
tholica per Germaniam portio, pluri-
mis illi consentiunt capitibus 18. aut mi-
nimum 15. Lutherani paucioribus: quæ
hoc loco materni animi dolor incompa-

*Vide Dialogos
Lindani de
Tranquillit.
sive Ruemar-
dum.*

T 3 rabi-

294 QVERIM. ECCLE. CATH.
rabilis non finit vobis exponi fusius.

Et quidem cum inter vos mutuum
regnent varia odia, & ea plus quam Va-
tiniana, vlloue pacto reconciliari ne-
scia, quis nam futurus esset prelij, si ita
res ferat, euentus, facile prudentes iam
nunc vident; qui infauit funestæ il-
lius Discordiæ, potiss. in Religione, si-
bi notam habent indolem; qua vna vel
maxima sunt collapsa regna. Adeo
dissidium pernicioza res est, ô filij mei
omnium chariss. vt diuisi corruatis, qui
adunati vniuersum terrarum orbem
viribus soletis territare. Deus pacis a-
mator non est istius inter vos dissidij
author: sed inuidus ille hominum mi-
serorum hostis Diabolus, qui inter vos,
ô mea viscera, & charissima mihi & ger-
manissima! intestinam serit discordi-
am; vt quos prelio tentationum carna-
lium non poterat conuellere, Christo-
que sponso meo subducere, odijs intesti-
nis & exitialibus, adeoque amente illi-
hac vnus illius Religionis Discordia
collidat; quò in æternum suum vos de-
præcipites barathrum. Flagrantibus igitur
inter vos istis internecinis odijs lon-
gè omnium acerrimis, quænam, obsecro
mei filij chariss. vobis est fiducia de fido

in illum hostem & securo inter vos auxilio? quænam de mutuo vos serio ad- *Vide Procopium*
iuuandi subsidio confidentia? An non *P. Diaco-*
semper Catholici à Gothis, Vvandalis. *num.*
que, licet socijs, sed Arrhianizantibus, si-
bi metuebant? an cum illorum copijs
ipsi hostem sese confidenter arbitrabā-
tur aggressuros?

Sed vt demus vos aliquo fortè Syn-
cretismo iustum, & hostibus robore pa-
rem posse exercitum tandem conflare,
an Deo vobis malè propitio, immò ve-
hementer dissidiorū istorum causa of-
fenso fæliciter cōtra illū Germaniæ casti-
gādæ diuinitus immissum Turcā trucu-
lētissimū vos pugnatu-
ros arbitramini? Si
mili prorsus, simili vereor equidē, euen-
tu: quo Israel olim sui Ducis Do. Dei va-
ria ob scelera destitutus auxilio, atq; in-
uicta eius meritò desertus propugnatio-
ne contra Syrios, Babylonios & Assyri-
os. Hunc igitur hostem ceruicibus ve-
stris in dies immin-
entem cogitate potē-
tissimum, vobis infestissimū, victorijs li-
cēt præclarissimis insatiabilē, nullis stan-
tem pactis, fædis fragū, atheum, nulli par-
centem ætati, nulli sexui, nulli ordini. A-
lienam omnē à sua barbarissima Otho-
mannica nobilitatem spernit, cōculcat,

*Ab odio Ger-
manicæ nobi-
litatis, stirpi-
certò per Tur-
cam abolēdæ.*

*Vide itinera
Turcica D.
Busbecij.*

*Collatio Turci
ce Tyrannidis
& minori.*

proterit, euertit, delet. Nullum veræ nobilitatis patitur superesse vestigium. Exstant quidem vestram per viciniam miseræ Palæologorum & Catacuzenorum reliquæ: sed quas, meo quidem iudicio, haud ambigo quin & vestro, satius erat non exstare: quibus non licet nisi aut bubulco, aut opilioni, aut subulco nubere. Credite, obsecro, si non mihi, saltem oculatis testibus fide dignissimis, qui recentia commemorant spectacula sibi annis hisce superioribus visa. Caute igitur ne per immanissimam Turcæ tyrānidem vobis auferatur regnū Dei, vestramet nouæ Religionis discordia nunc vehementer luxatum, ne dicā vestris in animis haud mediocriter labefactatum, ac tantum non euersum. quia nomen quidē speciosum religionis Christianæ obtinetis: sed amissa re; quæ istis in dissidijs intestinis non potest stare, ne dum florere, aut germinare. fides enim vestra iam Christi nomen exuta dicitur (sicuti re ipsa est) aut Lutheri aut Osiandri, aut Caluini. Turcam autem quando dico, quidnam dico? an Dionysium illum Corinthium? an Nabuchodonosorem? an Teglatphabassar? an Siculos illos tyrannos? ludus sunt & iocus præ Turcica

cicā isthac captiuitate. An Taberlanem
illum Tartarum? aut Attilam, aut To-
tilam? nugæ sunt eheu mei filij chariss.
nugæ sunt præ immanissimorum Tur-
carum in deuictos pios Christi Iesu (cu-
ius odio plus quam Sathanico inflamma-
ti flagrant) cultores beluina rabie, gras-
santur crudeliter, sequuntur immanissimè,
sua pro barbara libidine in omnem & se-
xum, & ætatem impotentissimè domi-
nantur. Quo suo voto vt tandem poti-
antur, nullo satiati Christianorum sibi
rabie quadam dæmoniaca exosissimo-
rum sanguine, in dies sese ab omnibus
vndique instruunt rebus, quæ indubiā
ipsis pariant de vobis victoriam. Tyro-
nicinia quotannis legunt ex miserrimis
Christianorum apud ipsos durissimam
seruitutem seruientium reliquijs noua,
quibus non modò, vt solent, nonū quæ-
que, aut decimum; sed aut quinum, aut
ternum, aut vniuersos alioqui, dū libet,
abripiunt eiusdem generosioris familiæ
malesculos. Ab omnibus, dico, tot iam an-
nos sese instruunt vndique, vt vos quos
norunt, plurimis in sua castra ex vobis
transfugientibus, mutua Religionis dis-
cordia fractos, diffidentia mutua disso-
lutos, odijsq; plus quam nouercalibus,

Ab incredibili ac beluina in omnē sexū atque ætatem crudelitate.

*Ab horribili delectu Tyro-
num ex fami-
lijs Christia-
nis captiuis et
subiugatis.*

T 5

ac

ac vestros per Magistros irreconciliabilibus tantum non perditos, nec opibus paribus instructos, nec copijs idoneis (quia nec veteranis, nec militari disciplina exercitatis) armatos, nec solidanimorum consensu atq; inuicta concordia coniuratos omnibus semel suis viribus lōge omniū potentissimi opprimat. Ab isto igitur Hoste Turca, ô mei filij charissimi, vobis caute in tēpore, dū vos clementissimus Pater cælestis ad resuscitentiam, & renouandā mecum in vnitate fidei Catholicæ atq; Apostolicæ concordia totus expectat anhelus. Si quidē ad vos, vti olim, assiduus clamat. Erudire Germania: erudire ad recuperandā vnus fidei meæ concordia: ne fortē recedat anima mea à te: me fortē ponam te desertam: terrā inhabitabile: Redite igitur obsecro per Christū Iesum, ô mei filij Chariss. redite ad vinculum illud fraternæ dilectionis per concordiam Apostolicæ Religionis: ne auferatur à vobis regnum Dei, & detur genti facienti fructum eius. Quod an non sit modò apud Indos & Synas, & Moschos, aliosque inchoatum feliciter, vobis clam esse non opinor. Hoc tamen omen Deus vobis auertat propitius, mentemq; vobis la-

Jerem. 6.

giatur veræ atque Christianæ Concor-
diæ studiosam : vt in vnitæte fidei mæ
Catholicæ, eiusdemque Apostolicæ ac
Euangelicæ à spiritu Dei pacis amatore
congregati, vno ore laudemus Deū cœli
Patrem nostrum patrumq; nostrorum
vere piorum & moribus verè Christia-
nis diuinum eius nomen ex animo stu-
deamus celebrare, quò per illā angustā
Euangelicæ vitæ portam ad vitam om-
nes perueniamus æternam.

Quod nobis ad vnum omnibus sua
pro immensa clementia & pietate ineffa-
bili, vereque in omnes ipsum ex animo
timentes paterna largiatur Deus
in secula benedictus.

Amen.

Deo soli Honor & gloria.

C A.

CATALO- GVS CONFESSIO- NVM AVGVSTANA-

RVM, ET APOLOGIARVM VA-
rijs annis variè admodum, adeoque inter
se pugnanter editarum: quibus ad Concor-
diam Protestantium malè conciliatam, i-
mò verè discordem anno 80. initam refel-
lendam in hac Ecclesiæ Christi Catholicæ

Querimonia vsus est VVilhelmus
Lindanus Ecclesiæ Rure-
munden. Epif.

EX miseris Reliquijs, suæ spolia-
tæ, dilaniatæ, atq; foliatim dis-
cerptæ bibliothecæ: quam ann.
72. Vvilhelm^o Nassouius Prin-
ceps Aragiæ post crudelissimā 23. Sacer-
dotū Dei eadē meliori ex parte diripuit,
atq; dilaniauit, & ann. 78. propter statu-
um Belgicorum obsidionem Ruræmū-
den. & Authoris proscriptionem huc il-
luc dissipatæ, ac non leui ex parte de-
perditæ.

Ann. 80.

I. Confessio Augustana Carolo V. A.
anno 30. exhibita ex Archiuis Protestā-
tium de Autographo, vt aiunt ipsi, nunc
ædita

edita in opere Concordiæ anno 80. i-
nita.

2. Confessio Augustana Carolo V. A. *Ann. 30.*

Latine Augustæ anno 30. à Principibus
exhibita Philip. Melanthonis manu de-
scripta: cuius Autographum ex Archi-
uis Philippi Regis Reueren. D. Vig-
lius Zvychemus V Vilhelmo Linda-
no, & Cl. V. Ioachimo Hoppero an. 60.
candidè communicauit cum alijs exem-
plaribus conferendum.

3. Confessio Augustana ab ipso Lu- *Ann. 30.*
thero pro genuina agnita & in eius ope-
rum editione Ienen. anno 76. Tomo. 6.
expresla.

4. Confessio Augustana Latine atque *Ann. 31.*
Germanicè cum prima Apologia latina
V Vittenbergæ ann. 31. impressa per Ge-
orgium Rhau forma 4. Refutata passim
à doctiss. Theologo Ven. V. D. Iohan.
Driedone.

5. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 31.*
Germanicè, per Iustum Ionam conuer-
sa ann. 31. V vittenb. impressa per Geor-
gium Rhau in 4.

6. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 31.*
Latine V vittenbergæ anno 31. per Ge-
orgium Rhau in 8.

7. Con-

Ann. 32.

7. Confessio Augustana & Apologia Germanicè ann. 32. impressa Norinbergæ per Iohan. Petreum in 8.

Ann. 35.

8. Confessio Augustana & Apologia Latinè excudebatur Augustæ anno 35. forma 4.

Ann. 37.

9. Confessio Augustana & Apologia in 8. Haganoæ per Valëtinum kobium ann. 39. quam DD. Iodocus Tiletanus passim adnotavit & refutavit.

Ann. 40.

10. Confessio Augustana & Apologia impressa Vvittenbergæ ann. 40. per Georgium Rhav in 4. & passim à Reuerendo D. Ruvvardo Tappero Enchusano Decano Louan. iugulata & breuiter confutata.

Ann. 41.

11. Confess. Augustana & Apologia eiusdem Latinè in 4 notata & passim exagitata à Reueren. V. D. Iohan. Groppe ro.

Ann. 43.

12. Confessio Augustana anno 43. Belgicè conuersa VVesaliæ per Iohan. Braker in 4.

Ann. 53.

13. Confessio Augustana cum Apologia, & Saxonica & VVittenbergæ. Fræfordiæ impressa ann. 53. per Petrum Brubachium for. 4. Hanc nobis magis trita hoc opusculo citamus: quâdo aliud exemplar non significamus.

14. Con.

14. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 53.*
Vvittenb. per Petrum Brubrachium æ-
dita ann. 53. in 4.
15. Confessio August. & Apologia Bel- *Ann. 55.*
gice conuersa Vvesaliæ ann. 58. impres-
sa per Iohan. Braker in 8.
16. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 59.*
Vvittenbergæ cum confessione Saxo-
nica anno 59. edita per Petrum zeils
in 8.
17. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 61.*
Germanicè impressa Vvittenbergæ an-
no 61. per Hæredes Georgij Rhav in 8.
18. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 66.*
Belgicè cum confessione Antvverpien.
Eccl. ann. 66. ædita in 8.
19. Confessio Augustana duplici edi- *Ann. 67.*
tionè atque Apologia impressa Basileæ
anno 67. per Petrum Pernam.
20. Confessio Augustana & Apologia *Ann. 70.*
ædita Ienæ anno 70. per Hæredes Chri-
stiani Rhodij.
21. Confessio Augustana & Apolo- *Ann. 70.*
gia Germanicè ex antiquissimo exem-
plari anno 31. Vvittenbergæ impresso
ad verbum fidelissimè (vt aiunt) ex-
pressa Ratisponæ ann. 70. edita Franco-
fortiad Mænum ann. septuagesimo for-
ma 4. cum castigationibus aliquot fo-
lio-

liorum & locorum plurimorum Germani cuiusdam Anonymi.

Ann. 73.

22. Confessio Augustana cum Apolog. anno 73. in Harmonia Reuerend. D. Andreae Fabritij ædita Coloniae anno 77.

Ann. 80.

23. Apologia Confess. Augustanæ affixa in opere Concordiæ ann. 80. inita impressa Tubingæ ann. 80. per Georgium Gropenbach.

24. & 25. Sunt & alia exemplaria Confess. Augustanæ atque Apologiæ subinde à doctiss. viris D. Iohan. Eccio, Cocleo, D. Iohan. à Dauentria, D. Iohan. Hoefmeistero & alijs Catholicis hiccò. memorata.

*Vincat veritas, Cui Euangelica con-
gaudet Charitas.*

C A

CAPITULA ET METHODVS

*Dedicatoria
Methodus
Capita.*

DEDICATORIAE IN
DISCORDEM ALIQVOT PRO-

testantium Germanorum Concordiam ann. 80.

quadam imaginaria Syncretismi specie

initam ad Sereniss. D. Impe-

ratorem Radulphum

II. Austriacum.

Vòd frustra Hæretici omnes
contra vnam Catholicam Ie-
su Christi Ecclesiam varias
suas inter se ipsi moliuntur Cò-

16

cordias, quum spiritu Discordiæ agan-
tur: qui semper sibi non potest non dis-
sentire, ideoque illæ nec firmiter coire,
nec diu stare saluæ possunt, non magis;
quam olim Arrhianorum perfidia Syno-
dolis minimum XII. suffulta, vt nec ra-
bies Calvinistica, plurimis licet conuen-
tibus passim nunc luxurians.

De callido aliquot Protestantium Syn-
cretismo, quæ anno 80. varijs artibus &
astutis strophis commoliebantur: sed
quem nobiliora plurima illius semichri-
stianæ Confessionis Augustanæ mem-

26

V

bræ,

bra, vt & præclariores plurimi eiusdem
professores, meritò refutarint: qui suo
præiudicio illam fictitiâ Lutheranorū
dictam concordiam liquidò vanitatis
condemnant. Vnde liquet eam diu stare
non posse. Sunt enim & inter eos quidā
Protestantium Eccl. Ministri: qui à lu-
dæo Superintendente in Germania con-
stituti Dom. Christi gregem pascunt, ne
dicam diglutiunt prætextu Euangelij
Saxonici: quod liquido demonstratur.

3. Quod Germania isthoc exitiali Re-
ligionis dissidio laborās certo, et eidem
inevitabili sese parat exitio, varia sibi te-
rigens Idola, ruinosaque altaria: quæ De-
us ipse iuxta Prophetias euertet, vt olim
Arrhianorū, Macedonianorum, Enty-
chianorum, Eunomianorum, Mono-
thelitarum, Acephalorū & similium er-
ronum vano semichristianæ fidei titulo
gloriantium atque florentium quidem
ad tempus quoddam, sed citò euanesce-
tium.

4. Quam insano teneatur nouæ doctri-
næ studio isti huius tempestatis Pseudo
Prophetæ; qui suam subinde doctrinā,
vt ipsi quidem iactitant, Euangelicam
in stolidi & inconstantis, variantisq; po-
pelli gratiam non semel commutant. im-
mò

mò plebi cæco iudici offerre non dubitant arbitrium, quodnam omnium istorum nouatorum audire tandem libeat Euangelium?

Cum Catholici diuinam habeamus promissionē varia ista nouorum Dogmatum idola à Deo indubiè subuersum iri, dandam esse pijs omnibus, & in primis Sereniss. D. Imperatori operam, vt sublatis per Germaniam Religionis dissidijs pròcul dubio ipsi ineuitabiliter exitialibus, vna fide Apostolica, & eadē Euangelica, vnoque ore colamus Deū Patrum nostrorum.

Non audienda illorum consilia præpostera & inconsulta, qui gliscentibus in dies Hæresibus opinantur Doctorū scriptis, colloquijs, aut Synodalibus potissimum remedijs occurrendum nō esse: cū aliud indubitatum horū exitialium malorum nostrorum non sit remedium, quam in Synodis Episcoporum Canonica omnium tam Cleri, quam aulæ, ac populi deformationū & abusuū reformatione vigentibus. Vbi & Antipophora quorundam refellitur, qui opinantur nihil cōtra Hæreses passim grassantes scribendum: quod satis, vt inquit, in Concil. Trident. sunt damnatæ.

V 2 Ab

7. Ab exemplis contrarijs prudentissimorum Maiorum nostrorum.
8. Ad Synodos ergo redeundum, si religionem Christianam, imò si rempubl. & ipsum adeò imperium Rom. cupimus saluum, vbi de tollendis Synodorum impedimentis aliquot agitur; puta vt sine graui sumtu illuc conueniant Episcopi, Abbates, & cæteri, ac sine aulica pompa & luxu omni; non ad conuiuia, non ad delicias; sed ad preces, ieiunia & nudipedalia more piorum Maiorū nostrorū.
9. Ab exemplis varijs piorum Principum: qui simili orta Reipubl. tēpestate suo non defuere officio Christiano in salutariter cogendis Episcoporū suorū Synodis pro conseruanda vnius fidei certò Christianæ cōcordia, & Reipubl. suæ salute vindicanda, & stabilienda, simul & tuenda.
10. A dissimili, quantū his annis laborarunt aduersarij pro stabilienda sua noua & Deo exosa Conf. Aug. superstitione.
11. Quidnā pijs Principibus faciendū, si suo deesse videantur officio in sedandis Religionis dissidijs Ecclesiastici?
12. Officium Principū Christianorū exponitur, quod periclitanti debent Religioni, precipuè quādo ab Hæresibus gra-

san-

tantibus certissimum, atq; adeo præsentissimum suo etiam regno impendet periculum.

Esse Principum Christianorum non solum Hæreses inualescentes, & interitū Republic. suæ intentantes legibus æquissimis, sed nō inanibus & papyraceis edictis retundere, sistere, euellere, exstirpare: sed grauiiores Clericorum etiam abusus, certissimas illarum origines, per Synodos Ecclesiasticas seueriter castigare, atque rigidè ad Canones denuò redigere.

Ab exemplis Caroli magni, & Ludouici pij, & aliorum.

Non differendam Synodū Germaniæ quia Episcoporum quidam parum videntur spei præbere. Nam & Euphratā Arianum Hæreticum Colonien. Synodus DD. Seuerini & Seruatij nostri degradatum ordine mouit; & Episcopos Bauaros atq; Saxonicos Synodus Moguntina D. Bonifacij castigauit. Vbi depinguntur graphice, qui cogendis per Germaniam Synodis obstrepunt suo metuentes & pigro ventri, Bulgæ insatiabili, & delicatæ culinæ.

A contrario exemplo aduersariorū. Vbi exponitur quantum laborarint no-

V 3 stri

13.

14.

15.

16.

stri temporis Hæretici in Gallia, Heluetijs, Anglia, Germania & Belgica pro suo quisque nouo Euangelio statuendo.

17.

Collatio diligentiae Catholicorū pendendæ cum aduersarijs; & quantum reperiantur suo defuisse Ecclesiastici officio: quorum causa potissimū fuit, Christo Germanis fauente, Concilium Tridentinum habitum ac legitimè absolutum.

18.

Non despondendum animū pio Imperatori Radulpho, etiam si Episcoporum paraly si quadam laborantium auxilio videatur destitutus, sed suo utendum & nunc esse confidenter officio, diuinitus imposito, ut Iosaphat Ezechiae, Iosiae, ac Iouiano: qui vnus Athanasij, ut olim Iehu pij Ionadab filij Rechab fretus consilio & auxilio, vniuersę Christi Iesu Ecclesię moliebatur ex sæuissima vbiq; grassantis Arrhianismi procella tranquillitatem.

19.

A minori, quantū pridē à Principibus Catholicis laboratū pro extirpando Pōtificum Rom. schismate, vnde minus erat Reipubl. Christianæ toti periculum, quam nunc nostris ab Hæreticis in omnes hominū status seditiosissimis nō desint vires.

A ne.

DEDICATORIAE.

312

A necessario, quod iuxta infallibile
Domini Christi Iesu prophetiam Rom.
Imperio ex istis intestinis Religionis
Christianæ dissidijs, & mutuis Hæreti-
corum natura seditiosissimorum discor-
dijs ineuitabile impendet exitium. quod
liquidissimis Græcorum, Gallorum, Iu-
dæorum & Belgarum demonstratur ex-
emplis.

20.

A dissimili Aduersariorū studio: qui
nullum non mouent lapidem, vt aliqua
inter ipsos, licet irreconciliabiliter dissi-
dentes, populo Germanico in speciem
appareat vnus Euangelij cōcordia: quæ
in eo sita est, quod omnes Catholicę ad-
uersantur Christi Ecclesiæ, tametsi mu-
tuo sibi dissonantes, alijque aliud crepā-
tes Euangelium, ac se mutuò erroris sa-
cilegis condemnantes, librosque, & ip-
sos adeò Syneuāgelicos fratres flammis
tradentes atrocibus.

21.

Quam certus concordia in Religio-
ne fructus sit consequuturus, si Germa-
niæ Principes serium viderint Impera-
toris studium ad exsecranda, & quodā
Dei zelo ipsis exosa Clericorum & Mo-
nachorum vitia per Synodum Ecclesia-
sticam quærat, quæ Christi sunt.

22.

Quam certa pijs sit spes reducendæ

23.

V 4

per

per Canonicam-Synodum ad fidei vnitatem Germaniæ; cum Protestantes pauculis dissideant à Catholica Ecclesia Dogmatibus, sex aut summum octo: in præcipuis verò adhuc fidei capitibus illicò cordes.

24.

Declaratur indubia conciliandæ cum Principibus Protestantium Concordiæ spes à pia ipsorum professione disertis verbis contestata. Vbi ratio concordiæ cum Romana Ecclesia ipsorū libris oblata expèditur, & paululum ad veri normam castigatur.

25.

Spem hanc piæ subsequuturæ cū Protestantibus Concordiæ haud mediocriter augment illæ nuper ipsorum Legationes ad Patriarcham Constantinopolitanum; à quo suam Confessionem Augustanā Græcè conuersam haud ita pridem approbari non sine muneribus ambierant. Exponitur causa cur falsam Euāgelij Germanis initio prædicati Dacynthæus finxerit originem.

26.

Demonstratur magna veritatis vis, quæ inuitis etiam aduersarijs sese ipsorū testimonijs statuit firmitus; vt insanorum more ipsi suo sese perdant telo. Nā enumerantur Dogmata controuersa, quæ Græci illi, et hī Daleris aliquot tentati

tati

tati, his literis à Dauide Chytræo in lucem nuper editis liquidò & nobis confirmant, & Protestantes sui à Catholica Christi Ecclesia nefarij schismatis condemnant, Discordiæque Sathanicæ manifestò euincunt.

Legationem Protestantium ad Græcos super sua cum illis in fidei Dogmatibus concordia in contrarium ipsis accidisse: cùm epistolis suis iam nunc declararint se ab ipsis in præcipuis fidei articulis dissentire, nobisque suffragari Catholicis. Aperitur etiam caua cur à miseris Græcorum reliquijs non paucorum errorum suspectis potius, quam ab incorruptis ipsorum Patrum veterum scriptis suæ nouæ Augustanæ superstitionis confirmationem petere maluerint.

Quòd Protestantes sibi iam pridem ipsimet præiudicarunt in Dogmatibus diuinæ Transsubstantiationis, & alijs: quæ in sua prima Apologia testimonijs Græcæ Eccl. constabilierunt.

Exhortatio à spe ineundæ feliciter cum Protestantibus tandem Concordiæ: potissimum, quia modo sunt à Patriarcha Constantinopolitano

V s suo,

27.

28.

29.

suo, vti sperarāt patrono capitibus fidei
 minimum 32. solide atque liquido refu-
 tati, adeoque Catholicis concorditer cō-
 demnati. vbi declaratur quā ingens,
 vereque immortalis gloria Imperatorē
 Radulphum sit supra suum Patrum Ca-
 rolum V. A. & auum Ferdinandum A.
 consequutura, quod suo iam nomini
 Pheronymos zelo fidei Apostolicæ, at-
 que eiusdem certò Euangelicæ instiga-
 tus studuerit Concordiam Religionis
 Rom. Imperio in Germania reddere, at-
 que singulare illud Consilij Tridentini
 trophæum à Deo Germanis præcipua
 clementia, pietateque paterna ad salutē
 iam pridem erectum suo vsui tandem
 salutariter dare, stabilire, propagare, se-
 duloque tueri.

30.

Epilogus.

CON.

CONCORDIADIS
CORS GERMANO.
RVM ALIQVOT PRO-
TESTANTIVM.

*Operis huius
Methodus &
Capita.*

S I V E

QVERIMONIA CATHO-
LICAE CHRISTI IESV ECCLE-

*sia ad Germanos Protestantes : cuius hæc sunt
Capita, & Methodus tribus orationi-
bus disparita.*

Catholica CHRISTI Ecclesia *CAP. I.*
Prophético Threno suam apud S.
Romanor. Imperij Principes & Ci-
uitatum Gubernatores Protestantium
nomine Gaudentes calamitatem deplo-
rat: quibus ostendit non Christianum,
immò CHRISTI abnegatorem, qui
aliquot fidei Dogmata mordicus obti-
nens quædam contumax repudiat, aut
temerarius noua humanę doctrinæ ad-
textit commenta : sed oportere illam in-
tegram & sartam tectam, nulla sui parte
imminutam, aut adauctam cum Eccle-
się concordia & vnitate ouillis CHRI-
STI

2. Cur tot hodie nouæ oriantur fidei
Christianæ Confess. quot ferè sunt Ho-
minum voluntates.

3. Quod nouæ istæ fidei Confessiones,
quæ nomen aut à loco, aut ab Homini
persona ducunt, Christi nomen iam exu-
tæ non sunt Christianæ: sed certò Anti-
christianæ.

4. Exemplo Adamantis demonstratur fi-
dē Christianā cuiq; oportere integrā esse
atq; inuiolatā, nulla sui parte diminutā,
vt nec vllius Dogmatis noui auctario
suffarcinatam.

5. Quod addendo fidei peccant iuniores
Protestantes. Primū quod Sacramento
Eucharistiæ nūc suū panē addunt pisto-
riū, contra fidē priscorū Christianorum
& contra suā adeò primā Confess. Aug.
Carolo V. A. exhibitam, & primam atq;
incorruptam eiusdem Apologiam.

6. Collatio est Apologiarū illius primæ
an. 31. editę cū hac in libro Cōcordiæ an.
80. Vbi plurima demonstrantur fraudulē-
ter, & dolo malo à Theologis Protestan-
tium immutata, mutilata, omīssa: quæ o-
ptatā illam dissidentibus Christi Eccle.
certo pariant concordiam Religionis.

7. Quod suo panī prophano sua in Cēna
Protestantes irreligiosa temeritate cor-
pus

pus Christi affingunt, cum ministri ipso-
rum ad vnum ferè omnes nō sint conse-
crati sacerdotes Christi, ideoque nec fa-
cultate, nec Christiano S. Eucharistiæ
diuinitus conficiendæ officio præditi.

Quòd Theologi ordinum Protestanti-
um contra fidem Confess. August. sacri-
lega impietate in hac Concordia addunt
humano Christi corpori ficticiam suam
Ubiquitatē Deitati eius peculiarem: quæ
cū veritate corporis Christi nō potest cō-
sistere, nisi illud cū sacrilegis Entychia-
nis & prophanis Manichæis fateantur ef-
se imaginariū. Idē nouū Ubiquitatis Ido-
lū solidè cōfutatur ex præiudicio Syno-
di Dresden. ann. 71. in qua vniuersi Saxo-
niæ Doctores & Superintendentes illud
ex suo Luthero & cōsensu vniuersæ Or-
thodoxæ Christi ecclesiæ iam pridē fun-
ditus euerterunt, & Hæreseos adeo E-
tychianæ damnarunt.

8.

Quod baptisatis Christi sanguine im-
piè affingūt peccatū verè adhærens, cum
sint omni emundati peccato, culpa om-
ni & reatu verè, non imaginariè absolu-
ti, & Christi sanguine semel omni pecca-
ti macula ad purum putum expurgati.

9.

Qd' intolerabili blasphemia D Christū
Protestātes afficiūt ipsū inuocātes & p se
oret Deū Patrem, cum sit vniuersorum

10.

De-

Dominus, & omnium Iudex à Patre cōstitutus, non qui supplex alijs veniam oret, sed vt tradita sibi à Patre potestate in omnes suo pro imperio vtatur.

Hāc irreligiosam Lutheranorū Christi inuocationem fuisse Cathol. Christi Eccl. semper ignotam, & à Mart. Luthe- ro impiè, ac ex pudenda Euangelij igno- rantia confictam nefarium Nestorianis- mum sapere. Vbi varia ponūtur SS. Scri- pturarum loca, quæ Lutherus à Rabbi- nis & Iudaizantibus deceptus suis in de- prauatissimis Biblijs contra singularem Dom. Christi Maiestatem sceleratissime passim adulterauit. quo facinore orbi su- um declarauit Nestorianismum.

Secunda orationis Argumenta & Cap.

- i. Quæ fidei detrahendo peccent Pro- testantes, vt pote quod abolent S. Trini- tatis cultum & inuocationem.
2. Quòd doctrinæ Christi Euangelicæ sacrilegi detrahunt Christianam ex bo- nis operibus iustificationem, ad quā im- pietatem statuendam Lutherus & D. Ia- cobi Apostoli epistolæ fidem stolidè ab- rogauit, & epistolam D. Pauli ad Rom. adiiciendo suum venenum nefariè adul- terauit.

Quòd

Quòd Christianæ Litanæ piam Sancto-
rum ad comprecationem & auxiliũ
inuocationem impiè Lutherani detra-
hunt.

3.

Quòd temerè Protestantes iactitant
se Missam retinere: cùm potissimã eius
partem puta Sacrificium Propitiatorium
irreligiose admodum abiecerint. eam e-
nim fatentur esse Sacrificium Eucharisti-
cũ, tametsi neutrũ legatur in verbo Dei.

4.

Quòd solemnem Christianorũ ora-
tionem pro fratribus vita functis impiè
abijciant Protestantes contra verbũ Dei.

5.

Quòd noui Protestantium Theologi
numerum Sacramentorum Christi sa-
crilegè imminuunt, & sibi de illorũ nu-
mero constare nequeunt; cùm hoc ipso
Concordiæ opere alibi duo tradant, ali-
bi eodem libro ex Dei verbo tria sese sta-
tuere profiteantur.

6.

Quòd Sacramentis suis Protestantes
veram detrahunt Christi sanctificatio-
nem, & Euangelicã Christi ex dimidio
abolenti iustificationem, S. S. Scripturas
liquidò deprauantes.

7.

Protestantes addendo & detrahendo
fidei Catholicæ cum impio Achab tur-
basse Israhelem: cuius exemplo metuen-
da ipsis est plaga furoris Domini, quæ
nunc

8.

nunc Armenos, Syros, Græcos, & vicini
nos exercet ac malè coquit Hungaros.

Tertia huius Querimonia Oratio.

1. Transito ad examen Cōcordiæ ann.
80. editę. Vbi ostenditur hanc Protestā-
tium Concordiā stare non posse, quòd
Assystato & ruinoso nititur fundamēto.
quia tria illa Symbola suæ fidei ceu fun-
damenta iacta sex locis sacrilegè verbis
adulterant, & sensu non Christiano de-
prauant.
2. An vera sit confessio August. quam
habet Codex Cōcordiæ nūc editus. Vbi
Cadmæa quædam Confess. August. in-
ter se ex Diametro dissidentium pugna
tanquam Homerica Batromyomachia
depingitur.
3. Collatio huius Confessionis ann. 80.
editę cum Autographo eius Latino Au-
gustæ ann. 30. Carolo V. item exhibito.
4. Quod ordinum Protestantium proce-
res dolo malo à suis Theologis Concor-
diæ rapsodis delusi suæ verę ac genuinę
Confess. Aug. falsam, depravatā & adul-
teratā ediderunt Apologiā, quæ insuper
hāc ipsam funditus euertit Cōfess. Aug.
tamen velut authenticam eodē codice
Concordię hoc anno comprehensam.

Quòd

Quòd Apologia nūc edita falsum sub-
lindenarrat contra fidem Historiæ acto-
rum in Comitijs illis Augustanis.

5

Quòd falsa plurima Dogmata Theo-
logi Protestantium sua in Apologia fra-
tribus suis Catholicis per Calumniā af-
fingunt ad fouendum execrabile istud
Germanici schismatis scelus.

6.

Quòd iidem non modò SS. Patrū ver-
ba deprauant et adulterant: sed sui etiam
Magistri Lutheri ad sua noua stabilien-
da figmenta. Vti varijs demōstratur exē-
plis & querelis Vvittenbergen. contra
Iennenses & Illyricos: & è contrario
Tubingensium contra Vvittenbergen.

7.

Quòd contraria sui Magistri Lutheri
placitis docent fideles isti Lutheri disci-
puli. Hoc quatuor fidei Dogmatibus o-
stenditur, de D. Iacobi epistola, quam cō-
tra illum nunc agnoscunt Canonicā: de
SS. inuocatione, de purgatorio & de no-
uo istorum Brentianorum Vbiquitatis
Idolo.

8.

Quòd diuinas etiam Scripturas scele-
ratissimo Lutheri exemplo violare, acte-
merare, adeoq; adulterare atque vitare
audent, vt noua & plura nouorū suorū
Dogmatū statuāt Idola. quod plurimis
SS. Bibliorū docetur corruptelis fædissi-
mis.

9.

X

Quòd

10.

Quòd per Sycophantiam accusant Catholicos Idololatrię isti Theologi Protestantiũ: cùm hoc ipsum illi docent, quod prima ipsa & genuina profitetur Cõfess. August. cum prima sua Apologia Vvittembergæ Ann. 31. edita hoc ipso concordia opere approbata.

11.

Quod Cõfess. August. verè est semichristiana, quæ multa fidei Dogmata reijciens, & impie damnans adeò non efficit Christianos, vt verè (quod aiunt D. Cyprian. & August.) faciat Antichristianos. Siquidem corpus Christi, quod Catholica est Ecclesia, truculentissime dilaniat, & eius vnitatem in fidei concordia nõ seruat: sed sacrilega diuisione altare contra altare certissima Protestantium omnium pernicië constituit.

12.

Querela Ecclesię quòd miseri Germaniæ Principes & Optimates dolo malo suorum Theologorum in præsentissimas Dei plagas, Turcarũ seruitutem, & alias sese dant præcipites. vbi demonstratur qua fide illi egerunt Theologi in Legatione ad Patriarcham Constantinopolitanarum ante annos sex missa: in qua septem Synodos Oecumenicas fraudulenter professi (vt eius eblandirentur fauorem) sese schismatico illi Patriarchę do-

lofe

Iose simularunt velle subijcere, atque cum schismatica eius Græcanica Ecclesia coniungere.

Colligitur per Epitomen quidnā de Confessione August. Græcè Patriarchæ Constantipoloni-
tano ad examinandum missa censuerit, & quam verberones illi egregiè ab eo vapularint: qui Dogmata Protestantium ad xxxiii. refutarit, eaq; Patribus Orthodoxis, Synodis Oecumenicis, & verbo Dei pugnancia cū Catholicis solidè confutauit, atque adeò damnarit. bonus sanè Patronus, qui Catholicæ fidei controuersijs solidam & eam elaboratā contra Protestantes contexit Apologiam.

Epilogus huius querimonix.

F I N I S .

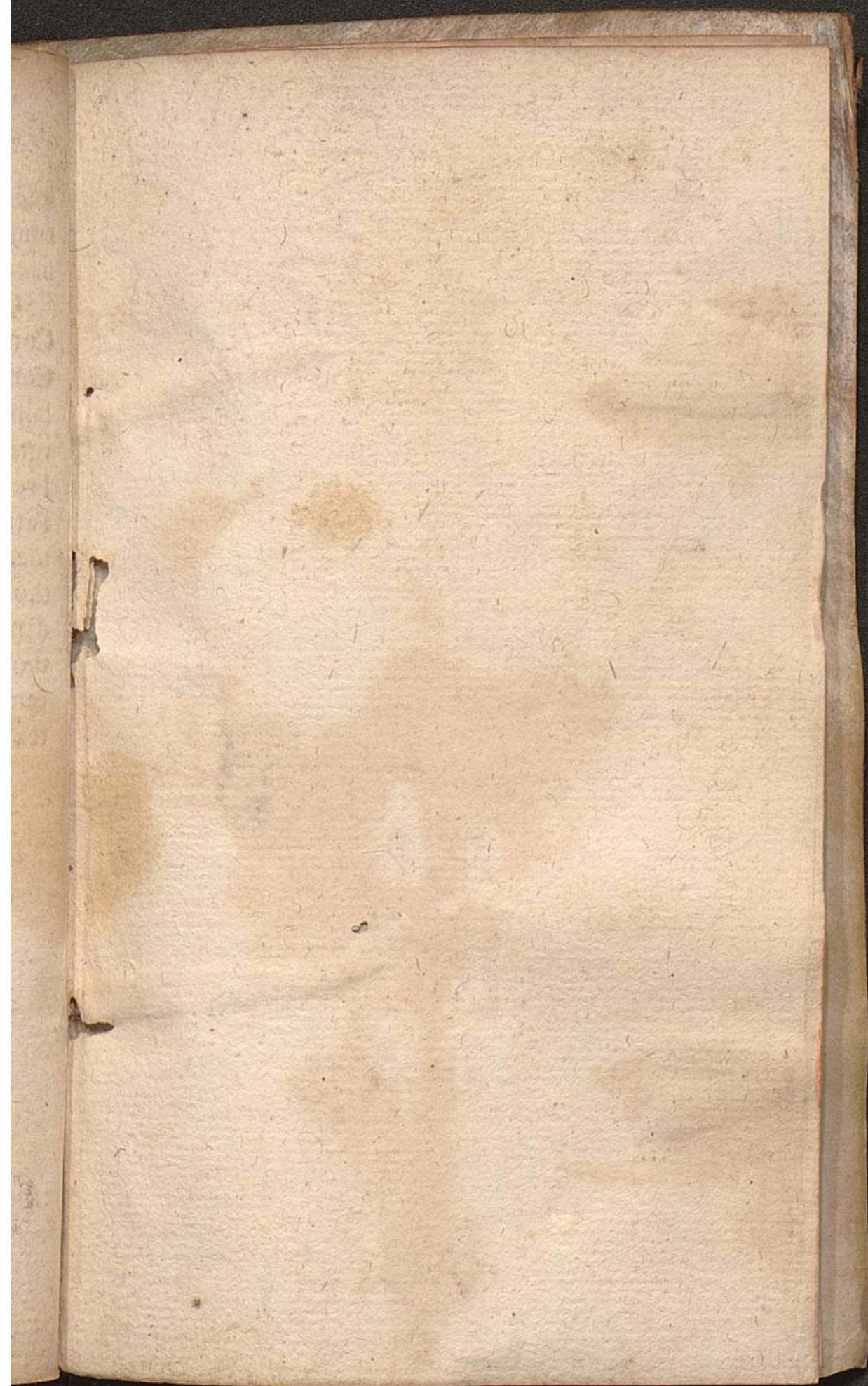
C O L O N I A E ,

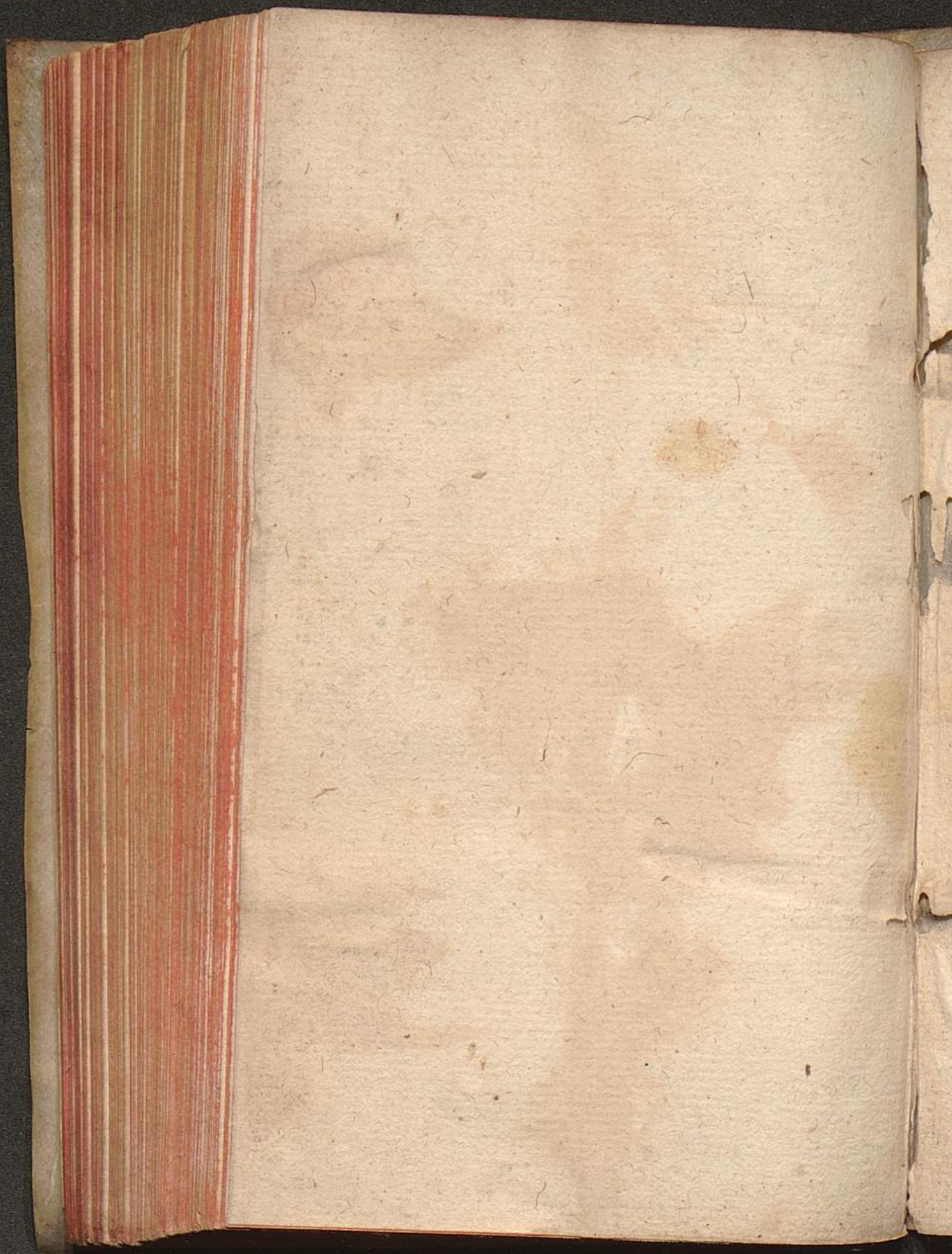
Typis Godefridi Kempensis.

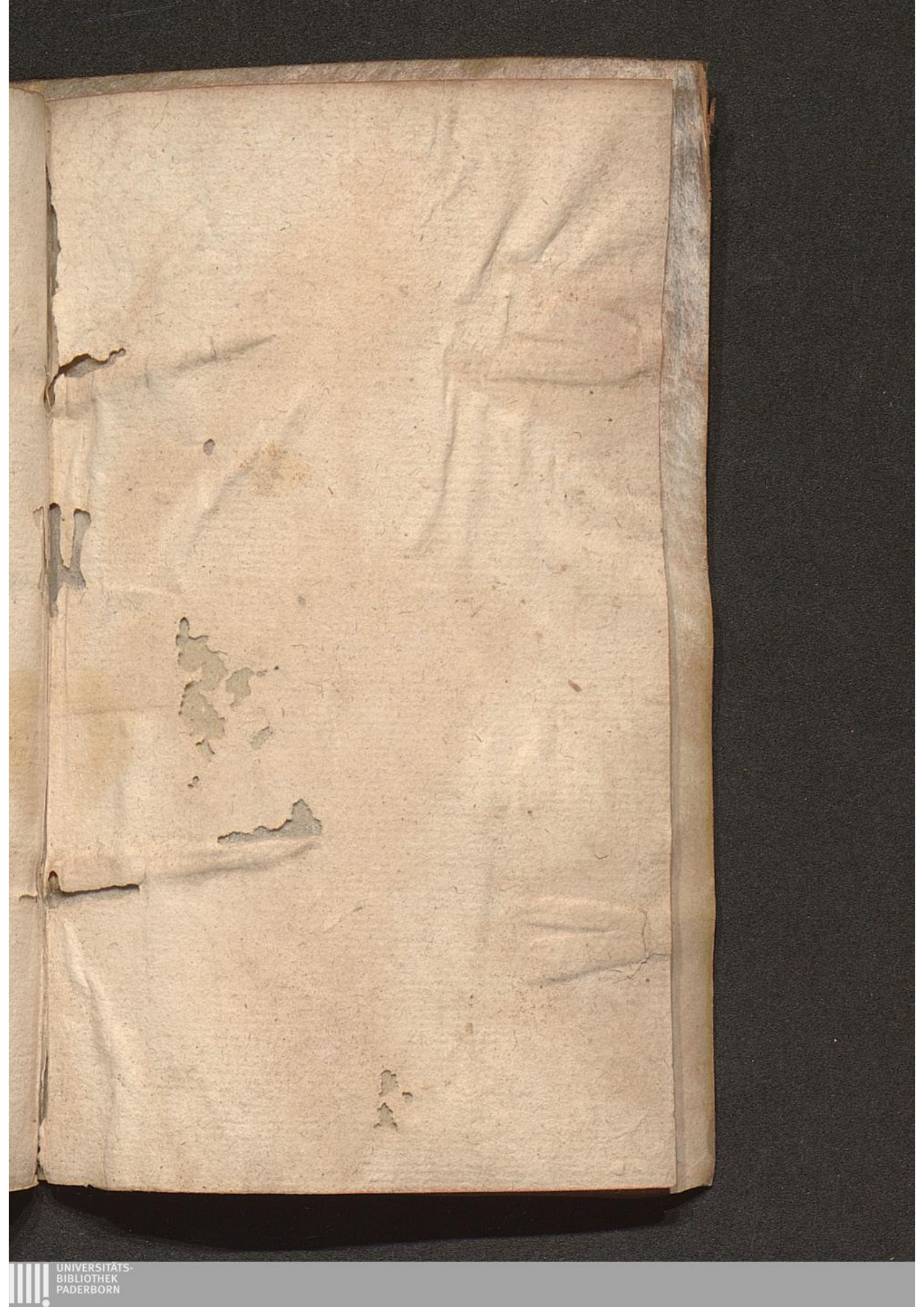
11
[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

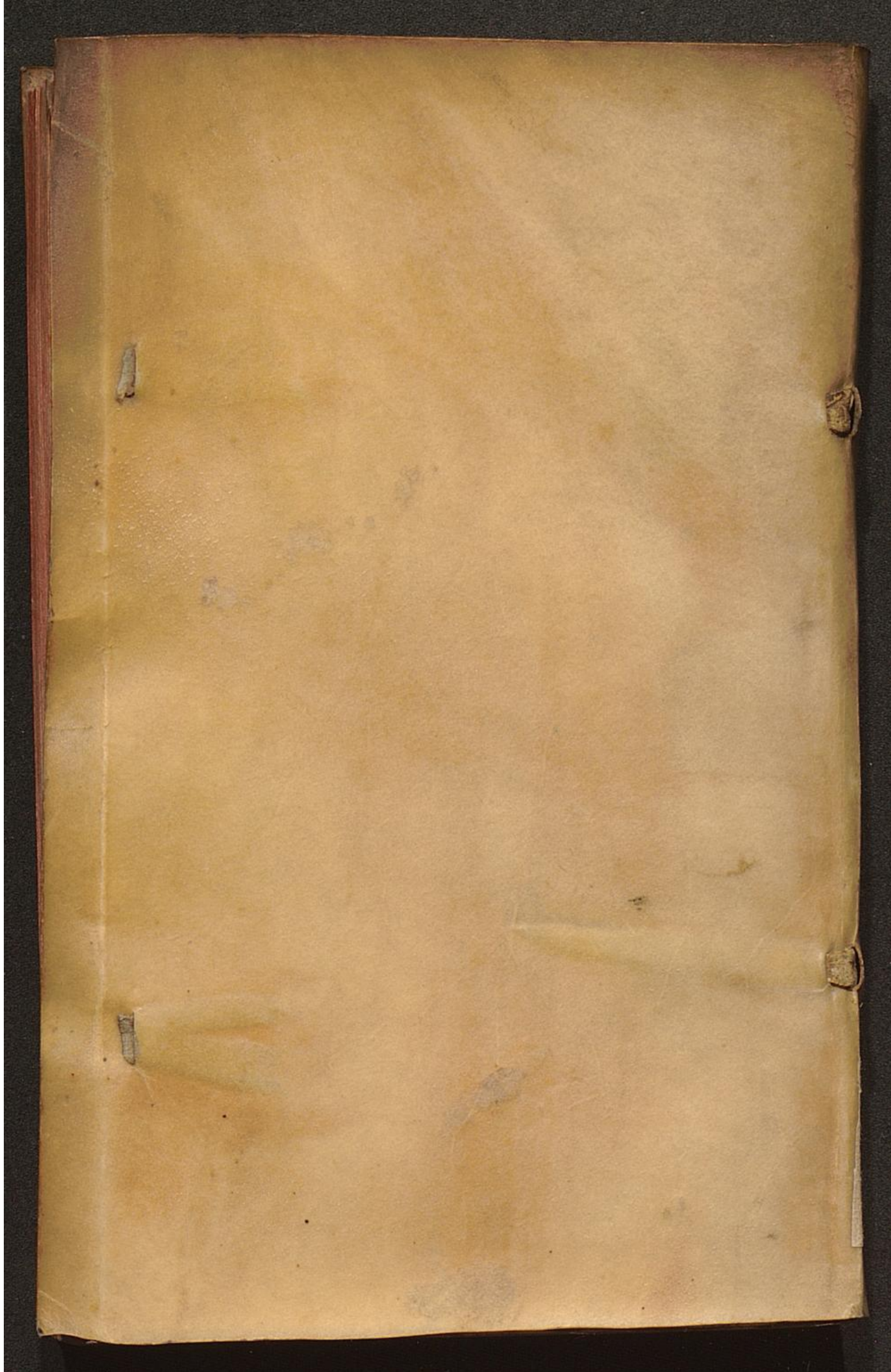
[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side]

E
91

Th
6005

21